MAANDBLAD

VAN HET

GENEALOGISCH-HERALDIEK GENOOTSCHAP

DE NEDERLANDSCHE LEEUW.

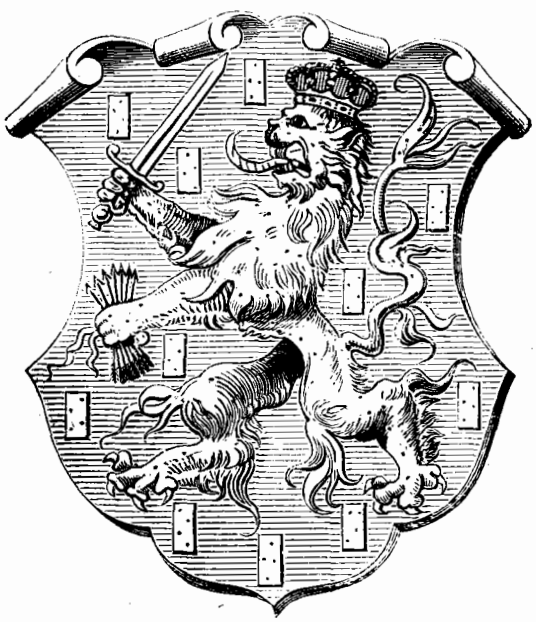

De Jaargang 1891.

INHOUD.

Bladz.

Benoeming tot nieuwe leden . . . . . 9, 17, 73.
„ „ correspondeerende leden . . . . . 18, 81.
Correspondentie . . . . . 88.
Willem van der Os, levensbericht met wapen, door J. J. van den Broek . . . . . 1.
Mededeeliogen van het bestuur . . . . . 2.
Helmteekens uit Freidal; met twee platen, door J. C. v. d. M. . . . . 2, 3.
Het Haagsch Jaarboekje over 1891, door J. C. v. d. M. . . . . 3.
Genealogisches Tasschenbüch der adeligen Haüser, 1891, door Joh. D. G. van Epen . . . . . 4.
Stralen (van), door P. J. Buyskes . . . . . 4.
Eenige opmerkingen over de rechtsverhoudingen van den Duitschen Adel, door Mr. M. P. H. Wiercs (vervolg en slot) . . . . . 4, 12, 19.
Familieberichten over October, November en December 1890 . . . . . 6, 14, 22.
Het grootzegel des Rijks, door J. C. v. d. M. . . . . 9.
Amsterdamsch Jaarboekje, 1891, door Mr. J. E. v. S. B. . . . . 9, 10.
Armorial Brabançon, door Aug. Passen. . . . . 10, 11.
Memorie van den ouderdom van de kinderen die naer sijn gelaten van Willem van Lanschot. Sa: Commis," door A. J. Servaas van Rooyen . . . . . 11, 12.
Aanteekeningen uit trouwboeken van Liefkenshoek, loopende van 12 April 1636 tot 24 Augustus 1783, door J. van der Baan . . . . . 25.
Het maken van afbeeldingen van grafzerken, door J. C. v. d. M. . . . . 27.
Geldersche Volks-almanak, 1891, door J. C. v. d. M. . . . . 27.
Groningsche volks-almanak over 1891, door J. C. v. d. M. . . . . 28.
Danmarks Adels Aarbog over 1591, door J. C v. d. M. . . . . 28.
Efferden, Efferen (van)? door H. J. Schouten . . . . . 29.
Geslacht Ruysrh, door C. Gijsberti Hodenpijl . . . . . 29.
Familieberichten van Januari tot September 1891 . . . . . 33, 49, 58.
Bosboom--de Bruyn, door H. J. S. . . . . 38.
Jhr. 1. F. Storm van 's Gravesande van den Rramel, levensbericht met wapen, door A. A. Vorstermnn van Oyen . 41.
Geslachtboom van verscheydene ndelijke familiën, van Mr. Matheus Brouerius van Niedek, door Fred. Caland . . . 41.
Geslacht Fockens, door H. J. Schouten . . . . . 45.
Brandwijk-llerenbras (van), door H. J. Schouten . . . . . 46.
Inlijving en verheffing in den Nederlandschen adel . . . . . 49.
Schorer en Radermncher te Aken, door v. Brucken Fock . . . . . 49.
Scaldis, jaarboekje voor de oudheidkunde en geschiedenis van Zeeland en Zeeuwsch Vlaanderen, door J. C. v. d. M. 52.
Geslacht de Bourbon (Naundorff), verbetering van geboorte-akten . . . . . 53.
Geslacht Six. te Bergen op Zoom, door G. A. S. . . . . 53.
Het oordeel der Dnjnksche hoofden over het Rijkswapen, door J. C. v. d. M. . . . . 53.
Het Zwitsersch Heraldiek Genootschap, door J. C. v. d. M. . . . . 57.
Het „Ex Libris Verein" te Berlijn, door J. C. v. d. M. . . . . 58.
Over de oude gemeentewapens, door A. J. Servaas van Rooyen . . . . . 60.
Octrooi van Philips aan Jacob Oem van Wijngaerden om over zijne goederen te mogen beschikken, 30 Juni 1,500, door Fred. Caland . . . . . 60.
Doop-, huwelijk- en begrafenisregisters in Amerika, door J. C. v. d. M. . . . . 61.

Bladz.

Geslacht Schureman of Schuurman, door J. C. v. cl. M. . . . . 61.
Roekwerken, enz., ontvangen voor de bibliotheek en archief . . . . . 85, 81.
Geslacbtregisters van Marijtge Cleophas, huisvrouw van Jan Michielsz. van Mierevelt, idem van Stijntge Pietersdr. van der Pes, huisvrouw van Mr. Michiel van Mierevelt, door C. Gijsberti Hodenpijl . . . . . 66.
Geslacht Delff, door C. Gijsberti Hodenpijl . . . . . 67.
Familie de Chalmot, idem von Vulté (Vragen) . . . . . 68.
Aanvullingen op familieberichten (Januari-Mei) . . . . . 68.
Verklaring omtrent het geslacht van Steeuhuysen, door A. J. Servaas van Rooyen . . . . . 73.
Geslacht Focke in Duitschland, door tl. J. Schouten (Met plaat) . . . . . 74.
De heerlijkheden van het land van Mechelen, door P. Notelteir . . . . . 76.
Huwelijksaanteekeningen van predikanten uit de kerkelijke trouwboeken van Bruinisse, Dreischor, Eikerzee, Ouwerkerk en Duiveland, Sir Jansland en Kerkwerve, door J. v. d. Baan en P. D. de Vos Aen. . . . . 81-- 83.
Wat is een molenijzer? door A. J. C. Kremer . . . . . 83.
Het standbeeld van Prins Willem I in Amerika, door J. C. v. d. M. . . . . 84.
Het Haagsch Jaarboekje voor 1892, door J. C. v. d. M. . . . . 84.
Jaarboek van den Nederlandschen adel, 4de jaargang . . . . . 84.
Natteris (van) . . . . . 85.
Iets over de beteekenis van eenige heraldieke figuren: leeuw, luipaard, meermin, zon en ster, golvende dwarsbalk, keper en maan, door Jac. Anspach . . . . . 89.
Het. geslacht Pieck, door Jac. Anspach . . . . . 92.
Het geslacht van Diepenbeek, door H. J. Schouten. . . . . 91.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 36b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . ƒ 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen ƒ 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de. nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad ƒ 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . ƒ 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 1. **IXe Jaargang.** **1891.**

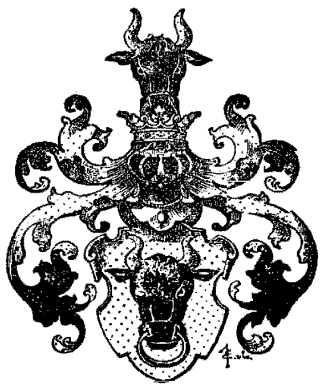

WILLEM VAN DER OS,

Jur. Cand.

Te Utrecht overleed den 29 October 1890, na eene korte doch hevige ongesteldheid, ons geacht medelid de heer Willem van der Os, candidaat in de rechten, geb. te Vlissingen 10 December 1864. Hij was de eenige zoon van wijlen Mr. Willem van der Os, griffier bij het kantongerecht te Vlissingen en van Martina Wilhelmina Johanna Elisabeth Vader. Zijne geboorteplaats beminde hij met eene buitengewone liefde en het was zijn voortdurend streven mede te werken tot alles wat strekken kon om den bloei en de grootheid van Vlissingen te bevorderen. Vandaar dat hij zulk een werkzaam aandeel nam aan de tentoonstelling van boeken, handschriften, portretten, enz. van Elisabeth Wolff geb. Bekker en Agatha Deken, gehouden bij gelegenheid der onthulling van de monumentale fontein, ter eere dezer dichteressen in Juli 1884 te Vlissingen opgericht. Doch niet tevreden met de verschillende uitgaven van de werken dier vrouwen (waarvan het grootste deel zijn eigendom was) een paar dagen te hebben tentoongesteld, vervaardigde hij er een catalogus van, die, ofschoon niet in den handel, door verscheidene letterkundigen, van Noord- en Zuid-Nederland zeer gunstig beoordeeld werd. Sedert had hij zijne verzameling voortdurend uitgebreid en was het zijn lievelingsdenkbeeld zijn catalogus vermeerderd en verbeterd, andermaal het licht te doen zien.

Toen in Maart 1886 de Utrechtsche kunstkring een tentoonstelling der werken van en over Bellamy organiseerde, was het wederom van der Os, die tot het welslagen niet weinig bijdroeg; met zijne bekende welwillendheid stelde hij zijn gansche verzameling er voor beschikbaar. Hoe uitgebreid deze was bleek uit het groot aantal inzendingen op zijn naam in den catalogus vermeld.

Zijn zucht om alles bijeentebrengen, wat op Vlissingen's oudheid betrekking had, deed hem in den winter van 1889 het initiatief nemen tot oprichting eener „Oudheidskamer" (zie zijn ingezonden stuk in de Vlissingsche Courant van 22 Dec. 1889). Schitterend was zijn succes, want reeds 27 Augustus 1890 werd zij met een belangrijk aantal merkwaardigheden in het bijzijn van vele belangstellenden voor het publiek opengesteld. Welverdiend waren dan ook de woorden van hulde door den Burgemeester Tutein Nolthenius en een der gemeenteraadsleden aan van der Os, den ontwerper en grondlegger der kamer, gebracht.

Reeds was hij bezig de verzameling te ordenen en te catalogiseeren, dorh dit werk te voltooien was hem niet gegeven.

Ook op genealogisch gebied was van der Os geen vreemdeling. Natuurlijk richtten zijn studiën op dit terrein zich ook op Vlissingen. Wij herinneren aan zijne bijdragen over de geslachten van de ***Spiegel, van den Bussche*** en ***Lampsins,*** in dit Maandblad opgenomen. Met een zijner vrienden was hij in den laatsten tijd bezig een volledige genealogie van laatstgenoemd geslacht voor den druk gereed te maken. Ook over zijn eigen geslacht, uit Zierikzee afkomstig, deed hij ijverige nasporingen. Daarenboven zagen tal van grootere en kleinere opstellen van zijne hand het licht in de maandbladen ***de Navorscher, Algemeen Nederl. Familieblad*** en anderen.

Als vraagbaak omtrent Vlissingen was hij overal bekend ; talrijk waren dan ook de brieven en briefkaarten om inlichtingen, die elke week, om niet te zeggen iederen dag, uit alle streken des lands aan hem werden gericht en welke hij met ijver en nauwgezetheid beantwoordde.

Onder de zooeven genoemde grootere opstellen vestigen wij inzonderheid de aandacht op een stuk voorkomende in de *Vlissingsche* ***Courant*** van Juli 1886, getiteld: de ***laatste Stadhouder voor 't laatst te Vlissingen;*** een stuk, waarin helder aan den dag komt èn zijne nauwkeurige kennis van de geschiedenis zijner geboorteplaats èn zijne groote liefde voor het Huis van Oranje.

Uit een en ander kan voldoende blijken, dat van der Os zich met goed succes op verschillend terrein bewoog. Zijn afsterven is dan ook èn voor de historische èn voor de genealogische wetenschap zeer te betreuren. Vooral Vlissingen verliest veel in hem ; voor Vlissingen te leven, Vlissingen groot te maken, was het doel van al zijn werken, van al zijn streven. Onder ontelbare blijken van belangstelling werd zijn stoffelijk overschot op 1 November te Vlissingen aan den schoot der aarde toevertrouwd. In vele couranten uit die dagen zag men grootere of kleinere artikelen opgenomen, die zijn ijver en werkzaamheid waardeerden.

Door goedgunstige beschikking van Mevr. van der Os zullen de verschillende verzamelingen van haren zoon op Vlissingen betrekking hebbende, overeenkomstig zijn meermalen uitgesproken wensch, aan de „Oudheidskamer" geschonken worden.

De leden van het genootschap „de Nederlandsche Leeuw", die in het buitenland woonachtig zijn, worden beleefdelijk verzocht, ten einde alle noodelooze onkosten op het innen hunner contributie te vermijden, deze **per postwissel** te willen overmaken aan het adres van den penningmeester den heer J. HUYGENS, Anna Paulownastraat te *'s-Gravenhage*, **of hier te laude een persoon aau te wijzen**, bij wien hunne contributie ontvangen kan worden.

Na 1 April zal over al de nog niet voldaan zijnde contributiën worden beschikt, ook van de in Nederland wonende leden , met verhooging der kosten daar op vallende, als zij hunne contributie niet voor dien tijd aan de penningmeester hebben overgemaakt.

Tevens worden allen dringend verzocht om **bij verandering van woonplaats hun nieuw adres op te geven.**

Diploma.

Ingevolge besluit der Algemeene Vergadering van den 22 Maart 1890 is door het bestuur aan de eere- en correapondeerende leden een diploma in boekdruk verzonden, dat ook voortaan aan alle nieuw benoemde leden zal worden uitgereikt.

Leden die mochten verlangen een dergelijk diploma te ontvangén , worden verzocht dit bij den secretaris aan te vragen.

Uelmteekeus uit Freidal.

(MET TWEE PLATEN).

In de jaren 1880 tot 1882 heeft Z. M. de Keizer van Oostenrijk Frans Joseph 1 een der handschriften , afkomstig van Keizer Maximiliaan, in het licht doen geven, met heliographische afbeeldingen der 225 daarin voorkomende platen.

Dit boekwerk, waarvan het oorspronkelijke handschrift met prachtig in kleuren uitgevoerde platen versierd is, draagt den titel van:

Freidal
des
Kaisers Maximilian 1
turniere uud mummereien
herausgegeben
mit allerhöchster genehmung seiner majestät
Franz Joseph 1
unter der leitung des K.K. Oberstkämmerers,
feldzugmeisters
Franz grafen Folliot de Crenneville
von Quirin von Leitner mit einer geschichtlichen
einleitung , einem facsimilirter namensverzeichnisse und 225 hcliogravuren.
Wien 1880—1882.

De tekst bevat o. a. een overzicht, met houtgravuren, van de verschillende soorten van wapenrustingen en harnassen, die bij de verschillende soorten van tournooien

Helmteekens uit Freydal.

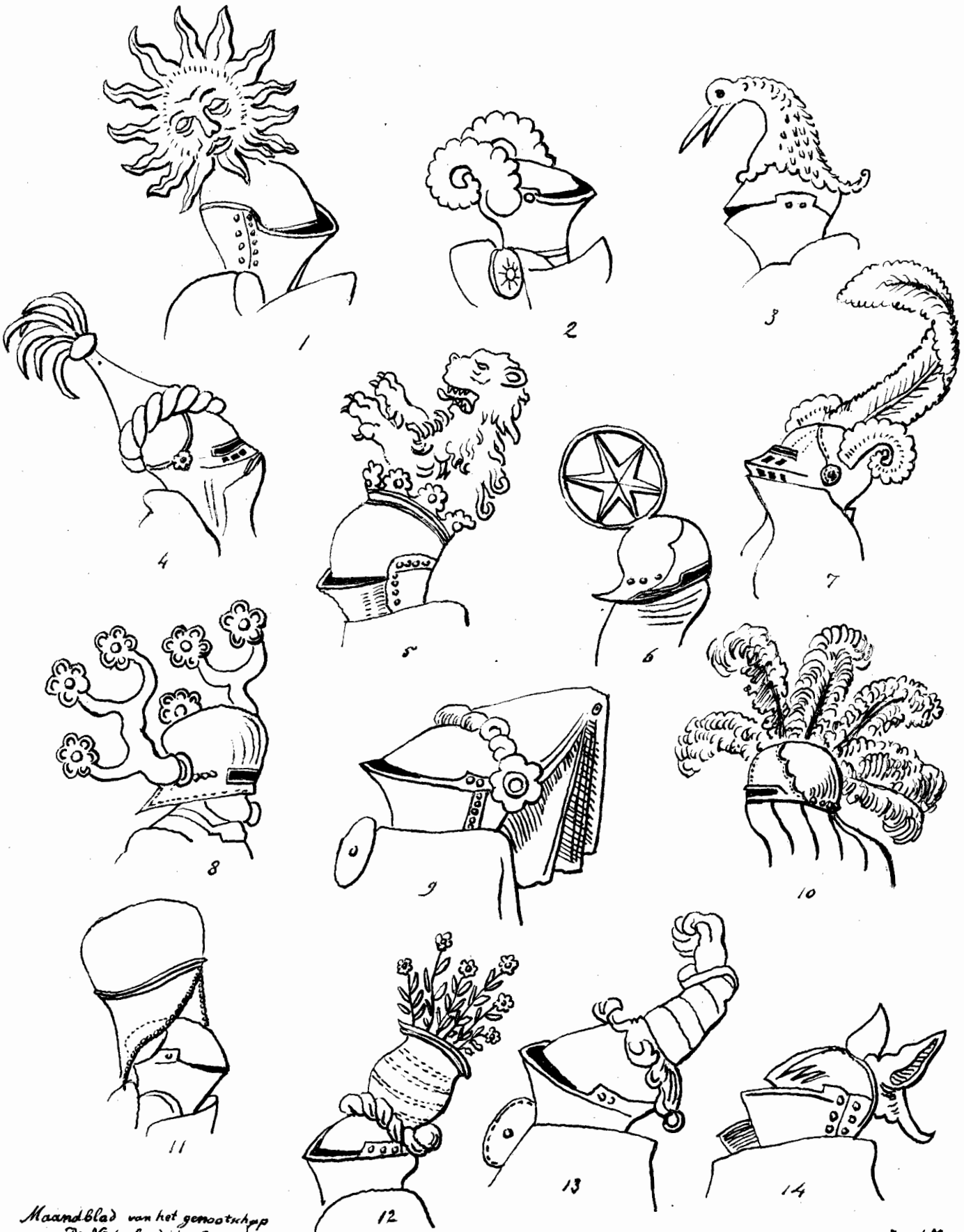

Maandblad van het genootschap
De Nederlandsche Leeuw,
1891. № 1.

P.C. v.d.M.

door aartshertog Maximiliaan zijn gebruikt geworden, eene lijst der personen met wie de aartshertog „gestochen, gekamft"' en „gemund" heeft, enz.

De platen stellen den aartshertog met zijn tegenstander voor, te paard en te voet, alsmede de gecostumeerde personen die de feesten bijwoonden.

Eigenaardig is het op te merken! dat de aartshertog bij de voorstelling dier feesten, steeds afgebeeld wordt met een grooten fakkel in de hand.

Deze feesten en tournooien hebben plaats gehad op verschillende plaatsen, toen Maximiliaan onder den naam van ridder Freidal zijne bruid Maria van Bourgondie, dochter van hertog Karel den Stoute, uit de Nederlanden kwam halen.

Ter eere zijner bruid heeft hij bij vele dier tournooien op zijn helm „schalksnarrenohren" gevoerd, zooals hij in zijn gedenkboek van A° 1505 op fol. 5 vermeldt, n.l.:

„die vrsach der örl, die ku.mt in XXV gestechen gefucrt hat, wt , das die hertzogiu von Burgundi vrem puelen die orlein zu feuren vergunt hat".

Wat zijne andere helmteekens en die van zijne kampioenen in het tournooi aangaat, deze zìjn voor het meerendeel zoo in strijd met de voorheelden van heraldieke helmteekens, dat het niet kwaad is, van die in tournooien gebruikte helmteekens, hoewel uit het begin van het verval van de oude ridderschap, afbeeldingen uit een authentieke bron te geven.

Wie zoude er ooit aan gedacht hebben, dat een ridder te paard met gevelde lans tegen zijn tegenpartij in rennende, bijv.: een bloempot met bloeiende bloemen, of een vogelkooi met het vogeltje er in, enz., op zijn helm zoude voeren.

Hier volgen dientengevolge de beschrijving en afbeeldingen van eenige helmteekens uit genoemd werk, benevens de opgave der kleuren der in het oud hollandsch genoemde „manenkappen" of de dekkleeden der paarden, -waarmede deze dieren in het tournooi versierd waren.

1. Groene paardendekken, helmt. : een gouden zon.

2. Graaf Friederich van Zollern, goudachtig groene paardedekken, met een breede zilveren band, helmt.: -twee gouden ramshoornen.

3. Roode gedamasceerde paardendekken, helmt. : een xilveren reigerhals en kop, met roode bek.

4 en 7. Op deze plaat staat geen naam, doch een -der beide helmteekens is van Freidal.

5. Vermilioen roode paardedekken, helmt. : een uitkomende gouden leeuw.

6 Graaf Wolf von Fustenberg. Karmozijn roode paardedekken, hslmt.: een zespuntige ster in een ring, alles van goud.

8. Zwart met goud geschakeerde paardedekken, op den renhoed een half goud en half zwart gewei met dito rozen.

Herr Jan von Perg (Jan VI heer van Glimes , Bergen op Zoom, Wallieim , Brecht, enz. vliesridder) , licht groene paardendekken, om de helm een groene krans.

9. De paardedekken van Freidal zijn wit met goud gedamasceerd, helmt. : een witte kegelvormige kuif, die van boven in drie plooien afhangt en door een wrong van goudstof aan den helm verbonden is.

10. Rood, zilver en groen gestreepte paardendekken, op den renhoed een witte vederbosch.

ll. Herr Hanns Feschicz. Rood, wit en blauw gestreepte gedamasceerde paardendekken, helmt. : op een steekhelm, een zwarte met gouden lovers versierde vederbos, waarover een witte sluier met een snoer gouden paarlen gebonden is.

12. Groene met goud geschaduwde en met zwart omzoomde paardendekken, helmt. : op een groene wrong een vergulde bloempot met natuurlijke vergeet-mìj-nietjes.

13. Herr Michael von Perg (Michiel van Bergen, gesneuveld bij Huy in 1482, broeder van Jan van Glimes voornoemd) Roode paardendekken, helmt. : een van rood en wit, dwars gestreepte regter voorarm met gebalde vuist.

14. Frederich von Hurn (Frederik van Hoorn, heer van Montigny, st. 30 Dec. 1486, begr. te Qucsuoy), groen en violet gestreepte paardendekken, helmt.: een groen en een violet oor.

15. Blauwachtig karmoxijnroode paardendekken met goud gedamasceerd , helmt.: verguld hertengewei.

16. Goudachtige groene paardendekken met een breede zilveren band, helmt. : twee vergulde horens van een damhert (Dändelschaufeln).

17. Philip van Rechperg Goudachtig roode paardendekken op den renhoed een paar takken met vergulde bladeren. Op andere platen heeft hij weder een ander helmteeken.

18. Witte, met een breede groene band en met zilver en goud gedamasceerde paardendekken. Op den helm een hertogshoed met witte struisvederen.

19. Wit en rood gestreepte paardendekken, met goud geborduurde rand, op een gekroonde steekhelm een gouden vlucht bedekt door een doorschijnende sluier.

20. Markgraaf Christof van Baden. Karmozijn roode paardendekken ; op den renhoed een uit een blauwe wrong komende, geel-bekleede rechter voorarm met gebalde vuist.

21. Philip von Rechperg. Groene paardendekken met goud geborduurde rand, helmt.: een gouden bloempot met bladeren.

22. Een bos met bladeren.

23. Groene paardendekken, helmt. : twee groene ramshoornen.

24. Herr Hans von Reichenburg. Roode met goud gedamasceerde paardendekken, helmt. : een appel etende gouden aap op een gouden kussen.

25. Rood, zilver en zwart vertikaal gestreepte en gedamasceerde paardendekken, helmt. : een witte vlucht met goudpaarlen bezet.

26. Rood, zilver en groen gestreepte paardendekken, helmt. : twee vergulde „Dändelschaufeln" omwonden met een doorschijnende witte, met zilvere draden doorweven, sluier.

27. Vermilioenroode met goud geborduurde paardendekken, helmt : een kegelvormig dameshoofdtooisel (à la hennin) met gouden omslag en witte sluier.

(*Wordt vervolgd.*)

J. C. v. D. N.

Het Haagsche Jaarboekje voor 1891.

De derde jaargang van het Haagsche Jaarboekje onder redactie van den hoer A. J. Servaes van Royen, bevat evenals de beide vorige jaargangen het gewone voorwerk. De daarin voorkomende Naamlijst der Burge-

meesters van 's-Gravenhage vermeldt de titularissen van 1780-1794.

Het mengelwerk groot 102 blz. vangt aan met „Joost van den Vondel's Hulde aan 's-Gravenhage in den aanhef van zijn Geboorteklok van Willem van Nassau", nl. prins Willem 11 zoon van Frederik Hendrik. Verder „De Zuiderkerk" door Dr. C. E. van Koetsveld, „De stichter van 's-Gravenhage" nl. de Roomsch Koning Willem 11 graaf van Holland, geb. A° 1228, met een uitvoerige beschrijving van zijne krooning te Aken in 1248, door L. J. J. Hageraats. „De gebouwen op het Binnenhof in den franschen tijd bedreigd". Extrait des déliberations du Conseil Nunicipal de la bonne Ville de la Haye dans les Séances ordinaires l'an 1812, door R. „De Oude-Mannenberg", in het bosch alwaar vroeger (A° 1436) het St. Anthoniskapelletje stond en later de geliefkoosde plaats was waar men duelleerde, door M. A. van Rhede van der Kloot. „Het Schoorsteenvegerstraatje" (Schroot- en later schoort zijn straatje) door R. „Klein samenspraakje over de inenting der kinclerpokjes in den Haag", met aanteekening van Dr. R. Krul. De Weldadigheidsinstellingen onder de Israëlieten te 's-Gravenhage door N. Henriques Pimentel. Over het Haagsche Bosch, Ordonnancie gemaect in dē jaē XIIIIe XVIII bij wijlen den Coninck van Castilien uptie onderhoudenisse van den Bosch en den Hage in Hollant. „Wapens in de Groote of St. Jacobskerk te 's-Gravenhage, van 1775—1736" uit de aanteekeningen in de zoogenaamde luiboekjes, door J. C. van der Nuelen.

De ledige plaatsen onder enkele stukken zijn door verschillende bladvullingen aangevuld, zooals : „ Was de oude tijd zooveel beter ?" A° 1686 ; Twee lieve presidentsvrouwtjes, nl. Catharina de Chatteur (Dechassoir) echtgenoote van Gerrit van Assendelft A° 1540 en Jacomina de With, echtgenoote van Johan Oem van Wijngaarden A° 1650, „Turf" A° 1743.

J. C. v. d. N.

Genealogisches Taschenbuch der adeligen Häuser.

Sechzehnter Jahrgang, 189 1, *redigirt von* ALEXANDER *Freiherr von* DACHENHAUSEN. *Verlag von* FR. IRRGANG, *Brünn.*

De altijd werkzame redacteur van bovengenoemde *Jaarboekje* was ook dit jaar wederom een der eersten die zijnen arbeid het licht deed zien. In dat *Jaarboekje* bevindt zich veel wetenswaardigs.

Op de 620 pagina's zijn toch opgenomen de verschillende data betreffende de levende familieleden van bijna zes honderd adellijke geslachten van welke er twee honderd voor de eerste maal in dezen jaarkring voorkomen. Buiten. dien behandelde de baron von Dachenhausen ditmaal ruim 140 Noord-Duitsche familien (hoofdzakelijk Pruissische). Echter niet alleen vermeldt schrijver de thans nog levende leden eener familie, maar ook zijn vele artikels vollediger samengesteld door ook daarin op te nemen óf de directe filiatio van den oudst bekenden stamvader af óf de geheele genealogie.

Het plan van den redacteur was geweest ook in dezen jaargang eenigo wapens in kleurendruk te doen opnemen, maar de daartoo aangezochte familiën konden niet besluiten de daartoe vereischte kleine kosten te dragen Echter kunnen wij reeds nu mededeelen dat in den volgenden jaargang fraaie wapens zullen voorkomen.

De arbeid van den baron von Dachenhausen verdient. buitendien nog aanbeveling door de uitmuntende registers welke daarin voorkomen. Door raadpleging daarvan heeft men een overzicht over de 16 jaargangen die verschenen zijn, zoodat men op zeer gemakkelijke wijze kan nagaan in welken jaargang iets vermeld staat omtrent de eene of andere familie. Spoedig hopen wij in de gelegenheid te zijn het eerste deel van het *Geneal. Taschenbuch des Deutschen Uradels* van de hand van denzelfden redacteur te bespreken.

Jon. D. G. VAN EPEN.

Van Stralen.

Tot herstel eener fout door mij gemaakt in dit tijdschrift (De Ned. ***Leeuw 1885*** blz. 84: uit het 2de huwelijk N°. 2) volgt hier een extract uit het doopboek der Hervormde kerk te Enkhuizen, waaruit blijkt dat de opgave van den heer L. J. A. Braakenburg ***(De Ned. Leeuw,. 1885,*** blz. 48a) in zooverre juist is, namelijk:

„17 Maart 1686 *Frans,* V. Hendrick van Stralen, „M. Sybregje van Losen, Get. Jantje Harmes en Marytje „Jacobs."

Deze Frans Hendriksz. van Stralen trouwt Maria Jansdr. Mossel, enz.

Zijne moeder van Loosen is gedoopt den 25 Maart 1655, „Sybrichjen, V. Jan heyndriksen, „M. tryn Aerens, Get. Antje Jans".

's Gravenhage, 28 November 1890. P. J. BUYSKES.

Eenige opmerkingen over de rechtsverhoudingen vau den Duitschen Adel.

(*Vervolg.*)

Wanneer beproefde officieren, die anderen in de schaduw stelden, hetzij in den adelstand verheven, hetzij vrijheer of graaf werden, was dit een erkenning hunner verdiensten ten bate hunner nakomelingen. Ook leden der rechterlijke macht, hooge magistraten,, juristen, artsen, geleerden, industrieelen en grondbezitters van bekende verdiensten konden in den adelstand verheven worden. De waardigheden, die verbonden waren aan de Academische graden, vormden een overgang. Terwijl de persoonlijke adel der doctoren reeds in het begin van de 15de eeuw geen vraag meer was, en rijke kooplieden reeds door Karel VI en Ferdinand 1 iu den adelstand zijn verheven, bestond er een vooroordeel tegen personen, die de kunst beoefenden en is onder Keizer Rudolf 11 een besluit genomen dat. het meesterschap in de schoone kunsten geen handwerk was.

De voorrechten der verheffingen in den adelstand bleken uit het rechterambt, het recht een zegel te mogen gebruiken enz., maar ook in het laatst der middeleeuwen uit de verordeningen op de kleeding. Zoo werd in 1530 bij eene Rijksverordening bepaald, dat ingeval iemand. ***hofmeester, kanselier, maarschalk*** of ***geheimraad*** van een vorst was, hij, niet van adel zijnde, toch de gelijke kleedij mocht dragen.

Bij de verheffingen in den adel door den keizer en de

Helmteekens uit Freydal

Maandblad van het genootschap
De Nederlandsche Leeuw.
1891. N:1.

rijksvorsten was dit de uitoefening van een heerlijk recht, waaromtrent geen twijfel bestond dat het territoriaal begrensd was. De keizer verleende in het geheele rijk adelsbrieven, al was voor den ontvanger dier brieven de toestemming van zijn vorst noodig.

De vorst gaf den adel van zijn land, die echter eerst wat beduidde na erkenning door den keizer. Kleine rijksvorsten verleenden geen adeldom. Daarom was het eene abnomalie dat andere personen, wier maatschappelijke positie soms zeer bescheiden was, den rijksadel mochten toekennen, wanneer zij in het bezit waren der „*Comitiva major*" en dit voornamelijk omdat zij de bevoegdheid tegen misbruiken te waken, niet bezaten. Voor de z. g. „*Comites S. Palatii*" werden niet altijd kundige personen gekozen; en toch was dit „*palatinaat*" erfelijk in de familie. Het werd onderscheiden in „*groot*" en „*klein palatinaat*" naarmate de bevoegdheden zooals: het benoemen van doctoren en licentiaten, van keizerlijke notarissen enz.; het legitimeren van buiten echt geboren kinderen, het verleenen van blieven van meerderjarigheid en van het recht om een wapen te voeren, of het verheffen in den adel. Zij die alleen het recht tot het voeren van een wapen mochten verleenen, mochten van deze bevoegdheid slechts vijfmaal 's jaars gebruik maken.

Natuurlijk wilde ieder heer met weinig macht gaarne deze rechten uitoefenen, vooral omdat hij niet zooveel last van den door hem geschapen adel had, als een vorst die een groot gebied bezat was het zeer vleiend voor hem door een massa personen als een zon aangezien te worden, die haar stralen overal deed schijnen.

Daarom konden eerzuchtigen gemakkelijk van die kleine vorsten adelsbrieven krijgen.

x11.

De comites palatii hebben nooit den titel van vrijheer verleend, *omdat zij* daartoe geen bevoegdheid hadden. Maar de vicarissen deden dit zeer veel; deze adel werd echter weinig geacht.

Dit was echter voornamelijk een gevolg van de toenmalige opvatting omtrent de verhoudingen der standen. Nadat men toch waarde hechtte aan den enkelen titel, werden praedicaten verleend, waarvoor iedere reden ontbrak. Wanneer dan niet gelet werd op het vermogen van hem, die daarom verzocht, was die hooge titel voor den zoon een erfstuk van hoogst twijfelachtige waarde.

Volgens de toen heerschende meening zouden de vicariehoven minder in aanzien geweest zijn, wanneer zij van hunne bevoegdheid, die hun niet door *een* rijkswet maar alleen door langdurige gewoonte was gegeven, geen gebruik hadden gemaakt. Zij moesten voor het vooroordeel buigen, zelfs als zij er boven verheven waren geweest, wat echter niemand beweerd heeft.

Vorstentitels hebben zij nooit gegeven, maar na 1711 wel den graventitel.

Vrijbeeren in den ouden zin van dit woord, waren er niet meer, en de keizers dachten er niet meer aan een zelfstandigen adel in het leven te roepen. De door Karel V, vooral in de erflanden, benoemde vrijheeren bleven dan ook onderdanen; en wanneer zij dat al niet meer waren behoorden zij toch niet tot den dynastenstand.

Ook de oude hooge adel trachte wel deze nieuwe vrijheeren-diploma's te krijgen.

Nog grooter verwarring ontstond door de diploma's die „*per saltum*" verleend werden; het was dan ook een volledige prijscourant van titels.

Het was dus niet alleen een vraag van eerzucht, doch ook van vermogen.

x111.

Men zou de familiën. die den titel van vrijheer voeren, kunnen verdeelen in drie hoofdgroepen:

1". Die familiën, welke reeds voor het ontvangenvan dezen titel dadelijk van het Rijk afhankelijk waren en bepaalde politieke rechten uitoefenden. Ook deze groep, het kan niet genoeg gezegd worden, *was* zelfs dan niet van gelijke geboorte als de hooge adel.

2". Die edellieden welke tot den ouden adel behoorden, en in hun vaderland de rechten der ridderschappen bezaten, doch zonder twijfel onderdanen waren en bleven van de regeerende vorsten. Van deze moest men wel vragen: waarom noemt men zulke hecren *vrij*heeren.

3°. De derde groep bestond uit den kleinen adel, aan welke het eenvoudige adelspraedicant begon te vervelen, mannen van aanzien en eer, die snel op de maatschappelijke ladder stegen; zooals hoofdofficieren, diplomaten, voorname juristen, kamergeleerden, leden van de haute finance, hof- en staatsbeambten en anderen die door hun talent, vlijt en geluk tot bijzonder invloedrijke personen waren opgeklommen. Er zijn gevallen dat deze, zelfs al hadden zij geen nieuwe verdiensten verworven, zeer spoedig na hun verheffing in den adelstand *vrijheer* werden, zoo zij dit al niet per saltum waren geworden.

De hoogere staatsdienaren en gezanten aan vreemde hoven moesten dan ook ten minste baron zijn.

Onder de ministers, diplomaten en hoogere hofbeambten waren in Duitschland vele vreemdelingen.

Degenen, die nu door een diploma als vrijheer eene hoogere maatschappelijke stelling wenschten aan te toonen, wendden zich, zoo mogelijk, onmiddellijk tot het hoofd des rijks.

De vicarie adel werd toch alleen gegeven gedurende eene tusschenregeering, en stond, gelijk hierboven is aangetoond, in minder *aanzien*.

Naar personen die in eenigszins directe verbinding met het keizerlijk hof stonden, maakten van die omstandigheid gebruik, en ook wereldlijke vorsten bewerkten voor hunne hoogere staatsambtenaren dat deze *vrijheeren* werden.

In de 17de eeuw bezaten vele ridders vrijheerendiploma's, doch dit gaf hun in de ridderschap zelf geen voorrecht, omdat daar het beginsel van gelijkheid gold. Deze gelijkheid grondde zich vooreerst op de staatsrechtelijke hoedanigheid, niet op het aantal der bezittingen, want de riddergoederen waren zeer ongelijk in omvang en aard en bovendien ook op de, tot 1703 altijd als conditio sine qua non beschouwde en later zooveel mogelijk gehandhaafde, bevoegdheid om een hooge geestelijke betrekking te bekleeden. Omdat men moest bewijzen een aantal voorouders van gelijke geboorte te hebben, was dit een beletsel tegen huwelijksverbindtenissen met familiën, die niet tot den *stichtsadel* behoorden, waarbij echter niet op den titel van vrijheer gelet werd.

De oude adel kon meestal dit bewijs leveren, maar na de reformatie maakten protestantsche vorsten zich meester van kerkelijke goederen, zoodat voor de jongere

zonen van den kleinen adel niet veel overbleef. De bevoegdheden van de protestantsche domkapittels waren ook minder en op het laatst gaf alleen de vorst de praebenden.

Alleen voor de katholieken bleef dezelfde toestand bestaan.

In het midden van de 18e eeuw waren er minder hoofden van ridderschappen met, dan zonder dat praedikast van vrijheer.

XIV.

Gelijk wij reeds zagen hadden de nieuwe vrijheerdiploma's weinig gevolg. Zelfs in het keurvorstendom Saksen, waar juist aan hoogere beambten en industrieelen met veel grondbezit en aan aanzienlijke familiën , die deze onderscheiding eenigszins verdienden, het diploma van vrijheer verleend werd, had deze verheffing weinig gevolg, omdat in de riddercurie niemand stemmen kon; die niet 16 voorouders had, welke in de termen vielen om ridder te zijn. Daarom werd ook een huwelijk met iemand die het vereischte aantal voorouders niet bezat., ook zelfs wanneer hij van adel, of vrijheer of graaf was, niet als een huwelijk in denzelfden stand beschouwd.

Tegenwoordig bestaat bij noch slechts weinig orden, b. v. de Duitsche orde, de Malthezerorde en de Beijersche St. George orde, de verplichting om een bepaald aantal kwartieren te bewijzen; evenzoo bij het kruis met de ster voor eene dame, en de waardigheid van keizerlijk koninklijk kamerheer in Oostenrijk, wanneer de sollicitant geen Hongaar is. Die lid van een geestelijke orde of kanunnik in een Domkerk wilde worden moest Van ouden adel zijn. Toch kon door het decreet van het concilie van Constanz en Bazel het zesde deel doctoren zijn, doch dit besluit kon gemakkelijk in do uitvoering te niet gedaan worden.

Ook bij hofambtcn gold hetzelfde, en bovendien bestonden in het rijk evenals in de keizerlijke erflanden en verschillende vorstendommen rechterlijke collegien, die een kamer van edellieden en een van geleerden hadden.

Nu wilde de oude adel, die al deze rechten bezat, de nieuwe, welke hooge titels zij ook bezat, uitsluiten van het recht om eene hooge geestelijke waardigheid te bekleeden, aan tournooien deel te nemen en eene betrekking aan het hof te hebben. Dit was juist, een groote fout, dat zij niet de volle rechten erkende van hen die door talent, flinkheid en groot grondbezit uitmunten.

(Wordt vervolgd.)

Familieberichten.

OCTOBER 1890.

GEBOORTEN.

2 te Dordrecht. Adolph, zoon van Maurits Lodewijk Christiaan Staring en van Johanna Houkjen Blussé.
3 te 's-Gravenhage. Anna Wilhelmina Kenau dochter van Burchard Derk van Rietschoten en van Wilhelmina Adriana Theodora Gevers Deynoot.
3 te Roermond. N., dochter van Anton Jacob Herbert baron van Lynden en van Jonkvr. Henriette de Jonge.
3 te Baarn. Henrietta Elisabeth, dochter van J. Huisinga en van M. S. Verniers van der Loeff.
6 te Amersfoort. Maurits, zoon van Jan Gerrit Blaauw en van Johanna Magdalena Schimmelpenninck.
7 te Kraaksäan (Probolingo). N., zoon van N. van Kraayenoord en van P. E. S. C. Bosscha.
7 te Batavia. N., zoon van S. A. Rissik en van Jonkvr. N. C. J. Nahuijs.
8 te Harderwijk. Willem Robert, zoon van Frederik Alexander Robert Arnold baron van Ittersum en van Claudina Sophia barones Bentinck.
8 te Oud Wulven. N. en N., dochters van Charles François Testas tot Oud Wulven en van Maria Anna Lans.
9 te 's-Gravenhage. Paulina Mathilda, dochter van Jhr. Mr. Joan Cornelis Reynst en van Paulina Machtilda van der Ven.
10 te 's-Gravenhage. Marie Judith Catharina, dochter van Constant Maurits Ernst van Löben Sels en van Cornelie Philippine van Hasselt.
10 te Bussum. Anna, dochter van Cornelis van den Bergh en van Bernarda Wilhelmina Schuurman.
3—11 te Tandjong Bali (Oost-Indië). Eene dochter, die spoedig daarna-overleed van J. Storm van 's-Gravesande en van C. M. E. de Vries.
12 te 's-Gravenhage. Een levenlooze zoon van Jhr. Louis Jacques Quarles van Ufford en van Jacoba Carolina van Hoogstraten.
13 te 's-Hertogenbosch. Frans Eugène Maria, zoon van Reinier Marie Antoine Auguste de Roy van Zuidewijn en van Maria Petronella Joanna van der Kun.
13 te Baarn. Agathe Henriette Maria, dochter van Jhr. Mr. Binnert Philip de Beaufort en van Alida Henriettc Cornelie van Eck.
13 te Amsterdam. Henri Pierre Marie, zoon van Gerrit van der Aa en van Gerardina Boissevain.
14 te St. Pieter. N., dochter van Jhr. Willem Karel von Weiler en van Jonkvr. J. M. Krayenhoff.
15 te 's-Hertogenbosch. Anna Catharina Sophia, dochter van Jacobus Carpentier en van Jacoba Christina Patijn.
19 Op de villa Beukenhorst te Oosterbeek. N., zoon van van Jhr. Willem Louis Frederik van Rappard en van Jonkvr. C. J. Schimmelpenninck.
20 te Goes. Jan Adolphus Abraham, zoon van Herman Jacobus Baning en van Jacoba Johanna Fransen van de Putte.
20 te Middelburg. N., zoon van P. de Maret Tak en van D. D. Tielenius Kruythoff.
21 te Nunspeet. N., zoon van Aleid Rambonnet en van Johanna Elisabeth Pompe.
22 te Malang. N., dochter van N. de Kock en van M. A. S. de Kempenaer.
22 te Amsterdam. François Theodoor, zoon van Wijnandus Gijsbertus Eliza Siewerts van Reesema en van Isaure Caroline Eugenie Brands.
23 te Schagen. N., zoon van Bannier en van C. G. Dutry van Haeften.
26 te Amerongen. N. en N , dochters van Jan Gijsbert Marinus van Griethuysen en van Willemine Johanna Hermine van Griethuysen.
27 te Leiden. N., zoon van N. Bartolotti Rijnders en van Th. G. Beijer.
29 op den huize Doorn (bij Utrecht). N., dochter van

Jhr. Hendrik Daniel Wijnand Hooft en van Henriette Labouchère.

30 op den huize Weizicht te Dordrecht. N., zoon van Henry Boudewijn de Roo en van Jonkvr. Wilhelmina Bartholina Maria van den Santheuvel.

30 te Groningen N., zoon van N. van Hasselt en van J. A. K. Bergsma.

31 te Dordrecht. Paulus Adriaan Theodorus, zoon van Catharinus Hendrik Cornelis van Maaren en van Johanna Ferdinanda Alexandrina Coets de Bosson.

HUWELIJKEN.

1 te Groningen. Mr. E. J. Dorhout Mees met M. Halbertsma..

2 te Soerabaya. B. R. R. G. G. baron de Girard de Mielet van Coehoorn met C. M. van Leeuwen.

8 te Groningen. G. G. A. Hesselink met Jonkv. A. A. S. Quintus.

9 te Loenen. C. J. Doude van Troostwijk, secretaris van Weesper Carspel met Jonkvr. A. M. Strick van Linschoten , dochter van Jhr. Mr. Jan Balthazar en Ottolina Maria van Notten.

9 te Loenen. Theodoor Herman de Meester, geb. te Lent 15 Maart 1857 (W. 11. blz. 288), met Jonkvr. C. M. Strick van Linschoten, zuster van Jonkvr. A. M. voornoemd.

9 te 's-Gravcland. Frans Ernst Blaauw, geb. 27 Oct. 1860 (W. 1. blz. 62), met Jonkvr. Louize Digna Catharina Six.

15 te Nijmegen. Anthonie Johan Stoop, geb. te 's-Gravendeel 14 Sept. 1864, commies bij posterijen, zoon van Isaac Petrus en van Theodora Alexandrina Johanna Wolradina van Kooten met Maria Christina Johanna barones vau Heeckeren van Brandsenburg, geb. te Nijmegen 20 April 1869, dochter van baron Derk Jan en van Martina Alida Nicolina van der Burg.

15 te Zwolle. R. de Vidal de St. Germain met J. C. C. Parker.

16 te Haarlem. Johan Eliza Fabius, le luit. der art. (W. 1 blz. 267) met Anna Maria Johanna van Walchren (W. III blz. 314).

16 te Apeldoorn. L. C. F. Laurillard, zoon van N. en van N. Roos, met Margaretha Livina van Hasselt, geb. 13 Febr. 1866 (W. 11, blz. 35).

16 te Rotterdam. H. M. Beeckman met Jonkvr. A. B. van Citters.

20 te Borculo. 0. W. J. Immink met F. G. G. Schaars.

23 te 's-Gravenhage. Cornelis Winckler Prins, geb. te Veendam oud 34 jaar, med. doctor en arts, zoon van Antony en van Rendrika Rensina Klynsma, met Sophie Frederique Arntzenius, geb. te Delft oud 25 jaar, dochter van Mr. Robert Hendrik en van Louise Plate.

23 te Haarlem. R. A. Mees met E. H. ten Bergh.

23 te Nijmegen. F. H. W. H. Spierings, le luit. bij de militaire verkenningen, met W. M. J. Moorrees.

23 te 's-Gravenhage. Gustaaf Pieter Adolf Bischoff, geb. te Samarang, oud 20 jaar, benoemd O.I. ambtenaar zoon van Jan Jacob en van Elisabeth Lucia van Rijck met Amalie Ernestina Jacoba Perné, geb. te Salatiga , oud 19 jaar, dochter van Eliza en van Amalie Bensbach.

30 te 's-Gravenhage. Benjamin Willem Blijdeosteijn, geb. te Enschedé, bankier, zoon van Mr. Benjamin Willem en van Henriette Evernarda Roelvink met Theodora Wilhelmina Johanna Coninck Liefting , geb. te Assen, oud 29 jaar, wed. van M. Abraham de Vries, dochter van Mr. Focco Bernardus en van Johanna Antonia Juynboll.

30 te Amersfoort. Eduard Constant Karel Völcker, le luit. der huzaren, met Susanna Catharina Octavia barones van Hardenbroek, geb. op den huize Randenbroek (M. N. A. blz. 68).

STERFGEVALLEN.

1 te Utrecht. Jhr. Gerard Johan Nahuys, oud 82 jaar, emeritus predikant van de Herv. gem. te Twelloo.

1 te Oud Beijerland. Mr. Anthony van Weel, oud 71 jaar, oud notaris en lid der prov. staten van Zuid-Holland geh. met N. Schutter.

4 te Amsterdam. Pieter van Beuningen, oud 43 jaar, geb. te Rossum , zoou van Willem en van Anna Maria Boonen, geh. met Maria Diederika van der Peen.

4 op den huize Westerhout bij Haarlem. Mr. Dirk Visser van Hazerswoude, geb. te Zaandam 1 Nov. 1830, lid der 2e kamer der Staten-Generaal, geh. met Jonkvr. Marianne van Merlen.

5 te Warnsveld Mr. Willem Adriaan Wilbrenninck, geb. te Zutphen 2 Nov. 1809, versierd met het Metalen Kruis, oud burgem. van Hengelo, zoon van Mr. Diederick Evert en van Charlotte Jacoba barones van Rhemen, wedr. van Charlotte Elisabeth Louise Maria barones van Westerholt, geb. op het kasteel Hackfort 17 Maart 1810, st. te Zutphen 6 Nov. 1859, dochter van baron Burchard Frederik Willem heer van Hackfort en van Catharina Christina Conradina barones Sloet.

5 te Amsterdam. Cornelis Dozy, oud 47 jaren, gep. kolonel der genie, geh. met Johanna Hendrika Koper. (W. 1. blz. 210.)

5 te Adorp, Dr. Coenraad 'Hendrik Piccardt , geb. te Oude Pekela 13 Jan. 1825, predikant te Adorp, wedr. van Siebendina Jannetta Oortwijn, geh. met Anna Petronella Oortwijn. (W. 111 blz. 15).

6 te Badenweiler. Cornelis Hendrik Tielenius Kruythoff, oudste zoon van C. D. en van S. A. C. Boogaert, geh. met Catharina Margaretha Diemont, dochter vau Jan Willem Adolf en van Louisa Maria Boxman.

9 te 's-Gravenhage. Marie Jeanne Catharina de Chaufepié, geb. aldaar 20 Juni 1819, dochter van Dr. George Samuel en van Maria Johanna Sevenbergen.

9 te Doesburg. Arnold Hendrik Johan Versfelt, oud 66 jaar, geh. met Anna Bakker (W. 111 blz. 277).

9 te 's-Gravenhage. Henry Louis Enthoven, geb. aldaar 21 Oct. 1819, fabrikant, ridder der orde van den Ned. Leeuw, der Leopoldsorde van Belgie, enz. zoon van Lion Israël en van Catharina Davison, geh. met Cornelia Johanna van der Straaten.

10 te Amsterdam. Gijsbert Carel van Brienen van Ramerus de Graeff, geb. te Tebon Tingi, oud 14 jaar, zoon van Gijsbert Carel Rutger Reinier de Graeff en van Angela Huygen de Raat.

11 te 's-Gravenhage. Johannes Christiaan Coeland, geb. aldaar 4 Juni 1845, gep. officier der administratie le kl. der Kon. Ned. Marine, zoon van Christiaan Johannes en van Maria Jacomina Buningh, geh. met

Maria Johanna Cornelia Jacomina van Sonsheek.

11 Soekahoemi. G. C. Huffenreuter, geh. met R. H. J. Spanjaard, hoofd-ingenieur bij de staatspoorwegen in Ned.-Indië.

12 Soerabaja. C. J. Beukers, oud 29 jaar, le luit. der art. van het 0. I. leger, zoon van P. R.

12 te Nijmegen. Frans Nicolaas de Ronde, geh. te Buren 13 Mei 1804, gep. kolonel der infanterie, zoon van Frans en van Suzanna Wilhelmina Westerouen van Meeteren, geh. met Wilhelmina Maria van Duyl, geb. te Beusichem 3 Juli 1811, st. te Nijmegen 26 Jan. 1889.

12 te 's-Gravenhage. Louisa Agneta Beata de la Sablonnière, geb. te Baambrugge, oud 65 jaar, dochter van Jacobus Johannes Christoffel en van Alida Johanna Clement, wed. van Johan Reinier Leonard van dor Gronden.

12 te Boxmeer. Jonkv. Otholina Theresia, barones van Tuyll van Serooskerken, geb. te Amersfoort 28 April 1817, oud-dame du palais van wijlen Koningin Anna Paulowna, dochter van baron Carel Lodewijk en van Marie Louise Gildemeester, geh. te 's-Gravenhage 21 Oct. 1847 met Jhr. Ameclée André Robert van den Bogaerde van Terbruggen, geb. te St. Nicolaas (België), 20 Juli 1823, zoon van baron André Jean Louis en van Eugenie Thérèse Barbe Guislaine Papeians de Morchoven.

13 te Haaften. Sophia Juliana Jacoba Beyerman, oud 46 jaar, geh. met Marinus Nicolaas Johannes Dutry van Haeften (W. 1. blz. 81).

13 te Haarlem. Petronella Huberta Hoppenbrouwers, geb. te Eindhoven 15 Oct. 1812, dochter van Godefridus Laurentius en van Johanna Maria Anna van der Schoot, geh. te Eindhoven 23 Nov. 1842 met Jhr. Frans Georg Wilhelm von Speicher, geb. te Maastricht 14 Maart 1816, luitenant bij de cavalerie, rijksontvanger en laatstelijk ambtenaar bij het ministerie van finantiën, zoon van Jhr. Fransz Wilhelm en van Levina Elisabeth Stadelaar.

13 te Arnhem. Emile Guillaume Charles Corneille Storm de Grave, gep. kolonel, militie commissaris, weclr van Johanna Boeye (N. A. 1. blz. 81).

15 te Hilversum. Maurice Hugo, oud 6 maanden, zoon van W. J. H. Bake en van H. B. van den Berg.

15 te Nieuwer-Amstel. Gesina Aletta Ploos van Amstel, oud 60 jaar, dochter van N. en van J. J. Louwerens.

17 te Breda. Gesina Cornclia Benten oud 34 jaar, geh. met G. B. Hooijer.

17 op de Villa Boschhoek bij Scheveningen. Maria Wilhelmina Outshoorn, geb. te Rotterdam, oud 57 jaar, dochter van Arij en van Elisabeth Geertruida Pottum ; wed. van Anthony van der Valk, geh. 2e te 's-Gravenhage 12 Mei 1881 met Nicolaas Adrianus Allot, geb. aldaar 1835 (wedr. van Amelia Louise Constance Roos), zoon van Adrianus Leonardus en van Maria Clasine Perk.

18 te Amsterdam. Sara Elisabeth Portielje, oud 67 jaar, geh. met Robbert Dirk Christiaan de Bie.

19 te Groningen. Annie W. Hofstede de Groot, oud 19 jaar, dochter van Dr. C. P. en van C. D. Star Numan.

20 te Leiden. Abraham Hartevelt Jz , geb. te Maasland 31 Mei 1845, geh. met Maria Conradina van Vrijberghe de Coningh (W. II blz. 15).

21 te Hoogland. Elisabeth Franciua Suermond, geh. met Gustave Jacques baron van Boetselaer (W. III blz. 462).

22 te 's-Gravenhage. Arianus Johan Martinus Los, geb. te Nieuw-Beijerland, oud 73 jaar, medicinae doctor, zoon van Daniël en van Alida van der Zeyden, geh. met Gerardine Henriette Hasebroek.

22 te 's-Gravenhage. Harmen Frederik van de Poll, geb. te Zaandam, oud 69 jaar, zoon van Jan Jacob en van Constantia Agatha Calkoen, geh. met Catharina Arendine van Willes.

23 te Haarlem. Alfred, oud 18 jaar, zoon van H. L. Calkoen en L. H. Bonicel.

24 te 's-Gravenhage. Louis Maurer, geb. aldaar, oud 43 jaar, gep. kapt. kwartiermeester van het 0. 1. leger, zoon van Valentin en Catharina Heiser, geh. met Johanna Catharina Henriette Hojel.

26 te Tilburg. Henri François Guillaume van der Voort, oud 78 jaar, lid van den gemeenteraad.

26 te Doornspijk bij Elburg. Willem Hendrik Gerard Pompe, oud 69 jaar, geh. met Elisabeth Jacoba Leembruggen (W. II. blz. 211).

26 te Leeuwarden. H. C. Westrik, oud 62 jaar, geh. met N. Westenberg.

26 te Assen. Margaretta Gesina Kymmell, oud 90 jaar, geh. met Nicolaas Engelhard Servatius (W. 11 blz. 194).

26 te Utrecht *Willem van* der Os, candidaat in de rechten. (zie blz. 1).

27 te Zwolle. J. A. Ballot, oud 75 jaar geh. met G. J. Wor.

27 te Rotterdam. Machtilda Catharina Johanna Vink oud 70 jaar, geh. met Rudolf Mees (W. 11 blz. 284).

28 te Amsterdam. Geertruicla Fabius, geb. aldaar, 20 Jan. 1820, geh. met Dr. Gerrit Hulshoff (W. 1. blz. 267)

29 te Berkel en Rodenrijs. Jhr. Hugo van der Meer de Walcheren, geb. aldaar 14 Juli 1890.

29 te Utrecht. Maria Martina Wilhelmina Elisa van Qeersen, geb. aldaar 20 Jan. 1829, dochter van Cornelis Jan en van Catharina Elisabeth Wilhelmine van der Muelen, geh. met Anthony Jacobus van Gruting, geb. aldaar 11 Mei 1827, st. aldaar 30 Maart 1881, notaris aldaar, zoon van Johannes en van Chaterièrre Françoise Lix Raven.

31 te Dordrecht. Jonkv, Henriette Bernardina Johanna Jantson van Erffrenten, oud 51 jaar, dochter van jhr. Jacob Nicolaas Jean en van Jonkv. Constantia Wilhelmina Johanna Vrijthoff, geh. te Dordrecht Mei 1859 met Jhr. Francois Jacob van den Santheuvel, st. te Dordrecht 15 Dec. 1880.

INHOUD 1891 No. 1.

Willem van der Os (levensbericht met wapen), door H. J. Schouten. — Mededeelingen van het bestuur. — Helmteekens uit Freidal (met twee platen), door J. C. v. d. M. — Het Haagsche Jaarboekje over 1891, door J. C!. v. d. M. — Genealogisches Tasschenbuch der adeligen Häuser, 1891, door Joh. D. G. van Epen — van Stralen, door P. J. Buyskes. — Eenige opmerkingen over de rechtsverhoudingen van den Duitschen Adel, door Mr. M. P. H. Wiercx (vervolg). — Familieberichten over October 1890.

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN RET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes* van *Cattenburch* 36*b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar . . . . . *f 10.00*
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen *f* 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad *f* 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . *f* 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 2. IXe Jaargang. 1891.

Tot leden zijn benoemd de Heeren:

L. R. Martens . . . . . *'s-Gravenhage.*
H. J. Schouten . . . . . *Utrecht.*

Het grootzegel des Rijks.

Den 5 December 1890 is de lijkkist van Zijne Majesteit den Koning, bij de plaatsing in den grafkelder in de Oude kerk te Delft, door den Grootzegel-bewaarder des Rijks, den Minister van Justitie en den Secretaris-Generaal van dat Departement, Jhr. Mr. P. J. van Beyma, verzegeld.

Deze verzegeling bestaat daarin, dat kruisselings om de kist een lint is geslagen, en de uiteinden daarvan vereenigd zijn door een zegel.

Het lint bij deze gelegenheid gebruikt is ongeveer een Ned. duim breed, van zilverdraad geweveu met twee smalle zwart zijden strepen, iedere streep dicht bij den rand van het lint.

Het cirkelvormige zegel heeft een middellijn *van* 5 Ned. duimen en vertoont een langwerpig vierkant schild, van onder afgesloten door een acolade. In dit met blokjes voorziene, als blauw gestreepte schild staat de gekroonde leeuw met het „opgestoken" zwaard en den pijlbundel.

Het schild is gedekt met de Konings kroon, voorzien van vijf bladeren en tusschen ieder blad eene parel. Achter ieder blad rijst een met paarlen versierde diadeem op. Deze vijf diademen zijn van boven vereenigd en overtopt door de gekruiste en omgorde wereldbol of rijksappel.

Dit geheel stelt voor het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden, overeenkomstig Art. 1 van het Koninklijk besluit van'24 Augustus 1815, No. 71, *Staatsblad* No. 46, zooals het op de zegels en op de munten voorkomt

Op de munten staan evenwel, in plaats van paarlen. eikels tusschen de bladeren en niet zooals op de Konings kroon zelf, die men bij de begrafenis kon zien, paarlen of eigenlijk zilveren bollen, paarlen voorstellende.

De kroon op het zegel is tot even over de helft der hoogte van de diademen met rood gevoerd.

Tot schildhouders dienen twee aanziende met de Konings-kroon gedekte leeuwen, op een lint geplaatst waarop de spreuk JE MAINTIENDRAI in romeinsche kapitalen.

Om het schild is een lint, waaraan het juweel der orde van den Nederlandschen Leeuw of der Militaire Willemsorde hangt.

Het randschrift on het veld van het zegel is : WILHELMINA KONINGIN DER NEDERLÄNDEN insgelijks in Romeinsche kapitalen en verder onder het lint aangevuld met vijf sterretjes.

Uit het randschrift zoude men moeten opmaken dat dit zoogenaamde rijkszegel eigenlijk dat der Koningin zoude zijn.

Ook is de gewone schildvorm bij het wapen van eene ongehuwde vrouw zeer oneigenaardig. Volgens de regelen der wapenkunde behoort men in dit geval een ruitvormig schild te gebruiken.

Bij een Koningskroon is de voering niet zichtbaar, zie bijv. de Nederlandsche munten, wel bij een hertogskroon, die evenals een koningskroon afgebeeld wordt doch ter onderscheiding daarvan wel gevoerd is. (Hildebrandt *Wappen Fibel*, blz. 28).

Daar de Koning (of Koningin) Grootmeester (of Grootmeesteres) der beide orden is, ware het beter geweest beide teekenen daarvan om het schild te hangen.

Art. 8 van bovengenoemd besluit: Wij behouden voor Ons en Onze mannelijke Descendenten het Devies Je Maintiendrai enz., is dus niet van toepassing op de vrouwelijke descendenten.

Het plaatsen van de schildhouders op een lint wordt algemeen afgekeurd. Beter ware het geweest die op een arabesk of iets dergelijks te laten rusten en daaraan het lint te hangen.

J C. v. d. MUELEN.

Amsterdamsch Jaarboekje 1891

onder *redactie van* MR N. DE ROEVER *Archivaris van Amsterdam*
Amsterdam S. L. VAN Loon 1891

Het *Jaarboekje voor Amsterdam,* dat zijn titel-in-telegramstijl van komma's en punten wist vrij te houden,

kondigt zich zelf niet langer aan als Geschiedenis en Letteren toegewijd te wezen. De geschiedenis is zoo goed als alleen aan het woord gebleven en heeft zich maar al te vaak verre gehouden van de letteren.

Even als andere jaren bevat het weder een *Dagelijksche Kroniek van Amsterdam.*

De inhoud van die Kroniek is moeielijk te beoordeelen Men zou daartoe bij iedere opgaaf een onderzoek naar de juistheid moeten instellen, doch dit zal in de toekomst de taak van ieder ernstig onderzoeker blijven, die voor de historische waarde van een gebeurtenis niet met een couranten bericht volstaan kan. Natuurlijk toch moeten een of meer nieuwsbladen als de bron worden beschouwd van deze kroniek en telkens als deze in hunne berichten minder juist zijn, loopt de kroniekschrijver de kans bezijden de waarheid te blijven, tenzij hij beter is ingelicht. Dit nu was bijv. onze kroniekschrijver niet als hij op den 7den April een vergadering vermeldt van eenige officieren der schutterij van ***hier*** en ***elders*** bij Krasnapolsky gehouden, waarop evenwel in waarheid, merkwaardig genoeg, *geen* ***enkele*** officier van ***hier*** tegenwoordig is geweest. Daar die vergadering een tamelijk insubordinair karakter droeg, moet het voor hen die met voordacht afwezig waren gebleven, niet aangenaam zijn er present gemeld te worden.

Wat de vorm der mededeelingen betreft, waartoe soms een omhaal van woorden als wij lezen onder 9 October: ***Aan*** de vroegere gasfabriek van de HH. de Bruyn & Zoon, worden de ***vuren*** van íle laatste ***brandende*** oven gedoofd, die ongeveer 40 achtereenvolgende jaren heeft *gebrand.*

Die vuren van een ***brandende*** oven die ***heeft gebrand,*** zijn wel wat zwaar op de hand. Wanneer er stond: „In de Hollandsche gasfabriek wordt de laatste oven gedoofd, die ongeveer 40 jaren onafgebroken gebrand heeft," zou het er niet minder duidelijk om zijn en ware meteen wat plaats gewonnen om de eerste gebeurtenis van den 2den November ietwat toe te lichten. Toen is namelijk de heer H. Höveker begraven. Waarom hier niet bij gevoegd : bekend uitgever ?

Onder het opschrift „O, Amsterdam, gij groote stad," leverde de heer P. N. 'Muller eene beschouwing die, hoewel voor ons van minder belang, toch misschien wel de belangrijkste van het deeltje is.

Mr. N. de Roever geeft, geleid door een notarieele boedelbeschrijving, een overzicht van het innerlijke van het Trippenhuis in 1684.

Door den heer H. H. Niemann te New-York worden de schoonen van Nieuw Amsterdam herdacht. „De namen van sommige harer komen heden ten dage nog voor onder de schitterende namen in de sociëteit van den huidigen dag", laat men den schrijver zeggen. Het opstelletje geeft niet onaardige bijzonderheden omtrent de eerste Nederlandsche volkplanters op Manhattan eiland en hun leven en bedrijf.

Dr. Bredius bespreekt den kunsthandel te Amsterdam in de XVIIe eeuw, de heer J. G. Frederiks vertelt ons wat men las in de ***Amsterdamsche Courant*** voor 1790.

De altijd eenigszins stroeve stijl van dien ijverigen navorscher zou niet weinig verduidelijkt worden, zoo hij zijn blijkbaren afkeer tegen het beginnen van een nieuwen regel nu en dan overwinnen kon.

De heer A. De Rocver Nz. besluit het werkje met een zeer belangrijke studie omtrent de afkomst van het Amsterdamsche regeeringsgeslacht de Vlaming van Oudshoorn en onderwerpt de opgaven der genealogiën betreffende de oudste generaties dier familie aan een zeer scherpe en scherpzinnige beoordeeling. Niet alleen de uitkomst waartoe de schrijver komt, „dat de stamboom van de Vlaming van Oudshoorn, wat haar oudste gedeelte aangaat, waarin men de aansluiting aan den stam der riddermatige edele Oudshoorns trachtte aan te toonen, niet vertrouwbaar is", maar ook de wijze waarop hij deze uitkomst verkrijgt, zal voor iederen genealoog leerzaam zijn.

Mr. J. E. v. S. B.

Armorial brabançon,

Recueil d'armoiries** inédites par* J. Th. de **Raadt.** *(Exfrait des* Annales de la Societé d'archéologie de ***Bruxelles.)

De geleerde en wonder-werkzame secretaris van de *Société* ***d'archéologie de Bruxelles,*** de heer J. Th. de Raadt, heeft in de analen vau dat genootschap een arbeid openbaar gemaakt, waarvan de titel hierboven is afgeschreven. Het door den heer de Raadt behandeld materiaal behoort zoo geheel tot het gebied, door „den Nederlandschen Leeuw" als arbeidsveld gekozen, dat het niet onnoodig schijnt de lezers van dit ***Maandblad*** er met een enkel woord op te wijzen.

De heer de Raadt zegt in zijne voorrede:

„Beaucoup d'armoriaux modernes, quelque utiles qu'ils puissent être, ont le défaut de n'être que des compilations. 11 s'ensuit qu'ils reproduisent, presque toujours, les erreurs des ouvrages, manuscrits ou imprimés, qui leur ont servi de source." Ziedaar woorden waarvan slechts kan worden getuigd, dat ze volkomen juist zijn. Ook de beste armorialen van onzen tijd lijden aan dit euvel, hoe onschatbaar verdienstelijk zoodanige arbeid dan ook dikwijls zijn moge en hoe groot een eerbied wij vaak moeten hebben voor de ontzaglijke werkkracht, door de samenstellers daarin ten toon gespreid. „Autre défaut, inévitable quelquefois, il est vrai", aldus vervolgt de heer de Raadt, „les indications sur les familles, dont ils donnent les armoiries, ne sont guère précises. Elles se bornent à designer le pays, parfois la province, plus rarement la ville, habités par les familles en cause. De là que de confusions et de usurpations !" Alweder volkomen juist. En van dit beginsel uitgaande, heeft de geleerde schrijver zijn materiaal geput slechts uit „documents d'une authenticité absolue", namelijk uit de aan oorkonden hangende zegels, terwijl hij niet de ***familie*** heeft vermeld, maar den *persoon*, die het wapenzegel gebruikte, met opgave van zijne hoedanigheid, van zijne standplaats en van het jaar, waarin hij in die oorkonden optreedt. Voorts heeft de heer de Raadt overal zijne bronnen opgegeven, — aangeduid waar het geraadpleegde zegel berust. Ziedaar de wijze waarop de schrijver met gewetensvolle nauwgezetheid zijne taak heeft vervuld. Bij het doorbladeren van dit armorial zal zeer zeker elk ernstig heraldicus een welgemeend ***Bravo!*** van de lippen moeten. Want slechts indien het aldus is opgevat, zal een werk, van den aard als dit, blijken te zijn een werk van echthistorische beteekenis. Onze tijd heeft op het gebied van de historie elk aannemen op gezag in verachtelijk discrediet gebracht. Gelukkig. En terecht wordt daarom thans van elk geschiedschrijver en vooral van elk geschiedvorscher,

die de uitkomsten van zijn onderzoek openbaar maakt, gevorderd, dat hij bronnen noemt en de *redenen syner welwetenheyt allegeert.* De heer de Raadt heeft ten opzichte van zijn armorial op uitnemende wijze aan dien eisch voldaan.

En ten aanzien van het hier zoo nauwgezet uitgevoerd voornemen om *niet* de *familie* maar den *persoon* te noemen, welke het wapen voerde, kan wel niet anders dan goed keuring ten deel vallen. De onverandelijkheid en de erfelijkheid der wapens, is, vooral in Brabant, een regel met zoo vele en velerlei uitzonderingen, dat alleen reeds de belangrijkheid van een onderzoek naar die verander,-lijkheid de zorgen, aan deze uitgaaf besteed, ten volle zoude rechtvaardigen.

Wil de heraldiek met en benevens de genealogie in waarheid blijken te zijn de mild-borstige moeder der historie en hare richteres tevens, dan dient ze ons te worden aangeboden met die nauwgezette wetenschap en die wetenschappelijke nauwgezetheid, waarover de heel de Raadt in zoo ruime mate beschikt.

Helmond op Sint-Maartensdag in den winter.

AUG. SASSEN.

„Memorie vanden ouderdom van de kinderen die naer sijn gelaten van Willem van Lanschot Sa : Commis".

1631 2 xber nieuwen stijl ben ick Pauwel van Lanschot op S'gravenweert gecomen metter woon. — voor memorie.

Den 13 September 1615 Soo is gsbooren mynen broeder Willem van Lanschot, in sijn leven commis op Sgravenweert ende naer dat hy achtentwintig jaer ende elff manden (sic!) heeft geleeft, is Inden Heere gerust.

Den 6 Maert 1639 ben Ick Willem van Lanschot met Margriet van Geesdorp myn Lieve Heysvrouwe (sic !) getroud (1) In Schravenhaghen Inde Hooghduytsche Kerck (2) staende int Noortende — Dit voor Memorie.

Den 23 May daeraenvolgende ben Ick met myn huysvrouw op fort van Schravenweert geconvooyeert van haer vader ende moeder.

Den 8 April1 1640 is gebooren onsen eersten soon Johan(nes) van Lanschot ende peeterens waren myn Schoonvader Johan van Geesdorp ende myn Oom Johan Bergandie, ontfanger tot Bergen op Zoom.

Den 3 Augustus 1641 is onsen soon voorsz. in de Heer gerust op Saterdach tusschen vijf ende ses uren des avonds aen stuypkens.

Den 3 April1 1642 is gebooren onse dochter Geertruyt van Lanschot des morgens tusschen vieren ende vijf uren. Over den doop stondt myn schoonmoeder Getruyt van Craken van der Laen, daer naer onse dochter genompt is, cnde peeters waren neeff van der Mylen, Vendrich onder de Companie van Capp. Sargeant Majoor Engelberch.

Den IIIIen July 1643 is in S 'gravenhagen ten huysen van Sr Johan van Geesdorp myn schoonvader gebooren onse dochter Dina van Lanschot, (1) Pcetgens Mouy van der Mast, mijn vrouws suster Adriana van Geesdorp

Den 26 J'uni 1634 Ben ick Willem van Lanschot Commis geworden in myn broeder Pauwel van Lanschot plaetse.

Den 21 Juni is myn broeder Poulus van Lanschot jammerlyck met een stuck doodt gebleven ende geschieden tusschen elve ende twaelve, synde op het fort van Schravenweert

het scheen dat syn doodt daer(in) geleghen was ; hy was al van het stuck wech gegaen ; de constapel die riep hem ende hy syde commis sesen (desen) lepel is loch(?) ende soo ceerde hy wederom ende hey woude het comen besien ; doen ginck het stuck af ende de lepel vloog hem van achteren teghe hooft ende de sijde, dat hy niet een woord sprack ende het gescide achter de kerck.

(Eenige regels, deels uitgevlakt ; deels doorgehaald.)

Den 20 July 1635 ben Ick,[wie?] met Hendrick Lamber jin die staet des houwelycks getreden ende is den 5 7ber weeder gestorven.

Den 18 7ber is myn moeder zaliger in den Heere gerust.

Den 24 7ber is myn broeder Jacop van Lanschot in den Heere gerust.

Den 24 April 1626 is myn broeder Manewel (Manuel) in den Heere gerust.

Uit andere akten :

2 Juli 1659 Joffr. Geertruyt van Craecken van der Laen wed. wylen den Schepen Johan van Geesdorp is erfgenaam van juffr. Dina van Lantschot zal:, hare dochters dochter.

Sept. 1644 Margarieta van Geesdorp, weduwe van 'Willem va.n Lanschot commis.

16 Febr. 1639 W. v. L. weduwnaar toekomende bruidegom, M. v. G. bruid geassisteert met haar vader ,Johan van Geesdorp.

23 Juli 1644 Pieter Lantschot Edelman vant Geschut is minnelyk overeengekomen met W. van Lanschot syn broeder, commis van Amonitie en Vivres op t Fort van 3' gravenweert.

Ook wordt eene acte gevonden zonder datum : Speci-

---

(1) Den xxen February 1639 Willem van Lanschot Commis van de Vivres ende Ammunitie van Oorloch opt fort s'Graveweert wedr. met Jouffr. Margarieta van Geesdorp Jonge dochter woonende alhier in 's Gravenhage (Trouwlegger A. 5.)

(2) De Trouwboeken der Hoogd. Kerk vangen eerst aan met 1664.

(1) Doopb. Gr. Kerk. Den 7en July 1647 Een kind gedoopt van 'Willem van Lanschot en Margareta van Geesdorp ; tkindt Dyna ; Peten Johan van Aller en Jouffr. Adriana van Geesdorp.

ficatie enz. van „costen der gevangen Cornelis van Lanschot."

12 Mei 1646 was Johan van Geesdorp voocht van de kinderen van zal: Willem van Lanschot.

Laetste Juli 1658 Dyna van Lanschot, dochter van W. v. L. en M. v. G, over de vyftien jaren oud, vermaakt alles aan haar grootmoeder van moeders wegen, Geertruyt van Craecken v. d. Laen.

Willem, Aelbrecht, Cornelis en Jan, Adriana en Geertruit van Geesdorp, zijn haar Oomen en moeyen van's moeders zyde.

Medegedeeld door A. J. SERVAAS VAN ROOYEN.

Eenige opmerkingen over de rechtsverhoudingen van den Duitschen Adel.

(*Vervolg.*)

De wijze waarop de rijkskanselarij hieraan trachtte te gemoet te komen, door aan de homines novi het recht toe te kennen om vier fictieve voorouders mede te tellen was, hoewel loffelijk, nutteloos; beter ware het geweest dat de keizer niet lijdelijk had toegezien dat het aantal kwartieren, dat men aantoonen moest van 4 op 8 en later op 16 ja zelfs 32 werd gebracht.

De wereldlijke en geestelijke genootschappen stoorden zich echter even weinig aan den keizerlijken wil als aan het pauselijk verbod, zelfs al stond het in het kanoniek recht, en telden die fictieve voorouders nooit mede.

XV.

Natuurlijk valt niet te loochenen, dat door de bevoegdheid te eischen om in een kapittel opgenomen te worden menig ongelukkig huwelijk gesloten werd, doch het zou nog de vraag zijn of thans de huwelijksband hechter en inniger is.

In den regel waren 16 kwartieren genoeg, doch in Straatsburg waar alleen de dynastenstand en niet de ridderschap de bevoegdheid had om opgenomen te worden, werden reeds in de zestiende eeuw 32 kwartieren geeischt.

Al *was* het reeds in het oude Germaansche tijdperk noodzakelijk dat men „*van gelijke afkomst*" was, toch werd eerst in de 12de eeuw het opzweren der kwartieren gevorderd. Tegelijk ontstond de ridderschap en den lageren adel, door niet te eischen het zijn van gelijken stand, maar het zijn van ridderlijke afkomst. Om een ridderleen te hebben moest de ridderlijke afkomst van vader en grootvader in linea paterna, en de vrije geboorte der moeder bewezen zijn. De ridderschap was dus minder eene afgesloten kaste, doch in het begin der middeneeuwen lag haar zwaartepunt in het krijgsmansleven, later deed ook een andere levenswijze geen afbreuk aan de ridderschap.

De vereischte voorouders waren niet anders dan de genealogische schakels tusschen hem, die moest bewijzen van adellijke of ridderlijke afkomst te zijn, en bepaalde personen, die bevoegd gerekend werden de betwiste rechten uit te oefenen; waarvan in een rijkswet van 1156 het eerst gewag wordt gemaakt.

Om schepen te kunnen zijn moest men kunnen aantoonen dat men tot eene familie behoorde die het recht had in een schepenbank zitting te nemen; de z. g. *helmschouw* betrof slechts de bëvoegdheid om bij tournooien in het strijdperk te mogen binnenrijden, en de bevoegdheid om in een kapittel opgenomen te worden, betrof alleen de toelating in het bepaalde kerkelijke of wereldlijke genootschap. Men kon dus de eene bevoegdheid hebben, zonder juist de andere te bezitten.

Wanneer het aantoonen van een bepaald aantal voorouders van ridderlijke afkomst of van vrije afkomst ontstaan is, is bij het recht op ridderleen of om schepen te zijn niet juist aan te toonen; doch bij het recht om aan tournooien deel te nemen ontstond dit eerst in do 15de eeuw. Al deze middelen om het overwicht te behouden waren echter alleen noodig voor den kleinen adel; de vorsten en dynasten hadden dit niet noodig.

In het begin van de nieuwe geschiedenis hebben ook dynastengeslachten gebruik gemaakt van de z. g. opzwering n. m. het onder eede bevestigen dat men een genoegzaam aantal kwartieren van aanzienlijke of ridderlijke afkomst had. Zeer bekend onder anderen is het verzoekschrift van de Evangelische graven en heeren bij keizer Maximiliaan II, waarin gezegd wordt: De bisdommen en aartsbisdommen zijn voornamelijk om God te eeren en Vorstelijke, grafelijke en adelijke personen op te nemen.

Wanneer echter vorsten en de hoogen adel zich tot den kerk wendden, was het om do hoogcre waardigheden.

De titel was dus nooit de grens tusschen hoogen en lagen adel, het voornaamste was eigenlijk of iemand genoegzaam fortuin had.

De arme adel kwam slechts dan in het bezit van prebenden en dergelijke stichtingen, als zij in nadere betrekking stonden tot de kloosterkerken of kapittels die er de beschikking over hadden, en daarvan vasallen ot stichters waren.

Door de autonomie der kapittels werden langzamerhand bij de statuten alle burgers en patriciërs uitgesloten en kwam slechts dat deel van den landadel in aanmerking dat de vereischte proef aflegde, d. w. z. dat de bevoegdheid had om in een kapittel opgenomen te worden. Men argumenteerde aldus: die persoon is van ouden adel omdat hij in een kapittel kan opgenomen worden; en ook wel hij kan in een kapittel opgenomen worden, omdat hij van ouden adel is. Ieder kapittel had verschillende eischen, en het was moeielijk om opgenomen te worden, zelfs op de lijst der expectanten, ingeval men niet binnen do grenzen van het bisdom een riddergoed bezat.

XVI.

De vrijheer der middeneeuwen behoorde tot den heerschenden stand. Wanneer hij wilde trad hij in den dienst van een vorst, maar niemand kon den kleinsten dynast tot iets dwingen, wanneer hij zich aan alle verplichtingen en lasten der staatsonderdanen wilde onttrekken. Dergelijke vrijheeren bestaan in den nieuweren tijd niet meer.

Als *rijksridders* zich met den titel van „*vrijheer*" lieten begiftigen, had dit nog eenige beteekenis; omdat het genootschap de werkelijke rechten van den ouden dynastenstand bezat, en althans in theorie pro rata parte op zijne leden overdroeg., De *rijksridder* oefende deze macht slechts uit als lid van_ een genootschap, hetwelk

zonder de hulp van de kapittels en bisdommen het onderspit moest delven tegenover de staatsmacht. Ondanks hun praedikaat, dat op hunne zelfstandigheid wees, waren over het algemeen de rijksridders niet alleen door hunne leenen, maar ook door hunne dienst aan het hof of als militair of als staatsambtenaar afhankelijk van de vorsten, die als wet slechts hun eigen wil kenden.

Wel bestond de mogelijkheid om niet de vorsten, maar het keizerlijk huis en het rijk te dienen ; doch slechts voor weinige „*Rijksridders*" was dit mogelijk, want ds gewichtigste betrekkingen aan het keizerlijk hof bleven aan de Rijksgraven en aan den rijken adel uit de erflanden. De homines novi, die door groote verdiensten, geluk of toeval hooge ambten kregen, werden over het algemeen tot *graaf* verheven, omdat de titel van „*vrijheer*" in Oostenrijk weinig waarde bezat.

Dat *Rijksridders*, wanneer zij eene betrekking wenschten of moesten bekleeden, zich het meest aangetrokken voelden tot de geestelijke hoven, is best te begrijpen, omdat de kerkvorsten meestal hun naaste bloedverwanten waren en zij van hen dus veel gunstbewijzen konden verwachten,

Wanneer men de lijsten der bisschoppen, vóór den tijd dat men 16 adellijke voorouders eischte , inziet, merkt men dat vele behoorden tot de „*Rijksridderschap*" Voor de kerkhervorming gelukte het ook familiën, die onderdanen waren van eenig vorst, doch van ouden adel, hunne zonen, welke het harnas niet wilden dragen, op den bisschoppelijken zetel te verheffen. Maar na de hervorming trad eenvoudig eerst de wensch en later de wil van den vorst op den voorgrond ; deze kon de Protestantsche domkapittels (Meissen, Merseburg, Naumburg, Brandenburg en Havelberg) in schijn laten bestaan, wanneer hij deze niet dadelijk wilde opheffen.

In *Mainz* behoorde het grootste deel der aartsbisschoppen tot den rijksridderschap ; in *Keulen* waren feitelijk zelfs de prinsen der kleine vorstenhuizen uitgesloten. In *Trier* behoorde de meerderheid tot den adel, die geen rijksstand was. In Sabburg domineerden Oostenrijksche *graven en heeren*. *Constanx* bleef aan de ridderschap; in *Bamberg* aan de *Rijksridderschap;* in *Würzburg* eveneens, in *Worms* aan familiën , die niet tot den rijksstanden behoorden en op den bisschoppelijken zetel te *Freising* zaten van 1495-1502 acht rijksvorsten en zeven edellieden tot den Beijerschen adel of tot de Rijksridderschap behoorende. In *Eichstadt* had de ridderschap de overhand; *Passau* werd van 1598-1664 na elkaar door drie aartshertogen en door een Oostenrijkschen graaf geregeerd; in *Bazel* had de landadel, die meerendeels deel uitmaakte van de *Rijksridderschap,* de meeste macht.

XVII.

Wanneer de mindere rijksadel, aan welke in godsdienstzaken dezelfde vrijheden waren verleend als aan de Rijksstanden, en die op zijn eigen gebied, maar in het kerspel van een Bisschop woonde, deelnam aan de regeering van geestelijke vorstendommen , waren twee zaken noodig.. Vooreerst de geloofsartikelen te erkennen; door den bisschop voor allen, die zich niet van de oude kerk hadden afgescheiden, vastgesteld ten tweede het bewijs van zestien voorouders van adellijke afkomst, hetgeen voor het lidmaatschap van de Rijksridderschap niet noodig was, maar waaraan de domkappittels vast hielden. Wanneer de *Rijksridderschap* met den tijd was medegegaan, had zij dat bewijs kunnen laten vervallen of althans gemakkelijker kunnnen maken, omdat zij alleen over de toelating als lid had te beslissen; maar de ridderschap, die onder het gezag van eenig vorst stond, zooals die in het keurvorstendom Saksen, was daarin niet vrij. De voorouders moesten van „*Duitschen adel*" zijn, dit was een bolwerk tegen de begeerigheid van vreemden die om twijfelachtige verdiensten beloond waren. Men kon zich er ook op beroepen wanneer natuurlijke kinderen van vorsten met domprebenden en hooge kerkelijke waardigheden bedacht werden.

Door de verplichting om binnen twee maanden na de benoeming de vastgestelde geloofsbelijdenis af te leggen en te beloven daarvan nooit af te wijken, waren alle protestanten uitgesloten, en toch was in het bisdom Osnabrück het onmogelijke mogelijk en volgden van 1661 af tot in het begin van onze eeuw om de beurt katholieke en protestantsche bisschoppen elkaar op en bestond het domkapittel uit katholieken en protestanten.

Maar niet alleen kerkelijke waardigheden en prebenden, ook wereldlijke ambten en waardigheden stonden in verband met de geloofsbelijdenis De Würzburger kieswet van 1684 sloot alle niet-katholieken van alle hof-, staats- en militaire ambten uit; uitzonderingen waren alleen met speciale toestemming van het domkapittel mogelijk. Dit staat in verband met den grooten invloed, welken de de kapittels als kies- en regceringscollegiën en als stand bezaten en aanwendden om familieleden te bevoordeelen.

Bovendien *was* het een zaak van de rijksridderschap hunne bloedverwanten, de domheeren, te ondersteunen, wanneer deze het bewijs van het vereischte aantal adellijke kwartieren eischten om de vreemde pauselijke gunstelingen en zelfs de doctoren en patriciërs uit te sluiten. De kapittels beriepen zich op aloude gebruiken en gewoonten en konden daarin op den steun van den keizer rekenen. In werkelijkheid stonden, nadat de Jezuiten, die zeer door het huis Habsburg begunstigd werden, den schoolstrijd begonnen en vooral na het ontstaan van het Romeinsche Collegium Germanicum (1552), waaraan een pensionaat voor adellijke jongelieden verbonden was, bij menig domheer de in zijn jeugd geleerde kerkelijk-politieke leerstellingen van zijn leeraar veel hooger dan iedere vaderlandsche overlevering.

De domkapittels waren kiesvereenigingen, de Duitsche aartsbisschoppen en bisschoppen voor het meerendeel rijksvorsten; daarom stoorde men zich zeer weinig aan den paus, ingoval deze een vreemdeling wenschte benoemd te zien.

Het niet toelaten van gegraduceerden gold overigens niet overal ; oorspronkelijk kon ieder vrijman niet alleen geestelijke maar ook domheer worden, wanneer hij maar de door de kerk voorgeschreven hoedanigheden bezat. Wilde den bisschop een flink domkapittel ter zijde staan, dan was het noodig dat de domheeren bepaalde kennis en wetenschap bezaten en zoolang als het doctoraat of meesterschap als een bewijs voor een bepaalden maatstaf van kennis en wetenschap gold, was het een wijs besluit een deel der prebenden voor gegradueerden te bewaren.

Zelfs de meest ijverige voorstanders van de adellijke domkapittels moesten toestemmen dat er soms ruwe heeren onder waren.

Of men door eenige prebende te bewaren voor doctoren, licenciaten en priesters het beoogde doel bereikte mag betwijfeld worden, alleen is dit een bewijs tegen de

stelling dat domheeren altijd van adel zijn. In Keulen kwam in 1474 een door den keizer en den paus bekrachtigde verordening tot stand, dat er acht prebenden waren welke meest aan burgerlijke domheeren kwamen. Op de landdagen verschenen als afgevaardigden twee domheeren en twee priesters.

Daar echter in de meeste domkapittels de meerderheid domheeren waren, spanden deze al hunne krachten in om hun belangen te verdedigen en des temeer bevestigde zich de valsche meening, dat de bevoegdheid om in een kapittel opgenomen te worden een voorrecht van den ouden adel was ; zonder dat men inzag, hoe weinig kerk en staat met voorouders en stamtafels gediend waren

XVIII.

Om een juist begrip te krijgen van de redenen, waarom de stadadel uitgesloten was van de domkapittels en ridderorden, moet men teruggaan tot de 13de eeuw. Met den titel van vrijheer stond het afwijzen der patricische familiën slechts omdat de mindere adel, die over het algemeen het praedikaat van vrijheer bezat en tot de rijks ridderschap behoorde er bizonder den nadruk oplegde : *landadel* en geen *stadadel* te zijn. Men was geheel vergeten, dat de mindere adel , de uit een beroep, een stand geworden ridderschap, betrekkelijk nieuw en hoewel met de oude arristocratie samengevoegd, alles behalve met deze homogeen was.

Het was geheel gelukt ook de oudste patricische familiën, welke volkomen gelijk stonden met de ridderschap , niet meer tot tournooien of tot de kapittels toe te laten. Als men echter vroeg: Met *welk recht,* kon men zich niet op het verschil in geboorte beroepen, alhoewel men dat meestal deed, evenmin op de woonplaats. Want het *beroep* had in het eerst het verschil aangegeven of eene familie van ridderlijke afkomst was of niet; *burger* of *ridder was* dus geene tegenstelling, en in iedere stad waren vele *ridders,* die het zich tot een eer rekenden tegelijk *burgers* te zijn.

Juist omdat het *episcopaat* aan een stad was verbonden, was deze uitsluiting onjuist; zelfs nadat de bisschoppen ontheven waren van de verplichting om in de steden te wonen.

In de bisschoppelijke steden werd wel is waar onderscheid gemaakt tusschen familiën, die tot de ridderschap en die tot het patriciaat behoorden, doch het huwelijk was tusschen haar niet uitgesloten. De voorname burgers werden echter niet uitgesloten omdat men hen van niet genoeg aanzienlijke afkomst hield, maar omdat de belangen der bisschoppen. en kapittels aan de eene zijde en de steden, die hunne autonomie hadden verkregen, aan de andere zijde, van het begin der elfde eeuw af tegenover elkaar stonden ; hetgeen op den voorgrond trad bij het belastingheffen van de geestelijkheid, bij de rechtpleging en bij de politie.

In dezen strijd verloren meestal de bisschoppen en verlieten de steden ; de ridders die in hun dienst waren, meden ook de steden; en om nu eene scheuring in de kapittels te voorkomen, maakten de adelijke domheeren bij iedere gelegenheid, die zich aanbood, een statuut, dat, zonen van burgers uitsloot. (Worms in 1281; Bazel 1337; Augsburg 1475). Eene algemeene uitsluiting volgde niet,; doch het meerendeel der domheeren behoorde tot den landadel en koos hunne vrienden. Daarbij kwam dat na de hervorming de meeste patricische familiën, in de rijkssteden de nieuwe leer omhelsden. Maar ook de katholieke patricische familiën waren uitgesloten, omdat de verplichting om aan te toonen, dat men het vereischte aantal voorouders van adelijke afkomst had, op den voorgrond trad.

De tijd was gekomen dat de kleine adel zich op zijne burchten opsloot en ook de kapittels zich bedreigd zagen.

(*Wordt vervolgd.*)

Familieberichten.

NOVEMBER 1890.

GEBOORTEN.

1. te 's-Gravenhage. Marie Constance Christine, dochter van Constantijn Willem Rudolf van Renesse van Duivenbode en van Henrietta Anna Vinju.
2. te Dordrecht. Henriette, dochter van Dr. François Delhez en van Dina Maria Oort.
2. te Hoorn. N., zoon van N. Holland en van A. Verwey Mejan.
4. te Amsterdam. Elisabeth Jacoba, dochter van Dr. Gerrit Kalff en van Johanna Jacoba Elisabeth Momma.
5. te Dieren. N., zoon van Jhr. W. Heerema van Beyma thoe Kingma en van H. A. van der Hul.
6. te Hoorn. N., kind van N. Hesselink en van H. B. S. F. ten Oever.
6. te Goes. Pieter, zoon van Gerardus Hendrikus van der Meer Mohr en van Gezina Foskea Baning.
8. te Wijhe. N., zoon van N. Becking en van J. J. baronnes Sloet tot Oldhuis.

10. te Velp. N., dochter N. van Rambonnet en van M. van Everdingen.

9-13. te Tjipanas bij Tjandjoer. N., zoon van Robert Hendrik Arntzenius en van Maria Helena van Stipriaan Luïcius.

16. *te* Amsterdam. Pieternella Wilhelmina, dochter van Pieter Kuiper en van Jacoba Maria Wijckerheld Bisdom.
18. te 's-Gravenhage. Cornelie Leonie Emilie, dochter van Mr. Allard Philip Reinier Carel baron van der Borch van Verwolde en van Paulina Adriana Jacoba baronnes van Zuylen van Nijevcld.
18. te Maastricht. Otto Jacob, zoon van Jan Marinus van Steyn Callenfels en van Suzanna Geertruida Rookmaaker.
19. te Apeldoorn. N., dochter van N. Tulleken en van H. S. Bakker.
25. te 's-Gravenhage. Maria Joanna Regina Antonia, dochter van Henricus Josephus Augustus van der Voort en van Maria Catharina Rozalia Louisa van der Schrieck.
26. te Amsterdam. Herman François, zoon van Mr. Wilhelmus Frederik van Leeuwen en van Petronella Alida Waller.
28. te 's-Gravenhage. Raymond, zoon van Paul Arnold Jacques baron de Smeth heer van Alphen en van Maria Isabella Jeanne barones du Tour van Bellinchave.

18. te 's-Gravenhage Een levenlooze zoon van Engel de Vries en van Jonkvr. Genoveva Catharina Bicker.

HUWELIJKEN.

5. te 's-Gravenhage. Jacobus Sebastianus Adrianus Moorrees, geb. te Soerabaja, oud 27 jaar, benoemd O.-I. ambtenaar, zoon van Jacobus Sebastinus en van Johanna Samira, met Everdina Adolphine Caroline Koemans, geb. te 's-Gravenhage 2 Oct 1879, dochter van Carel Frans en Anne Louise Schieke.
5. te Samarang. F. W. Evers met Jonkv. L. de Kock.
5. te 's-Gravenhage. Jan Dirk Nuller, geb. te Winschoten, oud 25 jaar, zoon van Derk en Grietje Veltman, met Betsy Louise van Deinse, geb. te Naaldwijk oud 31 jaar. (*W. I.* blz 190).
6 te 's-Gravenhage. Hendrik Willem Gerard van Bleyswijk Ris, geb. te Soerabaja. oud 25 jaar, luit. ter zee 2e klasse, zoon van Pieter en van Maria van Marle, met Christina Michelina Agatha Geertruida van Vliet, geb. te Plossokerep (res. Kediri), oud 23 jaar, dochter van Christiaan Anna Marius en van Maria Susanna Sabina Michelina Frederika John.
6. te 's-Gravenhage. Nicolaas Jan Singels, geb. te Heukelom, 20 Juli 1865, ingenieur, zoon van Janus Cornelis en van Jeannette van Konijnenburg met Catharina Johanna vau Houten, geb. te 's-Gravenhage 19 Aug. 1869, dochter van Nr. Samuel en van Elisabeth van Konijnenburg.
9. te Wieringen. P. Muys met S. C. G. Schadee, dochter van A. en van S. C. G. van der Goes.
12. te Lochem. B. R. Coninck Liefsting, met S. N. Wijnne.
13. te Amsterdam. Gerardus Adams, geb. te 's-Gravenhage, oud 42 jaar, O.-I. ambtenaar, zoon van Nattheus en van Petronella van der Leeuw, met Martina Hendrika Philippina Winkler, geb. te Banjoe Biroe, oud 28 jaar, dochter van Philippns Rutgarus en van Nartina Christina Geertruida Lefebre.
18. te 's-Gravenhage, bij volmacht. Willem Hendrik de Lussanet de la Sablonière, geb. te Harlingen, oud 29 jaar, le luit. adjudant van het O -1. leger zoon van Christiaan Jan en van Agatha Wilhelmine Dorothée de Leth met Elisabeth Jeannette Adrienne Pfeiffer, geb te Batavia, oud 25 jaar, dochter van Karel Lodewijk en van Adriana Antoinetta van Polanen Petel.
19. te 't-Gravenhage. Hendricus Maria Cornelis van der Harten, geb. te Gestel en Blaarthem, oud 36 jaar, le luit -kwartiermeester der huzaren, zoon van Felix Isedore Jean en van Monica Cajetane Helena Johanna Schiefbaan, met Anna Caroline Jacoba Maria Nuyser, geb. te 's-Gravenhage 12 Nov. 1864, dochter van Jacob Lambert en van Sarah Jeannette Catherine Trossarello.
18 te Utrecht. Hendrik Oortman Gerlings, geb. aldaar 7 Sept. 1858, zoon van Jan Dionys en van Sophia Jacoba Schellig, met Clementine Marie barones van Heerdt. (N. A. 1. blz. 160).
20. te Haarlem. Fredericus Johannes Herman Verhoef, le luit. ingenieur, wedr. van C. H. N. Boonzaijer, met Anna Hermina Koopmans, geb. 3 Jan. 1867 (W. 11 blz. 176).
20. te Arnhem. Dr. Cornelis Aris Johannes Krol, geb. te Lith, oud 29 jaar, zoon van Sander Daniel Jan Hendrik en van Cornelia Hendrica van Tricht. met Anna Everharda Henny, geb. te Batavia, oud 22 jaar, dochter van Nr. Wessel Albert en van Johanna Nargaretha Verburgh.
20. te 's-Gravenhage. Karel Gustaaf Adolf Vemer, geb. te Kramat (Java), oud 39 jaar, kapitein der art. van het 0. 1. leger, zoon van Jan Hendrik en vau Henriette Louise Agatha Colet, met Hermanna Cornelia Maria. Pino Post, geb. te 's-Gravenhage, dochter van Pieter Gerardus Franciscus en van Hermanna Donkersloot.
20 te Amsterdam. Leonard Polak, geb. aldaar, oud 41 jaar, zoon van Zadok Philip en van Nalko Tol, met Anna Teixeira de Mattos, geb. aldaar, oud 32 jaar, dochter van Samuel en van Jonkv. Elisabeth Lopes Suasso.
25. te Utrecht. Johanues Henricus Bron, geb. aldaar, 21 Juli 1860, zoon van Gerardus Bartholomeus en van Johanna Catharina Kok, met Agatha Maria Constantia de Charro, geb. te Amersfoort 29 Aug. 1862, dochter van Franciscus Theodorus en van Jacquemina Johanna Dorothea Cornelia Tillemans.
27. 's-Hertogenbosch. Jan Antoine Beyerinck, geb. te Salatiga 22 Nov. 1861, civiel ingenieur, zoon van Willem en van Geertruida Ernestina Neyer, met Josephine Elisabeth Henriette Johanna Wilhelmina Vermeulen, geb. te Ginneken 22 Sept. 1866, dochter van Servaas Anthonie en van Johanna Wilhelmina Noulin.

STERFGEVALLEN.

1. te Hilversum. Jan Daniel Cramerus, oud 32 jaar.
2. te Antwerpen. Frederik baron de Bieberstein Rogalla Zawadsky, oud 65 jaar, oud vice-pres. der arr.-rechtbank te Roermond.
2. te Utrecht. Helena Henrietta de Man, wed. van Jacobus Paulus de Man (W. 11 bl. 252).
2. te Amsterdam. Antonia Maria van Gendt, geb. te Maastricht, oud 25 jaar, weduwe van Hendricus Franciscus Johannes Becking, kapitein der inf.
4. te 's-Gravenhage. Mr. Jacob Pieter Pompejus baron van Zuylen van Nyevelt, geb. te Dordrecht, oud 74 jaar minister van Staat, kamerheer des konings i. b. d. lid der le kamer der Staten-Generaal, zoon van baron Arnoud en van Maria Arnoudina Repelaer, wedr. 1°. van Francisca Wilhelmina Maria Schas; 2°. van Jacoba Aletta Francina Schas, en 3°. van Emilie Annette Rochussen.
4. te Godesberg aan de Rijn. Anna Paulina Koopmans, geh. met Nicolaas Wilhelm Pieter Rauwenhoff (W. 11 blz. 178).
5. te 's-Gravenhage. David Adolph Constant Artz, geb. aldaar 18 Dec. 1537, kunstschilder, geh. te Pawlowke (kreitz Bromberg) 9 Juni 1880 met Helene Wilhelmine Otillie Adelheid Schemel, geb. te Bock bij Bötme (Westphalen) 26 Jan. 1850, dochter van Friedrich August en Auguste Süs.
5. te Goes. Dr Abraham Willem van Campen, oud-predikant, directeur der H. B. S., geh. met A. W. A. Booy.
6. te Bloemendaal. Dr. Willem Coert, 2e geneesheer aan het gesticht Meerenberg. geh. met Antonia Frederika Hendrika van Persijn. (W. 111 blz 8).
6. te Bergen op Zoom. Henriettc Maria Lucretia Drabbe, geh. met Jacob Thomas Theodoor van Dam van Isselt. (W. 1, blz. 186 en 214).

7, te Oosterbeek. Maria Peternella Geertruida Sluyterman, wed. van L. J. T. Ramaer.

9. te Breda. Margaretha Cornelia van Schermbeek, geb. te Maastricht 17 Juni 1850, dochter van Adriaan Johannes en van Johanna Wilhelmina Sodenkamp, wede. van Jacob Eliza Vis.

9. te Bandong (eiland Java). Dr. Johan Herman Frederik Sollewijn Gelpke, geb. te Batavia 22 April 1840, resident van Cheribon, geh. met Agatha Lucretia de Man (W. II, blz. 252).

10. te Velp. Mr. Haye van der Kooi, oud 83 jaar, ridder der orde van de Ned. Leeuw, oud-lid van de Gedep. Staten van Friesland,

10. te Groningen. Jacoba Catharina Adriana van Royen, oud 87 jaar.

10. te Amsterdam. Catharina Henriette Elisabeth Eijben, geb. aldaar, oud 78 jaar, wed. van Mr. Johannes Hermanus Molkenboer, st. te Amsterdam 28 Oct. **1890.**

11. te Amsterdam. Wilhelmina Charlotte Focke, geb. aldaar, oud 40 jaar, dochter van Jan Christoffel en van Hillegonda Johanna Adriana van Oort, geh. met Dr. Everwijk Barger, predikant.

14. te Delfzijl. Dr. Lucas Trip, geb. te Wildervank 18 Maart 1822, zoon van Mr. Berends en van Maria Aletta Louisa van de Sande, geh. te Groningen 14 Juli 1847 met Alegonda Edenia Huber (Geneal. Trip blz. 112.)

16. te 's-Gravenhage. Jean Adolf Hendrik Schreuder van de Coolwijk geb. aldaar 12 Aug. 1816, gepen. kapitein ter zee, zoon van Jan S. en van Cornelia Catharina van de Coolwijk, wedr. van Catharina Wilhelmina Weve.

14. te Utrecht. Aafje van Teijlingen, geb. te Rotterdam 21 Aug. 1811, dochter van Johannes Cornelis en van Jacoba Petronella van Bemel.

16. te Arnhem. Jhr. Maurits Frederick Cornelius Ezaic Wilhelm de Charon de Saint Germain, ridder der orde van de Eikenkroon, versierd met het metalen kruis, geb. te Wesel, oud 88 jaar, gep. majoor der infanterie, zoon van Jhr. Maurits Clarus Theodorus en van Christina Hendrica Rogge, wedr. van Gabrielle Henriette Louise Clarion.

17. te Utrecht. Cornelia van Teijlingen, geb. te Rotterdam 17 Juni 1809, zuster van Aafje voornoemd.

18. te Utrecht. Peternelle de Belleville, geb. te 's-Hertogenbosch 28 Oct. 1826, dochter van Frans en van Maria Monat.

18. te Utrecht. Bartholomeus Willen Wttewaal van Wickenburg, geb. aldaar 16 Juli 1807, zoon van Mr. Gerard en van Bernardina Antonia Cornelia Visscher, geh. met Maria Cornelia Harteveld (W. II bl. 15), wede. van Theodorus Martinus Mispelbloem. Beyer.

20. te Harderwijk. Cornelia Lucia Maria Kallenberg van den Bosch, geb. te 's-Gravenhage 20 April 1820 wede. van Bernhard Hendrik de Meester (W. 11, blz. 287).

22. te Utrecht. Mr. Gerard Jan Verloren van Themaat, geh. met Jonkv. Elisabeth Johanna Cornelia de Peaters (N. A. II, blz. 171).

23. te 's Gravenhage. Hendrik Carel Frederik Couwenberg, geb. te Amsterdam, oud 42 jaar, zoon van Abram Johannes en van Henriette Alyda Sophia Sory.

23. des morgens ten 5¾ uur op het paleis het Loo. Zijne Majesteit Willem 111 Koning der Nederlanden. (Zie *Maandblad* 1890, blz. 89).

23. te 's-Gravenhage. Christiaan Thomas, geb. te Gent (Gelderland), oud 71 jaar, gep. kol., hoofdintendant, ridder der orde van den Ned Leeuw, zoon van Johan en van Wilhelmina van Tol, geh. met Jeanne Jacqueline Vrijthoff.

23 te Nijmegen. Isabella Geertruida Johanna dc Man, oud 71 jaar, wede. van Jhr. Mr. Johan Maurits van Pabst van Bingerden. (Maandblad 1883 blz, 26).

23. te 's-Gravenhage. Anna Henriette Schimmel, wede. van Theodorus Petrus Viruly van Vuren, eerder geh. met Jhr. Daniel Bicker. (W. III, blz. 283).

24. te 's-Gravenhage. Maria Johanna Engberts, geb. te Almeloo oud 36 jaar, dochter van Hendrikus Egbertus en van Maria Johanna Usinus Brouwer.

24. te Amsterdam. Catharina Elisabeth Rente Linsen, geb. aldaar, oud 60 jaar, wede. van Albert Henri Daniel van Gheel Gildemeester. (W. I, blz. 312).

24. te Apeldoorn. Jonkv. Elise Caroline Wilhelmine van Kretschmar van Wijk en Aalburg, wed. van Mr. Adriaan van Bergen. (N. A. III, blz. 150).

27. te 's Gravenhage. Josina Alyda Antoinetta Mansveld, geb. te Breda 28 April 1819, dochter van Jan Frederik en van Eleonore Henriette Frederique van Rappard, wede. van Jean Chretien Jacques Kempees.

28. te Pretoria. Mr. Leonard Posthumus Meyes, oud 24 jaar zoon van D. J.

28. te Groningen. Jhr. Eiso de Wendt Albcrda van Ekenstein, geb. te Leeuwarden 9 Sept. 1821, geh. met Anna Catbarina Woldringh (N A. II, blz. 17).

28. te Oosterbeek. Dr. Gijsbertus Jacobus de Klerk, oud 75 jaar, emeritus predikant.

29. te 's-Gravenhage. Henry George Gerardus ten Sande, geb. te Hellevoetsluis, oud 67 jaar, zoon van George Petrus en van Johanna Maria Beekman, geh. met Antonette Louisa Augustina de Salengre.

29. te Utrecht. Cornelia Elisabeth Marchant, oud 85 jaar dochter van Jan en van Aletta Emilia Eck, wede. van M. Niemeyer, laatst predikant te Dinteloord.

30. te 's-Gravenhage. Epimachus Jacobus Johannes Baptista Cremer. geb. aldaar 5 April 1866, zoon van Epimachus Jacobus Johannes Baptista en van Anna Ernestina van de Velde.

30. te Maarseveen. Jhr. Mr. Joan Huydecoper, heer van Maarseveen, geb. te Amsterdam 10 Mei 1821, geh. met Jonkv. Louise Reiniere Jeanne Antonette Ram. (M. N. A. blz. 82).

30. te Breda. Jhr. Frederik Theodorus van der Wijck, geb. te Ommen 7 Febr. 1874, cadet bij de infanterie, zoon van Jhr. Frederik Gerard Meybaum en van Hermina Johanna Rolandus.

INHOUD 1891 No. **2.**

Nieuw benoemde leden. — Het groot zegel des Rijks, door J. C. v. d. M. — Amstordamsch Jaarboekie 1891. door Mr. J. E. van 8. B. — Armorial Brabançon, door Aug. Sassen — Memorie van den ouderdom van de kinderen die naer sijn gelaten van Willem van Landschot Sa: Commis, door A. J. Servaas van Rooyen. — Eenige opmerkingen over de rechteverhoudingen van den Duitschen Adel, door Mr. M. H. P. Wiercx (vervolg). — Familie berichten over November 1890.

Gedrukt bij **Gebr. J. & H. van Langenhuysen te 's-Gravenhage.**

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezoudeu. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris vau het genootschap, *den heer* A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 366,* te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar, ... ƒ 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen ƒ 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad ƒ 6.00
Advertentiën iu verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . ƒ 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

No. 3. **IXe Jaargang.** **1891.**

Tot lid is benoemd de heer:

L. J. J. Hagerants . . . . . te Voorhout.

Boekwerken enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief.

1 A. von Dachenhausen. Genealogisches Taschenbuch der Adeligen Häuser. 1891 Brünn , 120.
Van den Schrijver.

2 Botho Freiherr von Eberatein. Haodbuch fur den Deutschen Adel. Abtheilung 1. Hand- und Adresbuch der Genealogen und Heraldiker unter besonderer Berücksichtigung der Familicngeschichtsforscher. Zweite Hälfte. Berlin 1890, 80.
Aangekocht.

3 J. G. Frederiks en P. J. Frederiks. Kohier van den tweehonderdsten penning voor Amsterdam en onderhoorige plaatsen over 1631, uitgegeven van wege Het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam. Amsterdam 1890, 80.
Van de Schrijvers.

4 Catalogue of rare and valunble ancient and modern books, standard-works and books for public libraries , black-letterbooks, journals , publications of learned societies, etc. Offered for sale by Martinus Nijhoff. 1890.
Van A. A. Vorsterman van Oyen.

5 Messer Tuona ds Napoli (Antonio Padula), Numa Pompilio o il misterio della ninfa Egeria, racconte storico , cavata da una cronica inedita de Turpino. Roma 1889, 8o.

6 Antonio Padula. Cenni Biografi su ginnvincenso Gravina, Pel seconda centenario della Arcadia Roma 1890, 80.
Van den schrijver.

7 Die Geschichte der deutschen Wappenbilder , Aus Ralf van Retberg's Nachlasse. Wien 1887, 40.

8 Augsburger Hochzeitabuch enthaltend die in den Jahren 1484 bis 1591 stattgefundenen Heirathen nach zwei Handschriften herausgegeben von F. Waroecke. Met Zeichnungen von Professor Ad. M. Hildebrandt. Berlin 1886, 80.
Overdruk uit het *Vierteljahrsschrift. der Verein Herold.*

9 Neun Aktenstücke zum Regicrungsantritt Kniser Wilhelms des Zweiten. Berlin 1888, 80

10 Leopold von Beckh-Widmanstetter. Zur Vorgeschichte der Grundentlastung im Kaiserstaate Oesterreich, mit Hervorhebung der einschlägigen Beziehungen in der Steiermark. Wien 1889, 80

11 Th. Jordan, Pfarrer der Neustädter Gemeinde. Geschichte der Neustädter Kirchengemeinde in Bielefeld. Bielefeld 1882, 80.
Van F. Warnecke.

12 M. Victor Bouton. Wapenboeck ou armorial de 1334 à 1372 contenant les Noms et Armes des Princes Chrétiens, Ecclésiastiques et séculiers suivis de leurs Feudataires selon la Constitution de l'Europe et particulierement de l'Empire d'Allemagne conformément à l'Edit de 1356 appelé la Bulle d'Or, précédé de poésies héraldiques par Gelre, Heraut d'Armes. I poéaies héraldiques, supplérnent , Paris 1890, 40.

13 Le Comte Alfred de Bizemont et Vr. Bouton. Le Heraut d'armes, revue illustrée de la Noblesse Paris. 1861-77. 1 en 11.

14 Victor Bouton. Pierre Cauchon , Recteur de l'Université de Paris, Vidame de l'Eglise de Reims, Evêque temporel et non spirituel de Beauvais et de Lisieux, son oringie et ses armoiries. Paris 1890.
Van den Schrijver.

15 J. Th. de Raadt. Armorial Brabançon, recueil d'armoiries inédites.
Overdruk uit de *Annales de la Société d'Archéologie de Bruxelles*, 1890.

16 J. Th. de Raadt. Le triptique de la famille Micault.
Van den schrijver.

17 H. J. Schouten. Genealogie de la famille Chevallicr.
Overdruk uit het *Bulletin de l'histoire dvs Eglises Wallonnes.*

18 Noms de personnes, dont le mariage a été solemnisé dans l'Eglise Réformée Wallonne par Monsieur P. Chevallier Pasteur de ladite Eglise depuis l'an 1797 jusqu'h l'an 1821.

19 H. J. Schouten. Het geslacht Dedel cn de afstamming van Paus Adriaan Vl.
Overdruk uit *De Nederlandsche Heraut.*
Ven den schrijver.

20 Catalogus van het Museum in de Alvazaal van de gebr. Hesselink en Co.

Van J. D. G. Epen.

21 Mr. W. van de Poll. Inventaris van het oud rechterlijk Archief der gemeente Nijmegen. Nijmegen 1890.

Van den *schrijver.*

22 Annales de la Société d'Archéologie de Bruxelles. Tome IV, 1890, livraisons III et IV.

23 An nuaire de la Société d' Archéologie de Bruxelles 189 1.

Van de Société d'Archéologie de Bruxelles.

24 J. C. W. Quack. Gelderache volks-amanak, voor het jaar 1891. Arnhem. Met 3 plaatjes.

25 Mr. J. A. Feith en Mr. J. E. Heeres Groningsche volks-almanak. Jaarboekje voor Geschiedenis, Taal- en Letterkunde der provincie Groningen. Groningen 1891. Met 5 platen en houtsneden.

26 Der Sammler XII N° 15 en 18.

27 Mittheilungen des Heraldischen Vereins „Zum Kleebatt" in Hanover, Redigirt von H. Ahrens 1890 Afl. 1-12.

28 Ons vorstenhuis, platen en schetsen, meerendeels verzameld uit Eigen Haard. Haarlem 1800 40.

29 Alfred Grenser. Adresbuch für Freunde der Munz-, Siegel- und Wappenkunde. Mit. biographischen, litterarischen und statistischen Nachweisen Frankfort a/M. 1883 80.

Aangekocht.

30 Teatro Gentilizio della Nobiltá d'Europa, opera composta de due parti, una in lingua ltaliana, l'altra in Francese (edizione a cento esemplari numerati) volume 1. Milano 1879-1884, 40. Publicazione dell Archivo storico Gentilizio, diretta da F. F. de Daugnon Dit exemplaar is gemerkt N'. 90.

31 High-life, usi e costumi della vita elegante, Milano 1879, 40. met platen. Publicazione della Rzccolta Daugnon.

Van F. Foucault graaf van Daugnon te Milaan.

Verslag van de Algemeene Vergadering

in het hotel St. Hubert te 's-Gravenhage op 14 Maart 1891.

Nadat de voorzitter, de heer J. C. van der Muelen, de vergadering had geopend en met eenige toepasselijke woorden het overlijden van Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning, alsmede de in dit jaar overleden leden van het genootschap de heeren W. van der Os en Jhr. J. J. Storm van 's-Gravesande van den Bramel herdacht had, werden de notulen der vorige algemeene vergadering gelezen en goedgekeurd.

Hierop bracht de secretaris, de heer A. A. Vorsterman van Oyen het navolgend verslag over het afgeloopen jaar 1890 uit.

Mijne Heeren medeleden,

Ingevolge het vereerend verzoek van den Voorzitter heb ik de eer verslag uit te brengen over het afgeloopen jaar.

Door den dood ontviel ons het verdienstelijk lid de heer W. van der Os, te Utrecht, zijn levensbericht komt voor in het jongst verschenen nummer van ons *Maandblad. Enkele* leden hebben bedankt, terwijl ook eenige nieuwe leden zijn toegetreden,

Ons genootschap is door ruil in verbinding getreden met „la société d'archéologie de Namur" te Namen en „l'institut archéologique Liéqeoise" te Luik.

Onze boekerij werd dit jaar door belangrijke schenkingen van Eere-, Correspondeerende- en gewone leden uitgebreid. Daarbij moeten wij in het bijzonder melding maken van eene schenking van *f* 48 van ons lid den Heer R. R. H. toe Laer te Baarn; dit is reeds de tweede maal dat genoemde heer een belangrijke uitbreiding der boekerij mogelijk maakt (Zie deze schenking vermeld in *Maand*-blad N°. 9 van 1890).

Het *Maandblad* wordt geregeld voortgezet; aan onzen Voorzitter danken wij eenige platen, die achtereenvolgens zijn verschenen. Vooral dient daarbij melding te worden gemaakt van de plaat, bevattende de wapens van de rechtstreeksche voormoeders van wijlen onzen geëerbiedigden Koning.

De toestand van de geldmiddelen onzer vereeniging zijn voldoende te noemen; zoo straks zal de penningmeester de heer J. Huygens u daaromtrent mededeeling doen.

Alvorens te eindigen, mijne Heeren, druk ik den wensch uit, dat alle de leden zullen medewerken tot uitbreiding van ons genootschap ; meer leden zullen steeds welkom zijn.

Uit de rekening van den penningmeester, den heer J. Huygcns, bleek dat er een batig slot van *f* 160.43 moest zijn, doch aangezien verschillende leden nog in gebreke waren gebleven de door hen verschuldigde contributien te betalen was het saldo in kas belangrijk minder.

De rekening werd door de heeren R. P. van den Bosch, R. L. Martens en C. W. H. Verster nagezien en in orde bevonden.

Naar aanleiding van het feit dat enkele leden , niettegenstaande de daartoe door den penningmeester aangewende pogingen, eenige jaren ten achter waren met het betalen hunner contributie, werden na stemming, door het bestuur aan de vergadering de namen dier leden medegedeeld en verder besloten over te gaan tot de toepassing van Art. 11 der Statuten ten opzichte vau hen, die sedert jaren in gebreke waren gebleven, ingaande, wat de leden in Nederland betreft, na eene maand en voor de leden in het buitenland na zes maanden.

De drie aftredende bestuursleden de heeren Joh. D. G-. van Epen, J. Huygens en W. J. Huygens, als zoodanig herkozen, namen deze benoemingen aan.

De heeren van den Bosch, Martens en W. F. Paehlig maakten het stembureau uit.

Tot eere-leden werden benoemd de heeren:

Victor Bouton	Parijs.
J. A. Koopmans.	Lent.
R. R. H. toe Laer	Baarn.
Charles Piot	Brussel.
Jhr. Mr. Th. H. F. van Riemsdijk	's-Gravenhage.

Tot correspondeerende leden werden benoemd de heeren:

Emil Döppler	Berlijn.
F. Foucault graaf de Daugnon . .	Milaan.
Alph. Goovaerts	Brussel.
Jean van Malderghem	Brussel.
Antonio Padula.	Rome.
E. de Seyn-Verhougstracte ...	Roeselaere.
Dr. W. van Wcrveke	Luxemburg.

De voorstellen van den heer van Epen, om in het vervolg de algemeeoe vergadering niet des avonds maar des daags te houden en bij gelegeuhcid van het 10-jarig bestaan van het genootschap, waarvan op 24 Januari 1883 het bestuur gekozen werd, met een maaltijd te vieren op den dag der algemeene vergadering, alsmede dat van den heer Verster, om daaraan tevens een beknopte tentoonstelling vau heraldieke kunstwerken te verbinden, werden in beginsel aangenomen en voorshands aan het bestuur overgelaten.

De heer Verster had ter bezichtiging medegebracht eenige originccle schetsen van den beroemden wapenteekenaar den heer E. Döppler Jr. tc Berlijn en een oud album amicorum benevens eenige andere door hem ontworpen wapenplaten uit het tijdschrift de *Hollandsche Lelie*, terwijl de heeren van den Bosch en Vorsterman van Oyen eenige gedrukte werken tentoonstelden en de waarnemende bibliothecaris een aantal platen, zoo gedrukte als geteekende, uit de verzameling van het genootschap, benevens nog een Nederlandsch wapenboek uit de midden der 17e eeuw, door den heer Louis Godin te Veere vervaardigd.

Wegens het vergevorderde uur zag de heer Paehlig, van zijn voornemen tot het houden van een humoristische voordracht af en werd de vergadering gesloten.

In de daarop gehouden bestuursvergadering werden de herbenoemde leden in de vroeger door hen bekleedde bestuursbetrekkingen op nieuw gekozen, zoodat het bestuur bestaat uit de volgende heeren:

	Jaar van aftreding.
J. C. van der Muelen, *voorzitter, waarnemend bibliothecaris*	1892
A. A. Vorsterman van Oyen, *secretaris* ..	1892
J. Huygens, *penningmeester*	1893
Mr. J. E. van Somcren Brand	1892
Joh. D. G. van Epen	1893
W. J. Huygens	1893
Mr. M. P. H. Wiercs	1892

Eenige opmerkingen over de rechtsverhoudingen van den Duitschen Adel.

(*Vervolg*).

XIX.

De meeste patricische familiën konden niet aantoonen dat zij dc vereischte zestien voorouders van ridderlijke afkomst hadden, omdat zij zich meer toelegden op de regeeringsbevoegdheid en meer trachtten hun macht, aanzien en vermogen te vcrmeerdertm. Hun vermogen was dan ook meer verkregen door den groothandel en industrieclc ondernemingen, dan door grondbezit.

Nadat nu door het ontstaan der vrije gilden niet *alleen* de patriciërs hrt volle burgerrecht hadden, bestond er ook geen beletsel tegen een huwelijk met een niet-patriciër. En al waren de gilden eerst later vrij geworden, ook bij de ridderschap waren vroeger onvrijen geweest.

Sedert de 14de eeuw bestonden dan ook banden van zwagerschap tusschen het patriciaat en rijke en invloedrijke families, die kort geleden tot den werkenden stand behoorden. Weinig patriciërs konden er dus aan denken domheer te worden, tenzij zij het aan hun doctorstitel te danken hadden.

De kapittels en groote riddergenootschappen in Franken, Schwaben, de Rijnlanden en Beieren zagen laag op den *stadsadel* nrder en beweerden dat de *stadsadel* ver beneden hen stond, daar deze aan een overheid moest gehoorzamen waarin het plebejisch element de meerderheid vormde en vooral omdat zij geld verdiendc op een wijze die niet met de ridderlijke waardigheid strooktc.

Wat het eerste betreft had de ridderschap een grens moeten trekken tusschen de betrekkingen die al of niet met hare waardigheid vereenigbaar waren en niet haar aanzien trachtten te bewaren door allerlei uiterlijkc vormen.

De tweede grief was minder gewichtig; het patriciaat had bij het ontstaan van het gildewezen in de 14de eeuw weinig van zijn macht verloren. Wel was het niet meer heer en meester in de steden zooals vroeger, toen, nadat de ambtcnnren weggegaan waren, de bijna souvereine Raad uit de leden der aanzienlijke geslachten bestond.

In de Rijkssteden, die slechts den keizer doch geen vorst als hun heer erkenden, stonden die geslachten, wat vrijheid aangaat, niet bij den rijksridderstand achter. De machtige gilden, waarop do gemeenschap het merst steunde, moesten wel con aandeel in de stadsrcgecring erlangen, en al ging dit met eene omwenteling gepaard, nadat de gemoedcreu tot kalmte waren gekomen, werden er allerlei compromissen gesloten, zoodat de vroeger regecrcnde geslachten hun aanzien bleven behouden.

De pntriciers hebben echter hunne positie krachtig verdedigd.

Men vroeg in dien tijd: „Gaat het aan dat de minderheid heerscht, zelfs wanneer zij minder in het algemeen belang doet dan de gilden, die met handenarbeid cn studie meer welvaart in het leven roepen". Het was dus een strijd om de heerschappij, niet om den stand. De patriciërs behielden niet zoo lang hun macht als de landadel, die de woorden vrijheid en losbandigheid als synoniem achtte, omdat in de veertiende en vijftiende eeuw bijna geene rijksrechtspleging bestond.

XX.

Het gaat niet aan den adel van de patricische familiën te betwijfelen, alleen omdat zij in de steden aan de overheid moesten gehoorzamen cn persoonlijk voor de zekerheid der gemeenschap moesten optreden. De domkapittels, ridderschappen en tournooi-vereenigingen vonden in de verplichte wachtdiensten en in de verplichting om belasting te betalen een teeken dat de patriciër met van adel was. Wanneer de landadel echter had nagegaan wat eigen vrijheid was, had hij waarlijk geen reden om trotsch te zijn, want de bandeloosheid, die tot heerschzucht was geklommen, was ook na den landvrede van 1495 alleen mogelijk zoolang de anarchie voortduurde, vooral in de Rijkslanden. In de landen, die door de vorsten streng volgens hunne verordeningen geregeerd werden, was dit anders.

Daarbij kwam, dat de hofbeambten, de voorloopers der bureaucraten, in het belang van hun heer en ook in hun eigen belang, op bepaald dictatoriale wijze hunne betrekking waarnamen en aan den landadel bevelen gaven, die door den vorst onderteekend werden.

Een ander bezwaar dat de landadel tegen het patriciaat had, liet zich eerder verdedigen, namelijk dat men niet te gelijk edelman kon zijn en een handwerk uitoefenen. Dit is echter geen feudaal begrip ; reeds bij de Romeinen werd dit onderscheid gemaakt.

Wel is waar zijn er patriciërs goud- of zilversmid of juwelier geweest, doch een grof handwerk werd niet door hen uitgeoefend, en deed men dit dan hield men op tot het patriciaat te behooren ; hetzelfde gold voor den kleinhandel, alhoewel de juiste grens met den groothandel niet altijd te trekken was. Men moet tevens bedenken dat de meeste patricische familiën meer vermogen bezaten dan de landadel ; en dat wat de allodiale en leengoederen van den stadsadel betreft, deze alleen te beschouwen zijn als eene geldbelegging, nadat de patricische familie zich door een handwerk had opgewerkt.

Al zijn dan ook de landgoederen van den stadsadel, die meestal in huur of erfpacht gegeven waren, tamelijk belangrijk, toch kwam het meer op het groote huis in de stad aan.

XXI.

Eet glanspunt van de handels-bedrijvigheid valt in de dertiende eeuw; het drijven van koophandel stond echter aan het lidmaatschap van ridderschappen niet in den weg. Iedere verre reis was ondanks het financieel voordeel niet zonder gevaar, en daarom was dan ook in Zuidduitschland de groothandel in handen van personen van ridderlijke afkomst.

Eerst later toch konden niet-ambtenaren en niet-burgers, maar personen uit den handwerkersstand, of die van het platte land naar de steden waren gegaan en eerst daar vrij waren geworden, met goed gevolg koopmanschap drijven

In de meeste en vooral in de groote steden trachtten de patriciërs voor hunne nakomelingen hooge ambten te bekomen. De lust om een groot vermogen te verkrijgen, bracht den wensch naar politiek en maatschappelijk aanzien mede, en daarom behoorden ook verkwisters als *Catilina* tot de uitzonderingen. Toch kan men het bestaan van roofridders niet loochenen, en evenzeer valt het niet te betwisten dat deze, alleen omdat zij gouden sporen droegen, niet met de verachting, die zij verdienden, bestraft werden

Bovendien bedreigden z. g. tournooi-reglementen, die niet, zooals Rüxner beweert, reeds in de tiende eeuw, maar waarschijnlijk niet lang voor het verschijnen van het *Torrrnooiboek (1530)* werden opgesteld, groote vergrijpen tegen de ridderlijke waardigheid met zware straffen ; maar de handhaving dier reglementen liet veel te wenschen over.

Deze reglementen bepaalden dat slechts de adel het recht had aan een tournooi deel te nemen; en dit begrip van adel beperkte men tot eenige honderdtallen. Het onderzoek van Rüxner, dat eigenlijk neerkwam op een geheel verkeerd begrip van de tournooien, die eerst in de 12dc en 13de eeuw in Duitschland ingevoerd werden, komt hierop neer, dat sedert 939 op grond van een wilsuiting van het hoofd des rijks, die kracht van wet had, slechts vorsten, graven, dynasten en edellieden, die het vereischte aantal voorouders konden aantoonen, aan een tournooi konden deelnemen. Rüxner kleurt zijn verhaal verder zoo, dat hij het zelfs wil doen voorkomen, als had tusschen adel en ridderschappen geen verschil bestaan.

Eerst in 1479 werd het tournooispel in Duitschland weder mode, en in de vier z.g. tournooilanden werd rondweg aan die personen, welke door den keizer in den adelstand waren verheven, en hunne nakomelingen, wanneer zij niet het vereischte aantal voorouders bezaten, beslist de bevoegdheid geweigerd om aan een tournooi deel te nemen In het geheel werden zes tournooien in de vier tournooilnnden gehouden (n. m. te Würzburg 1479, Mainz 1480, Heidelberg 1481, Stuttgart 1484, Anspach 1485 en Worms 1487).

Deze ridderspelen waren echter onmogelijk geweest zonder de z. g. huispolitiek der vorsten, die daardoor den adel aan zich en hunne huizen trachtten te verbinden.

Rijkstournooien zijn er nooit geweest. De nederlagen tegen de Hussiten en anderen hadden duidelijk de nuteloosheid van de zwaargeharnaste ridders aangetoond. De tournooien, die niets anders dan een praalvertooning bleken te zijn, hadden hun reden van bestaan verloren. Ook op de financieelo zijde moet gelet worden, want vele riddergeslachten konden uit armoede niet aan tournooien deelnemen, en de bepalingen tegen overdreven weelde gaven niets.

Toen men in 1479 de tournooien weder wilde invoeren, bepaalde men, dat slechts die familiën daaraan mochten deelnemen, welke in de laatste vijftig jaar aan een tournooi hadden deelgenomen, en een getuigschrift konden overleggen, geteekend door twee edelen , welke aan een tournooi deelnamen, dat plaats gehad had in een der vier tournooilandcn In Franken, Schwaben en het Rijnland was dan ook het grootste deel der ridderschap, onmiddellijk van het rijk afhankelijk.

In Beieren was zelfs voor de oprichting in 1459 van den z. g. *Leeuwenbond* groote gisting; de ridderschap streefde daar naar zelfregeering, en zocht bondgenooten, waar deze maar te vinden waren, bij de Frankische en Schwabische ridderschap, alsook bij Boheemsche en Oostenrijksche *heeren* en *ridders*.

De tournooigezelschappen sloten de edellieden uit, die onderdanen waren van eenig vorst, en in 1482 kwam men te Heilbronn overeen aan den hoogen adel uit het geheele land, doch van de ridderschap slechts aan die uit Franken, Schwaben, het Rijnland en Beieren, het recht te verleenen nan een tournooi deel te nemen.

In de 18de eeuw hadden dan ook die leden der rijksridderschap, welke over het algemeen den titel van vrijheer voerden, met uitzondering van de weinig talrijke patriciërs, die tot de ridderschap behoorden, de bevoegdheid aan een tournooi deel te nemen.

In de diploma's sprak men, nadat de tournooien al tot het verledene behoorden, volgens den ouden sleur nog van de bevoegdheid om aan tournooien deel te nemen; vooral omdat later ook voor de deelneming aan de z. g. carrousels het bewijs van een bepaald aantal voorouders van adellijke af komst vereischt werd.

XXII.

Het feit dat de tournooigenootschappen zich verzetten tegen de opneming van de personen, die door den keizer in den adelstand verheven waren staat in verband met het denkbeeld om daardoor zelfstandig te worden. Alhoewel men zeer goed wist, dat het patriciaat vroeger aan de ridderspelen deelnam , was aan de patriciërs door den landdag te Heilbronn deze bevoegdheid ontzegd.

De geheele verhouding tusschen de land- en stadsadel was veranderd, sedert de domkapittels voor de opneming

een aantal voorouders van ridderlijke afkomst verlangden. Deze bevoegdheid om in een kapittel opgenomen te worden werd langzamerhand als een kenmerk van den adel aangezien, en was een beletsel tegen huwelijken met dochters van patriciërs.

Het hoofdkenmerkend verschil tusschen landadel en patriciaat lag echter in do ongelijkheid van vermogen. De handeldrijvende pnrtriciër was in de oogen van den landjonker geen edelman meer; van daar dan ook dat men in de statuten der tournooigezelschappen de bekende bepalingen maakte. „*Tegen allen, die koop en handel drijven.*" Het werd een axioma dat handeldrijven beneden de waardigheid van een edelman was. Daarom lieten vele oude patricische families hun adel erkennen of zelfs den titel van vrijheer verleenen, hetgeen nog meer aanleiding gaf tot de moderne opvatting, dat men om van adel te zijn, in den adelstand moet zijn verheven.

De rijksridderschap had genoeg inzicht om haar eischen wat te verminderen en in 1750 werd te Heilbronn ook gebroken met de verplichting om zestien voorouders aan te wijzen, voor zoover dit zonder de domkapittels en ridderorden kon geschieden, die bij hunne eischen bleven volharden. De opneming in een ridderkring giug op voordracht van eenig kanton; doch had alleen dan volkomen werking wanneer de cnndidant een riddergoed had verkregen van ten minste 6000 reichsthaler waarde. Men moest van ouden adel zijn, ook verheffing in den ndcl door den keizer was voldoende. In plaats van de zestien voorouders moest men aantooncn dat niemand van zijn voorouders tot den vierden graad ingesloten een gering ambt had bekleed; doch om buitengewone redenen kon men hiervan dispensatie krijgen.

Het recht om gekozen te worden tot Voorzitter, of hoofdman, enz. kreeg iemand van nieuwen adel eerst, nadat hij acht adellijke voorouders had. Op voorstel van Schwabischc ridderschap werd dit in 1762 op 4 teruggebracht. Het eenige komische verschil bleef dat de nieuwe adel niet met den naam, oom, *neef* of *zwager* aangesproken werd, en dit eerst geschiedde nadat deze een genoegzaam aantal adellijke voorouders kon aanwijzen. Een persoon van ouden adel, die wenschte opgenomen te worden, betaalde *drie honderd*, een van nieuwen adel *vier honderd gulden* in de kas der ridderschap.

XXIII.

Dat de statuten der rijksridderschap vooral in Schwaben in 1793 verbetering ondergingen, moet erkend worden; waarbij vooral gelet werd op de flinkheid van den ridderstand en hem in verband met rechten ook verplichtingen opgelegd werden. Zij, die tegen de waardigheid van hun stand handelden ontvingen eerst een vermaning, dan eene berisping en konden ook bedreigd worden met eene uitsluiting uit de orde. De keizer had eene orde gesticht, die nadat het rijk was ontbonden, niet alleen niet erkend maar zelfs onderdrukt is. Voor het vcrleenen van die orde moest de voordracht van een kanton, dat als bizonder kapittel fungeerde, voorafgaan terwijl iemand die ontzet werd uit deze orde, hooger beroep op den keizer had.

In 1798 was men te Rastadt tegen het voortbestaan der geestelijke vorstendommen ; in 1803 kwam dan ook de secularisatie. Kort daarna ontstond het Rijnverbond, voor dien tijd de ordre du jour van Napoleon 1, door welke de rijksridderschap als het ware vogelvrij werd verklaard. De rechten der ridderschappen, die onderdaan van eenig vorst waren, bleven onaangetast. Het zou natuurlijk te lang duren om aan te toonen hoezeer de vorsten, die aan het Rijnvcrbond deelnamen, aan de Rijksbaronnen hun onmacht lieten gevoelen.

In het koningrijk Wurtemberg werd in Staats- of krijgsdienst niemand vrijheer genoemd, zelfs wanneer hij een keizerlijk diploma toonde; maar toch werd reeds in 1806 in Wurtcnberg de graven- en vrijheertitel verleend. Dat dc adel, die sedert onheuglijke tijden de jongere zonen in een domkapittel of ridderorde, de dochters in een „Vrouwenstift" liet opnemen, in de beslissingen van de Rijksafgezanten een onrechtvaardigheid vond en de secularisatie sterk critiseerde, spreekt van zelf.

Degeen dio „*rijksvrij*" (onmiddellijk van het hoofd des rijks afhankelijk) was geboren, en later onderdaan van een vorst was geworden, kon zich niet op de vorstelijke mildheid beroepen.

Daarbij wist iedereen dat de schndeloosstcllingen, welke sommige vorstenhuizcu en bizonder begunstigde rijksstanden hadden genoten veel grooter waren, dau hetgeen zij verloren hadden ; terwijl de rijksridderschap niets ontving. Wel werd haar door renten schadeloosstelling beloofd van de z. g. droits féodaux; maar nooit werd die belofte vervuld.

Het was dan ook zeer natuurlijk dat de vroegere rijksridderschap op het Weener Congres haar vroegere rechten trachtte te herwinnen.

XXIV.

Deze opmerkingen kan men in dc volgende stellingen in het kort samen vatten :

1°. Er zijn in Duitschland veel *vrijheeren*, maar er bestaat geen werkelijke *vrijheerenstand* meer. Al degene, die nu den titel van *vrijheer* dragen zijn onderdanen, doch geen dynasten.

2°. Het recht om door vcrerving dezen titel te verkrijgen steunt óf op de uitdrukelijke toekenning door de competentc macht óf op de in ieder staatsgebied bestaande erkenning der in 1806 ontbonden vrije Ridderschap.

3°. Onbetwist hadden, voor de ontbinding van het oude Rijk, de keizer en, imperio vacante, de rijksvicarissen het recht om den titel van vrijheer te verleenen. Bovendien ook de rijksvorsten en de aartshertogen van Oostenrijk.

4°. Ook de titels van vrijheer door den keizer verleend geven geen verandering in stand, doch slechts eene hoogere rang. Meermalen ging daarmede eene aanvulling van het stamwapen gepaard; ook verleende men daarbij den toen hooggeschatten titel van „*welgeboren.*" De vrijheer-titel werd gegeven aan personen, welke geene vorstelijke onderdanen, maar rijksvrij waren of aan adellijke onderdanen, die daardoor niet ophielden onderdaan van den vorst te zijn; ook werd zij wel „*jure saltus*" met verheffing in den adelstand verbonden.

5°. Noch de leden van de rijksridderschap met of zonder diploma, noch de titulaire vrijheeren, die onderdaan van eenig rijksvorst waren, stonden met den hoogen adel gelijk.

6". Het is eene dwaasheid te gelooven, dat de adel, die vorstelijk onderdaan was, minder voornaam moest heeten dan de moderne vrijheeren. Het

aantal kroonen op het wapenschild is dan ook een zaak van den nieuweren tijd.

7°. De titel van *vrijheer* toont in het minst niet den ouderdom van eenige familie aan; want er zijn velen, die hun adel tot de 12de eeuw kunnen aantoonen en dezen titel niet voerden, doch later den *graven* of *vorstentitel* verkregen.

8°. In de Middeneeuwen kon men als zeker aannemen dat een *dynast* veel meer vermogen had dan een gewoon edelman ; in den nieuweren tijd is dit met de z. g. titulaire vrijheeren niet het geval

9°. Het verleenen van brieven als *vrijheer* door den keizer kwam in het begin eerst zelden voor; de oudste voorbeelden zijn onder Frederik III. Onder *Karel V* en *Ferdinand I zagen* de vorsten zich echter genoodzaakt bepalingen te maken omtrent de werking van de te talrijke verheffingen. In 1848 werd om tot den hoogen rijksadel te behooren vereis&: onmiddellijk slechts van het rijk afhankelijk te zijn, het behooren tot den rijksstand en tot dc landsregeering

10°. Het geven van adelsbrieven geschiedde niet door alle *rijksvorsten* maar alleen door de families, die het groot palatinaat bezaten, want tot zelfs aan het einde van het oude Duitsche rijk werd het als een uitsluitend recht van den keizer beschouwd. Daarom hadden alleen die rijksvorsten dit recht, welke Europcesche potentaten waren cn was het nooit een uitvloeisel van de landsregeering.

11% Wanneer eenig potentaat den titel van vrijheer of baron verleende, werd er slechts in zijn land waarde aan verleend en was er in landen, waar die vorst de landsregeering niet uitoefende, erkenning noodig door de regeering aldaar.

MR. M. P. H. WIERCX.

Familieberichten.

DECEMBER 1890.

GEBOORTEN.

3—6 te Batavia. N.. zoon van Antonie Herman Colenbrander en van Sophia Petronella Wilhelmina van Rhede van der Kloot.

6 te Leeuwarden. N., dochter van Carel Marius Isaäc van den Heuvel Rijnders en van Margaretha Kuipers.

6 te Amsterdam. N., zoon van N. Verster en van A. G. van Nieuwkuyk.

11 te Amsterdam. Webbina Maria, dochter van Johannes Adrianus Korteweg en van Margaretha Luthera Wilhelmina van der Chijs.

11 te Dieren. N., zoon van Dr. F. M. van Lennep en van Emilie Maria Antoinette van Eeghen.

11 te Heemskerk. **N ,** dochter van Jhr. N. van Foreest en van T. A. van Ringh.

12—18 te Arnhem. N., dochter van Eduard Carel Constant baron van Heeckeren van Brandsenburg en van Marie Geertrui Maassen.

14 te Amsterdam. Susanna Maria, dochter van Dr. Gustaaf Adolf Frederik Molengraaff en van Cornelia Gerlings.

14 te 's-Gravenhage. Johanna Cornelia , dochter van Johannes Bernardus van Berckel en van Eugenie Clara Augusta Maria van Tornputte.

16 te 's-Gravenhage. Clasina Angenis Adriana, dochter van Raimond Nazaire Guillaume Marie Bär en van Maria Koopman.

17 te 's-Gravenhage. Lodewijk Johannes, zoon van Lodewijk Johannes van der Mandele en van Auguste Elise Tromp.

19 te Schiedam. Jan Jacob, zoon van Dr. Christiaan Leonard van den Broek en van Maria Elisabeth Philipse.

21 te 's-Gravenhage. Marius Egidius, zoon van Gerbrand Rijperman en van Egidia Johanna Catharina Wesscls.

22 te Amersfoort. Emerence Eleonore Phiiippine, dochter van Adrianus Arend Epratum van Dordt en van Emerentia Alletta Looyen.

22 te Heemstede. N., zoon van Herman Joan Greven en van Jonkvr Geertruida Elisabeth von Biilow.

24 aan den Helder. N., en N., dochter van N. Swaters van Schaumburg en van N. Willinge Gratama.

25 te Bagoe (O.-Indië). N., zoon van Jhr. Marie Gustave de Serrière en van Jonkvr. Mnrcclina Jeannette van Nispen.

26 te Heemstede. Een levcnlooze zoon van Jhr. J. van Nahuys en van J. H. Koppiers.

27 te Amsterdam. Herman , zoon van Jhr. Herman Trip en van Adriana Christina Tra Kranen.

27 te Bussum. Anna Catharina, dochter van Harm Pieter Bok en van Jacoba Adriana Helena Bijvanck.

31 te Amsterdam. Wilhelmina Arnoldina , dochter van Jacobus Martinus Snethlage en van Maria Cornelia Johanna de Brnyn Kops.

31 te 's-Gravenhage. Otto Rudolph Wolter, zoon van Anno Willem Kymmell en van Albertine Johanna Hcnrictte à Brakel Reiger.

25-3 Jan. 1891. (in Nederl Indie) N., dochter van Jhr. N. van Lawick van Pabst en van J. A. A. Kalkhoven.

HUWELIJKEN.

3 te 's-Gravenhage. Marie Eliza Palm, geb. aldaar, oud 25 jaar, le luit. der art., zoon van Aart Lodewijk en van Johanna Maria Pilaar, met Aletta Paulina van der Made, geb. te Dordrecht, oud 25 jaar, dochter van Paulus Roelof en van Catharina Hendrika Pilaar.

10 te Princenhage. Martinus Nicolaas Beets, nntaris, geb. 15 Oct. 1851, zoon van Adrianus en van Petronella Jacoba Maria Makkers, met K. M. Dudok van Heel.

16 te Amsterdam. Jan Westerman Holstijn , geb. te Medemblik 25 Aug. 1849, wedr. van Maria Catharina Elisabeth van der Goot, zoon van Pieter en van Elisabeth Vermande, met Jacoba Johanna van der Poest Clement, geb. te Poortugaal 3 Dec. 1861, dochter van *Antonie Johan* en van Jacoba Johanna de Graaff.

17 te 's Gravenhage. Jan Willem van Bergen, geb. te Zutphen, oud 43 jaar, zoon van Mr. Adriaan cn van Elisane Caroline Wilhelmine van Kretschmar van Wijk en Aalburg, met Wilhelmina Frederika Pardoen, geb. te 's-Gravenbage 21 Juni 1860, dochter van Theodorus en van Sara Catharina Springveld.

17 te 's-Gravenhage. Emile Gustav Adolph Slors, geb. te Pengaron (Borneo), oud 22 jaar, 2e luit. der inf. van het O.-I. leger, zoon van Jan Franciskus Gerardus en van Louisa Theodora van Maanen, met Maria Margaretha Wenting, geb. te 's-Gravenhage 2 Jan. 1871, dochter van Arie Bernardus en van Barbertjo Alberts IJben.

18 te Utrecht. Jhr. Henry Jacob Quarles van Ufford, geb. te Cheribon 19 Oct. 1858, zoon van Jhr. Joan

en van Anna Amelia Dennison, met Henriette Everharda Hillegonda van Hengst, geh. te Utrecht 1 Sept. 1866, dochter van Mr. Cypriaan Gerard Carel en van Sophia Machtelina van Naamen.

18 te Utrecht. Dr. Pieter Johan van der Muelen, geb. op- den huize Broekbergen bij Driebergen 17 Aug. 1865, boroepen predikant te Wichmond, zoon van Jan Carel en van Reinhardina Georgetta Wilhelmina van Veersen, met Annn Adriana Petronella van Lelijveld, geb. te Hoorn 1-4 Mei 1863, dochtervan Pierre en vnn Adriana Petronella (van der Straten) Stokbroo.

22 te Lochem. E!. F. Cnrtier van Dissel met Anna Elisabeth Kolff van Oosterwijk (*W.* II, blz. 172).

23 te 's-Gravenhage. August George Bodaan, geb. aldaar 17 Mei 1841, notaris, lid van den gemeenteraad, zoon van Pieter Antonie en van Hermina Francina van der Horst Hebert, wedr. van Louisa Ewouda Wilhelmina Ehnle, met Sophia Adriana François, geb. te 'a-Gravenhage 13 Sept. 1853, dochter van Cornelis Joseph en van Anna Catharina Boeye.

23 te Utrecht. Mr. Pieter Buys, geb. te Callandsoog, oud 26 jaar, zoon van Marius en van Bartha Jacoba Anthonia van Ewijck, met Elisabeth Jacoba Luberti, geb. tc Leiden, oud 24 jaar, dochter van Jean Corneille en van Josephine Johanna van Wilhelm.

2 4 te Goes. Herman van Bommel van Vloten, arts aldaar, zoon van W. J. en van W. G. van den Ham, met Johanna Gerarda Kakebeeke, geb. aldaar, dochter van Jacob Marinus en van Cornelia van den Bosch

STERFGEVALLEN.

2 tc 's-Gravenhage Johanna Catharina Rojer, geb. te Curaçao, oud 80 jaar, dochter van Hermanus en van Eva Evertsz, wed. van Jacob Bennebroek Evertsz.

2 te Haarlem N , Kind van J. A. Fontein en H. M. Heshuissen.

2 te 's-Gravenhage. Henriette Caroline Wilhelmine Bischof van Heemskerck, geb. aldaar, oud 5 maanden, dochter van Willem Frederik Karel en van Susanna Fanny Struben.

3 te Leiden. Gcertrui Johanna Gockinga, geb te Groningen 8 Maart 1824, dochter van Stato en van Geertruida Johanna Cornelia Wichera, geh. met Matthias de Vries, geb. te Haarlem 9 Nov. 1824.

5 te Nijkerk. Mr. R. A. J. Colenbrander, oud 59 jaar, geh. met Kntharina Everwijn (W. I. blz. 260).

6 te 's-Gravenhage. Geertrui van Rijn, geb. tc Koudekerk, oud 82 jaar, dochter van Arie en van Geertje Leenheer, wed. van Albertus Bouwens.

4 te Schalsum (Friesland). Dr. Arnoldus Wassenbergh, predikant te Schalsum.

6 te 's-Gravenhage. Jonkv. Idaline Gcrardina Dibbets, wed. van Philippus Henri Marcella (N. A. II bl. 93).

7 tc 's-Gravenhage. Johanna Maria Michiella Mathijssen, geb. te Vlissingen, oud 89 jaar, dochter van Daniël Jacobus en van Cornelia Jacoba Sophia Ravesteyn.

5 te Nijmegen. Mr. Walraven Franken, geb. te Elst, 9 Aug. 1822, kantonregtcr te Nijmegen, zoon van Nicolaas Gerrit en van Henriettc Jacoba van Rosscm.

7 te Standdaarbuiten. Petronelle Kerstens, wed van F. A. de Klerk, rijksontvanger.

5 te Apeldoorn. Mr. H. R. Warmolts, oud president der rechtbank te Heerenveen

6 te Haarlem. Dr. H. de Veer, geb. te Sommelsdijk 23 Nov. 1829, predikant te Meerkerk, te Wormerveer. te Delft, directeur der H. B. School te Delft, hoofdredacteur van Het Nieuws van den Dag, geh. met S. Tijl,

10 in het buitenland. Willem Herman Cost Bredius, geb te Augsburg 10 Oct. 1866 (W. 1. blz. 99).

10 te Arnhem. Mr. Ludolf Anne Jan Wilt baron Sloet van de Beele, oud griffier der Staten van Gelderland, oud lid der 2e Kamer der Staten-Gcnersnl, oud Gouverneur-Generaal van Ncdcrl. Oost-Indië, lid van den Hoogen Raad van Adel, zoon van baron Jan Andriaan Joost en van Johannn Jacoba Sara Vischer, geh. te Voorst 10 April 1834 met Jacob Maria Visscher, geb. te Utrecht 15 Juni 1806, st. te Buitenzorg (Java) 3 Oct. 1866.

9 te Leiden. Hendrik Dirk van Hoogstraten, geb. te Amsterdam, oud 25 jaar, zoon van Frederik Willem en van Magdalena Hooiberg.

.0. te Haarlem. Willem Frederik George Derx, oud 77 jaar, oud gouverneur van de Kust van Guinea, oud lid van den Gemeenteraad van Haarlem, geh. met N. N.

11 te Utrecht. Dr. Jan Boudewijn Dompeling, geb. te Zierikzee 2 Maart 1815. med. doctor, zoon van Jacob Abraham en van Maria Martha Taats, wedr van (geh te Idaard 24 Feb. 1844) Marie Jacomine van Campen.

12 te Heidelberg. Mr. Anthony Beaujon, geb. te 's-Gravenhage 28 Juni 1803. ridder der orde van den Ned. Leeuw, buitengewoon hoogleeraar in de statistiek en gewoon hoogleeraar in de staathuishoudkunde aan de hoogeschool te Amsterdam, directeur van het Statistisch instituut, lid van het colege voor de zeevisscherijen, zoon van Mr. Jan Jacob en van Jonkvr. Cornelia Mathilde van Foreest , geh. te 's-Gravenhage 20 Mei 1880 met Ernertine Auguste Schill, geb. te Batavia dochter van Theodoor Frederik en van Gerardina ter Brummeler

12 te Haarlem. Rudelphine Boerlage, oud 59 jaar, geh. met Mr. Lodewijk Casper du Rieu, st. te Haarlem 15 Dec. 1890, oud 65 jaar.

13 te Haarlem. Henriette Willink, geh. met K. de Lanoy.

13 te Winschoten. Antonia Etta, oud 8 jaar dochter van Mr. Bastiaan Ort en van Hermanna Johanna Alida Antonia Hartevelt.

13 te Utrecht. Willem Adrianus van Oostcrzee, oud 79 jaar, oud-consul van Spanje te Amsterdam, commandeur der orde vau Isabella la Catholica, ridder der orde van Karel III van Spanje, zoon van Willem cn van Christina Elisabeth Hienfeld.

13 te Hilversum. Willem Joan de Bordes, oud 45 jaar wedr. van M. C. Louwerse

14 te Utrecht. Anna Maria Elandina van Deventer, geb. te Amersfoort 1 Jan. 1815.

14 te 's-Gravenhage. Maria Pieria de Rouville geb. te Brielle, oud 44 jaar, geh. met Arnoldus Gijsbertus Westerouen van Meeteren (W. 111 blz. 338).

15 te Breda. Ctto Johannes Telders, geb. te Leiden 11 Nov. 18 15, wedr. van Henriette Albertine Duuring.

15 te 's-Gravenhage. Jacoba Bollee, geb. te Gorinchem, oud 77 jaar, dochter van Sebastiaan en van Sara Polvliet, wed. van Gerardus Goosens van Eyndhove

15 Haarlem. Gecrtruid van den Bcrgh, oud 85 jaar.

3 6 te Utrecht. Mr Jacques Lconard baron van Heeckeren van Brandsenburg , geb. te Heemse 19 Dec. 1828 zoon ven François Henri Corncille en vnn Jonkv. Christina Louisa van Foreest

16 te Oegstgeest. Jhr. Jan Willem Barnaart, wedr. van Gerarda de Blank (N. A. 1. blz. **40**).

17 te 's-Gravenhage. Geertruida Sophia Evertsz, geh. met Jhr. Cornelis Ascanius v. Sypesteyn. (*M.* N.A. blz. 178).

18 te Dordrecht Mr. Adolph Blussé, geb. aldaar, ridder der orde van den Ned. Leeuw, reeder, hoofdredacteur der Dordrechtsche courant? voorzitter van den kamer van koophandel te Dordrecht, lid van het bestuur van het museum aldaar, lid der le kamer der Staten, Generaal, zoon van Adolph B. van Oud-Alblas en van Johanna Holle, geh. met Cornelia Wilhelmina Soek, geb. te Delft 28 Oct. 1817.

18. te Velp. Mr. Willem Jan Carel Putman Cramer, oud 76 jaar, wedr. van Geerhardina Jordens, geh. met Jeanne Esther Busken Huet (*W. I.* blz. 171).

19 te Haarlem. Jhr. Bernard van Merlen, geb. te Groningen, oud 90 jaar, gep. generaal majoor der cavallerie, ridder der Militaire Willemsorde commandeur der orde van de Eikenkroon. versierd met het Metalen Kruis, geh. met Gerritje' Adriana van Everdingen (*W. I.* blz. 254).

19 te Baä (Timor) Maria Elisabeth, oud 1 jaar, dochter van G. J. H. le Grand en van M. E. in der Maur.

19 te Amsterdam. Willem Henri, geb. 13 Aug. 1890, zoon van Jhr. Hugo van Beresteyn en van Elisabeth Wilhelmina Rahusen.

20 te Velp. Maria Henrietta Magdalena Kuyper, oud 19 jaar, dochter van H. en van Maria Jacoha Senn van Basel.

20 te 's-Gravenhage. Hanna Lobatto, geb. te Amsterdam, oud 85 jaar, dochter van Jacob Cohen en van Rebecca da Costa.

20 op de villa Favorite bij Zeist. Helena Hendrika van de Watering, wed. van Brouwer.

20 te Brussel. Jeanue Constance Susanna Boddaert, geb. te Middelburg 21 Juli 1815, dochter van Mr. Reimbrand Johan en van Jacoba Sara van Dussaldorp de Superville, geh. aldaar 10 Oct. 1842 met Jhr. Cornelis Pieter Radermacher Schorer. heer van Nieuwerkerk, geb. te 's-Gravenhage 11 Juli 1820, st. te Brussel 31 Mei 1866, zoon van Johan R. S. en van Jonkv. Cornelia Johanna Versluys.

21 te 's-Gravenhage Catharina Louise Serrurier, geb. te Gorinchem, oud 85 jaar, dochter van Louis en van Johanna Pompe, wed. van Antoine Guillaume Heule.

21 te Utrecht. Lucia Constantia van Oldenbarneveld gen. Witte Tulliug, ond 71 jaar.

21 te Amsterdam. Alida Josina Rappard, oud 32 jaar.

22 te Amsterdam. Jonkv. Catharina Johanna van Akerlaken wedr. van Mr. Hendrik Anton Cornelis van Buren (N. N. A. blz. 10).

23 te 's-Gravenhage. Andreas Anthonius Nieuwland, geb. Amsterdam 20 Oct. 1812, oud notaris.

23 te 's-Gravenhage. Nine Margaretta Elisabeth Prager geb. aldaar 16 Juli 1889, dochter van Pieter Herman en van Dieuwke Witteveen.

24 te Utrecht. Jonkv. Caroline Petronelle Cornelie de Geer, oud 77 jaar, geh. met Gerhard Jan Fabius (W. 1. blz. 268).

24 te Delft. Hendrik Jan van Nooten, oud 94 jaar, geh. met Helena Apolonia van der Boor (W. II blz. 380).

24 te Haarlem. Mr. Jean Marie van Maanen, bijna 90 jaar oud, ridder der orde van de Ned. Leeuw, oud-president van het voormalig gerechtshof van Noord-Holland.

24 te 's-Gravenhage, Jacoba Catharine Marie van de Kasteele, oud 78 jaar, wed. van Gerhardus Nicolaas de Kempenaer (W. 11 blz. 140).

24 te Goes. Anna Maria Risseeuw, wed. van Mr. Anthonie Ewout van Dishoeck (W. 1. blz *896*).

25 te Utrecht. N. van Hoogstraten, oud 72 jaar, wed. van Dr. H. J. van Leeuwen.

25 te Groningen. Menso Alting Mees, oud 77 jaar, emeritus predikant, wedr. van Geertruida de Cock (W. II blz. 279).

26 op den Huize Laanzicht bij Breda. Cornelis Jacques Rippert Kallenberg van den Bosch, oud 36 jaar, ingenieur bij de Staatsspoorwegen, zoon van R. J. A. en van C. van Lelijveld.

26 te 's-Gravenhage. Paulus Johannes Maria Hanlo, geb. te Amsterdam, oud 49 jaar, zoon van Nr. Antonius Zacharias en van Julia Francisca Johanna ten Sande.

26 te 's-Gravenhage. Mr. Gijsbert Lucas Geerlig baron van Fridagh, geb. te Zwolle in 1821, zoon van baron Johan Adriaan en van Gezina Kantelaar, geh. met Jacqueline Eleonore Isabelle van Nahuys.

26 te Kamperveen. Anna Theodora Rappard, geh. met A. C. Montijn, predikant.

27 te Naastricht. Cornelis Antonie Gerrit van Everdingen, geb. te Tiel 8 Febr. 1835, oud-burgem. van Vrijhaeve Capelle, laatst gep. hypotheekbewaarder te Paramaribo. (*W. I.* blz. 254).

28 te 's-Gravenhage. Hendrik Heyen, geb. te Amsterdam, oud 56 jaar, Evang. Luthersch predikant, zoon van David en van Anna Maria Schnijder, wedr. van Maria Petronella vau Olphen, geh. met Maria Johanna Justina Kruseman.

28 te Tiel. Cornelis Paulus Huibert Anthonie Post, oud 55 jaar, dijkgraaf van het polderdistrict Maas en Waal.

28 te Dordrecht Cornelia Hartevelt, (*W. II.* blz. 15) geh. te Dordrecht 2 Juni 1847 met Gerardus van der Sande, geb. aldaar 2 Sept. 1824, zoon van Hermanus en van Johanna Maria Verbeek.

29 te 's-Gravenhage. Fenna Hendrina Hoyer, geb. te Brielle, oud 69 jaar, dochter van Nr. Hendrikus Theodorus en van Herminna Johanna Rozendaal, wed. van Mr. Sebastiaan Hendrik Lette van Oostvoorne.

30 te 's-Gravenhage. Matthijs Hendrik Johan Marcus van Son, geb. te Assen, oud 52 jaar, gep kapt. der inf, geh. met Eugénie Charlotte Jessy de Visch Eybergen.

31 te Zalt-Bommel. Hendrik Agnetus van de Garde, oud 57 jaar, ridder der orde van de Eikenkroon, secretaris van Zalt-Bommel.

31 te Zwolle. Johanna Maria Metelerkamp, oud 64 jaar, wede. van Gerard Fabius (*W. I* blz. 403).

CORRESPONDENTIE.

De heer H. J. Schouten, die het levensbericht van den heer W. van der Os ingezonden heeft, verzoekt ons mede te deelen dat dit niet van hem afkomstig maar geschreven is door den heer J. J. van den Broek.

INHOUD 1891 No. 3.

Benoemd lid. — Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief. — Verslag der Algemeene Vergadering, op 14 Maart 1891. — Eenige opmerkingen over de rechtsverhoudingen van den Duitschen Adel, door Mr. M. H. P. Wiercx (slot). — Familie berichten over December 1890.

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „ De Nederlandsche Leeuw.”

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 366*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . ƒ 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen ƒ 6 00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad ƒ 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . JO.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De **redactie** van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 4. IXe Jaargang. 1891.

Aanteekeningen uit Trouwboeken van Liefkenshoek, loopend van 13 April 1636 tot 24 Augustus 1783.

Ondertr. 5 Juli 1636, Matthijs Hoedemaker, j.m., vaandrig onder dhr. Captn. Severeijn Hoedemaker, Commandeur van Liefkenshoek, met Margrieta Droste, van 't huis Malenbroek, j.d, won. te Campte.

Ondertr (te 's Hage) Sept. 1641, Jkhr. Willem Joan Cabbeljnuw, Commandeur van Liefkenshoek, met Jonkvr. Maria Schotte, j.d. van Middelburg, won. te 's Hage.

Ondertr. 28 Maart en getr. 26 April 1643, Cornelis Simonsen van der Loef, wedr. geb te Lillo, met Janneken Alernans, j.d., geb. te 's Hage, beide won. te Liefkenshoek.

Ondertr. (te Gorinchem) 1 Aug 1643, Gilles Oliphant, j.m. van Tholen, Vaandrig onder dhr. Captn. Martijn de Ridder, met Neeltje Hendriks van der Laen, j.d. van Gorinchem en won. aldaar.

Oudertr. 13 Januari en getr. 3 Febr. 1647, Louis Provo, wedr. van Mary Sainctebaer, met Antonetta Nijssen, j.d. van Leuven, won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 10 Oct. en getr. 1 Nov. 1648, dhr. Willem van Boshuysen, j.m. van Haamstede, Appointier onder de Comp. van den Commandr. W. J. Cabbeljnuw, met Juffr. Maria de Ridder, j.d. van Lillo, won. te Liefkenshoek.

Ondertr. (te Tholen) 11 Febr. 1650 en getr. mede aldaar, Mr. Jan Bodel, j.m. van Tholen, met Martijntje Strijdt, j.d. mede van Tholen, en beide wou. aldaar

Ondertr. (te Zierikzee) 6 Aug. 1653, Herman van Santen, j.m. van Axel, Chirurgijn op Liefkenshoek, met Maria Claes, j.d. van Naarden, won. te Zierikzee.

Ondertr. 20 Sept. en getr. 16 Nov. 1653, Lieven Janse Moorman, j.m. van Zierikzee, won. te Licfkenshoek, met Huybrechtje Cornelis, j.d. van Hoedekenskerke, won. in den Doel.

Ondertr. (te Steenbergen) 11 Dec. 1654, Gijsbrecht Jansen Kluit, wedr. van Mayken Cornelis Gijsels, won. in den Doel, met Maria van den Broecke, wed. van Adriaan Bockx, wou. te Steenbergen.

Ondertr. 20 Januari en getr. 19 Febr. 1657, Monsr. Iman de Wayer, wedr. van Catharina Adriaens van der Hage, van Scherpenisse, met Juffr. Adriana de Ridder, j.d. van Axel, won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 22 Sept. en getr. 21 Oct. 1657, Abraham Backerius, j.m. van Rotterdam, Scholaster te Axel, met Catalina Berkenbosch, j.d. van Lillo, won. te Liefkenshoek.

Ondertr. (te 's Hage) Nov. 1658, dhr. Simon Berkenbosch, j.m., Majoor op Liefkenshoek met Margrieta Griespert, j.d., won. te 's Hage.

Ondertr. 31 Mei en getr. 22 Juni 1664, de penningmeester Abraham Vercouteren, Jacobsz., wedr. van Maria Geemans (met wie hij 13 October 1652 geh. was) met Cornelia Dronkers, j.d. uit den Doel en beide won. aldaar.

Ondertr. 30 Mei en getr. 5 Juli 1665. Pieter Mogge, j.m. van Zierikzee en won. aldaar, met Johanna van der Willigen, j.d. uit den Doel en won. aldaar

Getr. Juni 1666, op attestatie van den Oudenbosch, de penningmr. Abraham Jacobse Vercouteren, wedr. van Cornelia Dronkers, met Adriana Wadde, j.d. uit de Hoeven, won. in den Oudenbosch.

Ondertr. 18 Juni en getr. 10 Juli 1667, David Davidsen Verstraten met Beatrix Jncobse Vercouteren, j.l. uit den Doel en beide won. aldaar.

Ondertr. 28 Oct cn getr. 17 Nov. 1669, Johannes Vercouteren met Adriana Dronkers, j.l. uit den Doel en beide won. aldaar.

Ondertr. 26 Maart 1672 en getr. elders op attest, Laurens Noorthoek, j.m. van Goes, Controleur, met Beatrix Jacobse Vercouteren, wed. van David Davidse Verstraten, won. in den Doel.

Ondertr. 16 Sept. en getr. 8 Oct. 1673. Paulus Hywaert, j.m. van Breda, Vaandrig onder Captn. Floryn, onlangs won. te Hulst, met Anna Snoeck, wed. van Mr. Jan van Watervliet, beide won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 10 Nov. 1675, Gelein de Schaapmeester, geb. te Axel, met Catelijntje Geerts, geb. te Steenbergen, en won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 5 Sept. en getr. 23 Sept. 1676, Jan Faber, wedr. van Barbera van Tome, Commies ter recherche te Lillo, met Maria Vercouteren, j.d. uit den Doel en won. aldaar.

Ondertr. 2 Dec. en getr. 19 Dec. 1684, Menno Symons van der Willigen, wedr. van Jacemijntje Jans Warrebroeck, won. in den Doel, met Elisabeth Erasmus, wed. van Abraham Vollemaer, won, te Lillo.

Ondertr. 8 Mei en getr. 31 Mei 1694, Jacobus Engelse Vercoutercn, j.m. geb. en won. in den St. Anne-polder, bij Liefkenshoek, met Johanna Sabina de Ridder, j.d. geb. te Ter-Neuzen en won. te Liefkenshoek.

Getr. 18 Juni 1696, op attest. uit Zierikzee, Bastiaan Vannius met Apollonia Drabbc, j.l. van Zierikzee.

Ondcrtr. 19 Oct. en getr. 3 Nov. 1697, dhr. Hendrik van Kniphuysen, wedr. en Vaandrig onder 't regiment van dhr. Colonel Prot, in garnizoen te Hulst, met Juffr. Dina de Valck, j.d. geb. te Hulst en won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 21 Aug en getr. 5 Sept. 1700, dhr. Egbertus van Seltima, j m., geb. te Kollum, Vaandrig onder de Comp. van dhr. Captn. Tamminga, in garnizoen te Liefkenshoek, met Juffr. Elisabeth de Valck, geb. tc Bergen-op-Zoom en won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 12 Nov. en getr. 9 Dec. 1071, Jhr. Ivo Buyzinga, j.m. van Leeuwarden, Vaandrig onder 't regiment van den Overste Ammama, in garnizoen te Liefkenshoek, met Juffr. Maria Cornelia de Valck, j.d. van Hulst en won te Liefkenshoek.

Ondertr. 5 Juli en getr. 29 Juli 1704, Willem Rouveroy, geb. to Tholen, j.m. met Pietertje Cornclisse van der Heyden, j.d, geb. in don Ouden Doel. en beide won. te Liefkenshoek

Ondcrtr. 25 Mei en geb. 16 Juni 1706, ds. Hermannus van Essen, Pred. te Ossendrecht en Woensdrecht met Juffr. ..... Bruynvisch, j.d, won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 13 Juni en getr. 8 Juli 1715, Johannes Ruighaver, j.m. van Vlissingen, won te Steeubergcn, met Cathalina Eyens, wed. van Jan Kil, won. in den polder van den Doel.

Ondertr. 28 Januari en getr. 16 Febr 1719, dhr. Adrianus Eversdijk, Contrarolleur van de Commiezen van den Staat wegens Zeeland, te Lillo, wedr. van Magdalena Mazuer, geb. te Franeker, met Mej. Cathalina Eyens, wed. van Johs. Ruighaver, geboortig van den Doel.

Ondertr. 27 Aug. en getr. 14 Sept. 1728, Cornelis van Dijkshoorn, wedr. geb. en won. onder Axel, Schepen te Axel, met Elisabeth van Dijk, geb. in den polder van Lillo, en won. in den polder van den Doel.

Ondertr. 30 April en getr. 15 Mei 1729, Monsr. Willem Rouveroy, geb. te Tholen, laatst wedr. van Petronella Maroes, met Maria Kraet, geb. te Middelburg, wed. van Jan Moorman.

Ondertr. 14 Sept. 1737 en getr. (te Nisse) in Mei 1738, dhr. Johannes van Wijk, Majoor van Liefkenshoek, laatst wedr. van Johanna Keuvel, met Elisabeth Bosschaert, j.d. uit den Ouden Doel.

Getr. 23 April 1738, dhr. Jacobus Buys, laatst wedr. van Magdalena Hubregts, Commandeur op 's Lands wachtschip vóór Lil10, met Juffr. Christina Caspers, geb. te Rees, wed. van dhr. Joris Martinus van Dijk, in zijn leven Contrarolleur en Commies wegens Holland, te Lillo, beide won. te Lillo.

Ondertr 26 Januari 1741, Stephanus Rissel, Chirurgij n in dc Comp. te Liefkenshoek in garnizoen, geb. van Mentz, wedr. van Magdalena Theresia van de Garde, met Johanna Cathariua van Urk, j.d. geb. en won. in den Doel.

Ondertr. 22 Febr. 1741, en op attest. getr. te Zierikzee, Johannes Henssen, geb. te Wamel in Gelderland, met Janna Stevense Fortuyn, j.d. geb. en won. te Zierikzee.

Ondertr. 3 Dec. en getr. 20 Dec. 1747, dhr. Friederich Booytzen, j m. geb. van Drontheim in Noorwegen, Luitenant op het schip: Sandijk, thans geposteerd op de Schelde, met Juffr. Isabella Praat, geb. te St. Nicolaas, en won. in den Doel.

Ondertr. 27 Juui en getr. 26 Juli 1750, Hubrecht de Vos, j.m., geb. en won. te Tholcn, met Pieternella de Bruyn, j.d, geb. en won. in den Ouden Doel.

Ondertr. 23 Febr. 1755, Pieter Pagé, van Woensdrecht,. met Adriana Vcttens, uit den polder van den Doel, en beide won. aldaar.

Ondertr. 24 Aug. en geb. 14 Sept. 1760, Symon Dronkrrs, geb. in den Doel, met Anna Pagé, geb. te Woensdrecht.

Ondertr. 6 Dec. 1761, Hendrik van Loon, wedr. van Maria van Putten, geb. tc Zandvliet, en won. te Ossendrecht, met Cornelis Pagé, j.d., geb. te Woensdrecht, thans won. in den Ouden Doel.

Ocdertr. 31 Juli en getr. 17 Aug. 1767, dhr. John. Boddin, j.m., geb. in Schotland, Luitenant onder 't eerste bataillon van dhr. Generaal Gordon, met Hendrika Broere, j.d., geb. in de Klundert, beide won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 25 Mei en getr. 18 Juni 1772, Johannes van Leerdam, geh. te Krabbendijke en won. te Grijpskerke, met Adriana Dronkers, j.d., geb. in den Doel en won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 20 Aug. en getr. 11 Sept. 1772, Jacob van der Bel, j.m, geb. te St. Annaland en won. te Liefkenshoek, met Maria Dronkers, j.d., geb. in den Doel en won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 4 Januari en getr. 19 Januari 1777, Pieter Pagé, wedr. van Adriana Vcttens, geb. te Woensdrecht, en won. onder den Ouden Doel, met Elisabeth Roelands, minderjarige dochter, geb. en won. onder den Ouden Doel.

Ondertr. 28 Oct. en gctr. 17 Nov. 1777, Job Dronkers, Jansz., wedr van Susanna Moermans, geb. op den Doel en won. te Liefkenshoek, met Helena Jansen van Fraassen, j.d., geb. te Baarsdorp in Z.-Beveland.

Ondertr. 30 Juli en getr. 22 Aug. 1779, Wouter Dolk, j.m., geb. en won te Zevenbergen met Johanna Torré, j.d, geb. en won. op den Ouden Doel.

Ondertr. 1 Sept. en getr. 3 Oct. 1773, Engel Dronkers, j.m, geb. en won. op den Ouden Doel, met Helena van der Klooster, geb. onder Poortvlict, j.d., laatst gewoond hebbende in den Reigcrsbergschen polder, onder Krabbendijke.

Ondertr. 23 Oct. en getr. 9 Nov. 1779, Cornelius van Leerdam. j.m., geb. en won. te Liefkenshoek met Sijke Jansen, wed. van Joris van Boven, geb. op den Ouden Doel, eu won. te Liefkenshoek.

Ondertr. 4 Maart en getr. 19 Maart 1780, Jan Jansen, j.m, geb. en won. op den Ouden doel, (zoon vau M. Bolsen, wed. Jan Jansen), met Adriana Pagé, j d., geb. te Liefkenshoek, (dochter van Pieter Pagé, thans wedr.).

Ondertr. te Krabbendijke 13 April, en 29 April 1781 te Liefkenshoek attest. afgegeven, om mede aldaar te trouwen, Cornelis Dronkers, j.m., geb. en won. op den Doel, met Tannetje Trimpe, j.d., geb te Waarde in Z-Beveland.

Wolfaartsdijk. J. VAN DER BAAN.

Het maken van afbeeldingen van grafzerken.

De beste wijze om van grafzerken eene juiste afbeelding te verkrijgen, als men niet zijn toevlucht neemt tot de photographie, die wegens hare kostbaarheid en somtijds ook wegens het minder gunstige licht, niet altijd gebruikt kan worden, is het zoogenaamde afvrijven.

De Société d'Archéologie te Brussel, voornemens zijnde eene verzameling te maken van afbeeldingen der voornaamste zerken in België , op laatstgenoemde wijze verkregen, geeft in haar Annuaire van 1391 eenige voorschriften, die daarbij in acht moeten genomen worden om dit afvrijven op de meest geschiktste wijze te bewerkstelligen.

Deze voorschriften zijn de volgende:

Men neemt een doosje met fijn potlood of een doos met „rotunda black lead " dat bij Perry , Montngue de la Cour te Brussel, voor 55 centimes de 12 stukjes te koop is; een stukje is voldoende voor iedere zerk.

Verder eene flesch met terpentijnolie, een sponsje, doekjes om een doezelaar van te maken en om de steenen schoon te maken, een hamer en spijkers om het papier vast te hechten als de steenen tegen den muur geplaatst zijn, en eene rol wit of grijs papier van ongeveer 1,5 meter breedte.

Nadat de steen afgestoft en het papier met de vochtig gemaakte zijde er op gelegd is, wordt het met een schoonen doek cr zacht op aangedrukt, zoodat de verhevenheden daarop eenigzins zichtbaar worden en het geen plooien vormt.

Dc doezelaar, waarmede het nagevreven moet worden, bestaat uit een lapje van ongeveer 4 palm lang en breed, waar men wat potlood Of een der stukjes rotunda black lead op doet, bind dat daar in en maakt het stukje fijn.

Op het aldus gevormde zakje doet men een weinig terpentijnolie om het potlood op te lossen, zoodat het door het doekje heen kan komen.

Daarna laat men het droogen , en om vlekken te vermijden, als er te veel terpentijn gebruikt is, beproeft men het op een proefpapiertje.

Wanneer men nu met deze doezelaar het papier vrijft, krijgt men na eenige oogenblikken een zeer juiste afvrijving van de grafzerk.

Deze wijze is zeer geschikt voor zeer verheven gebeeldhouwde zerken; voor die welke slechts zeer weinig verheven zijn kan men in plaats van het potlood en terpentijnolie ook was gebruiken.

Daartoe neemt men slappe was (cire de giberne), dat bij de lcderhaudelaars te koop is. Nadat men de was op een zacht vuur gesmolten heeft, giet men ze in een kopje en laat ze stijf worden.

Als men ze uit het kopje genomen heeft is zij geschikt om evenals de doezelaar gebruikt te worden. Het papier moet evenwel minder vochtig gemaakt worden dan bij de vorige manier.

Een derde recept medegedeeld door den heer de Neve is als volgt:

Men neemt een plat blik doosje dat men vult met het navolgeude mengsel :

Potlood, vermengd met gewone was (cire vierge) en met een weinig lijnolie. Dit mengael giet men na het langzaam verwarmd en doorgeroerd te hebben in het doosje.

Het koud geworden mengsel moet van een gemiddelde zachtheid wezen en als het naderhand te veel uitgedroogd is moet men de inhoud van het doosje wat verwarmen en er een kleine hoeveelheid lijnolie doormengen.

Wanneer het papier, dat in dit geval met vochtig gemaakt moet worden, op de zerk gelegd is, gevreven wordt met een doezelaar, gemaakt van oude lapjes, gewikkeld en goed vastgebondcu in een stukje zeemleer, nadat deze op de inhoud van het doosje goed gevrevcn is, zonder dat er evenwel te veel van het mengsel aan het leer moet kleven , krijgt men een goede afbeelding van de zerk.

Wanneer iemand eenige andere wijze mocht weten om een goede afbeelding van zerken door het afvrijven te maken, verzoekt de Société dringend haar zoo spoedig mogelijk daarvan kennis te geven.

Het adres van den algemeenen secretaris is: M. Paul Jaintenoy , Rue des Palais 68 , Schaerbcck-Bruxelles.

Medegedeeld door J. C. v. D. M.

De Geldersche volks-almanak 1891.

De zeven on vijftigste jaargang van de Geldersche volk-almanak onder hoofdredactie van J C. W. de Quack, predikant te Ravcstein, is versierd met 3 plaatjes : 1°. Het klooster te Oene , 2°. wapens op de grafzerk van Elbertus Leoninus en 3°. voorwerpen opgegraven bij het klooster tc Oene, en bevat behalve het gewone voorwerk met een gedicht van den heer H. M. Werner eenige Errata en Addenda op verhandelingen in vorige jaargangen, insgelijks van hem afkomstig.

Het zoogenaamde mengelwerk, getiteld Gelderscbe geslacht en oudheidkunde begint met eenige aanteekeningen van baron A. Schimmelpenniack van der Oye van de Poll en Nijenbeek over den huize „De Lathmer (Voorst)" van af 1273—1790, benevens „eenige bladzijden uit het Register op de Leenen van het Furstendom Gelre en van de Graafschap Zutphen", derde vervolg, behandelende Ammerzoden 1425, De Blaecke 1666, Buslo 1390, Het Velde 1326 en Watergoor 1375, alle tot ongeveer het einde der vorige eeuw.

Verder door Mr. W. J. L. Umbgrove „Iets over de grafzerk (wapen met 4 kwartieren) boven het graf van Elbertus Leoninus, Kanselier van Gelderland". Een en ander over de grafzerken in de Groote of St. Walburgs kerk te Zutphen, (van Dorth, van der Hell, Ruyters), naar aanleiding van de helaas mislukte poging van wijlen ons medelid L. A. F. H. baron van Heeckeren en eenigc andrre heeren . om die door den druk algemeen bekend te doen worden.

De afdeeling Gcldersche geschiedenis cn letterkunde (blz. 47-176) bevat „De „Dikke Boom" te Hees een gedicht met eene historische toelichting door Johs. Hk. Jonckers; „Het Onzer Liever-Vrouwen-Convent te Nazareth, bij Oene" door Mr. Peter A. N. S. van Meurs; De Mokerheide, een gedicht door H. Mohrmann, „Maria van Hoorn, vrouw van Duffel, Gheel, enz. en hare twee echtgenooten , door Joh Theodoor de Raadt, naar aanleiding van tegenstrijdige oorkonden door Butkens vermeld Ao. 1399-1436. „Gelderlands verleden ," door J. Gimberg , aanteekeningen over den Boedelhof 1580-1621, de familie van Eck

1594-1626 en van Goltstein 1574, en het huis Nijenbeek 1604-1641, op welks gronden in 1641 drieduizend zeshonderd en veertien „konijnen hoolen" waren. „Een Oranjelievend Geldersman." „Een herinnering aan de Veluwe" door A. Aarsen, n 1 Klaas van Essen, geb. 25 Febr. 1783, overleden 16 Januari 1867, in leven schaapherder aan het Uddeler meer, naar aanleiding van zijn prachtig bewerkte hardsteenen grafzerk, ter zijner herrinnering op zijn graf, door „De dankbare Prinsen uit het Huis van Oranje, Z. M. Koning Willem 111 en Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden geplaatst.

De beroemde kunstschilder Nicolaas Pieneman maakte op 's Konings last zijn portret, dat nog in het bezit der familie is.

Dit moge tevens dienen om zijne nagedachtenis aan de vergetelheid te ontrukken en tot bewijs hoe de daden van trouwe burgers, gehoorzame onderdanen, warme Oranjevrienden, al wonen ze ook op de ongezellige en schrale Veluwe, zelfs bij Vorstelijke personen vereering vinden,

„De Schaffelaar" , eene aanteekening, met naschrift, door Jac. Anspach, „Het Diamantenkruis" een Gelderscbe legende, door Gomarus Mes. „Laren" eene naamsafleiding door J. C. W. Quack. Tiel in 1813 en 1814. Geschied kundige schets, door Mr. W. van de Poll.

Het vierde gedeelte Geldersche spreekwoorden, zeden, gewoonten en gebruiken bevat eene verhandeliug van M. L. Quack getiteld: „De oude dorpsheks en hare dochter. Eene bijdrage tot de geschiedenis van het bijgeloof in de Betuwe" A". 1769—1820.

De Groningsche volks-almanak over 1891.

De poging door Mr. J. A. Feith en Mr. J. E. Heeres gedaan tot het uitgeven van een Groningschen volksalmanak schijnt met een goeden uitslag bekroond te zijn; ten minste volgens het voorbericht van den 2en jaargang is de le jaargang uitverkocht; dit is wel een der beste aanbevelingen die men voor een jaarboekje kan geven en wij wenschen de redactie en den uitgever toe, dat dit ook met de volgende jaargangen het geval moge zijn.

Het zoogennamde voorwerk, dat bij dergelijke jaarboekjes wel eens te veel vermeld wat ook elders aangetroffen wordt is gelukkig zoo beknopt mogelijk ingericht en bevat, behalve den onvermijdelijken kalender, eene „Korte krorrijk van de provincie en stad Groningen, Nov. 1889- 1 Nov. 1890" en „Inlichtingen omtrent enkele openbare inrichtingen te Groningen", die voor ieder die uit een wetenschappelijk oogpunt de stad Groningen bezoekt onmisbaar zijn.

Het mengelwerk vangt aan met een levenschets van „ Jacob Canter", een Groninger gelauwerd dichter uit de 15e eeuw, door Mr. J. Dirks, met een portret in lichtdruk, naar een oude schilderij tegenover den titel, terwijl Mr. J. A. Feith eenige annteekeningeo over de familie Canter, een geleerd geslacht, ook met een plaat, voorstellende Andreas Canter, als vervolg op het le artikel geeft.

Verder „Een kijkje te Groningen in de revolutiedagen van 1795" , door M. G. de Boer. „Trouwbeloften" door Mr. 0. H. Feith. „Een studentenstandje uit de zeventiende eeuw" door H. Brugmans, „De trekschuit in Stad en Lande", door Mr. E. van Loon. „Hoe men in de zeventiende eeuw ridder kon worden" n.l. van St. Michel door M. G. de Boer. „Eenige grafschriften in Bellingwolde" (van Henricus Addens ovcrl. in 1678 en- zijne huisvrouw Talletje Sibelgg overl. in 1660; van Hendrick Victor, overl. in 1726, zijn wede Eltje Lubberts, overl. in 1745 ; van Jabbe Syns, overl. in 1724; van Tetje Adolfs huisvr. van Jurien Koerts , overl. in 1810; van Diurt Oomkes overl in 1662 en van Hommo Poppens, overl. in 1743), door J M. van Kuyk. Twee merkwaardige vonnissen 1°. over „De klok te Vlagtwedde" A°. 1703/4 en 2°. over de „Volgorde bij het collecteeren in de kerk te Schiltlwolde" A°. 1712, door M. H. 0. Feith. Middeleeuwsche bouwkunst (inzonderheid kerkbouw) in de provincie Groningen, door prof. Dr. P. J. Blok met 3 platen, de Protestantsche kerk te Zuidbroek voorstellende, door den rijksbouwmeester C. H. Peters, met uitvoerige beschrijving.

„De dikke boom" , door Dr. W. Zuidema. „De Ommelander schoolmeester in den goeden ouden tijd" 1596-1757, door Mr. J. E. Heeren. „Eenige vragen, die jaarlijks door de schoolmeester te Groningen moesten beantwoord worden (1748)", door Dr. S. D. van Veen. „Iets over de brandweer in de oude tijden" 1425 -1743, door Mr. K. Meyer Wiersma. „ Wandelingen door het oude Groningen 11; De straten en hare namen" met 4 afbeeldingen in houtsnede. „Eene anecdote over Rabenhaupt opgerakeld" door 1. E. H. „Varia; verdwenen opschriften en merkwaardige steenen.

De hoofden van ieder artikel zijn voorzien van vignetten terwijl de ledige ruimten onder enkele artikelen door eenige bladvullingen worden aangevuld, n. l. Een dure grap. Strenge beerenleiders. Goedkoope tijden. Een nieuwe soort van bemesting. De vrouw van den scherprechter door Dr. S D. van Veen, en „Nog eens Rabenhaupt."

Op de voorzijde van den omslag is eene nfbccldiug van Het oude Raedt- en Wijnhuys te Groningen (van de Oostzijde gezien) en op de achterzijde een nieuwe gravure van het Wapen van Groningen.

J. C. v. d. M.

Danmarks Adels Aarbog, 1891.

Het Deensche jaarboek voor den Adel onder redactie van H. R. Hiort Lorenzen en A. Thiset bevat evenals het vorige verschillende portretten. Als titelplaat in staalgravure dat van Gebhard Lkon Greve Moltke Huitfeldt til Stamhus og Molkenborg, geb. in 1829, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister in de Fransché Republiek. Verder eenige afbeeldingen in lichtdruk van oude portretten, n 1 van Knud Bille til Orumgaard, geb. 1627, st. 1654; van zijne gemalin Fru Mette Gyldenstierne, geb. 1636, st. 1713 , van de Staatraad Axel Bille til Stenalt, geb 1659, st. 1739, van zijne gemalin Fru Sophie Seefeld, geb. 1683, st. 1753, van Fru Cvroline Agnese Bille Brahe, fodt Raben, geb. 1738, st. 1810; van den overste Manderup Due til Kastrup geb. 1658, st. 1710 ; van Hans Dyre til Knivholt overleden in 1655 en zijn 2e echtgenoote Fru Anna Pedersdatter Maaneskiold til Strom, A° 1635 (dubbele plaat); van Hr. Jorgen Lunge til Odden, geb. 1577, st. 1619 ; van Hr. Niels Trollc til Troholm, stadhouder

van Noorwegen geb 1599, st. 1667 en zijne echtgenoote Fru Helle Rosenkrantz til Gauno, geb 1618, st. 1685 (dubbele plaat) en dat van den overste-luitenant Fredric Trolle til Trollenaes, etc., geb. 1693, st. 1770.

Van de wapenafbeeldingen in kleurendruk zijn er enkele in gotischen stijl en andere in die van latere tijdperken. Het zijn de wapens van de volgende familiën; Bardenfleth, Brügmann von Deden, Drefeld, Dresselberg, Due (Glob), Due (Taule), Due auf Olstedgaard, Dyre, Trolle, Frederik Trolle Friherre of Brahetrolleborg, Niels Trolle Trikerreaf Brahetrolleborg, benevens een zegelplaat met 5 zegels n 1. van Petrus Martini dictus Duuae 1364, Johan Durre Ridder 1397, Bo Dyure 1353, Christoffer Dal til Sem 1591 en van Mads Jonsen 1591.

De verschillende in het jaarboek behandelde familiën, met wapenbeschrijving eu van vele ook hunne afstamming, beslaan 457 bladzijden, die gevolgd worden door eene lijst der bronnen waaraan de verschillende data, enz.. ontleend zijn, alsmede door eene lijst van aanvullingen en verbeteringen op vroegere jaargangen Verder eene lijst der stiftsdames en jonkvrouwen Eene lijst van overledenen tijdens het afdrukken van het boek en tot slot een alpbahetische lij& van adelsgeslachten, waarvan in de vorige jaargangen een geheel geslachtsregister gegeven is.

Evenals de vorige jaargang is het jaarboek in een netten rood linnen met goud versierden stempelband gebonden.

J. C. v. d. M.

Van Efferen, van Efferden.

Rietstap's Armorial Général (2e druk) geeft een wapen v. Efferden (Holl.) op. De geachte schrijver weet niet meer wie hem die opgave hezorgde. Soms een der lezers van dit maandblad ? Zoo ja, wat is er dan van bekend ? Wèl bestaat er in Dordrecht eene familie v. Efferen. Den naam v. Efferden zng ik tot nog toe nergens elders als in 't Arrnorial. Is soms v. Efferen (Holl. en wel Dordrecht) bedoeld?

U. H. J. S.

Geslacht Ruysch (1).

Jhr. Hendrik Alexander Ruyscb, geb. den 7Februari 1767 te Zutphen uit het huwelijk van den Generaal Majoor Hendrik Ruysch en vrouwe Alcxandrina van Eijs, werd kadet in 1776, adelborst in 1780, klom aohtcreenvolgens in rang op, zoodnt men hem in 1830 zag aangesteld tot Vice-Admiraal, Commandant der Marine in het hoofddepartement van de Maas. Hij overleed den 14 Nov. 1839 te Rotterdam.

In Juli 1810 werd R. door Koning Lodelijk benoemd tot Baron. Aangezien ons land op 9 Juli van dat jaar bij Frankrijk werd ingelijfd en R. als schout-bij-nacht in Fransche dienst overging, heeft hij dien adelijken titel slechts kort kunnen voeren. Hieronder laten wij deze brieven der nobilitatie volgen.

Amsterdam, den 3 van Hooimaand 1810.

Het Hoog Heraldiek Collegie.

Aan

Den schout-bij-nacht H. A. Ruysch,

Commandeur der Koninklijke Orde van de Unie.

Mijnheer de Baron!

Wij hebben het genoogen Uw Hoog Edele Gestrenge bij deze te informeren dwt bij ons ontvangen is een secreet Koninklijk Besluit van den len dezer L. B. waarbij aan Uw Hoog Edel Gestrenge werd gegeven den titel van Baron van het Koningrijk, met verdere bepaling, lat uit de Domeingoederen in Oost-Vriesland gelegen, welke daartoe zullen werden aangewezen, Uw Hoog Edele Gestrenge zal genieten een zuiver inkomen van *drie duizend gulden* vrij van alle lasten en welk inkomen aan voornoemden Titel zal zijn verbonden.

Wij wenschen Uw Hoog Edele Gestrenge hiermede geluk, en informeren denzelven dat zoodra hetgeen ter uitvoering van dit Besluit, waarmede dit Collegie belast is, vereischt werd in gereedheid zal zijn, wij Uw Hoog Edeie Gestrenge daarvan nader zullen informeren.

Wij verzekeren Uwe Hoog Edele Gestrenge vau onze hoogachting,

Het Hoog Heraldiek Collegie voornoemd,

w. g. VAN ZUIJLEN VAK NYEVELT.

Amsterdam, 11 van Hooimaand 1810.

De Baron van Spaen Lalecq,

Grootmeester van Wapenen en Commandeur der Koninklijke orde van de Unie.

Aan

Den schout-bij-nacht H. A. Ruysch,

Commandeur der Koninklijke orde van do Unie.

Mijnheer de Baron !

Zijne Majesteit bij hoogst deszelfs Besluit van den V. dezer U Hoog Wel Geboren gegeven hebbende den titel van Baron van het Kortingrijk en bij art. 4 goedgevonden dat U Hoog Wel Geboren voeren zal zoodanige wapens als door Zijne Majesteit zal worden bevestigd en gegeven.

Zoo hebbe de Eer, U daar mede geluk te wenschen en te verzoeken mij te willen opgeven:

le. Welk wapen U Hoog Wel Geboren tot dusverre gevoerd heeft, met een aftekening daarvan.

2e. Of U Hoog Wel Geboren begeert de wapens in haar geheel te behouden, of verkiest dat dezelve met eenige verandering of vermeerdering van stukken worden versiert?

3e. Welke tenanten U Hoog Wel Geboren begeert te behouden of aan te nemen?

Wanneer ik U Hoog Wel Geboren antwoord zal ontvangen hebben, zal ik trachten voor zoo veel de tegenswoordige omstandigheden het zullen toelaten, dit werk ten einde te brengen.

Ik hebbe de Eer met alle hoogachting mij te noemen,

Mijnheer de Baron,

U Hoog Wel Geboren Ootmoedige

Dienaar

w. g. BARON VAN SPAEN LALECQ.

(1) **Deze aanteekeningen zijn ontleend uit de familiepapieren van dan Admiraal Ruysch.**

De schout-bij-nacht en Commandeur der Unie Order Baron Ruysch,

Aan

den Baron van Spaen Lalecq ,
Grootmeester der Wapenen en Commandeur der Unie Order.

Mijnheer de Baron!

Reeds lang zoude ik op UHWGeb. missive van den V van Hooimaand 1.1. geantwoord hebben was het niet dat om aan het Eerste vau dezelve te voldoen, om mijn wapen het welk hiernevens hoe wel gebrekkig geschilderd omdat mij niet van boord absenteeran konde om zulks te laten doen, zulks tot heden (verzaakt) heeft.

Eerstelijk dan betuige de UHEdGeb. mijnen hartelijken dank in het deel UHEdGeb. in mijne verheffing tot Baron neemt.

Ten tweede zal ik de Eer hebben op art. 1 te antwoorden ; dat mijn wapen, waar van de teekening hiernevens gaat, is een blauwe roos, met een oranje (1) knop in de midden op een zilver veld, door twee griffioenen als tenauten vast gehouden, met een kroon, waarboven een open helm, op dewelke een buste vau een, met ligt blauwe pels met hermelijn gevoerd gekleede polak rust.

Op de tweede vraag zoo zoude ik gaarne dit wapen daar het in mijne keuse gelaten werd, zonder dat het met eenige verandering of vermeerdering van stukken vernieuwd werd, in zijn geheel en op bedoelde vraag, dezelve tenanten, die het wapen versieren, willen behouden.

Doch bij aldien er eenige verandering aan gedaan moet worden hetzij met bijvoeging van het een of ander of de plaatsing van het commandeurskruijs agter hetzelve, zo onderwerpe ik mij daaraan, alleenlijk verzoekende daar van verwittigd te mogen worden.

Ik heb de Eer met alle Hoog Achting mij te noemen,

Mijnheer de Baron,

UH WGeb. Ootmd. Dienaar

w. g. Bn. RUIJSCH.

Blijkens zijn request van 16 Sept. 1814 om erkend te worden in den Ned. Adelstand word R. bij een Kon. besluit van 21 Augustus 1815, „hij en zijne wettige afstammelingen in den Ned. Adelstand ingelijfd".

Hij was gehuwd den 19 Augustus 1798 met Wilhelmina Agatha Crommelin , geb. 10 Juli 1770, dochter van Mr. Jacob en Anna Petronella Gerlings.

won :

Henriette Alexandrine geb. 1 September 1'799, overl. 23 Maart 1839.

Pieter Jacob geb. 6 Juli 1801, overl. 16 Juli 1801.

Anna Petronella, geb 19 December 1802, overl. 11 November 1828.

Jacob, 22 Juni 1808, overl. 26 October 1841.

Madelaine Phillipine, geb. 29 October 1808, overl. 16 November 1820.

Henriette Alexandrine huwt den 17 October 1832 Johannes Lehman de Lehnsfeld, geb. den 17 October 1800 te Westmaes, toenmaals Luit. ter zee 1 kl.

won :

5 dochters en een zoon Godfried Martinus, geb. 25 Juli 1833. Volgens de Staatscourant van 19 Februari 1842 werd bij zijn naam die van Ruijsch gevoegd. Hij huwde als Luit. ter zee den 12 Juni 1862

Jeanette Marie Caroline Fontein geb. den 18 Juli 1834 te Soerabaja en overleed den 13 Dec. 1885 te 's-Gravenhage.

won :

2 dochters en een zoon Henri Alexander Ruijsch Lehman de Lehnsfeld, geb. 8 Juli 1864, Luit, der Artillerie.

's-Gravenhage. C. GIJSBERTI HODENPIJL.

(1) Lees goud.

Familieberichten.

JANUARI 1891.

GEBOORTEN.

1 te 's-Gravenhage. Cornelia Henriette, dochter van Pieter Willem Sachse en van Adelaide Maria de Rouville.

1 te Nijmegen. Robertus Joan, zoon van Robertus Joan Castendijk en van Johanna Cornelia Clazina Rasch.

2 te 's-Gravenhage. Henriette Christine, dochter van Joan Vincent Westenberg en van Wilhelmina Hendrica Elisabeth van Lidth de Jeude.

4 te Haarlem. N. zoon van Jhr. Pieter Quarles van Ufford en van Henriette *Cornelia* de Favauge.

4 te 's-Gravenhage. Maarten, zoon van Jan Vrolijk en van Maria Kruyt.

6 te Amsterdam. Jan, zoon van Jhr. Dr. Jan Six en van Hieronyma Maria Antonia Fortunata Bosch Reitz.

6 te Amersfoort. Constantijn Leopol Carel, zoon van Jhr. Jacob Adriaan Kretschmar van Veen en van Clara Peggy van de Poll.

5-13 te Batavia. N., zoon van N., van Stralen en van C. E. Breedt.

5-13 te Pekalongaan. N., dochter van Jhr. N. Hora Siccama en van A. C. 'Bosch.

14 te Nijmegen. Mary Johanna, dochter van Jacob François Adriaan van der Goes en van Johanna Maria Stolk.

15 te Tholen. Everdina Christina, dochter van Willem Frederik Johan Waghto en van Johanna Maria Geertruida Diemont.

17 te Arnhem. Henriette Pauline en Ernestine Louise, dochters van Jan Willem Fransen van de Putte en van Klazina Johanna barones thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.

19 te 's-Gravenhage. Adriana Suzanua Catharina, dochter van Adrianus Rutger Ophorst en van Grietje Elisabeth Tichelaar.

21 te 's-Gravenhage. Adelaide Mathilde, dochter van Herman Jan de Rouville de Meux en van Cecile Mélanie Carp.

22 te Wijk' bij Duurstede. N., dochter van N. Fabius en van H. E. C. van Dam.

25 te 's-Gravenhage. Johanna Catharina Elisabeth, dochter van Jacques Felix Gerard Godin en van Elisabeth Laurentina Maria Louise Lach de Bère.

26 te Arnhem. Gerrit, zoon van Albertus Taapken en van Wilhelmina Petronella Roorda.
26 te Zundert. N., zoon van N. Brutel de la Rivière en S. van de Wall
26 's-Gravenhage. Marie Jacob Hendrik, zoon van Willem Hendrik de Bruyn, heer van Melis- en Mariakerke en van Jonkv. Suzanna Maria Cornelia Six.
27 's-Gravenhage. Marie Civile, dochter van Jan Elias Nicolaas baron Sirtema van Grovestins en van Jeanne Adolphine Louise barones van Hardenbroek.
28 te Amsterdam. Gerrit Pieter, zoon van Cornelis Hendricus van Tieuhovcn en van Jonkv. Petronella Cecilia Junius van Hemert.
29 te Prctorin (Z.-Afr. republiek). N., zoon van N. Geerling en van C. E. A. Eekhout.
29 te 's-Gravenhage. Frans Edmond, zoon van Hyacinthe Louis Amand Mathon en van Cathnrina Maria Cecilia Henriette Lucia Farensbach
31 te Nieuwer-Amstel. N., zoon van N. Coninck Westenberg en van A. Boouacker.
31 te Amsterdam. Jacob Albrecht, zoon van Mr. Edunrd Willem Insinger en Jacoba Cornelin Waller.

HUWELIJKEN.

2/14 te St. Petersburg. Mr. Thcodorus Heemskerk, geb te 's-Gravenhage 20 Juli 1852, zoon van Mr. Jan en van Maria Heemskerk, wedr. van Jonkv. Hartscn met Jonkv. Lydia von Zaremba, geb. te St. Petersburg 4/16 Maart 1869, dochter van Nicolaus cn Jacobine Philippinc Adelaide von Klugen.
6 tc Vianen. C. 0. van Ittersum met N. Dupper.
8 te 's-Gravenhage. Cornclis Marinus van Vliet, geb., aldaar 11 Jan. 1836, lid van de algemeene rekenkamer, zoon van Marinus en van Susanna Catharina Cnrlieï, wedr. van (geh. 2". aldaar 24 Juli 1867) Maria Charlotta Jacobs, geb. aldaar 11 Jan. lS33, st., dochter van Herman Roelof en van Anna Catharina Wilhelmina Sunderman, met Margaretha Elisabeth Johanna van Hoytema, geb. tc 's-Gravenhage, dochter van Dominicus en van Maria Eva van Oordt.
15 te Amsterdam. Jan Jacob van den Broek, geb. te 's-Gravenhage 18 April 1865, beroepen predikant tc Halle, zoon van Jan Jacob en van Johanna Carp met Josine Anna van der Os, geh. tc Vlissingen 2 April 1868, dochter van Willem en van Wilhelmina Johanna Elisabeth Vader.
15 te Haarlem. Izaak C. Jollcs, zoon van N. en van N. Luber met Aleidc de Clerq, dochter van N en van N. Kruscmnn.
19 te Maassluis C. J. P. Lampers met C. J. M. L. Reeser, dochter van Mr. Leonardus en van Anna Magdalena Jacoba van Cats barones de Rnet.
21 te Nijmegen. Jhr. Mr. Willem, Theodore Gevers Deynoot, geb. te 's-Gravenhage, zoon van Jhr. Mr. François Gerard Abraham cn van Margaretha Jacoba Wilhelmina gravin van Limburg Stirum, met Maria Ariane barones van Wassenaer van St. Paneras, geb. te 's-Hertogenbosch 24 Nov. 1860, dochter van baron Willem Fredrik Pieter Rerman en van Henrietta Jacoba Cramer.
22 te 's-Graven hage. Jhr. Mr. Daniel de Blocq van Haersma de With , geb. te Metslawier. oud 40 jaar, burgemeester van de Bilt (Utrecht), zoon van Jhr. Mr. Jan Minnema van H. de W. en van Jacoba Coenradina Cecilia van Boelens, met Henrietta Wilhelmina van Naamen van Eemnes , geb. de Zwollerkerspel, oud 26 jaar, dochter van Mr. Albertus en van Elisabeth Agatha Johanna. van Naamen.

STERFGEVALLEN.

1 te Arnhem. Petrus Marinus Cochius, geb. te Batavia, oud 50 jaar, zoon van Frans David en Catharina Petronella Maria Brest van Kempen, geh. met Clara Erlandina d'Abo.
1 te Roozendaal (N.-Brab.) Jacoba Johanna Fercken, oud 36 jaar, wed. van Ulbo Jetze Heerma van Voss.
1 te Zwolle. F. A. B A. Robidé van der An, wed. van G. C. F. Coniuck Westenberg.
2 te 's-Gravenhage Caroline Jeanne van der Goes, geb. te Naaldwijk, oud 33 jaar, dochter van Jacob Adriaan en van Jonkv. Eva Maria Adriann de Jonge van Zwijnsbergen.
3 te Bremen. Arnoldus Jacobus Krantz, oud 40 jaar, geh. met N. Enschedé.
3 te Utrecht. Gerbert Rebel, oud 73 jaar, emeritus predikant van Almen.
4 te Amersfoort. Johanna Meyneke, oud 63 jaar, wed. van Jan Willem Lodewijk baron van Boetzelaer.
4 's-Gravenhage. Sophia Alida Trüter, geb. aan de Kaap de Goede Hoop, oud 63 jaar, dochter van Johannes Andreas en van Johanna Hillegonda de Jong van Rodenburg, geh. met Jhr. Adrien Corneille Philippe Quarles van Ufford.
4 te Rotterdam. Lambertus Vincentius Ledeboer , geb. 18 Juni 1795. wedr. van Johanna Frederika vau Oordt (W. H. blz. 206)
4 te Leiden. Bertha Gerarda Petronella Pruys van der Hoeven, geb. aldaar 16 Juli 1533, dochter van Cornelis en van Maria Trompert, wed. van en geh. aldaar 10 Aug. 1859 met Mr. Jan Luzac, geb. aldaar 30 Mei 1822, secretaris van curatoren der Leidsche Hoogeschool, zoon van Mr. Cornelis Jan cn van Johanna Cornelia Blokhuyzen.
4 te Groningen. hl. C. J. Baart dc la Faille, oud 59 jaar.
5 te 's-Gravenhage. Guillaume Louis Band, geb. aldaar, oud 89 jaar, kommandeur der Orde van den Ned Leeuw, grootofficier der Orde van de Eikenkroon, oud-minister van Koloniën, staatsraad-honorair, zoon van Jean en van Maria Wellenkamp, geh met Wilhelmina Jacobina Theodora Couperus.
5 te 's-Gravenhage. Maria Louisa Abelevcn, geb. aldaar, oud 74 jaer, dochter van Arnoldus Arend en van Johanna Helena Beekman, wed. van Jacob Johann Dnniel Sikkens.
9 op den huize Mariendaal bij Arnhem. Mr. Gerard van Eck, geb. tc Arnhem 21 Juli 1853, oud-burgemeester van Tricht, wethouder van Renkum, lid van het bestuur der St. Nicolaas broederschap te Arnhem, zoon van François Willem Lambert en van Gerarda Cornelia de Bruyn.
10 te 's-Gravenhage. Maria Adriana Machteld de Smit van den Broecke, geb. aldaar, oud 3 jaar, dochter van Hendrik Abraham en van Andrëette Christina Wesselina Krabbe.

11 te Vogelenzang. Wilhelmina Magdelena van Teylingen, oud 23 jaar, wed. van J. M. Gantfoort.
12 te Velp. Jonkv. Agatha Johanna Maria van Loon, geh. met Charles Roosmale Nepveu, geb. te Utrecht 23 April 1832 (N. N. A. blz. 94).
13 te Gouda. A. Doedes, wed. van N. ten Bosch.
13 te Utrecht. Wilt Adriaan de Favauge, oud 71 jaar, geh. met Marie Dutry van Haeften (W. 1. blz. 222).
14 te Gouda. Carolina Neuman, wed van Jhr. Sibert Rudolph van Spengler (N. A. 11 blz. 232).
14 te Leeuwarden. Dr. Leendert Boes, emeritus predikant, geh. met Agatha Maria Nagtglas (W. II blz. 363).
14 te Naarden. Anthony Johannes, oud 7 maanden, zoon van Philip Adrianus de Vries luitenant der infanterie en van Anna Charlotte Henriette Dunlop.
15 te Amsterdam. Johan Willem Louis Kamps, geb. te Kampen 25 Jan. 1836, gep. kolonel der inf, zoon van Willem Pieter en van Henriette Helena Geertrui Seeuwen, geh. met Maria Spoelstra
15 te Deventer. Judith Eiizabeth Gerhardina IJssel de Schepper, geh. 1°. met August Johannes van Delden en 2°. met Wilhelm Conraad Houck (W. 111 blz. 125).
15 te Utrecht. Jhr. Jacob Cornelis Iman Nahuys., geb. te Twello 22 Juni 1835, zoon van Jhr. Gerard Johan en van Catharinn Gndefridn van den Bosch, geh. te Rotterdam 17 Oct. 1862 met Sara Lentfrinck.
15 te Arnham. Mr. Hendrik Herman van Capelle, geb. te Amsterdam, oud 45 jaar, stichter van het kinderziekenhuis „Mary" te Apeldoorn, zoon van Dr. Arend Gerard en van Boudewina Donker Curtius, geh. met Maria Jeannette Klis.
15 te Kampen. P. du Peyrou van Breugel, oud 38 jaar.
17 te 's-Gravenhage Cornelia Jacoba de Meyer, oud 78 jaar, wed. van Jan Willem Daniel Versfelt (W. 111 blz. 272).
19 te 's-Gravenhage. Wilhelmina Georgina Leonora, geb. te Socrakarta, oud 6 jaar, dochter van Mr. Christiaan Theodorus Franciscus Thurkow en van Wilhelmina Georgina Leonora Dorrepaal.
19 te 's-Gravenhage. Marie Sophie Christine Pijls, gebte Maastricht, oud 78 jaar, dochter van Petrus en van Marie Lucie a la Cour (1), wed. van Johannes Josephus van Mulken.
21 te Utrecht. Willem Frederik baron van Heeckeren van Brandsenburg.
2 te Arnhem. Françoise Louise Hinlopen, oud 56 jaar, gehuwd met Dr. Marcus Anne Nicolaas Rovers, (W. II blz. 66).
21 te Lochem. Hendrik Jan Rambonnet, oud 65 jaar. geh. met Eva Hendrika Meylink, (W. 111 blz. 44),
22 te Gouda. Johanna Gijsberta Diderica Cornelia Nijhoff, oud 80 jaar, geh. met W. J. Fortuyn Drooglever.
22 te 's-Gravenhage. Mr. Herman Cornelis Verniers van der Loeff, geb. te Rotterdam 7 Maart 1832, oud lid der Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, oud lid van den Raad van State, lid der 2e Kamer der Staten-Generaal, zoon van Herman Adrianus en van Jeannette Matthyssia Gerardina Hillegonda van den Bosch, geh. met Nicola Henrietta Grobee.
22 te 's-Gravenhage. Wilhelmina Frederika Hartevelt, geb. te Leiden 5 Nov. 1857, dochter van Jacobus en van Antonia Etta Modderman.
22 te Groningen. Edzardina Johanna de Ranitz, oud 86 jaar, (W. 111 blz. 46).
23 te Amsterdam. Jonkvr. Henrietta Adriana Falck, geb. te Gouderak, oud 42 jaar, dochter van Jhr. Anton Paul Everard en van Susanna Cornelia Margaretha, geh. met Mr. Johannes Coenraad van Eyk, zoon van W. B. J. en van G. Hardeman.
24 te 's-Gravenhage. Pieter Matthys van Laren, geb. te Batavia, oud 66 jaar, zoon van Pieter en van Margaretha Johanna van der Bank, wedr. van Louiza Elisabeth Johannes.
24 te Dordrecht Johanna Scherer. geh. met Mr. Henricus Willem de Bas, (W. 1 blz. 29).
28 te 's-Gravenhage. Antonie Hamakers, geb. te Middelburg 18 April 1839, gep. kapitein van het O.I. leger, zoon van Marinus Jacobus en van Hendrina Petronella van der Weele, geh. met Cornelie Rasmus Augusta van Cattenburch.
28 te 's-Gravenhage. Christina Elisabeth Köhler, geb. aldaar 21 Mei 1823, dochter van Johan Frederik Balthazar en Johanna Margaretha Judé, geh. aldaar 30 Mei 1849 met Antonie Willem Carrière, geb. aldaar 8 Oct. 1826, referendaris bij het ministerie van Justitie, zoon van Johann Daniel en van Margaretha Vloemana.
29 te 's-Gravenhage. Anna Jacoba Martha de Harrigny Brouwer, geb. te Batavia, oud 57 jaar, dochter van Jean en van Emmerique Federique de Planque Vuur, geh. geweest met Theodorus Rogaardt.
29 te Batavia. Burchart Theodoor Elias, geh. 1°. met Elize Willer en 2°. te Batsvia 9 Jan. 1884 met Adèle Hermina Blankert (W 1 blz. 238).
30 te 's-Gravenhage. Anna Elize Pauline Zaalberg, geb. aldaar, oud 8 maanden, dochter van Paulus Johannes en van Anna Eliza van Langen.
30 te 's-Gravenhage. Mr. Joan Lodewijk Gerhard Gregory, oud 82 jaar, geh. met Jonkvr. Jacoba Cornelia Beelaerts van Blokland. (N. A. 1, blz. 53).
31 te 's-Gravenhage. Anna Maria Schas, oud 90 jaar, wed. van Federic Florent Jacques Henri baron van Heeckeren van de Cloese. (H. B. Nieuwe reeks IV, blz. 98).

(1) In het register van overlijden staat A la Cour.

INHOUD 1891 No. 4.

Aanteekeningen uit Trouwboeken van Liefkenshoek, loopende van 12 April 1636 tot 24 Augustus 1783, door J. van der Baan. — Het maken van afbeeldingen van grafzerken, door J. C. v. d. M. — Geldersche volks-almanak. — Groningsche volks-almanak. — Danmarks Adels Aarbog 1891, door J. C. v. d. M. — van Efferen, van Efferden, door H. J. Schouten. — Geslacht Ruysch, door C. Gijsberti Nodenpijl. — Familieberichten over Januari 1891.

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANQENHUYSEN, te 's Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Oattenburch 86b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . ƒ 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen ƒ 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad ƒ 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . ƒ 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 5. **IXe Jaargang.** **1891.**

Hoorigen, Vrijen en Adel in Veluwe.

BEGRIP EN OUDSTE GESCHIEDENIS VAN VELUWE.

Veluwe noemt men thans het groote landschap tusschen de Zuiderzee, de Overijsselsche grens tusschen deze zee en den IJssel, den IJssel, den Rijn en de grenzen der provincie Utrecht. Het is mogelijk dat dit land bedoeld wordt door Pomponius Mela als hij van het eiland Flevo gewag maakt, en dat het westelijk grensde aan den door hem vermelden rijntak van dien naam. In zijn tijd liep de Rijn met verscheidene monden in zee, hoewel hij slechts twee, de voornaamste, beschrijft. Tacitus noemt geen Flevo. Plinius noemt den tak waardoor de Rijn zich ten noorden in een meer uitstort Flevum, maar bedoelt daarmede blijkbaar den Gelderschcn IJssel, zooals dan ook volgens den geograaf Ptolemaeus (140 n. chr.) de noorderrijntak in de tegenwoordige Zuiderzee nabij Kampen zich ontlaste, op denzelfden lengtegraad maar 20 minuten bezuiden de Vecht, die bij hem Ouidros heet.

De naam Veluwe is alzoo een geographische naam, en zal van ouds gegeven zijn aan een eiland, tusschen den zooeven vermelden noordelijksten rijntak en eene andere, vroeger veel aanzienlijkere, thans verlande die Flevo, Fleo , of Vliet heette, en waaraan het middeneeuwsche landschap Flehitte, waaraan de Veluwe in het westen grensde, in zijn naam nog de herinnering bewaarde.

Bevaarbare rivieren zijn nooit staatkundige grenzen geweest, noch zijn als zoodanig kunnen gehandhaafd worden. Het machtigste volk maakte zich altijd op den duur meester van beide oevers, en zoo heeft dan ook de Veluwe, in aloude tijden, zeer zeker niet het ongedeeld gebied uitgemaakt van een enkel volk. Nergens vindt men gewag gemaakt van Velavi of Velauers tenzij bij fantastische auteurs. Mogelijk hadden ten tijde der Romeinen, de Batavieren, Friesen en Cauchen ieder afzonderlijke deelen van de Veluwe in bezit, en is het niet te gewaagd te stellen, dat de Batavieren, langs Rijn en IJssel bezittingen hadden, Friezen het noordelijke deel bewoonden en Cauchen of Kwekken de rest bezaten.

In den bloeitijd van het gebied der Romeinen hier te lande, erkenden alle. volken en stammen binnen de tegenwoordige rijksgrenzen hun gezag. Op de Veluwe hebben zij weinig sporen nagelaten. Toch hadden zij door dat land eenige militaire wegen. De heer Haasloop Werner ontdekte in 1837 een Romeinschen weg, die vermoedelijk liep van Utrecht naar Zwolle of Kampen. Een andere voerde denkelijk van Amersfoort over Voorthuizen en Millingen naar Deventer, een derde, de noorderrijnweg, van den Durk onder Velp over Arnhem naar Rhenen, terwijl een vierde, een westerijsselweg, van den Durk noordwaards naar Hattem, allezins aanneembaar is.

Omtrent den toestand der toenmalige bevolking moet men zich bepalen tot het algemeene, wat door de Romeinsche schrijvers betreffende de Germaansche volken gezegd wordt De bewoners der Veluwe zullen, even als die van de beachevene Germaansche gewesten, onderscheiden geweest zijn in edelen, vrijen en slaven. Hoe de Germaansche adel ontstaan is weet men niet, slechts dit, dat zij niet ontstond door overheersching van het eene ras over het andere, want alle Germanen erkenden denzelfden stamvader. Zij zullen dus uit de vrijen zijn voortgekomen, hetzij door het verwerven van meerdere bezittingen , hetzij door het in hun geslacht erfelijk maken van zekere ambten waaraan gezag en rechten verbonden waren. Bij eenige stammen schijnt evenmin een adel bestaan te hebben als bij de Roodhuiden in Noord-Amerika; bij allen was het onderscheid tusschen edelen en eigen geerfde vrijen niet groot. Van de slaven zegt Tacitus in zijn Germania C. 25: Ieder heeft zijn eigene woning en bestuurt zijn. huishouding. De heer neemt van hem slechts een deel van den oogst vee of kleeding evenals de Romein van zijn colonus. De heer kon hem echter ieder oogenblik verplaatsen of verkoopen, (hofhoorigen waren er derhalve toen nog niet) zij hadden geen erfrecht op de door hen bezette hut of het bewerkte land. Slaven voor huiselijken dienst kende men toen nog niet, hetgeen zijn goede rede vond in de armzalige manier van leven. De meester was heer over leven en dood zijner slaven, maar hij maakte daarvan in den regel geen misbruik, verzekert Tacitus al verder, en zoo

hij een slaaf doodde, dan geschiedde dat in drift. Huwelijken van vrijen met slaven of slavinnen waren op doodstraf verboden. Soms werd aan slaven de vrijheid geschonken, maar zij waren dan weinig in achting in huis en Staat) tenzij in Staten die koningen aan het hoofd hadden, waar zij soms zelfs boven de edelen in aanzien verheven werden. Alzoo bestonden ook bij de Germanen republieken.

Bij den val van het Romeinsche gezag hier te lande, deelde ook de Veluwe in de gevolgen der volksverhuizing.

Het is mogelijk dat de Cauchen, welke Plinius vermeldt als wonende tusschen de beide hoofdrijntakken, ook Chamaven heetten en zij reeds sedert het jaar 80, of daaromtrent, het geheele gebied bezetten dat later Hameland genoemd werd. Op de kaart van Peutinger, die volgens Mannert onder de regeering van Keizer Alexander Severus (222-235) zal vervaardigd zijn, vindt men benoorden het benedengedeelte van den Middenrijn, het naast aan die rivier vermeld: Hamavi qui et Pranci Rii, 't geen vertaald wordt door: Chamaven die Ripuarische Franken genoemd worden. Men zou uit die kaart vermoeden, dat zij toen het land bezaten tusschen den Rijn en de Friezen in Noord-Holland en het eigenlijke Friesland beoosten het Vlie, want de noordelijker op gemelde kaart aangeteekcnde Crhepstigi zullen wel Friezen geweest zijn. Nog noordelijker leest men Caci vapii, dat zal beteekenen : verscheiden soorten van Cauchen. Alexander Severus verdreef de in Gallië gedrongen Germanen en zijn opvolger Maximianus deed nog een veldtocht over den Rijn. Eumenius verhaalt, dat hij Batavische Franken uit het eiland verplaatste naar de landen van Nerviers en Trevieren, en P. C. Molhuyzen is van oordeel, dat Postumus, veldheer der Keizers Gallienus en Valerianus (257-268) die met hulp van Kelten en Franken tot Keizer werd uitgeroepen, met zijne bondgenoten aan de uit het oosten oprukkendc Germanen (Westfalen) bij Ootmarsum slag leverde.

De gelegenheid van het slagveld, en de uitgebreidheid van het later bekende Hameland, geven recht aan te nemen, dat de Germanen bij deze gelegenheid het onderspit gedolven hebben en de Chamaven als overheerschende stam toen erkend zijn door de toenmalige bewoners van het zoogenaamde Saksische Hameland, 't welk zich heeft uitgestrekt over Salland, Twente en Drente.

Ammianus en Zozimus verschillen in de beschrijving der krijgsbedrijven van Julianus (die later de afvallige genoemd werd) tegen de Chamaven, welke Zozimus Quaden noemt, deze laatste mogelijk bij verschrijving van Cauchen. Men moet uit zijne mededeeling „dat de Quaden door de Saksers of Sassen vooruitgezonden waren", niet verstaan, dat zij zelf Sassen waren, maar dat zij door de Sassen waren opgedrongen.

Dit onderstelt het ondergaan van eene nederlaag door de Chamaven, hetzij bij Wapenvelde in de Veluwe, hetzij elders, waardoor een deel der natie gedwongen werd over den Rijn in de Betuwe te vallen, waar toen Salische Franken (Batavische Franken zie boven) die nog het Romeinsche gezag erkenden, woonden. Op de nadering der Romeinen vluchtten dc Chamaven uit het eiland naar hun eigen land in de bosschen. Chariëtto, een Saliër die in het Romeinsche leger diende, overviel hen en de Chamaven werden geslagen.

Het verlies van een veldslag beslistte in dien tijd niet zelden het lot van een volk. Zoo ook hier. De Chamaven. wilden zich onderwerpen. Hun koning Nebigastes zocht daartoe met Julianus te onderhandelen. Deze stond hem den vrede toe, mits hij zijn zoon als gijzelaar overleverde. „Helaas," antwoordde Nebigastes, „hij is gesneuveld."' Toen ging er onder de Chamaven een luid geween op en smeekten zij ook zonder dien gijzelaar den vrede.

De zoon van Nebigastes was echter niet gesneuveld maar gevangengenomen. Julianus liet hem te voorschijn komen en beloofde hem niet als gijzelaar te zullen medenemen, maar hem een behoorlijke opvoeding te zullen geven. De Chamaven werden in onderwerping aangenomen.

Zoo verzekerde Julianus zich van eene veilige gemeenschap langs den Rijn met Brittanje, en betrokken Chamaven op nieuw de wacht aan den Rijn voor de Romeinen.

Behalve Chamaven aan den Benedenrijn woonde ook een volk van dien naam, mogelijk een vroegere splitsing, aan de Weser, bij Hameln en Hannover, buurlieden der Bructeren. Vermoedelijk was het tegen deze dat ten tijde van Keizer Valentinianus (364-376) Arbogastes , een Salier in Romeinschen dienst, een verwoestenden veldtocht ondernam. De Bructeren toch, tegelijk met deze Chamaven vermeld, woonden niet hier te lande maar in Boructra, het latere hertogdom Westfalen. Gregorius van Tours noemt dan ook te zamen Chamaven , Bructeren en Ampsuarier Katten.

De Friezen waren zich intusschen ook beginnen te roeren. Oorspronkelijk behoorende tot de Ripuarische Franken, hadden zij zich van deze afgescheiden en zich meester gemaakt van de landen der Cauchen tusschen Eems en Weser. Men meent dat zij in 446 de Sassen uit de Betuwe verdreven. Maar woonden daar dan toen ter tijd Sassen? Waarschijnlijk is het, dat zij de Betuwe op de Salieche Franken veroverden en aannemelijker, dat zij zich, met de Sassen vereenigd, meester maakten van het land der Chamaven.

In de derde eeuw schijnen de Friezen de Betuwe nog in bezit gehad te hebben, althans sloegen zij en de Hattuariers (Franken tusschen Rijn en Maas) de Denen, die een inval in het rijk der Franken gedaan hadden, bij Kuik aan de Maas, en bij den dood van den Frankischen koning Chlotarius (623) strekte zich zijn rijk niet verder noordelijk uit dan tot de Elbe, Lippe en lager tot den linker Rijntak.

Kort daarna ontstond oorlog tusschen Franken en Friezen, welke met de onderwerping der laatstgenoemden, op het einde der achtste eeuw, eindigde. De Veluwe kwam nu met het overige Hameland in het rustig bezit der Franken.

De naam Veluwe, Felaowa, vindt men voor het eerst in eene oorkonde van 793 of 794, maar reeds in 765 wordt zij vermeld als Frankisch land in onderscheiding van het land der Sassen beoosten den IJssel, hetgeen opmerkelijk is, daar in dien tijd Utrecht standvastig gezegd wordt gelegen te zijn in Friesland en bepaald in de gou Nifterlake, aan welke de Chamaafsche gou Flehitte ten westen grensde.

Wij geloven dan ook niet aan de gedurige opvolging van andere meesters in de Veluwe, aan welke het, volgens van Spaan, zou zijn toe te schrijven, dat op het laatst der grafelijke regeering de slavernij (de hoorigheid) daar bijna algemeen was. Zoo men mag aannemen, dat Chauchen of Kwekken en Chamaven namen zijn

voor hetzelfde volk, *dan* volgt daaruit, dat deze tot de Kimri behoorende, reeds van de vroegste tijden, ten minst op een gedeelte der Veluwe gevestigd waren; dat zij in het Romeiusche tijdvak met de Tubanten en Usipeten zich nader verbonden en bij den val van het Romeinsche rijk te zamen, als Chamaven, een bondgenootschap vormden, 'twelk tot de Ripuarische Franken gerekend werd, en zich tnsschen Friezen en Westfalen gedeeltelijk staande hield tot de vereeniging met het groote Frankische rijk, welke allicht volstrekt niet met weerzin geschiedde

De bewoners der Veluwe spreken een Frankischen tongval. Niets is er bij hen (tenzij in het noorden), wat op Saksische afkomst wijst. Overeenkomst van plaatsnamen hier en in Westfalen bewijst niets, daar men dezelfde namen ook in Frankische gewesten aantreft, waar *geen* schijn of schaduw van Saksische afkomst bestaat, *en* de verschillende taaltakken van de oude Dietsche taal slechts op den duur ontstaan zijn. Alle Dietschers spraken in den beginne denzelfden tongval. Het onderscheiden van urnen in Frankische en andere berust op zwakke grondslagen, eindelijk, dat Nederland in de Middeneeuwen Nedersassen heette, zegt niets, als men daarbij niet vergeet, dat de inwoners Friesen en Nedersassen genoemd werden, let wel Nedersassen niet Westfalen, gelijk hunne buren in 't Bisdom van Munster. Dat Nedersassen was een geographische naam, geen staatkundige. Nedersassen zelf werd staatkundig onderscheiden in Friesland en Hameland.

In de rijksverdeeling *van* 837 wordt Hameland vermeld onder de Ripuarische gewesten, in die van 839 wordt Sassenland en Friesland ook onderscheiden van Hameland, Betuwe, Teisterband en Dorestad, die Frankisch waren, meer dan voldoende om te bewijzen, dat, mogen Friesen of Sassen zich al eenigen tijd meester hebben gemaakt van een deel van Hameland, hunne heerschappij over dat gewest niet van langen duur geweest is, en het land en de inwoners door de Franken als Ripuarisch werden beschouwd, — wat het vermoeden wettigt, dat zij reeds voor de onderwerping van Friesland met het groote Frankische rijk vereenigd werden.

Bepaaldelijk worden als Hamelandsche gouwen in den Frankischen tijd genoemd Flehitte (ook Fladate gespeld) Veluwe, de IJsselgou , de Lymers en het land van Deventer (Dalmsholt) , maar bovendien is het bekend, dat in de eerste Frankische eeuwen Hamelandsche graven ook graven waren in Salland, Twente., Trente en Umbalaha (het land van Vollenhoven). Al die graven — van het begin der Frankische heerschappij tot in de tiende eeuw, — behoorden tot hetzelfde geslacht.

Het ligt buiten het plan van dit opstel, verder over Hameland, in zijn geheel, uit te wijden, wij moeten ons alzoo bepalen tot de Velnwe — en wel meer in het bijzonder tot dat deel van dit landschap, 'twelk dien naam droeg als een gounaam. Gelijk wij zien zullen, kwam die gou nagenoeg overeen met wat nog later als het drostambt Veluwe bekend was. De Velnwzoom beantwoordde ongeveer aan het linker gedeelte der IJsselgou. In het noorden lagen de drostambten Oldebroek en Nijebroek. Eene denkbeeldige lijn getrokken van Apeldoorn naar den mond der Hierdensche beek kan de noordelijke grens van de gon Veluwe voorstellen.

De eerst bekende Frankische graven van Veluwe waren Rotgar (?) in 838, Wigman in 855, Linger in 950, Wichman in 959, Balderik in 990 (?), Diederik zoon van Wichmau, na wiens dood de Veluwe aan de Utrechtsche kerk schijnt gekomen te zijn, waar toen Adelboldus bisschop was.

In eene lijst der bezittingen van de Utrechtsche kerk, opgemaakt toen Boudewijn daar bisschop was (stierf 1196), vindt men de belangrijke aanteekcning :

Comes Rothem in Velua habet Veluam in commissis ab Episcopo et de eo abscondit ad Ducem Brabantiae et de Brabantia in Gelria.

Hieruit blijkt, dat de Bisschop het graafschap Velue in het landschap Veluwe in leen gegeven had aan den graaf van Rode of Rodengoie, den graaf van het Utrechtsche graafschap, van wien het overging op den Hertog van Brabant, die het in onderleen uitgaf aan den graaf van Gelre. Jaartallen ontbreken, zelfs eenige aanduiding van den tijd dezer overgangen.

Eerst tijdens gemelden Utrechtschen bisschop Boudewijn (1178—1196) wordt melding gemaakt van den graaf van Gelre, die volgens hem vervallen was van het Velnwsche graafschap. Zeker was Gelre niet in het bezit gekomen der Veluwe ten gevolge van het huwelijk van Gerhard 11 met Ermgard, erfvrouw van Zutphen, gelijk algemeen gesteld wordt. In het jaar 1045 had de bisschop van Utrecht het graafschap Zutphen verkregen, dat hij in leen gaf aan Rupertns van Rodengoie, die toen mogelijk reeds graaf was van Velue. Zijn zoon, graaf Herman, trad omstreeks het jaar 1064 in den geestelijken stand en vermoedelijk is toen het graafschap Zutphen gekomen aan Otto zoon van Godescalk en Adelheid. In dien tijd was Willem van Pont bisschop van Utrecht (1054-1076) en van 1069 tot 1076 Godfried V (Goverd met den bult) Hertog van Nederlotharingen of Brabant, zoodat het opengevallen leen de Veluwe toen aan Brabant zal gekomen zijn, en een weinig later, omstreeks het jaar 1100 aan Gelre.

Gedurende de regeering der Geldersche graven over Veluwe, is dat land dikwijls ten prooi geweest van al de verschrikkingen des oorlogs. Hertog Aernoud noemde het „een wild en byster land". De ruwheid en onbeschaafdheid der bewoners was even berucht als de woestheid en onvruchtbaarheid van den bodem.

Dat de vrijheid daar niet bloeien kon spreekt van zelve, toch is zij er nooit geheel uitgeroeid en, gelijk wij hopen te kunnen aantoonen, is het niet juist, dat daar de slavernij of hoorigheid van ouds algemeen was, en integendeel hopen wij te mogen vaststellen, dat in Veluwe geen Frankische adel bestond.

GRAAFSCHAP VELUWE. — LATEN EN HOORIGEN.

In het oorkondenboek der Graafschappen Gelre en Zutphen van Baron Sloet, vindt men, n°. 45, het testament van zekeren Folker, die daarbij schenkingen doet aan het klooster te Werden.

Dat testament is van het *jaar* 855. Wie deze Folker was is onbekend. Mogelijk was hij een afstammeling uit het oude Friesche Koningsgeslacht , ten minsten had hij bezittingen behalve in Flethetti, Velue en Batua, in Kinhem en de Friesche graafschappen Westrachi en Hnrnesgo.

Belang@ is dat testament uit meer dan één oogpunt voor de Veluwe. Zoo leert men al vast uit deze, in verband met een paar andere, de uitgestrektheid van het Graafschap van dien naam kennen. Hij had bezittingen te Puttem, Hotseri, Rentilo , Vnnnilo , Niutlo ,

Hornlo, Urthunsula, Thrie, **Irminlo**, Burlo, Dabbanlo, Wardlo, Orclo, Legurlo, Otterlaun, Langlo en Archi. De Nerac en anderen hebben getracht de tegenwoordige namen dier plaatsen terug te vinden. Bij gebrek aan andere gegevens, behelpt men zich daarbij gewoonlijk met eenige overeenkomst van klanken. Voor zoo ver mogelijk hebben wij de oude lijsten der bezittingen van Werden te hulp geroepen en denken diensvolgens aan Putten, Huzzure onder Putten, Renselaar, Wollenhoven, Nulden, Horst in Ermelo of Harselaar (in n°. 27 bij Sloet : **Hosle)**, Udel, Drie, Ermelo, Buurlo, Dobbelo in Ede, Garderen, Oerden bij Engelanderholt, Lieren bij Beekbergen, Otterlo, Langelaar hij Barneveld en Ark.

Uit deze gegevens in ten naasten bij den omvang van het graafschap Veluwe te bepalen Hoevelaken en Scherpenzeel behoorden toen tot Fletthetti. Die heerlijkheden werden later bij Veluwe ingelijfd.

In den Pagus Felum worden in 801 (Sloet n°. 22) nog vermeld Englnndi (Engeland) en het bosch Braclog in 838 Lona (Loenen) Sulvenda (Silven) Wagenwega (Wageningen) en Werdupa (Elarten?), in 839 Selebach (Saalbeek bij Dorenweerd, 't welk echter vermoedelijk niet in den pagus, het graafschap, lag), en in 950 Agilmari onder 't welk men niet het in Fletthetti gelegen Egelmeertje te verstaan heeft, maar Halvinkhuizen bij Putten. De naam toch moet niet afgeleid worden van het woord egel, cl. i. bloedzuiger, maar van den mansnaam Agilmar, zooals het dan ook op de lijsten der Werdensche bezittingen voorkomt als hgilmarinkhusen.

Nadat Balderik, schoonzoon en gedeeltelijke opvolger van Wichman den stichter van het klooster te Elten, overleden was, ontving Werner in 1025 alle goederen in eigendom welke Balderik krachtens zijn grafelijk ambt benoorden den Rijk bezeten had, Geene van deze ligt in het graafschap Veluwe. In dat landschap echter lagen Swelle (Twello) Merclede (Markluiden onder Heerde), Tongeren, Dieren, Sorna (Soeren) Hecheim (Wierden?) Dule (de Delle) Dornspic (Doornspijk) Hilbergen (Elburg) Forste (Voorst). Deze plaatsen lagen ten deele in de IJselgou.

Renkum, Doorweerth, Oosterbeek, Arnhem, Velp, Rozendaal en Rheden, lagen ook buiten het graafschap Veluwe.

Dat Folker in Hameland geene bezittingen had dan in Flethetti en Veluwe (wel in Batue) leidt tot het vermoeden, dat die beide gewesten aan de Friesen zijn onderworpen geweest.

Zijn testament is een der belangrijkste bijdragen tot de kennis van zijn tijd. Al dadelijk wordt er door bevestigd, dat in Hameland de Ripuarische en in Batua de Salische wet heerschte. De vermelding van een Thiatric onder de getuigen die benoorden den Rijn woonden verdient de aandacht, daar Folker ook bezittingen had in Kinhem.

Wij zullen ons bepalen tot het onderzoek in hoeverre eenig licht te verkrijgen is in den voor ons duisteren toestand der toenmalige gou Veluwe.

Onder de opgenoemde plaatsen is er een dat heet Vunnilo, waarbij de Nairac denkt aan Hunen bij Putten. In het bosch van dien naam bezat Folker eene comprehensio (schaar; van comprehendere, samenvatten, vergaderen, scharen) welke behoorde bij de mansus (hoeve) van Athulef en Ledhrad. Vunnilo had daar ook eene hoeve met scharen in het bosch.

Het is wel zeker dat de naam Vunnilo door volksetimologie in den loop der tijden is overgegaan in Wullenhoven of Wollenhoven welke thans nog wordt gedragen door een gehucht nabij het stedeken Nijkerk, maar onder welken naam vroeger, nog niet heel lang geleden, de groote streek begrepen werd waarin, ongeveer in het midden, Nijkerk gebouwd is. Dit wordt bewezen door eene oude „kaart van de situatie in de Arkemedische landerijen" welke behoort bij een proces, „gevoerd tusschen de Arkemedische geërfden onder Putten ende Harderwijk C°. die van der Nijkerck, uitgewezen bij Hoves sententie van 20 Dec. 1610," thans in het archiefte Arnhem berustende.

In 1551 verkocht de abdij van Werden hare goederen op de Veluwe aan de Abdij Abdinghof te Paderborn tot welke het goed Waller in Wullenhoven, tot in den laatsten tijd van haar bezit der kelnerij Putten, behoorde. Is de naam Vunnilo met der tijd veranderd in Wullen- of Wollenhoven, dan is het even zeker, dat Vunnilef is veranderd in Waller.

Uit de oorkonde blijkt dat Vunnilef, even als de andere in de Veluwe genoemde personen, een litus (laat) was. In den aanvang toch der lijst van de goederen in Veluwe heet het: In pago qui dicitur Felua, in vico qui clicitur Puthem, et in alio vico qui dicitur Hotseri, mansos dominicales 111, litus noster nomine Widuco habet mansum 1 etc., dat is : In het graafschap Veluwe in de wijk die Putten heet en in eene andere wijk die Huzzere genaamd wordt drie heeren hoeven, onze laat Widuco heeft eene hoeve, enz. alle andere personen in deze lijst, die gezegd worden op goederen van Folker te zitten, waren alzo0 eveneens laten.

Von Maurer en bijna alle schrijvers, die over laten gehandeld hebben, zijn van oordeel, dat de meeste laten afstammelingen waren van edelen of vrijen van overwonnen volken, aan welke men bij hunne onderwerping hunne goederen en vrijheid gelaten had, doch met beperking van beiden. Zij werden niet in het overwinnende volk als gelijken ingelijfd. Andere zijn ontstaan door vrijlating van onvrije lieden, zulke laten, vrijgelatenen, zouden reeds bij de Germanen hebben bestaan. Ook nog later werden edellieden laten. Zoo vonden wij in Lacomblets Archief 11, op de lijst A der goederen van Werden : In villa Dungalon Gerolf, etc. In eadem villa Hulfric quondam nobilis 1 solidum (solvit) nunc noster litus est. d. i. : In de mark (het dorp, de heerlijkheid) Dwingelo Gerolf enz. In dezelfde heerlijkheid betaalt Hulfric 1 stuiver, vroeger was hij edelman, nu is hij onze laat."

Toen de Indogermanen zich in het latere Duitschland vestigden, sloegen zij ongetwijfeld alle inwoners dood of verdreven hen. In die vroege tijden werden alle veroveringsoorlogen gevoerd zooals de Hebreën die voerden tegen de Kanaänieten. De overwinnaars deelden het veroverde gewest. Ieder strijder ontving daarbij ongetwijfeld een uitgestrekt stuk gronds, waarin zijne nakomelingen gevestigd bleven.

Ten tijde der groote volksverhuizingen voerde men de veroveringsoorlogen op veel menschelijker wijs. De overwinnaars lieten de overwonnen edelen en vrijen niet alleen het leven, maar ook een deel hunner eigendommen, wanneer zij zich vrijwillig onderwierpen, maar die onderwerping eischte een eed van trouw. Zij konden dien doen aan den Koning of aan eenig wereldlijk of geestelijk heer. Dan werden zij schutshoorigen en moesten een

cijns (tributus) betalen aan hunnen beschermheer,

Hij die cijnsplichtig werd aan den Koning heette homo regius: konings-man. Zoo waren de Friezen na hunne onderwerping koningsmannen geworden en betaalden aan dezen den cleptijns, clepschulde of **clepskelde**, dat is: den koningstijns in klinkende munt. Zij waren fiscalinii.

De fiscalinii waren vrije bocren. Men leert het uit het Gloss. Sax. post Henric. I. Fiscalinus id est villanus: cijnsplichtige dat is boer. Zulke boeren zaten op hun eigen goed (allodium) waarover zij vrije beschikking hadden. Zoo leest men in de Charta Caroli III. Regis Franc. pro Monasterio Compediensi en tabula ejudem: De fiscis quoque nostris donavimus licentiam, ut si quis Fiscalinus de alode suo voluerit tradere vel vendere ad S. locum, vel illius loci canonicis ut liberam potestatem id faciëndi habeat." Vroeger mogten zij niet door verkoop of schenking aan geestelijke gestichten zich aan de koningsbelasting onttrekken.

De fiscalinii waren dienstplichtig. Er waren die te paard en anderen die te voet dienden (Alsat. Diplom. num 101).

In het Capitulare legi Ribuariae additum (anno 803) leest men: Homo regius est fiscalinus et aeclesiasticus vel litus. Een koningsman is een cijnsplicbtige, een geestelijke of een laat.

In Veluwe is in het begin der Frankische heerschappij geen spoor van edelen te vinden. Wanneer men mag aannemen dat Folker een afstammeling was der Friesche Koningen die daar gezag hadden, dan waren die welke voor de Friesche verovering bestonden reeds toen van hun adeldom vervallen, voor zoo verre zij niet gedood of verdreven waren. Folker bezat te Putten en Hotseri drie heeren hoeven (mansi dominicalee), die hij in eigen beheer had, want er wordt geen bezitter genoemd.

Het groot aantal tijnsgoederen op de Veluwe bewijst het bestaan aldaar van allodia, het aanwezig zijn van cijnsplichtige lieden, boeren die op hun eigen goed zaten maar schot en lot betaalden, cijns en tyns. Het lot, de tijns, (census) was vaste belasting, de cijns, schot (tributus) waren opgelegde belastingen, beden.

Het behoeft niet gezegd te worden dat geen geestelijke ooit een hoorige was. Geen slaaf of hoorige kon geestelijke zijn, mocht het zelfs niet worden. Zij waren alle vrije lieden en de geordende geestelijken heeten later zelfs heeren, al behoorden zij ook tot de lagere geestelijkheid.

Mr. R. W. Tadama zegt in zijne geschiedenis der stad Zutphen: Laten of lieten waren aanvankelijk allen, die geen eigen hoeve bezaten. Zij konden dus oorspronkelijk van denzelfden stam zijn als de vrije mannen, maar hetzij door verlies van het vaderlijk erfgoed, hetzij door erfgoederen deeling, gingen zij tot een lagereu stand over, en een weinig verder: „De bezitter van een hof, curtis, stond aan zijne jongere zonen, bloedverwanten of knechten, wanneer zij zich in den echt wilden begeven, een gedeelte van den grond tot zijnen hof behoorende in gebruik af, hierdoor werden deze hofhoorig".

Ik geloof op gezag van andere schrijvers dat ook dit laatste niet juist is. De jongere zonen en bloedverwanten die om een of andere reden geen grond erfden in de vaderlijke bezitting, werden niet hofhoorig, maar werden laten. Zij werden wel schutshoorig, maar tengevolge van een zakelijk recht. Ik kan mij niet voorstellen, dat de oudste broeder de jongeren tot hofhoorigen maakte, maar wel, dat in het derde of een later geslacht de afstammelirgen van jongere zonen tot hofhoorigheid vervielen. Terecht merkt overigens de geleerde schrijver aan, dat hofhoorigheid ten onrechte wel eens als een gevolg van het leenstelsel beschreven wordt. Tusschen beiden bestond geen verband.

In het begin der Frankische overheersscbing werden de laten gelijk gesteld met milites (over welke later) Heri, Herimanni, Milizo, en uitdrukkelijk onderscheiden van de curiales (hoflieden). De laten die goed bezaten van een heer, waren hoorip en ledig na den goede en moesten dat bewoonen, zij konden daarop werven goed en bloed en moesten wegens dat goed aan dien heer (wereldlijke of geestelijke) den dienst bewijzen welke hun was opgelegd. Na den dood van den laat keerde het goed aan den heer terug. Binnen jaar en dag kon de erfgenaam het goed weder verkrijgen als zij het opvroegen,

Welke afgaven en diensten de laat te doen had hebben wij niet kunnen opsporen, ongetwijfeld waren beiden verschillend voor verschillende goederen. In het eerst zullen de later bij overgang slechts een overgangsrecht te betalen gehad hebben, later betaalen zij versterfrecht (doode hand) Als een laat stierf was hij aan den fiscus of zijn heer schuldig zijn beste paard en zijne dagelijksche kleederen en men heeft dit aangemerkt als een teeken van hoorigheid, maar ook als een geestelijke stierf had de aartspriester, onder welken hij stond hetzelfde recht.

Dat de laat een vrij man was blijkt uit het volgende: Er was eene vrijlating noodig om de onvrijen tot laten te verheffen. De laten mogten met geen onvrijen huwen. Met uitzondering der koninklijke laten en die der geestelijke heeren mogten zij huwen zonder toestemming van hun heer. Zij waren verplicht de wapenen te dragen, hadden recht van vete of bloedwraak en van een weergeld onder de Franken van 160 solidi, terwijl dat van een Frank was 200 solidi en dat van een Romeinsch burger (cives romanus) 100 solidi. Zij boetten zelf hunne misdaden, terwijl de heer aansprakelijk was voor de overtredingen zijner hoorigen. Zij konden hunne onschuld met of zonder eedhelper bezweren en zelf door gerechtelijken tweekamp bewijs leveren, wanneer zij zich niet aan vuur- of waterproef wilden onderwerpen, waaraan geen onvrije ontkomen kon. Zij konden bezittingen verwerven en zelfs slaven hebben en andere laten, zelfs vrijen, in dienst nemen. Dit laatste bewijst, zegt von Maurer, dat zij niet minder geacht werden dan de vrijen (wij zagen dat zij werkelijk de persoonlijke vrijheid bezaten). Zij schijnen — voegt hij er bij, — een soort van onvrije edelen geweest te zijn.

Neen, maar zij waren schutshoorigen, zooals alle vrijen, terwijl de edelen geen achutshoorigen waren. Als zij hun bestaan niet vonden uit eigen grond of eenig geestelijken ambt, maar op eens anders goed zaten, waren zij aan den heer daarvan onderworpen. Het woonen op grondheerlijk gebied, ook zonder uitdrukkelijke onderwerping (commendatio) was voldoende om vrijen en onderhoorig aan den grondheer (dominus sive patronus) onderworpen te maken aan de rechtpleging van den grondheer (dominus sive patronus). Diens rechtsgebied strekte zich uit over vrijen en onvrijen (hommes tam ingenui quam servi.)

Het bewijs moet nog geleverd worden, dat de laten in de 9e eeuw in Veluwe reeds in dit gevalverkeerden,

of toen toen reeds aldaar immuniteits-privilegiën bestonden. Wij vinden daar nergens een spoor van een territorium. Dat de Veluwe in dien tijd eene heerlijkheid zou geweest zijn is niet aanneemlijk. Dat de koning grondheer zou geweest zijn der geheele Veluwe, dat alle land zijn eigendom was, wordt door het testament van Folker en tal van andere brieven weersproken. Niet minder clan zeventien marken worden in het testament vermeld, want de woorden Villa, Silva en Saltus zullen moeten vertaald worden door dorp, marke of maalschap en nu is het mogelijk, maar weinig aannemelijk, dat de overwinnaars al het land onderling gedeeld hadden, het vermelden van scharen in marken duit aan, dat de marken onverdeeld eigendom waren van verschillende heeren. De marken in Veluwe bestaan wel zoo lang als daar menschen gewoond hebben en zijn geen door latere vorsten uitgegeven gronden. Rudolf -- gewis geen rijk man — schonk in 801, aan den abt Ludger een deel van zijn erfgoed in de Engelander mark, bestaande in een hoefje en een twaalfde deel in het bosch Braclog, laat dat zijn het Beekbergerbosch of Buurlo.

Dat in de 9e eeuw vele hoorigen in Veluwe waren spreekt uit den aard der zaak. In verschillende schenkingen wordt gewag gemaakt van mancipia. In de 14e eeuw had de Hertog in de geheele Veluwe echter niet meer dan dertien of veertien volschuldige eigen goederen. De volschuldige en eigen luiden en goederen waren van geboorte en natuur eigendom van hunnen heer, en wat er „of ende op gebooren word is van natueren, of wie daar aen hylicht of die goederen behylicht, of met koop, versterf of buytenschap aan sich werft, moeten daer nae eijgen worden of sulx (te weten, dat sy die gebruykken en by hare geburtige nature blijven) aan de Grontheer afdragen van 7 jaeren tot 7 jaeren, ende des versterfs halffen des heeren wille hebben: doden zy des niet, soo moeten sy de goederen verlaeten, of aen eenige, die eygen zijn of werden willen, verkopen, allen met aenbiedingen des koops. ende verwillinge des Heeren".

(Wordt vervolgd).

Boshoorn-de Brnyo.

Mr. Job Hugo de Wildt (geb. 1767, gest. 1807) was gehuwd met Geertruida Bosboom in 1793 (hoe zijn hare geboorte-, trouw- en sterfdatums ?), dr. van Dirk Hendrik, overman van het lakenbereidersgild te Amsterdam en Susanna Wilhelmina de Bruyn. Voor eene kwartierstaat zou ik gaarne de wapens weten van dit laatste echtpaar, beider ouders en de wapens der moeders. *Navorscher* 1887, bladz. 503, geeft eene genealogie de Bruyn (Amsterdam en Vechtstreek) en bladz. 629 ook eene genealogie van dezelfde familie, doch geheel anders en denkelijk goed. Tot deze familie moet ook behooren de eigenaar van de bekende Amsterdamsche gasfabriek. Hoe is haar wapen? Wie heeft eene genealogie? Er zijn parentages met de Casembroot en Blankenhagen. En is deze familie de Bruyn dezelfde als die waaruit mevr. Bosboom was? Ook de oude kwartierstaten vermelden eene Amst. familie de B. (Zie kwartierstaat van mr. G. Elias in dl. 111).

U. H. J. S.

Familieberichten.

FEBRUARI 1891.

GEBOORTEN.

1 te Willem 1 (O.-Indië). N., dochter van N. van Lockhorst en van L. E. A. D. Tielenius Kruythoff.
1 te 's-Gravenhage. Jacques Frederik Raymond, zoon van Jan Frederik Raymond van de Wall en van Anna Wilhelmina Adriana van der Leeuw.
2 te 's-Gravenhage. Cathérine Nico, dochter van Alexandre Eugène Jules Guillaume d'Hamecourt en van Nico Henrietto Verniers van der Loeff.
4 te Katwijk. N., dochter van N. van Buttingha Wichers en van N. van den Ham van Heyst.
5 te 's-Gravenhage. Carel Johan, zoon van Willem Dirk Hendrik baron van Asbeck en van Anne Marie Jeanne Henriette Kluit.
5 te Dordrecht. Geertruida, dochter van Dirk Schouten en van Johanna Dina Wilhelmina Schouten.
7 te Breda. N., zoon van N. Scholten van Aschat en van N. Mollinger.
8 te Hilversum. Frans Georg Rudolph Johannes, zoon van F. W. B. baron Sloet tot Everlo en van C. A. M. Gompertz.
10 te Liverpool. N., zoon van John Ernest Tinne.
11 te Utrecht. Cornelis Wernard, zoon van Jhr. Lambert Johan Arend van Spengler en van Wernarda van Voorst van Beest.
12 te 's-Gravenhage. Alexandrine Arnolda, dochter van Coenraad Jacobus de Jong en van Jacoba Henrietta Petronella Kuyper van Harpen.
12 te Haarlem. N., dochter van N. Heshuysen en van N. de Josselin de Jong.
14 te Pasoeroenn (O.-Indië). Andries Steven, zoon van A Fransen van de Putte en M. C. W. van Exter.
14 te 's-Gravenhage. Wolram Ulrich', zoon van Hendrikus Schuurman en van Friederike Cäcilie Mathilde Emma Kreusler.
15 te 's-Gravenhage. Allarda Francisca, dochter van Mr. Petrus Hofstede van Son en van Mina Ruytenberg.
15 op den huize Dennenheuvel bij Heemstede. N., zoon van Jhr. Ernst Hendrik van Loon en van Cornelin baronnes Schimmelpenninck van der Oye.
15 te Amsterdam. Olga, dochter van Adolf George van Lennep en van Elise Henriette Sillem.
15 te 's-Gravenhage. Willem Christophe, zoon van Theodorus Marinus Roest van Limburg en van Jacoba Marie Hojel.
18 te 's-Gravenhage. Johan Joseph Anthonius (die 23 April overleed) en Josephine Johanna Anthonia (die 24 Febr, overleed) kinderen van Hendrik Jan Weve en van Josephine Gabrielle Hubertine Gertsen.
19 te 's-Hertogenbosch. Maria Antonia Aloysia, dochter van Jhr. Aloysius Andreas Adrianus Maria van der Does de Willebois en van Marie Henriette Olivic Joséphine Schade van Westrum.
19 te Zierikzee. N., dochter van H. W. J. Callenfels en M. G. de Maret Tak.
21 te N.. zoon van N. Noorduyn en van E. Tielenius Kruythoff.
25 te Maastricht. Adolph Marius Karel Wolphgangh, *zoon van Arnold Ernst Frederik Alexander* baron van Ittersum en van Sophie Charlotte Ameshoff.

25 te Haarlem. N., dochter van N. baron van Styrum en van A. van Heyst.
25 te Opmeer. N., zoon van N. Oortman Gerlings en van A. A. Haas.
26 te Utrecht. Willem Jan, zoon van Dr. Albertus Huysman en van Alida Maria Frederika de Wit.
27 te Varseveld. N., dochter van Jhr. N. Strick van Linschoten en van A. J. van Elden.
28 te 's-Gravenhage. Willem Frederik, zoon van Hendrik de Mol van Otterloo en van Jonkv. Suzanna Sophia Röell.
28 te 's-Gravenhage. Simona Arnolda Johanna, dochter van Theodoor Marie Tromp en van Nelly Dgserinck.

HUWELIJKEN.

4 te 's-Gravenhage. Jean Jacob Emile Bruckner, geb. te Breust (Limburg), oud 35 jaar, zoon van Eduard Louis en van Henriette Petronella Franck, met Ephraima Alexandrina Louisa van Gorkum, geb. te Beek (Limburg), oud 26 jaar, dochter van Willem Frederik en van Louisa Josephina Franck.
5 te 's-Gravenhage. Louis Joseph Sieburgh, geb. te Tangoeng (Res. Samarang), oud 22 jaar, officier van gezondheid 2e kl van het Ned. Ind. leger, zoon van Pieter Lambertus en van Maria Niepel, met Catharina Mathia Francisca Auffmorth, geb. te Meester Cornelis (Res. Batavia), oud 19 jaar, dochter van Johan Wilhelm en van Catharina Mathia Frnncisca Bierhaus.
10 te Assen. P. Hofstede Crull, met M. H. Oosting.
12 te 's-Gravenhage. Jeremias Frederik Schill, geb. te Batavia 8 Oct. 1855, zoon van Theodoor Frederik en van Gerardina ten Brummeler, met Maria Catharina Constantia Vreede, geb. te Alkmaar 10 Juni 1861, dochter van Pieter Hendrik en van Johanna Davina Mouton.
17 te M. Gladach. Willem Back, geb. te Kruiningen 20 Jan. 1866, beroepen predikant te Tuil, zoon van Aarnout en van Sara de Back, met Johanna Antonia Ortmann, geb. te M. Gladbach 18 Maart 1864, dochter van Wilhelm en van Adriana de Schepper.
18 te 's-Gravenhage. Pierre Karastoïanovitch , geb. te Belgrado, oud 37 jaar, zoon van Miloch en van Catherine ; wedr. van Kaliopé, met Marie Bauduin, geb. te Rotterdam, oud 22 jaar, dochter van Dominicus Franciscus Antonius en van Johanna Elisabeth Constantia de Harrigny Brouwer.
19 te Haarlem. Dr. A. van der Willigen, met S. C. 't Hooft.
19 te Amsterdam. Charles Ernest Henri Boissevain, geb. te Amsterdam, oud 22 jaar, zoon van Charles en van Emile Heloysia Mac Donnell, met Maria Barbara Pijnappel, geb. aldaar, oud 20 jaar, dochter van Menso Johannes en van Helena Catharina Justina Brugmans.
19 te Rotterdam. Hendrik Jan Rooseboom, beroepen predikant te Varik, zoon van Hendrik Jan en van Elisabeth Maria Emilia Bicker Caarten, met Wilhelmina Astro, dochter van Dr. Wilhelmus en van Maria Wilhelmina Callenfels.
19 te 's-Gravenhage. Bij volmacht Kornelis Bosma, geb. te Opeinde (gem. Smallingerland) , oud 22 jaar, gouvernements veearts in Ned.-Indië, zoon van Thijs en van Janke Wobbes Rinsema, met Cornelia Maria Gerarda Wessels, geb. te Samarang , oud 22 jaar, dochter van Jan Frederik Wilhelm en van Johanna Dorothea Cornelia Schol1 van Egmond.
19 te 's-Gravenhage. Bij volmacht. Johannes Constant Helder, geb. te Batavia, oud 25 jaar, zoon van Harmanus en van Frederique Christoffelina Henriette van Zijll de Jong, met Johanna Wilhelmina Engebertha Wessels, geb. te Samarang, zuster van voorgaande.
24 te 's-Gravenhage. Willem Laurens ten Harmsen van der Beek, geb. te Aarlanderveen oud 31 jaar, benoemd districts commissaris in Suriname, zoon van Ds. Carel Hendrik en van Catharina Wilhelmina van Loenen met Maria van Hattem, geb. te Rotterdam oud 26 jaar, dochter van Wouter en van Wilhelmina Frederika van Aken.
25 te Dordrecht. Frans Johan Jacob Loeff, geb. Leusden 7 April 1866, ber. pred. te Heilo, zoon van A. Loeff en N. Marinissen met Magdalena Gips, geb. te Dorddrecht 11 Maart 1866, dochter van Cornelis en van Maria Cornelia Hioolen.
26 te 's-Gravenhage. Willem Hendrik Maurits van Schmidt, geb. te Malang (eil. Java) oud 39 jaar O.-Ind.-ambtenaar, zoon van Willem Jan Maurits en van Celia Johanna Hendrika Leutner, met Jonkvr. Jacoba Wilhelmina de Serière, geb. te Tangkil (eil. Java), oud 34 jaar, wed. van Herman Cornelis Itsig Heine, dochter Jhr. Victor Paul Gaspard en van Johanna Petronella Stijman.
26 te 's-Gravenhage. Bernardo Vittorio Guiseppe de Ferriante , geb. te Zambrone (Italië), oud 29 jaar medicinae docter te Napels, zoon van Luigi en van Anna Maria Pietropaolo, met Hermine Adrienne Carp, geb. te Stuttgardt, oud 29 jaar, dochter van Adriaan en van Mathilde Römer.
26 te Utrecht. Adriaan Nicolaas Johan Hanedoes, geb. te Haarlemmermeer 16 Aug. 1861, arts, zoon van Hendrik Anthoni en van Elisabeth Caroline Pape met Aletta Rudolphine van Marle, geb. te Amsterdam 31 Jan. 1865, dochter van Diederik en van Alijda Susanna Jacoba Abegg.

STERFGEVALLEN.

1 te Meester Cornelis. Frédéric Jean Louis Marie Zénon baron van Tengnagell, geb. te Frankfort 2 Februari 1834, gep. kapitein der infanterie van het O.-1 leger, zoon van baron Zéno Willem Anna Lodewijk en van Marie Anne Cathérine Joséphine Adèle Mülhens, geh. te Pekalongan 11 November 1865 met A. G. J. van Angelbeek.
3 te Kleef. Jonkv. Françoise Marie van der Wijck, geb. te Zevenaar 17 Juni 1814, dochter van Jhr. Frederik Johan Theodorus en van Johanna Petronella Sophia Simons.
3 te Ginneken. Anna Louisa Rolina Hora Siccama, geb. te Utrecht 27 Juli 1822, dochter van Harco Hilarius en van Jonkvr. Amelia Corolina Falck.
4 te Utrecht. Jonkvr. Charlotte Georgine Guillaumine de Salve de Bruneton, geb. te Nijmegen 22 Aug. 1809 dochter van Jhr. Juliaum Benjamin en van Maria Vermeulen, wed. (geh. te Nijmegen 5 Sept. 1832) van Johannes Vertholen, gep. kol. der art. ridder der Mil. Willemsorde 3e kl., der orde van den Ned. Leeuw.

4 te Leiden. Mr. Johan van Buttingha Wichers, geb. aldaar 3 Maart 1858, zoon van Mr. Gerard Gillis en van Gertrude Catharina Wernink.

6 te 's-Hertogenbosch. Augustinus Gerarclus Hubertus van Rijckevorsel, geb. lid der Prov. Staten van N. Braband, geh. te Ubbergen 31 Aug. 1871 met Jonkvr. M. F. L. Dommer van Poldersveldt.

6 te Halfweg bij Haarlem. Petronella Hendrica de Jong van Arkel, geb. 27 Aug. 1838, dochter van Zegerus Theodorus en van Maohtelina Hendrica van Luttervelt, geh. in Mei 1868 met Cornelis van Koetsveld.

7 te 's-Gravenhage. Ludovica Francisca Elisabeth Stutzer, geb. te Brugge, oud 70 jaar, dochter van Joannes Jacobus Ludovicus en van Ludovica Francìsca Emilia de Jagher, wed. van Cornelis Matheus Hubertus Pel, generaal-majoor, adj. i. b.d. van wijlen Z.M. den Koning.

8 te Haarlem Johanna Wilhelmina Mulder, oud 78 jaar, wed. van Wessel Kluppel.

8 te 's-Gravenhage. Herman Jacob Dijckmeester, geb. te Barneveld 21 Januari 1844, kapitein der infanterie, zoon van Heimerick en Jeannetta Françoise Adrienne Bogaard.

9 te Lunteren Willem Wilbrink, geb. aldaar 25 April 1868, jur. stud. te Utrecht, zoon van G. J. en van M. G. H. van den Ham.

10 op den huise de Lathmer bij Deventer. Guiliam Cornelis Crommelin, oud 81 jaar, wedr. van Louise Smissaert. (W. 1. blz. 181).

10 te 's-Gravenhage. Mr Bernardus Gerardus Franciscus Oldenkot, geb. te Amsterdam 11 Febr. 1825, zoon van N. en van N. Gueding, wedr. van Maria Theodora Josephine Emilie Sträter, geh. met Francina Johanna Slaghek.

11 te Middelburg. Cornelia Johanna Martina Patijn, oud wed. van Mr. Hendrik Abraham Rigaïl Certon (Ann. 1875 blz. 117).

12 te Dordrecht. Geraldìna Cornelia Kist, oud 77 jaar wed. Dr. D. Pyzel.

13 te Rotterdam. Francoise Hester Boudewine Sophie Castendijk, geh. met Dr. C. H. van der Looy.

14 te 's-Gravenhage. Petronella Tromp, geb aldaar, oud 64 jaar, dochter van Johannes Gerardus en van Gerritje Burgers, geh. te 's-Gravenhage 20 Oct. 1875 met Bernardus Marinus Emilìus Crèvecoeur, geb. te Yperen (België), gep. officier van de administratie der Kon. Ned. Marine, zoon van Jacob en vala Alida Bernardina Surmont.

15 te 's-Gravenhage. Jhr. Andrew Robert William Melvil van Carnbée, oud 59 jaar, geh. met Jonkv. Louìsa Johanna Gijsbertina Fabricius (*M. N. A.*, blz. 103).

15 te Alkmaar. Mr. J. W. Mouton, oud 46 jaar, oud rechter te Dordrecht, president der arrondissements rechtbank te Alkmaar, geh. met N. Mulder.

15 te Arnhem. Anna Maria Mossel, geb. te Helvoetsluis, oud 71 jaar, dochter van George IJsbrand en van Cornelia Tersteeg, wed. van Jan Daniel Velsberg.

18 te 's-Gravenhage. Jeronimo, geb. te Leiden, oud 1 jaar 7 maanden, zoon van Dr. Scato Gocko de Vries, wonende te Leiden en van Sara Catharina de Vries.

18 te Delft. Euphemia Wilhelmina Susanna List, oud regentes van het weeshuis aldaar, bestuurslid van Tesselschade, wed. van Mr. C. E. Overgaauw Pennirs.

18 op den huize Vogelenzang te Bloemendaal, Jonkvr. Maria Cornelìa Catharina Egelina Barnaart, oud 56 jaar (N. *A. I.* blz. 42.)

18 te Hilversum. Cornelis Springer, oud bijna 73 jaar, geh. met N. ten Cate.

19 te Amsterdam. Johanna Hartwijk, geb. aldaar, oud 65 jaar, dochter van Johannes en van Aukje Rijnders Krins, wed. van Jacobus Gerard Bloys van Treslong (*H.* B. 1872, blz. 233).

19 te Zutphen M. C. A. A. Musquetier, oud 37 jaar.

21 te 's-Gravenhage. Joannes Jacobus Jansen van Afferden, geb. aldaar 27 Maart 1812, hoofdcommies bij het departement van Finantiën, versierd met het Metalen Kruis, zoon van Reinier en van Anne Catherine van Wijk, weduwnaar van Geertrui Hommes.

21 te Leiden. Rolina Petronella Los, geb. te Nieuw Beijerland 11 Juni 1809, dochter van Daniel en van Alìda van der Zeyde, geh. met Willem Hendrik Dominicus Suringar, geb. te Lingen (Hannover) 14 Oct. 1815.

21 te Quiddenham Hall bij Norfolk. George Thomas baron van Keppel, 6e graaf van Albemarle, viscount Bury, baron Ashford, geb. te Londen 13 Juni 1799, generaal in Engelsche dienst, lid van het Hoogerhuis, zoon van Willem Charles, 4e graaf van Albemarle en van Susan, dochter van Sir Coutts Trotter, baronet.

21 te San Remo. Hugh Hope Loudon, geb. te Samarang 19 Oct. 1818.

22 te Alkmaar. Jonkv. Jeannette Agnes van Foreest wed. van Pieter Lucius Wentholt. (W. III blz. 333).

22 te 's-Gravenhage. Jan Gerrit Moll, geb. te Arnhem, 2 Juni 1804, versierd met het Metalen Kruis, gep. rijks-ontvanger, zoon van Jan Willem en Elisabeth Visser, wedr. van Wilhelmina Jacoba van der Veld.

22 te Algiers. Jonkvr. Hermance van Karnebeek, geh. met N. van der Hoop Tilanus.

22 te Ginneken. J. A. van der Colff, oud 73 jaar, wed. van Jhr. B. de Jongh van Beek en Donk.

24 te 's-Gravenhage. Maria Elzina Petronella Tonckens, oud 30 jaar, geh. met Daniel Francois Scheurleer, (*W. III.* blz. 211).

25 te 's-Gravenhage. Gregorius Cornelis Carolus Thierens, geb. te Schoonhoven 15 Dec. 1866, gep. kapt. ter zee, zoon van Adolph Ernestus en van Johanna Cornelia Carolina Penning, geh. met Rebekka Adriana Hein.

25 te Almelo. F. J. F. Engberts, oud 68 jaar, wed. van Mr. A. M. Dikkers.

27 te 's-Gravenhage. Johannes Antonius Potter, geb. te Peins (Franekeradeel), oud 90 jaar, oud-resident in O.-Indië, zoon van Hebelius en van Anna Visscher, wedr. van Jacoba van Aerssen.

28 te 's-Gravenhage. Jacoba Elisabeth van Andel, geb. te Poederoijen, oud 33 jaar, dochter van Jan en van Hendrika Johanna van der Kolk, geh. met Johannes Opstelten.

INHOUD 1891 No. 5.

Hoorigen, Vrijen en Adel in Veluwe, door A. J. C. Kremer. — Bosboom-de Bruyn, door H. J. S. — Familieberichten over Februari 1891.

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 36b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . *f 10.00*
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen *f* 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad *f* 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . *f* 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 6. IXe Jaargang. 1891.

Jonkheer Imilius Frederik Storm van 's Gravesande van den Bramel.

Wederom trof ons genootschap een smartelijk verlies door het overlijden op den 17 Januari 1891 te Vorden, van den Heer Jonkheer Imilius Frederik Storm van 's Gravesande, heer van den Bramel, Offingahuis , Yzolda , Unia-, Lumea-State en Spellerhof, zoon van Jhr. Carel Jan Julius en van Anna Maria van Poppenhuisen, van de oprichting af was hij lid van „de Nederlandsche Leeuw".

Hij werd geboren te Leeuwarden den 3 Juli 1822, was te Zutphen gehuwd den 6 Augustus 1863 met Ernestine Amoene Sophia barones van Heeckeren van Waliën, geboren aldaar 30 October 1831, dochter van baron Willem en van Louise Ernestine Jeannette gravin van Gronsfeldt Diepenbroeck Impel, uit welk huwelijk zeven kinderen geboren werden.

De genealogische en heraldische studien gingen hem zeer ter harte. Geen werk op dat gebied verscheen of het werd door zijne inteekening gesteund.

Sedert 1853 was hij lid van den gemeenteraad zijner plaats van inwoning en sedert 1865 wethouder bovendien president-kerkvoogd der Nederlandsche hervormde gemeente te Vorden , plaatsvervangend kantonrechter en bestuurslid van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen aldaar.

Hieruit blijkt dat zoowel de maatschappij, als ons genootschap veel in hem verliest.

A. A. V. v. 0.

Geslachtboom van verscheyde Adelyke familien ,

by my Mr. Mattheus Brouerius van Niedek, gekopieert uyt een aloud handschrift op maagdeparkement, berustende onder de Erfgenamen van den Lt. Colonel de Virieuy in 's Gravenhage 1718.

GENIETS.

De stamme van die van Geniets binnen Mechelen heeft haren oorsprong genomen uyt dat oude Huys van Sleeuz, een van die zeven oudste nobele huyzen van Brussel, en draagt voor een wapen vijf rode st Jacob? schulpen in een zilver veldt, (1) hebbende op den helm een Sarazijn ridders gewijs met een witten opgeslagen hoedt met een roden sluyer en eenen roden krage, nevens d'vijf rode schulpen op een zilveren wapenrok, En zo dragen alsnogh die van Geniets, maar van andere coleuren, te weten van zwart in een gout veldt om diversche uytsprake, die daar rees onder die broeders, die zich al diverselijk moesten wapenen, gelyk het zelfde ook gebeurt

(1) In *Armorial général* onder Genits (Hollande)

is geweest onder de kinderen van Gestel. Deesen hebben zich bestadigt aan veele oude goede huyzen, te weeten aan die van Suls aan die van Lippens, aan die van der Balke, aan die Papegays, aan die van der Meer en aan die Hamers, alias Roelants, waar zijluyden bestaan den kinderen Roelants, gelijk ook bestaan de kinderen Schoofs, Beringen, Kerremans ende die kinderen Steelants in Vlaanderen, als ook gekomen wezende van een dochter van Boots, daer moeder van was Juffrouw Anna Boek, holt, levende nogh hedendaags van dit zelfde geslachte in Hollandt, die al te zamen gekomen zijn van eene dochter van 't geslagte van Hamers, alias Roelants.

Vranks.

De stamme van die van Vranks binnen Mechelen, heeft zynen oorsprongk uyt dat edele huys van Bautersem„ liggende buyten Mechelen by Hanswijk, 't welke zijluyden eensdeels gefundeert hebben, behoorende hedensdaags de goederen van Bau terzem door een dochter aan de kinderen Cats alias Pietersz. Die van Vranks hebben zich geallieert aan veele oude huyzen als aan die Kammen, Clerks, Bogaarts, Triapetijs, en aan die Hamers alias Roelants, van welke zyde zij al bestaan de kinderen Roelants;; voerende in heurlieden wapen twee roode lelien op een zilver veldt met een cantoen, daer in drie neergaande robynstaken en een half gout en half zwart veldt (2).

Rousselz.

'T geslachte van Rousselz heeft zijnen oorsprong uyt het edele huys van Horsnettes in Henegouwen, waar van zy nog hedensdags de heeren zyn ; 't zelve heeft zich aan veel oude Edele huyzen bestadigt, als aan dat van Haussijn, de la Croix. Cocx, Severy, de la Tour, van Loo, Hamers, (waar door zij de kinderen Roelants bestaan) aan dat van Schoofts, Wijts, Bogaarts, Beringen, Geniets, van der Strepen en Monceaulx ; Ende is van dezen stam nog mannelyk oir in wezen, wordende de goederen hedensdaags bezeten by Jonkheer Jacob Roussels, heere Jan van Belle, die met jonker Jan van der Strepen, twee gezusters getrouwt hebben, waar van nogh hedensdaags kinderen in Hollandt zyn, te weten Juffrouw Cornelia Roussele, oudste dochter van heer Andries Rousselle, heere van Ulemburg etc van welke zijde bestaan die kinderen Pels en Blcyswyk ende afgewylten de heerlikhcyt in 't Vosmaar.

van der Poorten.

Dit geslagt heeft zynen oorsprong genomen uyt den Peel, dragende tot een wapen drie goude poorten in een zwart veld en op den helm een diergelijke poort tusschen twee vleugels, (3) en heeft zig bestadigt aan veel oude edele huyzen te weten aan die van Heffen, Kerremans, Bax, Vlierden, Campen, Spierinx, Sults, Berrevoets, van der Veken, Papegaeys (alias de Lange), Hombeke, Vleminx alias van Oostenrijk, aan die van Boukhoven (hebbende een wapen als die van Arkel, maar van binnen in den schildt getandeert met blnauw) aan die Rovers, en aan die van Beveren, dat de laaste aliantie is geweest, door Jonker Matthys van der Poorten, die vier vrouwen gehadt heeft, als ten eersten juffrouw Anna Pinnocx van Loven, ten tweede juffrouw Geertruyd van Boukhoven, ten derde juffrouw Robertine van Beveren (gesproten uyt ten Peel, waarvan zy bestaan den, kinderen Roelantz, Moessche, van der Beeke, Vlierden, wezende mijn oude moeder, wiens geslacht nogh hedensdaags in de Kempen ende Hollandt floreert, waarvan ik nogh een geheele afkomste hebbe), ten vierde juffrouw Mngdalena Cats, alias Pietersz., van dewelkc geen kinderen gekoomen en zijn, bezittende hedensdaags heurlieden goederen de kinderen Cats, alias Pietersz., Vranks, Bogaart, Latem, van der Eck en Hennijn. Deeze jonker Matthys van der Poorten is te Mechelen gestorven, ende begraven te Klarisse, achterlatende een eenige dochter, geheeten juffrouw Agneese van der Poorten, die gehuwt is geweest. aan heer Marten Roelants, burgermeester te Mechelen, waarvan ik vervolgens afschryven zal, dat van deezen edelen stam geen mannelyk oir gekomen is, dan allenelyk een naturelyke of bastert zoone, jonker Johan van der Poorte genoemt, die in Spagne archier geweest is, ende in Brabant terug gekomen Schout van Santhoven gemaakt is, hebben alleenig een dochter, die nog onbestadigt is, achtergelaten.

Duffele.

De stam ofte het geslagt van die van Duffele is een oud huys, gesproten uyt die van Vliedenbeek, dragende voor een wapen drie vloeyende undes ofte golven van root in een zilver veldt, ende beneden in den voet zwart (4) ende heeft zich bestadigt aan veele oude huyzen, te weten aan die van Vranks, Hamijns, Wyts, Cats alias Pietersz., Manars en die Hamers, van welke zyde zij bestaat den kinderen Roelants, Schoofs, Karremans, Latem, Bogaart, de Hennijn, Wnchtendonk, van Os, en meer anderen geslachten, die nog hedendaags floreeren in diverse contreyen, doch en weete ik niet, dat eenigh mansoir van dezen stam meer overigh is, zyndc alle de goederen door veele nagebleve dochters aan andere geslachten overgegaan.

Pels.

'T geslagte van Pels heeft zijnen oorsprong genomen in het Vorstendom Cleve, alwaar hetzelve hogelijk bekrent is; ende zig bestadigt heeft aan veele oude huyzen. Van deezen stam is eene jonger zoon ten dienste van keyzer Maximiliaan met veele ruyteren en soldaten herwaarts overgekomen, toen gem. keyzer te Brugge gevangen lag, ende om zynen getrouwen dienst is hem vergunt het Rentmeesterschap van Bewester Schelde 'in Zeeland, waarna hij geworden is schepen van den Vrije in Vlaanderen, zijnde geheeten Cornelis Pels, dewelke niet dan twee dochters nagelaten heeft (5).

1". Sacquemina Pels, die ten manne nam den ouden Jan Vranks , van wien gekomen zijn alle de kinderen Pietersz. alias Cats, de kinderen Bogaarts en de Hennyns ;

2°. Cornelia Pels, die gehouwt is geweest aan Joachim Hamer alias Roelantsz. waaruyt gekomen is Jan Roelantsz., die zich nooyt bestadigt heeft, en gebleven is met de Mechelaars op de schepen, dienende den koning Christiernus, van Denemarken, die toen uyt zyn Ryk, verjaagt was.

Ende is deeze Cornelis Pels te Mechelen gestorven,

(2) In *Arm. gén.* Vranox (Brab.)

(3) In *Arm. gén.* Yerpoorten (Holl.) staat in rood drie gouden poorten. helmteeken wordt niet opgegeven.

(4) In *Arm. gén.* van Duffle (Malinee) komt het zoo niet voor.

(5) Cornelis Pels onbekend; Jan Pels komt voor als rentmeester van Zeeland Beoosterscheld in 1503.

ende aldaar begraven in den Fruythoof tot de minnebroeders bij Alyd van Bleyswijk zyne huysvrouw, daar hier na afgezeydt sal worden, dragende heurlieden wapen een roode poort in een zilver veldt (6), hebbende op den helm desgelyks een roode poort tusschen twee zilvere horens.

Bleyswijk.

De stam van die van Bleyswijk is gesproten uyt Hollandt, en bevinde, dat de Bleyswijken van over langen tijdt heeren van Bleyswijk (een heerlijkheyt nogh hedensdaags in wezen) zijn geweest, voerende tot een wapen drie roode fasçen op een zilver veldt, gebroken met drie rondeeltjens van zwart in zilver (7). Florerende nog heden veelen van dit geslachte in Hollandt, en hebben dezelven zich bestadigt aan veele oude adelijke huyzen, te weten aan die van Druynen, Haastrecht, Splinters, van Uytenham, Hogelande, Vadolyt, aan de kinderen Hamers (van welke zyde zy bestaan den kinderen Roelants) ende desgelijks aan die van Schoofs. Wyts, Duffele, Osmale, Bogaarts, Vranks, Cats alias Pietersz. , Wagtendonk en de Hamers, die allen bestaac den kinderen Hoelantsz.

van der Burgt.

'T geslagt van van der Burgt is gesproten uyt het oud en edel geslagte van de Baronnen of Baanderhecren van Huldenberg, waarvan zij van over langen tyd heeren geweest zyn , voerende tot een wapen drie roode merletten in een gout veldt, en op den helm een Sarazyns hoofd tusschen twee rode hamertjes (8), hebbende zich de broeders al diverselijk gewapent als een oud gebruyk onder de kinderen van Mailly als hier voren verhaelt is in het geslagt van Gestel, Boots, Genicts, Coninks, van der Noot. Deeze oude heeren van der Burgt, gezegt van Huldenberge , hebben zich bestadigt aan de oude en Edele huyzen van Bautcrsem, Vesmale, Hellemont, van den Tempel, Pottenberge, van de Grave, Cock van Nereynen uyt Gelderland, van Berchem, van der Linden, Roelants , Ophem, Dongelberge , Barnaige, Beekens van Vilvoorden, en van Maldeghem, van wien hier voormaals zijn gekomen de scboone heerlijkheden van Moesche, liggende in de kerke aldaar begraven de Edele Heer Gijsbrecht van Maldegem , hebbende getrouwt gehadt Juffrouw Machtelt van Moesick, waarvan nagebleven is een eenige dochter, gcnoemt Juffrouw Dierik van Moesik hebbende getrouwt Johan van der Burgt, meyer van Löven , van wien gesproten zyn twee zonen, te weten Jonker Pieter van der Burgt anders van Huldenberge, ongehuwt gestorven, ende Jonker Jan van der Burgt, heere van Moesche, na 't overlyden van zijnen broeder, die getrouwt is geweest met juffrouw Cateline van Duffel, van een oud geslacht, afgekomen van die Edele heeren van Duffel bij Mechelen, een oude baanderye van Brabant; uyt welk huwelijk is voortgekomen eene zoon, mede geheeten Jonker Jan van der Burgt, alias Huldenberge, die zich bestadigt heeft aan Juffrouw Odelia de Hamers, alias Roelants, dochter van heer Martin Roelants, hier voren gemeldt, waarvan nogh kinderen zijn., die alle de hier voorgenoemde alliantien bestaan -wat nu belangt de dochter, Juffrouw Anna van der Burgt, zuster van Jonker Jan van der Burgt, die is gehuwt geweest aan Willem van der Beeken van Vilvoorden, van wien ook kinderen gekomen zijn. — Deeze voornoemde heer Martin Roelants, burgermeester van Mechelen, schoonvader van den heere van Moesche, heeft by zijne huysvrouwe drie kinderen gehadt, te weten eenen zoon, nogh onbestadigt, en twee dochters, van dewelke de oudste, juffrouw Odilia de Hamers, alias Roelants, bestadigt is aan den heer van Moesche, hier voren vermeldt, voerende ten wapen drie rode hamers in een goudt veldt, in forme van steenhouwers hamers; en de jongste, juffrouw Geertruyd de Hamers, alias Roelants gehuwt is aan Jonker Carel de Hartoge , heere van Belgem by Cortryk, ende van Paddeschot in het land van Waas in Vlaanderen, voerende ten wapen een rood hartshooft in een zilver veld.

Epitaphe de feu noble homme Martin Roelantz. Nos vixisse juvat, famam sine labe fuisse (9).

de Hertoge.

'T geslacht van de Hertoge is veelerley, zo van wapenen, edeldom en afkomste van diversche huyzen als daar zijn: 1°. die Hertoges van Tienen, van een geheel oud en adelijk geslacht, voerende eenen roden lopenden leeuw in een zilver veldt , ten wapen, gelijkerwijs ook die van Bax, een aloudt edel geslacht in de Kempen, voeren; 2°. de Hertoges van Brussel mede een geheel aloud en adelijk geslacht, die in hun wapen twee roode poorten voeren boven gebroken met twee zilvere lelien in een blauw veldt en een cantoen, en zich bestadigt hebben aan de kinderen Mols ende Seraats Serclaas, en ten 3°. de Hertoges van Vlaanderen, gesproten uyt het geslagt van die oude heeren van Ingelmunster bove Cortrijk , welke bier mede eenzelfde wapen voeren, te weten een goud hartshoofd in een root velt (10), contrarie van coleur alleenig, daar die de Hcrtoges een root hartshooft in een goud veld voeren, als hier voren gezegt is, en mede van de heeren van Mailly. dragende zelfs de kinderen van deeze de Hertoge van Vlaanderen hun wapenen diverselijk, alhoewel van een en 't zelfde huys komende, als ik bier voren vermaant hebbe.

Roelants.

'T geslachte vau de Hamers, alias Roelants, is gesproten uyt den Edelen Huyze van de oude Baander heeren van Roetselaer , in 't quartier van Loven, gelijk ook doet het geslagt van Absalons binnen Loven, als mede gekomen van eenen jonger zoon; ende nadien de heeren van Roetselaer zich plagten te wapenen met drie roode lelien in een silver veld, voerende op den helm een roode lelie tusschen twee goude horens, zo dragen zulks als nog de Roelants ende Absalons, behalven dat zij in den voet daar nevens voeren drie gouden meerlen zonder bekken en pooten in een root velt (11), brekende de Absalons het wapen daar en boven met een cantoen.

(6) In *Arm. gén.* Pels (flandre) wordt helmteeken niet opgegeven.
(7) Onbekend wapen.
(8) In *Arm gén.* komt het wapen van Huldenberghe dit v. der Borcht anders voor.

(9) *Arm. gén.* Hamers. Flandre, andere kleuren en dwarsbalk.
(10) Volgens *Arm. gén. een* rencontre of aanziende kop.
(11) In *Arm. gén.* Roelants dit Hamers (de Hamer). Brab., Het helmteeken wordt hierboven opgegeven.

Ende is dat geslachte begonnen in 't jaar 1260 met Johan Roelants, die ook in diverse schepenen brieven de Hamer ofte Hamers genoemt word, en gehuwt is geweest met juffrou Anna van Gestel, van een out geslachte, dragende voor een wapen drie robijnstaken in een silver veld, gelijk die van Berchem, Ranst ende Elsdoorne, hebbende die allenig andere helmstekenen. Van Johan de Hamer alias Roelanta zijn gesproten alle de kinderen Roelants, ende hebben zich bestadigt aan die van Gestel, Boots, Nieuvelt, Hofstayen, Heffen, Putte, Schooffs, Liesvelt, Imbrechts, Mols, Geniets, Duffel, Pels, Bleijswijk, Vranks, Roussel, van der Poorte en van der Burgt alias Huldenberge.

GESTEL.

'T geslachte van Gestel binnen Mechelen is gesproten uyt het Edele huys van Bartholts, hier voormaals Heeren van Mechelen, dragende zij nogtans hun lieden wapen van root ofte robijn-staken in een silver veldt, ende op den helm een zarazijn met drie recht neergaande robijnstaken op de borst (12), en overzulks geheel anders dan die oude heeren van Mechelen voerden, dewelke drie goude staken op root droegen, twelke altijt een out fatsoen ofte gebruyk geweest is, onder den ouden adel, gelijk die van Mailly, waarvan de outste zoon alleenelijk in zijn wapen drie groene hamertgens draagt, dragende de andere broeders al diverselijk, te weten gout, root ende zwart. En is van dezen Bartholts mede gesproten 't geslachte van die van Brechem (13).

BOOTS.

Deeze familie heeft haren oorsprong uyt het oude huys van de heeren van Steene , alias de la Piede (14) dragende voor een wapen negen goude kouxken in een cantoen, met twee zilvere leliën in een blauw velt, (15), gelijk die Pypenpois dragen, en de Spirinx te Brussel. Ende zijn die van Boots gehuwt geweest met zeer edele stammen, als aan die van Hofstayen, van Aerps, van Meuyzen , Steelants, Kranen en Vleesbeek, die alle den kinderen Roelants bestaan.

NIEUVELDT.

Dit geslachte is gesprooten uyt dat van Boots, voerende ten wapen twee zilveren lelijën in een blauw veld met een cantoen van de van der Meeren, te weten drie rode staken op een zilver veldt (16), gelijk hedensdaags nogh te zien is in diverse kerken van het landt van Grimbergen ; ende heeft zich bestadigt aan die van der Tommen, van Ophem, van den Bossche en van den Balke, die alle te zamen den kinderen Roelants bestaan, als gekomen wezende van Johan, hier voren genoemt, en het helmteken hebben als die van Boots.

HOOFTSTAYEN.

Deeze stam is gesprooten uyt het edele huys van Steene, hebbende dat in bezit gehadt de heerlikheyt van Kampenhout en zijn die van Hooftstayen geällieert met veele oude Edele huyzen als aan die van Iluldenberge, Vlemminx alias van Oostenrijk, aan de Mols, van Campen, Colibrant, Kets, van der Delft en van der Aa, die alle ook de kinderen Roelants bestaan. Dit geslacht voert ten wapen een roode fasche ofte Balk, waarop vier goude kruysjes in een zilver velt (17).

HEFFEN.

Dit geslachte is gekomen uyt het Edele huys van Hombeek, hier voor maals geällieert met de heeren van Rumpts, Willebrouck en Hoboken, waar uyt de Kerremans gesproten zijn, ende heft hetzelve veele oude nlliantiën gedaan, te weeten aan de Schoonjants van der Aa, van Banssel, van der Poorten, Wachtendonk, Beringen, van Diest en Vynerzem, dewelke alle den kinderen Roelants bestaan, als gekomen van den ouden Jan de Hamer; twapen van deezen stamme bestaat in drie zwarte meerlen zonder bekken en poten in een gout velt (18).

VAN DER PUTTEN.

De stam van die van Putten is gesproten uyt het Edele huys van Blehem, maar draagt diverse coleur van wapen, gelijk hier voren dikwijls verhaalt is in diverse wapenen van Mailines; deeze van der Putten zijn geâlliëert geweest aan die van Gent, van Vlierden, Bax, van der Pulle ende aan de Roelants, waarvan zij al die kinderen Roelants bestaan, als gekomen wezende van den ouden Jan Roelants ende Juffrouwe Anna van Gestel ; twapen van dit geslachte zijn drie groene caprocnen in een zilver veldt

KERREMANS

Dit geslachte, gesproten uyt dat van Heffen heeft veele schoone alliantiën gedaan aan veele edele geslagten, namentlijk aan die van Banssel, van der Aa, Schoofts, van der Poorten, Voosdonk, Diest, Oyenbrugge en Plalynes , waarvan men hedensdaags nog een hoogh verheve sepulture kan zien in onzer lieve Vrouwen kerke binnen Ncchelen , dragende tot een wapen drie zwarte meerlen in een gout veldt, gelijk die van Heffen, waar van het geslachte hedensdaags nogt floreert in Mechelen.

VAN BERINGEN.

Dit geslachte is gesprooten uyt het Forstendom van Gclre, ende heeft zich bestadigt aan veele edele en oude huizen, en zich in diverse oorden verspreydt, namentlijk in Brabant en zonderling in Mechelen, en zich geallieert aan die van Banssel , van Diest geheten Viversem , Voosdonk, Heffen en Hamers, waardoor zij den kinderen Roelants bestaan, van wie gekomen is Jonker Joachim van Beringen, in zijnen tijd Communimeester van Mechelen, van den welken geene kinderen meer in 't leven zijn. Deeze familie voert ten wapen drie zwarte haantjes in een zilver veldt, ende op den

(12) In *Arm. Gén.* in goud drie roode palen Het helmteeken wordt boven aangegeven.
(13) Niet in *Arm. Gén.* Brechem, zal moeten zijn Berchem.
(14) Lapidem.
(15) *Arm. Gén.* Boets of Boot (Brab) en de Boot, huit besans en orle.
(16) Niet in *Arm. Gén.*

(17) Zie in *Arm. Gén.* op den naam van Hofstadt oude Hofstades.
(18) In *Arm Gén.* Heffene.

helm een dito haantje tusschen twee vleugels (19), gelijk hetzelve te Mechelen met zestien quartieren te zien is in de kapelle van Diets.

Schoofsz.

Die van Schoofsz binnen Mechelen zijn gesproten uyt het Edele huys van de oude baronnen van Canu uyt Schotlandt voerende dezelfde wapenen, die deeze heeren dragen, te weten drie goude schoven in een blaauw velt en op den helm een gouden Hooft met een gouden hoedt, vóór opgeslagen, tusschen twee vleugelen (20). Dit geslacht heeft veel schoone en edele alliancien aangegaan, als met die van Hombeek, Banssel, Schoonjans van der Aa, Eekhoven, van der Aa, Cortenbach, van Bierle, Kerremans, Gottengis, Merode, Bouvenkerke, Voosdonk, Croesers, Hamers, van Gent, Ursel, Muysen, Triapans, Pypenpoys en Boots, hebbende zij hier voormaals ook geweest heeren van Blasvelt, dat door alliancie van een dochter geweeken is van dezen huyze.

Van dezen stam zijn hedendaags niet meer dan twee zoonen overgebleven, namentlijk

1°. Jonker Philip Schoofsz, die geen zonen heeft.

2°. Jonker Willem Schoofsz, die eenen zoon agtergelaten heeft, apparentelijk erfgenaam van deezen stamme,

welke twee broeders nevens een zuster, juffrouw Maria Schoofsz, gekomen zijn van heer Philip Schoofsz, Ridder, burgemeester van Mechelen, die getrouwt hadde vrou Anna de Hamer, alias Roelants, van welke zijde zij zeer naar den kinderen Roelants bestaan, gelijk ook doen de kinderen van Beringen, de Karremans (sic) en die van Geniets, alsmede gekomen zijnde van een dochter de Hamer, alias Roelants.

Liesveldt.

De stamme van Liesveldt is gesproten uit het oude huys van de heeren van Muyzeu, heeren van Wildere, dat hedensdaags die van Immerseel toekomt, voerende gelijke wapenen, te weten eene zwarten leeuw in een silvcr veldt, en op den helm een gelijken leeuw alt klimmende, springende uyt een tobbeke (21), ende heeft die stamme veele schoone alliantiën gedaan, als met de Hooftstayers, Mols, Hamers, Imbregts, Beringen, van der Heyde, Hoefnagels en die van Coupreville (waal: van de kinderen nogh leven) ende met veel andere oude geslagten, bestaande die van Licsvelt ook heel naai den kinderen Roelandts, als hier voren blijkt.

Imbrechts.

De familie van Imbrechts binnen Mechelen is oorspronkelijk uyt het dorp Heelewijk, alwaar zij schoone goederen gehadt heeft, zijnde dezelvde met de dochteren van deezen huyze afgeweken. Deze Imbrechts hebben zich aan veele oude huyzen bestadigt, als aan die van Duffel, Vraux, Reijnbouts, Wijnts en de Hamers, alt voren vermaant is, zijnde van dit geslagte geen mansoir meer in wezen, en de goederen in vremde handen; hun wapen bestont uyt een zwarten Chivron met twee ketenen aan malkander van zilver in een gout veldt (22).

(19) In *Arm. gén.* geen helmteeken.
(20) In Arm. *gén.* geen helmteeken.
(21) In Arm. *gén.*: andere kleuren en geheel ander helmteeken.

Mols.

'T geslachte van Mols is gesproten uyt het oude huys van Heffen, te weten van een jonger zoon, dragende v'oor een wapen twee zwarte meerlen in een gout veldt met een cantoen, daar in eene groene boom, twelk erene brekinge is van een jonger zoon; ende is hetzelve geallieert geweest aan diverse goede oude huyzen als aan die Kerremans, de Bruyne, Hooftstayen, Liesveldt, van den Tempel en de Hamers, waarvan de Mols zeer naar den kinderen Roelants bestaan, ende anderen, gelijk die van Beringen, als ook gekomen van een dochter de Hamer, gelijk hier voren verhaald is.

Medegedeeld volgens de copie door

's-Gravenhage. Fred. Caland.

(22) In *Arm. gén.* aldus en beter te begrijpen: Imbrechts (Iles Baléares) d'or an chevron de pu. oh. d'une ohaine de 4 chainons d'arg mise en chevron, zoo ook Ingelbrecht (Flandre) met zwarte keper.

Geslacht Fockens.

Wapen, volgens *Navorscher* 1888, bladz. 75: 1. een fokkemast, 2. drie boomen naast elkander (Froon?), 3. twee opstaande vederen, vergezeld in het hoofd van een ring (Muntinghe), 4. Veldtman.

Ds. Couvée te Zeist, na te noemen, heeft een cachet van zijn lsten schoonvader met hetzelfde wapen, doch sen halve adelaar in plaats van 2 en 4. Verder is daar de ring in 3 een zegelring, althans een ring met een Steen, welke laatste naar boven gekeerd is. Helmteeken niet nangegeven. Hoe zijn de kleuren ? Weet soms iemand iets te melden omtrent de samenstelling van dit wapen (uit parentages te verklaren) en het verschil tusschen de twee opgaven ?

Navorscher 1888, bladz. 75, maakt melding van een geschrift „Ter bruilofte van den Weleerw Heere Johannes Fockens, Bedienaar des Goddelijken Woords te Ransdorp en de jongkvrouwe Zuzanna Gesner. In den echt vereenigd te Ransdorp den 4den van Oogstmaand MDCCL. Hij voerde het eerst vermelde wapen. Voor Gesner, zie Rietstap.

Verder zijn mij bekend:

Harmannus Frederik Theodoor Fockens woonde met zijne vrouw Egberdina Schrader op Schoonholm, een buurt te Groningen. (Wie weet meer van deze personen).

Zoon:

Lucas, geb 19, ged. 21 Sept. 1763 te Groningen, gest. te Sneek 13 Juli 1850, predikant te Windeweer en Lula 1790, Ruinen 1797, Grijpskerk 1798, Twijzel en Kooten 24 Apr. 1803, en Sneek 1 Nov. 1807. Huwt Wilhelmina Havingha, ex matre Titia Ippius (wie is haar vader en hoe is haar wapen, en hoe dat van Ippius ?)

Kinderen: (10?)

1. Dr. Herman Frederik Theodorus Fockens, geb. te Windeweer 1794, pred. te Goïngarijp 10 Maart 1816,

Hellum 1817, Twijzel en Kooten 13 Dec. 1818, emeritus 1 Juni 1867; sterft te Amersfoort 17 April 1868. Hij was een, ook door zijne geschriften, bekend godgeleerde. Huwt?

Kinderen :

a. Eene dochter, huwt Dr. M. N. Ringnalda, pred. te Gorredijk 1861, Deinum 1867.

b. Lucas Fockens , geb. te Twijzel, theol. stud. te Utrecht 1845, hulppr. te Reitzum 1851, Eck en Wiel 1852, pred. te Dragten 1853-57.

c. ? Jan Daniel Fockens, geb. te Twijzel , theol. stud. te Utrecht 1546.

2. Eppo Ippius Fockens, volgt

3. Gerhard Reinier Fockens , geb. te Sneek, lith. stud. te Utrecht 1824 cn med. stud. aldaar 1837.

4. Itia Henriette Fockens.

5. Titia Fockcus

6. Egberdina Catharina Fockens.

7. J. M. Fockens (zoon of dochter).

8. Engelbertus Schrader Fockens, geb. te Twijzel 1804, theol. stud. te Utrecht 1822, proponent 1828, pred. te Jutrijp en Hommerts 16 Nov. 1828. Emeritus 1876.

9. ?

10. E Fockens?

Eppo Ippius Fockens, kapitein bij de Ned. Marine, tr. 1836 Jvr. Johanna Petronella Rammelman Elsevier, geb. 27 Maart 1813, gest. te IJlst 6 Jan. 1878, dr. van Jhr. Isaac Johannes It. E gouverneur van Curaçao en ondcrhoorigheden (uit Lodewijk E. kapitein bij de Ned. Marine en Johanna de Gorter) en van Johanna Petronella Martinius (uit Dithmar en Petronella Elisabeth Johanna Wijnstok).

Kinderen :

a. Eppo, boekhandelaar te Franeker.

b. Isaac Johannes, geb 1 April 1839, Theol Stud. te Utrecht 1857, pred. te Heerme 1 Maart 1863, Aarlanderveen 1865, Reest 5 April 1868, Scharnegoutum en Loëgn 2 April 1871, gest. 29 Dec. 1836, tr. M. de Mare, uit Leiden dr. van Abraham en Johanna Catharina van Bentcn.

Kinderen: (o. a)

Abraham Johannes Catharinus 1. F. geb. 1868, gest. tc Leiderdorp 27 Dec. 1883.

c. Anna Wilhelmina 1. F. geb. Ede 28 Sept. 1837, gest. te Doesburg 31 Mei 1862 (zie de gedr. lijkpredikatie van haren echtgenoot met de toespraken bij het graf door de pred. Bervoets en de Geer) tr. 5 Mrt. 1858 Abraham Couvée, geb. te Leiden 23 Jan. 1837, pred. te Schoonrewoerd 1858, Doesburg 1861, Barneveld 1869, Breukelen 1873, Zeist 3876, zn. van Abraham en Elisabeth Jacomina van Buuren. (Zie voor zijn wapen Rietstap 2e ed. doch wat R. als rood opgeeft, is zwart op een cachet). Uit dit huwelijk 2 dochters waarvan de oudste tr. Ds. A. F. Adriani, thans te Zwolle. Hij hertr. te Arnhem 5 Nov. 1864 Susanna Henriette de Wildt. dr. van Gerardus Hugo en Hester Emerentia Noortbergh van Brandwijk.

Jhr. Mr. Baerdt van Sminia noemt in zijn bekend werk over de Grietmannen van Friesland vele leden van een geslacht Fockens. Of deze tot het hiergenoemd geslacht behooren is mij niet bekend. Er bestaat nog eene familie F. (waartoe de tegenw. predikant te Schelluinen behoort : N. P. F., zoon van C. F. en N. Witsen Elias) welke leeuwen in haar wapen voert, dus hier niet behandeld wordt.

Wellicht kan iemand dit fragment geneologie aanvullen.

Utrecht. H. J. SCHOUTEN.

Van Brandwijk. — Herenbras.

Johannes Noortbergh, geb. te Gouda 2 Dec. 1732, gest. te ? in Oct. 1792, Heer van Bleskensgraaf (door zijn huwelijk?) werd 1756 te Leiden J. U. D., was te Gouda Raad in de Vroedschap, Kerkmr. der Groote kerk, Dijkgraaf der Krimpenerwaard, werd op 1 Jan. 1757 gecommitteerd ter dagvaart in de Staten van H. en W. Fr., werd Jan. 1761 schepen van Gouda, was daar verder Raad, Burgemeester en gecommitteerde Raad in de Rekenkamer (zoon van Quintinus, pred. te Pernis, Strijen en Gouda en van Hester Herenbras) tr. te ? 3 Aug. 1761 Geertruid v. B., geb. te ? 24 Maart 1739, gest. te Beek 28 Jan. 1821.

Gevraagd worden aanvulling der lacunes en ouders, zoo mogelijk verdere afstamming, van Geertruid v. B. In het *Algemeen Ned. Familieblad* 1889 komt tegenover bl. 94 eene plaat voor met de wapens der heeren van de Illustre L. Vr. Broederschap te 's Hertogenbosch. Hierbij is dat van Jacob v. B., Raad en Schepen in den Bosch 1742 (n. 1. 1742 lid geworden van genoemde broederschap). Is deze wellicht do vader van Geertruid? Ook het wapen der moeder van Geertruid v. B. en de betrekkingen van haren vader worden gevraagd ten behoeve van een kwartierstaat. Was G. v. B. vrouw van Bleskensgraaf?

Hester Herenbras is geb. te Goud a 3 Sept. 1712 (?) en aldaar gehuwd 27 Nov. 1723 (?) en overleden in dezelfde plaats 28 Dec 1733. Hoe is haar wapen en hare afstamming ?

Een der beide jaartallen 1712 of 1723 is natuurlijk foutief.

U. H. J. S.

Familieberichten.

MAART 1891.

GEBOORTEN.

1 te Ambarawa (Samarang) N., zoon van N. van Blommesteyn en van C. C. van der Heyden.

2 te Zutphen. N. en N. zoon en dochter van Jean Samuel François *van Hoogstraten* en van Louisa Dorothea Adriana Petronella van Son.

3 te 's-Gravenhage. Emile Josephus Marie, zoon van Emile Alexis Maria van der Kun en van Maria Elisabeth Joanna Stephanie de Bruyn.

4 te 's-Gravenhage. Maria Euphrosine, dochter van Johannes Eliza Herman Bakhuyzen en van Jeanne Marie du Rieu.

5 te 's-Gravenhage. Caroline Marie Henriette, dochter van Dr. Henri Jean de Dompierre de Chauffepié en van Eugenie Scherius.

7 te 's-Gravenhage. Alexander, zoon van Lodewijk Eduard Asser en van Euphrosinc Adolphine Charlotte Mussche.

7 te 's-Gravenhage. Nicolaas Herman, zoon van Harmen Jurjens Wesstra en van Catharina Joanna Hamilton of Silvertonhill.

7 te Scheveningen. Christina Elisabeth, dochter van Carl Vollgraff en van Deliana Declrica Boodt.
7 te Haarlem. N., zoon van N. Petri en van H. C. van Eyk van Voorthuysen.
8 op den huize Leeuwenhorst te Noordwijkerhout. N , zoon van Jhr. N. Gevers van Kethel en Spaland en van N. van Haersma de With.
9 's-Gravenhage. Clémence Ida Huberta Maria, dochter van Clemens Lambertus Joannes Martens en van Maria Huberta Antonia Blaisse.
9 te Amsterdam. Jan Othmar, zoon van Gerrit Othmar Coster en van Chrtstina Augusta Schwartz.
9 te Roermond. Marie Leopoldine Jacqueline Sophie, dochter van Mr. Jacobus Elizeus Johannes Maria van der Kun en van Sophie Eugénie Paulina Raphael Storms.
9 te Rotterdam N., zoon van Dr. N. Nolen en C. G. C. Cramer.
15 te 's-Gravenhage. Jeannette Françoise Adriennc, dochter van Johan Floris Dijckmeester en van Ottolina Petronella Hendrika Hondius.
15 te Brummen. N., dochter van A. E. Zimmerman en van Jacoba Elisabeth barones van Rhemen.
17 te 's-Gravenhage: Vincentius Cornelius Maria, zoon van Mr. Antonius Franciscus Adolphus Leesberg en van Antoinette Cornelia Maria de Charro.
18 te Zeist. N., zoon van Jhr. Frederik van Reenen en van Jeanne Louise Fransen van Putte
21-28 te Ambon. N, dochter van Jhr N. van der Maessen de Sombreff en van B. Reineke van Stuwe
27 te 's-Gravenhage. Frederik Marie, zoon van Marcus Anne van Hasselt en van Anna Adriana Reiniera Hendrika Graevestein van Heyst.
29 te Boschkappelle. N., dochter van Karel Jan André Guyon baron Collot d'Escury en van Anna Maria Wilhelmina Fredrika van Doorninck.
29 te 's-Gravenhage. Alcsander Frederik, zoon van Mr. Horace Hugo Alexander Neys en van Johanna Charlotte van Vollenhoven.
31 te 's-G ravenhage. Catherine Adeline., dochter van Mr. Willem Bernard Reinier van Welderen baron Rengers en van Adeline Hermance barones van Heemstra.
31 te Nijmegen. N, dochter van N. Scheltema en van C. A. W. Arendsen Hein.

HUWELIJKEN.

4 te Nijmegen. Pieter August Moorrees, geb. te Breda 30 Nov. 1842, gep. kapt. der artillerie, zoon van Franciscus Carel Wilhelmus en van Wilhelmina van Blarkom met Jonkvr. Jaqueline Arnolda Henriette de Lannoy, geb. te Olst 6 Juni 1848, dochter van Jhr. Jacques Arnold Henri en van Jenneken Boomsma.
5 te 's-Gravenhage Albertus Brunting, geb. te Soerabaja, oud 29 jaar, directeur der fabriek de Nijverheid te Oegstgeest, zoon van Albertus en van Christina Louisa Buys, met Carolina Henrietta Adriana Evers geb. te 's-Gravenhage oud 33 jaar, dochter van Philippus Constatijn Evers en van Maria Adolphina Henriette van der Schooren.
7 te 's-Gravenhage. Albertus Frederik Johan Reiger, geb. te Amsterdam, oud 35 jaar, zoon van Mr Frederik Ulrich Herman en van Susanna Elisabeth Fisler met Françoise Sophie Cornélie van Voorthuysen, geb. tc Groningen, oud 24 jaar, dochter van Mr. Gideon Jan Marius en van Reinhardina Godefrida Benjamina van Overveldt.
10. te Banjoemas (0. Indië). F. C. de Ruyter de Wildt, met Marie Hissink.
12 te Bussum. Jacobus Johannes Peman Kakebeeke, geb. te Kloetinge, zoon van Jacob Quirinus Cornelis Peman en van Catharina Maria Welleman met Carolina Cornelia Lawson.
14. te Soerabaya. Johannes Cornelis van Sommeren Brand, geb. te Silatiga 4 September 1861, klerk bij het vendudepartement, zoon van Karel Adolphe en van Anna Reiss, met Clara Helena Hönig, geb. te Salatiga 19 Juni 1872.
17 te 's-Gravenhage. Mr. Adrianus Johan Emanuel Arnold Bik, geb. te Sondanglaut (res. Cheribon) 12 Juni 1855, zoon van Frederik Arnold en van Anna Josepha Francis, met Adriana Henriette Enger, geb. te Djocjocartn (Java) 13 Oct. 1866, dochter van Gerhardus Frederik en van Charlotte Meyer Timmerman Thijssen.
21-26 te Djocja F. G. van Lawick van Pabst met M. M. R van Delden.
21-26 te Batavia W. L. Waller Diemont met L. Ch. Bertha Degent.
24 te 's-Gravenhage. Hendrik Jacob Paul Albert Kiersch, geb. te Aarle Rixtel, oud 38 jaar, leeraar in de letterkunde te Rotterdam, zoon van Johan Christoph en van Petronella Adriana Alberta Paulina Laats, met Catharina Antonetta Petronella Fentener van Vlissingen, geb. te Helmond oud 26 jaar, wed. van Wilhelmus Johannes Vigelius , dochter van Pieter en van Gerarda Catholina Julia Ramaer.
25 te 's-Gravenhage. Philip Egbert Coster, geb. te Paramaribo, oud 29 jaar, officier van gezondheid van het O. 1. leger, zoon van Askubald Maurits en van Paerl Isay Abrahams , met Charlotta Wilhelmina de Liefde, geb. aan den Helder, oud 30 jaar, dochter van Wiggert en van Charlotte Barendina Maria Elisabeth Marchant.
26 te 's-Gravenhage. Cnrel Eduard Mercier, geb. te Amsterdam, oud 28 jaar, makelaar in assurantiën te Amsterdam, zoon van Carel Eduard en Johanna Hermina Meder, met Elisabeth Hermina Stipriaan Luïcius, geb. te 's-Gravenhage 17 Aug. 1865, dochter van Mr. Arnout Martinus en van Jacoba Elisabeth Hermina Verkerk Pistorius.

STERFGEVALLEN.

3 le 's-Gravenhage. Salomon van Deventer, geb. te Zwolle 24 Febr. 1816, ridder der orde van de Ned. Leouw, enz, oud-resident, gepens. raad van Ned. Indië, zoon van Jan Salomon en van Caroliua Lucretia Kruseman , wedr. 1°. van Titia Henriette Jacoba Wilhelmina Elisabeth d'Ozy en 2". van Jenny Herminc Dorothé Cornelie Kruseman.
3 te Utrecht G. C. Deketh.
3 te 's-Gravenhage, Elisabeth Alegonda van der Feen, geb. te Leeuwarden, oud 57 jaar, wede. van Karel Hendrik Burgemeister , dochter van Hendrik en Anna Christina.
4 te 's-Gravenhage. Reinier Hendrik Otto Schlingeman, geb. te Zwolle, oud 34 jaren, 1ste luit. der huzaren,

zoon van **Albertus** en van Adrienne **Alberta** Sandberg, geh. met Victoire **Jeanne** Dittlinger.

4 te 's-Gravenhage. Alberclina Burcharcla de Rechteren van Hemert , geb. te Doetinchem, oud 80 jaar, dochter van Willem Jacob en van Catharina Janssen, wede. van **Johan** Coenraad **Manssen.**

4 te Maastricht. George Severyn de Veer, **oud** 84 jaar, commandeur der orde van de Eikenkroon, ridder der orde van den **Ned** Leeuw, van de Frans Josephs Orde van Oostenrijk, staatsraad honorair, **wedr.** 1°. van **Jannetje** Constantia **Schotborgh** en 2". van Henriëtte van **Genderen** (*W. 111,* blz. 255).

6 te Haarlem. David George **Esscher,** oud 49 jaar, emeritus predikant, geh. met N. Abbing.

7 te Zaandam. Christina Wilhelmina **Boerée** , geh. met Mr. Lodewijk Carel Ferdinand Gasinjet (*W. I,* blz 295).

7 te Leeuwarden Jhr. Mr. Cornelis Jacob Speelman, oud 73 jaar, ridder der orde van den Ned. Leeuw, **oud** president der **arrondissements** rechtbank, geh. met Elisabeth Woltera Sandriua **Enschedé** (*M. N. A.*, blz. 172).

9 te Haarlem. Theodorus Franciscus Boerlage, oud 64jaar.

10 te Haarlem **Daniel** de Lang **Evertsen,** oud 53 jaar, geh. met N. **Kuyleman.**

10 te Zeist. Geertruida Margaretha van der Haar, oud 17 jaar, dochter van N. en van G. J. Vollenhoven.

11 te Atjeh gesneuveld. N. van Wichercn , kapitein der inf. van 0. 1. Leger, geh. met **C. Piper.**

13 te Goes. **Marinus Johannes** Soutenclam, geb. te Goes 17 Sept. 1810, ridder der orde van den Ned. Leeuw en van de Eikenkroon, versierd met het Metalen kruis, majoor-commandant der d. cl schutterij, zoon van Jan en van Margaretha Stewart.

13 te Zwolle. Sara Sophia **Hermanna** Sichterman, geb. aldaar 22 Sept 1816, wede. van Honoré Antoon **Dorus** Idzend baron van Haersolte van Zuthem (R., blz 156).

14 te Haarlem. Jan David Wolterbeek, gep. schout **bij** nacht, wed,.

15 te Amsterdam. C. Ploos van Amstel, oud 60 jaar, geh. met N. de Bruine.

16 te 's-Gravenhage. Paulus van Harrevelt, geb. aldaar 24 Juli 1823, gep. luit kol. intendant, zoon van **Everhard** en van Johanna Maria **Hofhout,** geh. met Hendrica Cornelia Pfeiffer, geb. te Delft 23 Jan. 1831.

17 te 's Gravenhage. Carel Willem **Ferf,** geb. te Bergum, oud 13 jaar, zoon van Mr. Horatius en van Cornelia de Kok.

17 te 's-Gravenhage. Jonkv. Nancy Anna Six, geb. aldaar 3 Febr. 1890, dochter van Jhr. Johan Diederik en van Goertruida Johanna Sophia **baronnes** van Lijnden.

17 te Zutphen Louisa Dorothea Adriana Petronella van **Son,** geh te Bennebroek 4 Juni 1890 met Jan **Samuel François** van ***Hoogstraten.*** (Maandblad 1890 blz. 71)

18 op den huize Eversdijk **bij** Biezelinge. Mr. **Pieter** Hendrik Saaymans Vader, oud 91 jaar, **oud rechter** te Goes, oud lid der 2cle Kamer der Staten Generaal, **wedr.** 1°. van Jonkv. Maria Elisabeth Pompe van Meerdervoort en 2". van Gabrielle Louisa van **Rijswijck** (*W. 111,* blz 244).

19 te Leeuwarden. Adriana Janke Albarda oud 68 jaar, wede van **Douwe** Jan Vincent baron van **Sijtzama** (*R.* blz. 143).

19 te Haarlem. Laurina Frederika Theresia **Roessing** van Iterson , **oud** 66 jaar, geh. met J. J. H. van Kervel.

21 te 's-Gravenhage Elisabeth Wijnanda van Goudoever, geb. te Gorinchem, oud 78 jaar, dochter van Hendrik Jan en van Anna Maria Kolff.

21 te **Nijmegen. Jhr.** Jan Cornelis **Westpalm van Hoorn,** heer van Burgh, luit. ter zee lste **kl,** commandant van Hr. Ms. stoomkanonneerboot Merva, ridder der orde van de Kroon van Italië, geh. met Jonkv. Josina Cornelia Arnolda van Rappard ***(Maandblad 1889,*** blz. 63).

22 te Boxtel. Franciscus Gerhardus Adolphus **Reinerus** baron van Lamsweerde, geh. met Maria Eugenia **Antonia** Oliviera Victoria **baronnes** van Hackfort tot ter Horst (*N A III.* blz. 161).

24 te Zwolle. Coenraad Willem Antoni baron van **Haersolte** van Zuthem, gob. in 1842, secretaris en burgemeester van Zwollerkerspel , zoon van baron Ronoré Antoon **Dorus Idserd** (zie op 13 dezer), geh. in 1874 met Helena Debora van **Reede,** geb. 1854.

25 te 's-Gravenhage. Maria Anna Rambonnet, geb. te **Kampen,** oud 70 jaar, dochter van **François** en van Henrietta Rebecca Laurentiua Schuylenburg.

25 te Amsterdam. Rebecca Mencles, oud 74 jaar wed. van Jhr. Mr. **Moses** Salvador. (Maandblad 1884, blz. 100).

26 te Groningen. Jhr. Mr. Willem Jan Quintus, griffier bij het kantongerecht te Groningen, geh. met Scheltina Anna Ida Geertruida Kool. (*N. A. I*, blz. 203 en 204).

36 te Scheveningen. **Herman** Frederik ten **Kate,** oud 69 jaar, **wedr.** van Madelon Sophie Elisabeth Thooft, geh. met Carolina Henriette Constantia Pierson.

36 te Dordrecht. H. J. A. Schouten, oud 45 jaar.

36 te Utrecht. C. J. van Baerle, **oud** 45 jaar.

28 te Sellingen. Edo **Johannes** Offerhaus, geb. te Hoogezand. 22 Febr. 1855, zoon van Mr. Johannes en van Elisabeth Sibendina Slot.

29 te 's-Gravenhage. Johan Willem **Binkes,** geb. te **Bolsward** 10 Mei 1828, gep. vice admiraal, adjudant i. b. d., van wijlen Z. M. den Koning, ridder der Mil. Willemsorde, van den Ned. Leeuw, grootkruis der orde van de Eikenkroon, ridder 3cle kl. van den **Gouden** Leeuw van Nassau, enz. , zoon van Christoffel en van Elisabeth Munt, geh. met Titia Lemke.

29 te 's-Gravenhage. Martinns van Rees, geb. aldaar 15 Maart 1888, zoon van Mr. Theodorus Helenus en van Annie Mary Jenny Roux.

30 te Doesburg. H. P. J. **Tollens,** oud 78 jaar, zoon van den dichter.

31 te Amsterdam. Mr. **C.** M. J. Willeumier, geb. te Amsterdam, oud 47 jaar, lid der Provinciale Staten van N. Holland en van den gemeenteraad van Amsterdam, geh. met 1. C. Spengler.

31 te Samarang. **A.** ten Bosch, dirigeerend officier van gezondheid lste kl.

INHOUD 1891. No. **6.**

Jhr. 1. F. Storm van 's Gravesande van den **Bramel, levensbericht** met wapen, door A. A. Vorsterman van Oyen. — **Geslachtboom** van verscheyde **adelijke familien,** van Mr. **Matheus** Brouerius van Niedek, door **Fred. Calaar.** — Geslacht Fookens, door H. J. Schouten. — Van **Brandwijk, door H.** J. Schouten. — Familieberichten over Maart 1891.

Gedrukt bij **GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN** te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie vao het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. VORSTERMAN VAN OPEN, *Laan Copes van Cattenburch 36b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . ƒ 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen ƒ 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad ƒ 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . ƒ 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 7. **IXe Jaargang.** **1891.**

Inlijving en verheffing in den Nederlandschen Adel.

Bij Kon. besluit van 23 Mei 1891 is Jacobus Johannes van Raab van **Canstein**, te Schiedam, met al zijne wettige, zoo mannelijke als vrouwelijke afstammelingen, in den Nederlandschen adel ingelijfd met de praedicaten van Jonkheer en van Jonkvrouw.

Bij Kon. besluit van 23 Mei 1891 is Mr. Anthonie Thomas Johannas Schade van **Westrum** te Arnhem, met al zijn wettige, zoo mannelijke als vrouwelijke afstammelingen, in den Nederlandachen adel verheven, met de praedicaten van Jonkheer en van Jonkvrouw.

Hij is zoon van Nr. Ernestus, advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden, in 1852 burgemeester van Ubbergen en van **Wilhelmina** Maria Henriette Ernestine **baronnes** van **Goltstein** van Hoekenburg; advocaat en procureur te Arnhem, geb. te Ubbergen 11 October 1856, gehuwd te Utrecht 2 Juni 1887 met Maria Henrietta Paulina Bosch, geb. aldaar 5 December 1862, dochter van Mr. Wilhelmus Johannes **Maria**, heer van Oud Amelisweerd, lid der Gedeputeerde Staten van Utrecht en van Jonkv. Anna Catharina van de Poll.

Het geslacht Schade, in oude stukken ook **Scade**, Scae, **Schaide**, Schaey, of **Schae** geschreven, stamt af uit de provincie Utrecht.

Van Wilhelmus **Scade**, vermeld in 1227 in de ridderschap van Utrecht en voorkomende in dat jaar bij de beslissing van het geschil tusschen het kapittel van St. Marie te Utrecht en den graaf van **Gooy**, stamt Jhr. Mr. **A.** T. J. Schade van **Westrum** boven genoemd, in de 20e generatie af, zoo als te zien is in de genealogie van dat geslacht in Vorsterman van Oyen's *Stam- en Wapenboek*, Derde deel blz. 106-110.

Schorer en Radermacher te Aken.

Dezer dagen te Aken zijnde, zag ik op het met; metaal beslagen bekken der fontein op de markt duidelijk: onder andere wapens dat van **Schorer** (balk, van 3; droogscheerders-scharen vergezeld), welks aanwezigheid vroeger — *ni fallor* — in dit tijdschrift bestreden werd. (1)

(1) Zie Maandblad 1886, blz. 91. Het geslacht **Schorer, waar ontkent wordt dat** op de fontein wapens staan.

Verder telde ik in het adresboek van Aken 84 (zegge **vierentachtig**) huisgezinnen Radermacher, ook **Rademacher.**

De naam **Schorer** komt hier niet meer voor.

VON BRUCKEN FOCK.

Aken, 11 Juni 1891.

Hoorigen, Vrijen en Adel in Veluwe.

MILITES EN MINISTERULES.

Van **Spaen** zegt 0. Inl. 1 bl. 266 en 267, dat in de **plaats** der Vrijen in de 12e eeuw te **voorschijn** komen krijgsmannen en dienstmannen, Milites et Ministeriales, die in alle charters wel uitdrukkelijk onderscheiden worden en die het kenmerk dragen van de toeomalige leen- en dienstmansgoederen. „De machtigste vrijen **slooten** zich aan de edelen en graven; de anderen werden leenmannen (krijgsmannen, milites) of dienstmannen; geluk en rijkdom **bevorderde** de eersten (nl. de **krijgsmannen**) onmacht en **armoede** dwong de laatsten. De leenman (**krijgsman**) moest zijnen leenheer in den krijg dienen, maar bepaald wegens den tijd, met uitzonderingen tegen dezen of genen. De aanzienlijkste dienstmannen verrichteden den hofdienst, *als* de maarschalks, schenken, drost en **kamerlingsambten**, naderhand werden zij ook in den **krijg gebruikt**; dus werden de dieostmannen van Keulen, onverschillig milites en ministeriales St. Petri genoemd, en in het keulsch dienstrecht van de **12e** eeuw, ontmoet men reeds de dubbele verplichting der dienstmannen, zoo in den hof- als krijgsdienst. Het kenmerk van **dienstmansrecht** is de verplichting jegens een ieder, contra unumquemque hominem te dienen en dat het goed ook aan de vrouwen overging, 't welk over het algemeen in **leenen** geen plaats had. De dienstmannen der bisschoppen en abten hadden gelijk recht met de **keizerlijke**, ten minste zij traden de een tegen den andere in het kampperk, **'t** welk gelijkheid aanduidt. De dienstmannen der graven en **heeren** moeten ook geacht worden aan die der geestelijkheid **gelijk** te zijn geweest, hetwelk de menigvuldige ruilingen, concambia, waarvan de charters der twaalfde, dertiende en veertiende eeuwen

vol zijn bewijzen, want was zulks niet dan zouden de dienstmannen der geestelijkheid, zich tegen die ruilingen verzet en niet gedoogd hebben dat men hen, in hunnen staat verergerde."

Wij schreven zooveel van van Spaen over, omdat wij meenden in dit stuk een paar drukfeilen te ontdekken, welke wij tusschen haakjes hebben veranderd. De bedoeling toch van van Spaen kan geene andere geweest zijn, dan dat hij wilde zeggen: de machtigste vrijen verhieven zich, klommen op tot edelen en graven, de anderen werden krijgsmannen of dienstmannen, want over deze milites en ministeriales, handelt hij hier. Ministeriales bezaten immers zoowel leenen als de milites (dienstmansleenen). En konden ook andere bezitten. Dat men hier krijgsman moet lezen en niet leenman blijkt ook uit wat volgt : „de leenman moest zijn leenheer in den krijg dienen." Ook hier moet men krijgsman lezen, want de geheele redeneering strekt om het onderscheid tusschen krijgsman en dienstman aan te toonen. Had van Spaen bier overal de latijnsche woorden gebruikt, dan had de zetter zich niet kunnen vergissen noch zou de corrector in de war geraakt zijn, want wij achten dat van Spaen zich de zaak wel duidelijker voorstelde dan nu in zijn boek staat.

Reeds in de achtste eeuw bestonden ministeriales, gelijk blijkt uit het Capitulare de villis van Karel den Groote, 't welk algemeen geacht wordt reeds vóór het jaar 800 te zijn opgesteld. Daarin toch leest men in het 10e artikel: (Volumus) Ut majores nostri et forestarii, poledrarii , cellarii , decani , telonarii vel ceteri ministeriales rega faciant et sogales donant de mansis eorum, pro manuopera vero eorum ministeria bene provideant. Et qualiscunque major habuerit beneficium, suum vicarium mittere faciat, qualiter et manuopera et ceterum servitium pro se adimplere debeat." Dat is :„(Wij willen) Dat onze meiers of forestiers , maarschalken, kellenaars , tedingers (tienmannen), tollenaars of andere dienstmannen wegen maken en roedetijns geven van hunne hoeven en wel zorgen voor den handenarbeid hunner afdeelingen. En zoo eenig meier een leen heeft, zal hij zijn plaatsvervanger zenden, opdat die in den handenarbeid en den overigen ambtsdienst voorzien zal."

Het capitulare de villis handelt hoofdzakelijk over dienstlieden, die ongetwijfeld al lang voor Karels tijden bestonden.

De Frankische Koningen bezaten vele hoven, die door het geheele Rijk verspreid lagen. In het capitulare werd de dienst op die hoven zoo geregeld, dat de Koning werkelijk de inkomsten van deze genoot en het hofgezin (de slaven en hoorigen) behoorlijk werden bestuurd en behandeld en tevens ieder hof zoo ingericht, dat de Koning als hij op reis was, geen sleep van bedienden en wagens met levensmiddelen behoefde mede te nemen. Overal waar hij in zijne hoven verscheen, moest het noodige geschikte personeel ter bediening en voldoende levensmiddelen tot een langer af korter verblijf, na de gesteldheid van den hof, aanwezig zijn. Ten tijde van Karel den Qroote werd het personeel gekozen uit de laten, het 60ste artikel toch zegt duidelijk: Nequaquam de potentioribus hominibus maiores fiant, sed de mediocribus qui fideles sunt, dat is : Geenszins moeten uit de rijkere menschen (edelen) meiers genomen worden, maar uit de geringeren die fiscalini zijn. Want fidelis kan hier niet leenman beteekenen , aangezien, gelijk wij boven zagen, niet alle meiers een leen bezaten. De meiers alzoo werden wel uit de laten genomen.

Als men het capitulare leest, ziet men dat de inrichting der Koninklijke hoven voortreffelijk was. Zij werd natuurlijk nagevolgd door geestelijke en andere heeren; zoo stond aan het hoofd van den hof te Putten een kellenaar, een ministerialis. In den regel was de naam van dergelijk een rentmeester die van meier. — Zoo hadden dan ook aanzienlijke heeren miuisteriales. 't Is reeds gezegd.

„Waren deze nu niet tot krijgsdienst verplicht ?" Wel zeker. Daar zij tot den stand der vrijen behoorden, bleef de weerplicht op hen rusten, maar tegenover hunnen ambtsheer waren zij slechts tot hofdienst verplicht.

Wat nu de milites betreft volgt van zelf, dat dézo geen hofdiensten hadden te verrichten. Ook zij moesten zijn vrijen, anders konden zij de wapenen niet voeren. Behalve tot den militiedienst waren zij echter verplicht tot krijgsdiensten ten behoeve van hun ambtsheer. Zij vergezelden hem op zijn reizen, en waren ten allen tijde gereed hem in zijne veten bij te staan tegen iedereen, en om aanvallen van stroopers en roovers op de bezittingen van den heer af te slaan.

In een brief van 25 Juli 1057 vindt men Starkhars quidam vir ingenuus et comes miles ipsus reginae (Richizae). Starkhare edelman en graaf ridder dier koningen (Richiza). Het woord comes kan hier de beteekenis hebben dat hij bevel voerde over andere milites, — ook dat hij huisgenoot (domesticus) was der Koningin; dat hij tot haar gezin behoorde, haar op hare reizen ter bescherming vergezelde.

De ministeriales woonden in den regel, als zij meiers waren, op den door hen bestuurden hof, de andere ministeriales in andere aan hun ambt verknochte verblijven. De forestiers in het forsthuis, de maarschalken in een gebouw der stoeterij, de kellenaars in de kelnery, do tedingers op een hof in hunne kloft, de tollenaars in het tolhuis enz. Slechts enkelen hadden een leen, en dat zullen zulke zijn geweest, die tevens krijgsdienst te verrichten hadden. De milites daarentegen hadden allen ieder een grooter of kleiner leengoed om te kunnen bestaan, en zulke leenen zullen wel de oudste van allen zijn. Eerst ten tijde van Karel den Groote werd het leenstelsel (erfelijke leenenj ingevoerd, dat later bijna algemeen werd. In het begin der Frankische heerschappij bestond geen andere grondeigendom dan allodiaal.

Het is dan ook eene schroomelijke dwaling, hoe algemeen zeáok zij, alle maatschappelijke toestanden in den Frankischen tijd in verband te brengen met het leenstelsel.

Miles schijnt, in den tijd toen nog geen orde- of gilderidders bestonden, geweest te zijn ridder, schildboortig man die te paard een heer diende, en serviens of ministerialis, knaap, zooals dan ook dat woord nog laat gebruikt wordt in de beteekenis van ambtenaar of dienaar b. v. te Doetinchem in de aanstelling van twee knapen tot stadsrentmeesters, 1379.

Krijgsdienst heette Servitium, hofdienst was Officium. In rang stonden ministeriales en milites als ambtenaren gelijk.

Ook onder de rijksvrije lieden waren eenigen verplicht tot konings en gravendiensten, dat waren de schaarwerkplichtige grondbezitters, scaremanni, scararii, die later meest aan immuniteits-heeren onderworpen werden. Zij werden dan gelijk gesteld met de milites familiae.

De ministeriales bezaten hun dienstgoed naar hofrecht, zegt von Strantz in zijne Gesch. d. D. Adels. Zij konden zich niet van hunne verplichting losmaken, maar hadden vrijverklaring (ontslag) noodig Vermoedelijk was hun officium in het eerst persoonlijk, doch al zeer spoedig moet het erfelijk geworden zijn. De ministeriales achtten dat natuurlijk een voorrecht, in zoo verre daardoor de overgang van het dienstgoed aan hunne afstammelingen verzekerd was. Hunne betrekking was eervol.

De ministeriales dienden in het vijfde heerschild als zij in rijksdienst den weerplicht vervulden, en hadden vrije mannen onder zich. De dienstlieden der baanderheeren hadden geen ridderlijke manschap, maar mannen van vrije geboorte die niet eigen waren. Zij waren tijdens het leenstelsel beleenbaar.

Nog in de 11 en 12 eeuw moeten zij beschouwd worden gelijk staande met milites. Daar het aanvaarden van hofdiensten geen afbreuk deed aan den rang der edellieden, moeten zij omgekeerd als edellieden beschouwd zijn. Leopold van Ledebur dit erkennende zegt evenwel: „Mir ist jedoch keine einzige Urkunde bekannt, worin Ein und dieselbe Person abwechselnd ministerialis und nobilis genannt wiirde , oder worin gar der Ausdriick nobilis ministerialis vorkäme". Hiertegen zal weinig te zeggen vallen dan dit, dat in oorkonden wel degelijk voorkomen edelen als ministeriales, en de uitdrukking nobilis ministerialis het bewijs zou leveren, dat er ook waren ignobiles ministeriales. Het niet voorkomen van dergelijke onderscheiding, bewijst mede gelijkheid van aanzien der ministeriales.

Voor het eerst vindt men in het Oorkondenboek van Bn. Sloet melding gemaakt van milites en servientes in een brief van 13 December 1096 gegeven door Herman III aartsbisschop van Keulen. Daar teekent hot eerst onder de servientes Heremannus advocatus van Keulen, die 13 April 1104 ministerialis heet. Zonder twijfel was deze Heremannus een edelman, want dat waren well alle advocaten van kerken. Hier komt hij echter voor in zijne betrekking en niet als bijzonder persoon.

Mr. van Riemsdijk heeft in „De Hooge Bank van het Veluwsche Landgericht" eenige woorden aan de ministeriales op de Veluwe gewijd. Meer bepaaldelijk deed dat Mr. Frederik van der Sande in zijn „Commentarius in Gelriae et Zutphaniae consuetudines Feudales." Hij geeft in het Cap 11 van zijn „Tractatus praeliminarius'' schatbare inlichtingen van den toestand der dienstmannen in de 16e eeuw. Hij onderscheidt de vrijen in dienstlieden en schotbare lieden, en de dienstlieden in geborene en gekochte, en merkt verder daaromtrent aan „dat rechte wel-gheboren dienstluyden op Veluwen dat behooren te zijn van oeren vier vierdelen", volgens decreet van 1432 en dat volgens een ander van 1470. „Vrije luyden sich ghekoft hebbende tot dienst-rechten 't selve niet en maghen ghenieten eer aan de darde kloft" '6 geen beteekent, dat nieuwe dienstlieden tot in het derde geslacht niet tot de welgeboren dienstlieden gerekend werden. Hiermede is het onderscheid tusschen dienstlieden, zooals het in die eeuw bestond bepaald. Dat onderscheid bestond ongetwijfeld nog niet lang, want in 1371 schold Willem van Gulik en Gelre Arnt van Voirde, die zijn vrijman was, vrij en ontving hem als dienstman. Hij zal „als alle vrijgeborene dienstlieden hebben en gebruiken het goed Voirde te Oyen kwijt gescholden van voogdij en gevrijd met eggen en enden".

De graven, later hertogen, van Gelre bezaten het jus advocatiae der abdylijko Eltensche goederen en lieden in Veluwe. De abtsgoederen van Paderborn hadden den abt tot grondheer en den landsheer tot voogd.

De toestand der luiden van Werden in den hof van Putten was in de elfde eeuw aldus, dat zij keurmedig en wastinzig recht verkregen hadden.

Als voorbeeld kunnen wij o. a. aanhalen, dat in het jaar 1450 Woensdags post Oculi Evert van Waller voor het grafelijk gerecht te Nijkerk verklaarde : dat hij en zijne moeder Bye als ministerialcs voor geen hofgericht behoefden te recht te staan: toch was hij, even als zijn vader, bezitter van het goed Waller. Nadat dit goed door Evert verlaten was, — want men vindt hem 18 Maart 1477 als burger te Elburg, — werd dat goed bezet door een hofhoorige. In de Status bonornm van de Kelnery Putten, vindt men op Waller vermeld Jclis Snapper cum uxore Grietjen, hofhoorigen.

Het is niet mogelijk met zekerheid te zeggen, dat Evert van Waller een afstammeling was van Vunnilef. Zes eeuwen liggen tusschen hem en dien voorzaat op het goed Waller. Waarschijnlijkheid bestaat wel, maar geen zekerheid. Die zou slechts te vinden zijn in de ongetwijfeld verloren gegane rekeningen van Werden en Abdinghof. Vnnnilef was een laat. Wel besliste men later dat alle abtsgoederen oorspronkelijk heerengoederen geweest zijn. (Schassert Codex J.) maar ten onrechte. De werdensche goederen in Veluwe waren, gelijk wij zagen, latengoederen. (Een bewijs uit vele hoe voorzichtig men zijn moet bij 't gebruik van latere auteurs), maar in de 16e eeuw waren laten en latengoederen reeds onbekend in Veluwe en die goederen waren heeren of hofhoorige goederen geworden. De oudste eigenaren van Waller zullen zich in den oorspronkelijken toestand hebben weten te handhaven, hunne vrijheid behouden hebben en daardoor tevens het recht tot het verkrijgen van een servitium of officium, om het even van den land- of van den grondheer.

Wij herinneren onzen lezers, dat wij in deze studie zooveel mogelijk het leenstelsel buiten beschouwing hebben gelaten. Door dat stelsel is langzamerheid een geheel andere toestand in het leven geroepen, dan die ten tijde van Karel den Groote hier te lande bestond. Door de invoering van dat stelsel werden de oude toestanden veranderd. Wij zagen dat in 1371 alle vrijgeboren dienstlieden geacht werden een goed te bezitten „vrij van voogdy en gevrijd met eggen en enden". Dat was blijkbaar vroeger niet het geval, Toen was de dienstmansstand een persoonlijke toestand, geen zakelijke, en evenals men miles zijn kon zonder bezit van een aan dien staat passend goed, kon men ministerialis zijn zonder dienstmansgoed. Men kon immers wel vasal zijn zonder leengoed.

Konden dienstmannen in de steden burgers worden zonder verlies van hun recht? Een hofhoorige kon dat naar het schijnt wel, hoe moeilijk dit ook te begrijpen zij. De plicht van een dienstman werd door Philips van Bourgondie, bisschop van Utrecht, voor Overijssel 9 Aug. 1518 aldus bepaald : Elck dienstman in onzen voorschreven landen, die zijns dienstrecht ghenieten will, zal hem rusten, ende ten minste een reysich peerdt holden, ende wesen daer mede oock bereydt met harnasch, tuych, spiesse of ander gheweer, als hij daartoe geeyscht wordt". Voor dienstmannen die zich in steden vestigden had dat weinig bezwaar, als zij lid werden van het slagers- of

brouwersgilde, want de slagers hielden allen paarden zoo ook de brouwers. Over het algemeen zullen de dienstmannen die burgers geworden waren al spoedig afstand gedaan hebben van hun recht, waaraan langer geer voordeel verbonden was, vooral als het dienstgoed hur vrij eigen goed geworden was.

Hoeveel milites en ministeriales in Veluwe gevonden werden, is niet te bepalen. Er bestaan geen lijsten, slechts vonden wij in een fragment rekening van eene bede ingebracht door de lieden der graven van Gelre en de lieden van andere heeren op de Veluwe, op den rug der rol tegenover Ermelo geschreven :„Dit sin dienstlude in Coep Drechtenis ambach, Arnt van Darme, Henric van Achten, iud syn broeder, Rener van Qerachtcn, Willem syn broder , Qelis van Soetenbergh, Herman Mekensone, Gerrit van der Helle, Arnt van Qesen, Henric ten Berchijsen", alzo0 10 personen alleen in Ermelo. — Achter hunne namen is geen bijdrage in de bede opgenomen, zoodat zij, even als edellieden, vrij waren van schot.

Het jaar waarin deze bede geheven is ontbreekt, evenals de naam van den graaf ten wiens behoeve het geschiedde, maar wegens den titel graaf aan den landheer gegeven, kan de lijst niet jonger zijn dan 1339; vermoedelijk is zij uit de 13e eeuw.

ADEL IN VELUWE.

Van der Sande had ongetwijfeld beter inzicht in den gang der ontwikkeling van de maatschappelijke toestanden in Gelderland, dan de latere Schrassert. Zijne inleiding is voortreffelijk. Hij kent aan het leenstelsel geen overdreven ouderdom toe. Hij acht het ongerijmd iets anders aan te nemen, dan dat oorspronkelijk alle grondstukken in vrijen eigendom bezeten werden, Eerst later is daarin verandering gekomen en werd het leenstelsel ingevoerd. Zoo is het.

Heer beteekende hetzelfde als weer. Een man die tot den heerban verplicht was, alzoo een vrij man. Vrije grondheeren waren in de 8ste en 9e eeuw zij die hoorigen hadden, vooral die grond aan vrije kolonisten hadden uitgegeven. Dominus, potens , senior, possessor waren woorden van dezelfde beteekenis.

Grondheerlijkheden heetten reeds in de 6e eeuw territoria als zij in eene marke of villalagen. In den beginne waren zij zeer klein en in den regel elkander gelijk (sors, lot), eerst later kwam door vervreemding, dwang en verdrukking het vrije grondbezit in handen van eenige weinige geestelijke en wereldlijke heeren. In de 8ste eeuw ontstond daardoor gevaar voor scheuring des rijks. Karel Martel en Karel de Groote bezwoeren dat gevaar. Zij gaven kerkelijke en kroongoederen in leen uit aan gunstelingen en getrouwen. Dit lei den grond tot het verdwijnen der gewone vrijen. Deze moesten zich aan de grooteren onderwerpen, schutshoorigen worden of zich tot hen wenden om een vrij pacht- of cijnsgoed. Hierbij behielden zij echter hunne vrijheid. Zij bleven wat gericht en heergevolg betrof onder den Koning en de koninklijke ambtenaren. Eerst was alzoo hunne afhankelijkheid van de grondheeren slechts eene zakelijke, hoe langer hoe meer raakten zij echter afhankelijk, zoodat eindelijk de feitelijke afhankelijkheid, sedert de heeren tot immuniteit geraakten, eene rechtelijke werd.

Immuniteit, rechtsgebied, werd verkregen door uittreden van den grondheer uit de marke gemeenschap. De kleine grondeigenaren zochten evenmin als de geestelijke eigenaren de immuniteit. Zij bleven daardoor deel behouden in de marke, zij waren niet afgesloten. In Veluwe was toen landbouw onmogelijk zonder medegebruik der heide. Daar werd dus de immuniteit om goede redenen door de grondheeren niet verlangd. Zoo ontstonden in Veluwe geen grondheerlijke dorpen. De markegenoten voerden zelf het toezicht op de marke.

Wij zagen hoe Veluwe eerst stond onder koninklijke graven. In dien tijd bezaten de vrije bewoners van Veluwe hunne volle vrijheid als koningsmannen. Veluwe schijnt echter, door welken Koning of Keizer aan welken Bisschop van Utrecht doet feitelijk niets ter zake, weggeschonken te zijn als een erfgoed. Vermoedelijk op dezelfde voorwaarden waarop het land van Waas, de kerk van' Egmond met wat er toe behoorde! het land tusschen IJsel en Lier en Sonuemaire, en Friesland werd weggeschonken, dat is als heerlijkheden met immuniteit. De heer trad daarbij in de rechten des Konings. Hij bleef lid des rijks, maar was overigens heer en meester over land en lieden.

(Wordt vervolgd).

Scnldis.

Jaarboekje voor de Oudheidkunde en Geschiedenis van Zeeland en Zeeuwsch- Vlaanderen.

Onder bovenstaanden titel is te Middelburg, bij P. G. Wijtman, een jaarboekje verschenen onder redactie van den Aardenburgschen archivaris, den heer G. A. Vorsterman van Oyen.

Het is te betreuren dat deze eerste jaargang onder geen vroolijker voorteekenen het licht heeft gezien, want de inhoud, hoe belangrijk ook, is van het begin tot het einde zeer geschikt de lezers ernstig en treurig te stemmen ; dit is evenwel niet geheel de schuld van den verdienstelijken redacteur, maar van de onvermijdelijke omstandigheden.

Reeds de aanteekeningen bij den kalender vangen aan met den lezer te leur te stellen ten opzichte van de jaarlijksche zonsverduisteringen, waaronder zelfs dit jaar een ringvormige zal zijn, doch welke verduisteringen evenwel in deze streken niet zichtbaar zullen wezen.

Ook de gedenkdagen van merkwaardige gebeurtenissen achter iedere maand geplaatst, zijn vol van verschrikkelijke rampen en ongelukken, stormen en watervloeden, waardoor met aan de baren ontwoekerde land van Zeeland eertijds zoo veel te lijden gehad heeft.

Zelfs aan het einde van het boekje heeft de ramp, die geheel Nederland getroffen heeft, door het overlijden van onzen beminden Koning, den uitgever genoodzaakt, een verbeterblad, No. 14 van den ongepagineerden kalender, bij te voegen.

Het grootste gedeelte van het mengelwerk is ook minder geschikt om de lezers opwekkend te stemmen. Het draagt den somberen titel van „Zustermoord, een paar bladzijden uit de geschiedenis der lijfstraffelijke rechtsbedeling in Aardenburg".

De hier bedoelde moord is gepleegd door Casper van der Weijde op zijne zuster, waarvoor hij in 1745 ter dood werd veroordeeld.

Daar oude processtukken, eoowel door hunne langdradigheid, als door de oude spelling, door het tegenwoordig geslacht niet altijd goed begrepen kunnen worden en daardoor niet zeer aantrekkelijk zijn, heeft de redacteur die in de tegenwoordige spelling gegeven. Hoewel zeer interessant voor den vorm en den loop der toenmalige rechtspraak, als ook voor de namen der daar in voorkomende magistraatspersonen, ware het misschien aangenamer voor de lezers geweest, als deze bijdrage, dio de bladzijden 44—170 en 239-248 beslaat, wat minder uitvoerig behandeld was, bijv. door er meer een aaneengeschakeld verhaal van te geven.

De levensbeschrijving van den verdienstelijken Aardenburger zeeofficier en lateren minister Abraham Johannes de Smit van den Broecke, overl. 31 December 1874, zal zeker aan velen zijner vrienden en bekenden welkom wezen, even als de verschillende niet algemeen bekende bijzonderheden, die medegedeeld zijn in de levensbeschrijving van wijlen Zijne Majesteit den Koning.

Bij het artikel „Besmettelijke ziekten onder het vee", naar aanleiding van de „Remediën tegen de Contignieuse siekte onder de paarden -en hoornbeesten", in 1732 uitgegeven, zijn tevens eenige middelen opgegeven die toen ter tijde gebruikt werden om deze ramp te verzachten.

Uit het medegedeelde schoolreglement in de steden en ten plattelande, in de heerlijkheden en de dorpen staande onder de „Generaliteit", volgens de bepalingen daarop in 1725 gemaakt door de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden, kan men zien hoe de grond gelegd werd voor het onderwijs en de opvoeding der jeugd uit die dagen, welk reglement hoewel verouderd, bepalingen bevat; die zelf nu nog wel van kracht mogten wezen, o. a. Art. 12 en 13.

Het artikel Tijdrekening, vermeldende de verschillende stelsels, die in Europa voor de tijdrekening gebruikt zijn, is zeer practisch en uiterst geschikt voor hen, die oude stukken hebben te raadplegen, ten einde daar den juisten tijd van hunne dagteekening (bijv. Zondag na St. Lucas 1282, enz) te bepalen, als ook voor het nasporen wanneer het in een bepaald jaar Paaschen of een andere Christelijke feestdag geweest is.

De heer H. M. Kesterlo te Domburg, die een vorstelijk bezoek te Middelburg in 1514 beschreef, heeft gelukkig gezorgd dat bij al zoo veel treurigs een blijde gebeurtenis vermeld is. Het betreft de komst van Karel prins van Spanje, aartshertog van Oostenrijk (later Karel V) te Middelburg, om aldaar als graaf van Zeeland de hulde van de inwoners van dat gewest te ontvangen.

Dit verhaal is ontleend aan de stadsrekening van Middelburg.

Het is te hopen dat de redacteur en de uitgever in hunne poging om iets belangrijks over Zeeland te leveren, door het publiek en medewerkers in staat gesteld kunnen worden om ook Scaldis een blijvende plaats te doen innemen in de reeks der verschillende provinciale en stedelijke jaarboekjes.

J. C. v. d. M.

Geslacht de Bourbon (Naundorff).

Verbetering van geboorte-akten.

Door de rechtbank te Maastricht is verbetering hunner geboorte-akten verleend aan twee kleinzonen van wijlen Charles Louis Naundorff, overleden te Delft den 10 Augustus 1845.

Beiden zijn te Maastricht geboren en grondden hun verzoek op de feiten:

1°. dat de overlijdens-akte van wijlen hun grootvader in de registers van den burgerlijken stand te Delft, als volgt is ingeschreven :

In het jaar 1845, den 10 Augustus, is overleden Charles Louis de Bourbon, hertog van Normandië, Louis XVII, bekend onder de namen van Charles Guillaume Naundorff, geboren op het kasteel Versailles, den 27 Maart 1785, wonende in onze stad, zoon van Z. M. Louis XVI en Maria Antoinetta, aartshertogin van Frankrijk (1), beiden te Parijs overleden.

2°. Op de wet van naturalisatie van den jongsten zoon van gezegden Charles Louis Naundorff

3". Op alle andere akten, toepasselijk op de familie van Charles Louis Naundorff, afkomstig van de Nederlandsche regeering, dragende alle den naam van Bourbon.

(Overgenomen uit de *Amsterdamsche Courant* van 16 Juli 1891.)

Geslacht Six, te Bergen op Zoom.

Cornelis van den Abeele, tr. Heylken Six.
kinderen :
Catharina, ged. te Bergen op Zoom 15 October 1604.
Barbara, ged. aldaar 4 October 1606.
Cornelis, ged. aldaar 18 December 1613.

Pieter van Achelen, tr. Margaretha Six.
kinderen:
Maryken, ged. te Bergen op Zoom.11 Februari 1605.
Jan, ged. aldaar 6 Maart 1607, getuige Catharina Six.

Kapitein Johan Six, weduwnaar, luitenant, tr. te Bergen op Zoom 10 December 1603 met Elizabeth van Monfoort, dochter van Hendrik, van Bergen op Zoom.

Hij tr. **2°. aldaar 23 Maart 1606 met Catharina Vranckensdr.** weduwe van den commissaris Lesch.

Hans Six tr. te Bergen op Zoom 16 Maart 1622 met Abigail Danckaerts.

Nicolaas Six, uit den Elzas, kapitein, tr. 23 September 1631 met Catharina Mookers, van Bergen op Zoom.

Behooren deze bovengenoemde personen tot het in Nederland gevestigde geslacht Six, zoo ja, op welke wijze zijn zij daar aan verwant?

G. A. S.

Het oordeel der Dajaksche hoofden over het Rijkswapen.

In den Indischen Gids van 1882, dl. 11, blz. 189, wordt door den heer M. T. H. Perelaer verklaard, dat in het tijdvak van 1859-1864 in de Z. en 0. afdeeling van Borneo, aan de Dajaksche hoofden vlaggen uitgereikt zijn, met het rijkswapen op de witte baan afgedrukt; dat hij zelf een tiental dergelijke vlaggen uitgereikt heeft en dat de Dajaksche hoofden van Eapoeas-Moeroeng en

(1) Lees Oostenrijk.

Kahajan de vlaggen weigerden aan te nemen, wanneer dat afgedrukte wapen ontbrak, omdat zeiden zij, iedereen wel zoo'n vlag vervaardigen kon en slechts de tjap (wapen) tot bewijs kon strekken, dat die vlag van bestuurswege was uitgereikt.

Familieberichten.

APRIL 1891.

GEBOORTEN.

1 te 's-Gravenhage. Hilarion Augustus Modestus, zoon van Jean Marie François Joseph Latour en van Maria Elisabeth Bax.
4 te 's-Gravenhage. Maria Daniela Anna Adolphine, dochter van David Adolph Constant Artz en van Helene Wilhelmine Otteli Adelheid Schemel.
5 te 's-Gravenhage. Pieter Jacob, zoon van Evert Jan de Bock en van Adriana Guurtje Lukwel.
6 op het kasteel Vorden. N., zoon van Paulus Antony baron van der Borch van Vorden en van Johanna Maria barones van Nagell.
6 te 's-Gravenhage. Een levenlooze dochter van Jhr. Harco Wiardus Hora Siccama en van Francina Louise Herderschee.
9 te Gouda. N., zoon van Jacobus van der Meer en van Jonkvr Ida Johanna Louisa Dibbets.
9 te 's-Gravenhage. Josephina Jacoba Anna Maria, dochter van Lodewijk Theodorus Josephus Maria Meylink en van Maria Cornelia Leopoldina Cornelia van der Kun.
9 te Amsterdam. Maria Anna, dochter van Petrus Wilhelmus Scholten en van Jonkvr. Maria Anna Ploos van Amstel.
9 te Zwolle. N., zoon van N. van Wulfften Palthe en van J. Beelaerts van Emmichoven.
4-10 te Buitenzorg. N., zoon van Emile Claude baron Sweerts de Landas Wyborgh en van Catharina Smith
12 op den huize Langenhorst bij Wassenaar. N., dochter van Jhr. Philip Ernst Vegelin van Claerbergen en van Albertina Maria barones d'Yvoy.
12 te Utrecht. Françoise Elisabeth, dochter van Bartholomeus Willem Gerard Wttewaal en van Françoise Elisabeth van Eelde.
12 te Zwolle. N., dochter van N. Sichterman en van C J. van Haeften.
14 te Utrecht. Daniel, zoon van Jhr. Mr Franciscus Hubertus Radermacher Schorer van Nieuwerkerkc en van Ferdinanda Anna Royaards.
15 te Apeldoorn. N., dochter van N. Fromberg en van H. A. A. Putman Cramer.
16 te Haarlem. N., zoon, die eenige uren na de geboorte overleed, van N. Muysken en van M. J. Merens.
17 op den huize Zandbergen bij Naarden. Joannes Petrus zoon van Joannes Petrus Dudok van Heel en van Adriana Margrietha Jacomina Kuhn.
11-17 te Buitenzorg (O.-Indië). N., dochter van Willen Theodoor Eduard Rudolph en van Jeanne Wilhelmina Augusta de Sturler.
22 te Delft. Herman François, zoon van François Gerard Waller en van Dorothea Beatrix Diederika Vreede
24 te 's-Gravenhage. Eduard Westerwijk, zoon van Jacobus Westerwijk Bosdijk en van Josina Gips.
15 te Maartensdijk (Zeeland). N., zoon van N. baron van Boetzelaer en van Jonkvr. N. van Schuylenburch.
15 te 's-Gravenhage. Jacqucs Constant, zoon van Jacques Constant van Wessem en van Anna Gertrude Agnes Jehu.
25 te 's-Gravenhage. David Gabriel Leonard, zoon van Jhr. Francisco Ephraïm Lopes Suasso en van Estella Henriques de Castro.
26 te 's-Gravenhage. Cornelia Jacoba, dochter van Alexander Frederik van Tienhoven en van Geertruida Wilhelmina Berkel.
28 te 's-Gravenhage. Dodonea Jacoba Elisabeth, dochter van Dr. Willem Frederik Unia Steyn Parvé en van 'Marie van Maanen.

HUWELIJKEN.

2 te Haarlem. F. W. J. Witt Huberts, la luit. der infanterie, met C. Figee.
2 te Amsterdam. Charles Antoine Quirin Gerken, geb. te Rijsenburg, oud 32 jaar, zoon van Johannes en van Eleonore Charlotte Meurs, met Albertina Catharina van Gheel Gildemeester, geb. te Amsterdam, oud 33 jaar, dochter van Albert Henri Daniel en van Catharina Elisabeth Rente Linsen.
2 te 's-Gravenhage. Carolus Johannes Pické, geb. te Tholen, oud 29 jaar, le luit. der veldartillerie, wedr. van Jonkv. Suzette Adriana de Stuers (*N. A. 111* blz. 225), met Adriana Johanna Bijleveld, geb. te Leiden, oud 24 jaar, dochter van Mr. Rudolf Theodoor en van Wilhelmina Jacoba Hartman.
2 te Amersfoort. Cornelis Wyckerheld Bisdom, (*W. I* blz. 58), met Wilbelmina Alberta Maria Bothof.
4 te 's-Gravenhage. Jhr. Henri Gustave Verspijck, geb. te Batavia, oud 31 jaar, civiel ingenieur te Loosduinen, zoon van Jhr. Gustave Marie en van Geertruida Wendelina Menu, met Hubertine Christine Boumeester, geb. te Soerabaja, oud 25 jaar, dochter van Huibert Gerard en van Johanna Wilbelmine Christine Brown.
7 te Maastricht Herman Seidlitz, civiel ingenieur der mijnen, agent der Geldersche credietvereeniging te Maastricht, met Jonkv. Emilie van der Maesen de Sombreff.
8 te Purmerend. Karel Willem van Sandick (*W. III* blz. 103), met W. van der Lee.
9 te 's-Gravenhage, bij volmacht. Jacob Theodoor Frederik Zeverijn, geb. te Padang, oud 26 jaar, zoon van Sako Bijl en van Christina Wilhelmina van Oordt, met Eilke Jacoba Wilhelmina Elisabeth Sikkes, geb. te Soerakarta, oud 20 jaar, dochter van Johannes Wilhelm Theodor Eberhard en van Wilhelmina Engelina Donleben.
9 te Deventer. A. van Doorninck met Th. H. M. Kornelissen.
16 te Groningen. H. J. Eisveld de Witt, predikant te Bellingwolde met G. A. Loot.
16 te Delft. Mr. Theodoor Cbristiaan van Eyk Byleveld (*W. I* blz. 124), ambtenaar van het openbaar ministerie, met G. 1. van Houtum.
16 te Haarlem. A. E. H. Swaen met Henriette de Vos.
16 te Amsterdam. Cornelis Abraham Adriaan Dudok de Wit, geb. aldaar, oud 22 jaar, zoon van Corneille Abraham en van Maria Cremers, met Anna Maria Henrietta Moltzer, geb. aldaar, oud 20 jaar, dochter

van Christiaan Nicolaas Jacob en van Stijntje Meijer.

17 te 's-Gravenhage. Mr. Johan Julius Sigismund baron Sloet , geb. te Zutphen 1846, commies chartermeester bij het rijksarchief te Arnhem, zoon van Mr. baron Ludolf Anne Jan Wilt en van Jacoba Maria Visscher, met Catharina Jacoba Lau, geb. te Leiden in 1354, dochter van Jacob en van Jantje Steenbergen.

17 te Assen. F. D. A. baron van Boetzelaer , burgemeester van Renesse met Elisabeth Petronella Josina Wilhelmina Hartog Heys , geb. te Delft 18 Januari 1867 (*W. II* blz 20).

17 te Gorsel. Frédérik Daniel Kolff van Oosterwijk, geb. te Amsterdam 20 Juli 1865 (*W. 11* blz. 172) met H. F. Voorbeytel.

17 te Nijmegen. Johannes Hendricus Salomon, geb. te Woerden 25 Juli 1861, 2de luitenant kwartiermeester bij de infanterie, zoon van Henricus Johannes Franciscus en van Magdalena Leonora de Wit met Lucia Margaretha Elisabeth Steens Zijnen, geb. te Groesbeek 25 Mei 1862, dochter van Jan Willem en van Anna Adriana Everdina Henrietta Ampt.

20 te Amsterdam. Mauritz Salomonson , geb. te Samarang , oud 27 jaar, zoon vau Herman en van Francijntje Mesritz met Dinah Maria Wertheim , geb. te Amsterdam, oud 21 jaar, dochter van Abraham Carel en van Rosalie Marie Wertheim.

23 te 's-Gravenhage. Mr. Anthony Willem Cornelis Wentholt, geb. te Alkmaar, oud 33 jaar, ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht te Rotterdam_, zoon van Mr. Tinco Martinus en van Maria Lucretia Senn van Basel met Theodore Louise Lambertina Henrietta van Mierop, geb. te Hillegersberg, oud 29 jaar, dochter van Mr. Johan Hendrik en van Elisabeth Constantia Sophia Wilhelmina Prins.

23 te Amsterdam. Magchiel Abedias Sieverts, geb. te Zevenhoven, oud 25 jaar, zoon van Leendert en van Alida van Es, met Elisabeth Maria Johanna van Akerlaken, geb. te Nieuwer Amstel, oud 23 jaar, dochter van Gerardus Cornelis Christoffel en van Wilhelmina Witz.

23 te Rotterdam. Mr. Cornelis de Kempenaer (*W. 11* blz. 148), met S. A. P. Rueb.

27 te Hoevelaken. D. F. Kijftenbelt, wedr. van Cecile H. Ch. van Raemdonck met H. A. C. J. A. baronnes Schimmelpenninck van der Oye.

30 te Haarlem. S. C. B. F. Freiherr von Uslar Gleichen met Anna Hermina Mathilde Westerouen van Meeteren (W. *II* blz. 337).

30 te Haarlem. J. J. ter Zaag Czn., notaris te Leiden met Anna M. van Dusseldorp.

30 te 's Gravenhage. Pieter Nicolaas Doorninck, geb. te Utrecht, oud 41 jaar, zoon van Damiaen Joan en Jonkv. Quirina Catharina Rendorp met Jonkv. Emmerentia Johanna Paulina Repelaer, geb. te Dordrecht, oud 29 jaar dochter van Jhr. Paulus en Emmerentia Jacoba Johanna Pit.

30 te 's-Gravenhage. Dirk Frederik Hermanus Helbach, geb. te Willem den Eerste (Salatiga), oud *40* jaar, kapitein der infanterie, zoon van Antonie Hermanus en van Maria Catharina Junitak, met Maria Elizabeth Johanna Gram, geb. te 's-Gravenhage, oud 27 jaar, dochter van Johan Michaël Jozef en van Carolina Louise Frederika Bernhard.

30 te 's-Gravenhage. Petrus Johan Simon Soer , geb. te Vlissingen, oud 27 jaar, militair apotheker 2e kl. bij het 0. 1. Leger, zoon van Jacobus Johannes en van Catharina Maria Elisabeth Meemeling met Adriana Johanna Rademaker, geb. te Hattem, oud 27 jaar, dochter van Dr. Geurt Arend en van Anneke Hakkert.

STERFGEVALLEN.

1 te 's-Gravenhage. Ansel Polak Daniels, geb. aldaar, oud 48 jaar, zoon van Meijer en van Alida Ezechiels , geh. aldaar 6 Juli 1870 met Elise Marchand, geb. te Amsterdam, dochter van Lion Marc en van Emilie Rosette Oppenheimer.

1 op den huize Zandhorst bij Noordwijkerhout. Jan Scheltema, oud 65 jaar, officier der orde van de Eikenkroon, lid van den gemeenteraad en majoor-commandant der d.d. schutterij te Leiden.

1 te West Malvern (Engeland). Jeanne, oud 17 jaar, dochter van C. H. van Dam en van A. Wilkens.

2 te Groningen. W. J. Hofman, lid der gedeputeerde staten van Groningen en van de staatscommissie voor den landbouw.

4 te 's-Gravenhage. Mr. Otto Willem Stavenisse de Brauw, geb. te Oosterland, oud 84 jaar, oud lid van den raad van state, enz., geh. met Jonkvr. Mary de Brauw (*W. I.* blz. 96).

4 te 's-Gravenhage. Jonkvr. Caroline Ulrique Casimira van Rappard , oud 71 jaar, geb. te Antwerpen, wed. van Mr. Johan Versfelt (W. *III,* blz. 276 en 277).

4 te Haarlem. Abraham van Stralen, oud 69 jaar, ridder der orde van den Ned. Leeuw, lid der gedep. staten van N.-Holland, wedr. van Jeanne Carolina Bousquet , geh. met Janna van Lennep (W. *11,* blz. 222).

4 te Amsterdam. Martinus Christiaan van Sloterdijk Simon, geb. te Leeuwarden, oud 68 jaar, medic. doctor te Amsterdam, zoon van Jacobus Everardus Simon en van Iskje Catharina van Sloterdijk.

5 te Groningen. Mello Sichterman, oud 58 jaar, geh. met Antoinetta Eyssonius Wichers (*W. III*, blz. 136).

6 te Bergen op Zoom. Catrina Johanna Graswinckel, wed. van Arend Marinus van Dort (*W. I*, blz. 331).

7 te Voorburg. L. C. Beynen, oud 64 jaar, geh. met N. C. Mulder.

9 te 's-Gravenhage. Dorothea Hendrika van Söhsten , geb. te Buren, oud 83 jaar, dochter van Gustaaf Adrianus en van Geertruida van de Kasteele.

9 te Voorburg. Theodorus Jacobus Marie van Everdingen, oud 65 jaar, geh. met Diena van den Bree (W. *I.* blz. 254).

9 te Keulen. Josephus Ernestus Hubertus Willem baron d'Olne, geb. te Maasbree 21 Juli 1848, lid der 2de kamer der staten generaal, geh. 3 Aug. 1880 met Hedwich Frederica Carolina Bertha barones von Francken.

10 te Amsterdam. Frederik van Thiel, oud-kapitein der militaire administratie, geh. met Maria Johanna Petronella Margaretha Broekhof, geb. te Amsterdam 14 April 1849.

11 te 's-Gravenhage. Hendrik Willem Johannes Cornelis Swaan, geb. aldaar 12 Maart 18 18, president-directeur der Haagsche Assurantie Compagnie voor brand, zoon van Cornelis Johannes en van Wilhelmina Elizabeth van Haansbergen, geh. met Ernestine Frederika Binquebanc, geb. te Rheden 2 Sept. 1828.

11 te 's-Gravenhage. Maria Jacoba de Vicq, geb. te Hoorn 8 Oct. 1821, wed. van Mr. Frans Maclaine Pont, st. te 's-Gravenhage 3 Jan. 1890 (*W. III*, blz. 279).
12 te 's-Gravenhage. Johan Christiaan Engelen, geb. aldaar 5 Mei 1831, hoofdcommies bij het departement van koloniën, zoon van Gerharclus en van Anna Barbara Floor, wedr. van Elisabeth Jacoba Maria Ekhart, geb. te Groningen 4 Jan. 1835, st. te 's-Gravenhage 29 Maart 1890, dochter van Lambertus en van Johanna Arentia de Vries.
12 te Amsterdam. Thomas Wilson, geb. te Haarlem, oud 59 jaar, geh. met Bertha Johanna van der Vliet.
12 te Leiden. Johanna Christina Corporaal, geb. in de Transvaal, oud 32 jaar, dochter van Hendrik en van Christina Michel, geh. met Jan Rudolf Veen Valck.
13 te Leiden Willem Frederik Modderman, geb. te Amsterdam 4 Oct. 1825, zoon van Mr. Tonco en van Jacoba Cornelia Sara Boers (*W. II.* blz. 330).
13 te Haarlem. Wilhelmina de Wit, oud 33 jaar, geh. met Charles Enschede (*W. I*, blz. 247).
13 te Rozendaal. Elisabeth Rookmaker, oud 67 jaar, geh. met Jhr. Arnold Guillaume Frédéric van Spengler. (*N. A. II*, blz. 233).
13 te 's-Gravenhage. Theodore Zuyderhoff, geb. te Amsterdam, oud 85 jaar, dochter van Theodorus, wed. van Cbristiaan Wilhelm Uhlenbeck.
15 te 's-Gravenhage. Charles Paul van Maanen, geb. aldaar 34 Dec. 1820, gep. hoofdambtenaar van het departement van justitie, zoon van Felix Jean François en van Cornelia Albertina Françoise Delprat, geh. met Elisabeth Beijer.
17 te Cortgene. Johan Willem Vader, geb. aldaar 27 Nov. 1806, versierd met het Metalen Kruis, wed. van Jacoba Margaretha van den Bosch (*W. III*, blz. 224).
17 te 's-Gravenhage. Hadewy Helena Haagendoorn, geb. aldaar, oud 84 jaar, dochter van Simon Ari en van Catharina van den Ende, wed. van Salomon Cornelis Johannes van Aalst.
17 te Amsterdam. Elie François René van Ouwenaller, geb. aldaar, oud 83 jaar, versierd met het Metalen Kruis, zoon van Pieter Adriaan Reinier en van Christina Louisa Lehr, geh. met Christiana Mantz.
18 te Bloemendaal. A. C. Ghene, wed. van Mr. C. A. de Jongh.
19 te Rotterdam. Lambertus Willem van der Pot, oud 77 jaar, emeritus predikant der Remonstrantsche gemeente, wed. van Joanna Jacoba Heemskerk (*W. III*, blz. 31).
19 te 's-Gravenhage. Jhr. Jan Anne Lycklama à Nyeholt, oud 81 jaar, oud lid der prov. staten van Friesland, oud burgemeester van Opsterland, wed. van Jonkv. Ypckjen Hillegonda van Eysinga (*N. A. III*, blz. 32).
20 te Heeze. Anna Elisabeth Constantia Aimee barones van Tuijll van Serooskerken, geb. 5 Mei 1800, dochter van baron Jan Diederik en van Johanna Catharina van Westreenen van Themaat.
22 te Randoe Dongkal (Tegal). Christiaan Jacobus Beynen, controleur 2e klasse, oudste zoon van L. C. Beynen en van C. N. Mulder.
24 te 's-Gravenhage. Maria Hendrika Dommers, geb. te Fort van der Capellen (0. Indie), oud 63 jaar, dochter van Harm en van Maria Kern, wed. van Cornelic Pabst, majoor intendant van het 0. Ind. leger.
24 te Rotterdam. Dr. Karel Anton Rombach, oud 79 jaar, oud-lid der tweede kamer der staten generaal.
24 te Marseille. C. H. M. le Roux, secretaris van Amboina.
25 te Amsterdam. Johannes Borski, geb. aldaar, oud 83 jaar, ridder der orde van de Ned. Leeuw, geh. met Olga Emilie Sillem.
25 op den huize Bijdorp bij Driebergen. Jhr. Henri Alexander Leopold van Vessem, oud 76 jaar, kommandeur en ridder van verschillende orden, ordonnance officier van Koning Willem II, gep. als ritmeester, intendant van het Kon. paleis te Amsterdam, belast met het beheer van het paleis te 's-Gravenhage en met dat van het huis ten Bosch, wedr. van Françoise Louise d'Arripe.
26 te Amsterdam. Anna Mathilda de Vriese, geb. te Batavia, oud 67 jaar, wed. van Jhr. Mr. Cornelis Jacob Arnold den Tex, geb. 12 Maart 1824, st. 6 Dec. 1882, zoon van Mr. Cornelis Anne en van zijn le vrouw Petronella Clasina Bondt.
27 te Amsterdam. Jenneken Woudman, geb. te Deventer, oud 66 jaar, geh. met Mr. Michiel Johan de Lange.
27 te 's-Gravenhage. Jean George de Petit, geb. te Breda, oud 49 jaar, zoon van Willem en van Henriette Christoffa Johanna Uytermark , geh. met Christina Hendrika van der Mark.
29 te Utrecht. Dr. Ferdinand Jacob Herman, geb. te 's Gravenhage 3· Febr. 1828, emeritus predikant, te Maasdam, Delfshaven , te Baarn, secretaris van het provinciaal kerkbestuur van Utrecht, zoon van Jacob en van Maria Clara Schultz, geh. te Hilligersberg 1 Sept. 1858 met Johanna Christina Adriana Alers.
30 te Zutphen. Alexander baron van Heeckeren, heer van de Wiersse, geb. te Zutphen 24 October 1806, commandeur der Duitsche Orde, zoon van baron Ludolf en van Jonkv. Margareta Schimmelpenninck van der Oye (*D. 0.* blz. 170.)
30 te Dieren. Martha Francoise Trouillart van Lockhorst, geb. 24 Oct. 1827, geh. met Wouter Cornelis van Lockhorst (*W.* 11, blz. 233).
30 te 's-Gravenhage. Maria Johanna Bosse , geb. te Middelburg, oud 27 jaar, dochter van Karel en van Maria Cornelia Stakman, wed. 1% van Dirk Gerardus Niessen en 2". van Pieter Thomas Leonard Grinwis Plaat.
30 te 's-Hertogenbosch. Joanues Antonius Suys, geb. aldaar 20 April 1835, zoon van Johannes Antonius en van Maria Josephina Roovers , geh. met Wilhelmina de Thier.
25 April-1 Mei, te Samarang. Carel Lodewijk baron van Heerdt, geb. te Utrecht 26 October 1875 (*N. A.* 1 blz: 160).
25 April—1 Mei, te Samarang. E. A. M. Hora Siccama , oud 4 maanden.

INHOUD 1891 N°. 7.

Inlijving en verheffing in den Nederlandschen Adel. — Schorer en Radermacher te Aken, door von Brucken Fock. — Hoorigen, Vrijen en Adel in Veluwe (vervolg), door A. J. C. Kremer. — Scaldis, jaarboekje voor de Oudheidkunde en Geschiedenis van Zeeland en Zeeuwsch Vlaanderen, door J. C. v. d M — Geslacht de Bourbon (Naundorff), verbetering van geboorte-akten. — Geslacht Six, te Bergen op Zoom, door G. A. S. — Het oordeel der Dajaksche hoofden over het Rijkswapen, — Familieberichten over April 1891.

Gedrukt bij Gebr. J. & H. van Langenhuysen te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van hrt genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 36b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . ƒ 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen ƒ 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad ƒ 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . ƒ 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

-- N°. 8. IXe Jaargang. 1891.

Eet Zwitsersch Heraldiek Genootschap.

In het jaar 1887 is door den heer Maurice Tripet te Neuchatel, op een zeer bescheiden wijze een tijdschrift op wapenkundig gebied opgericht, in autographie uitgegeven en met veel teekeningen versierd, onder den titel van „ Archives Héraldiques et Sigillographiques Suisses".

Met het jaar 1889 is deze uitgave in letterdruk voortgezet en in 1891 is het doel van den schrijver, het vormen van eene vereeniging van beoefenaars der Zwitsersche wapenkunde, bereikt geworden.

In de Mei/Juni-aflevering van genoemd tijdschrift van dit jaar wordt n.l. den lezers medegedeeld dat te Neuchatel een genootschap is opgericht onder den naam van :

Société Suisse Héraldique.

Aan de statuten, die in genoemd nummer voorkomen en op 13 April 1891 vastgesteld zijn ontleenen wij onder andere het volgende :

Het doel der Société is de personen, die belang stellen in geslacht- en wapenkunde, met elkander in verbinding te brengen, de beoefening van deze onderdeelen der geschiedenis aan te moedigen, het uitgeven van geschriften daarop betrekking hebbende en het bewaren, verzamelen of afbeelden der Zwitsersche wapenkundige monumenten.

Behalve gewone leden kunnen ook eere- en correspondeerende leden benoemd worden.

De gewone leden betalen eene entreé van 5 franken, terwijl de jaarlijksche contributie telkens op de driejaarlijksche algemeene vergadering vastgesteld zal worden.

Voor het jaar 1891 is zij bepaald op 10 en voor de jaren 1892, '93 en '94 op 15 franken per jaar.

De leden oprichters, dat zijn zij die vóór 1 Augustus 1891 tot het genootschap toetreden, betalen geen entrée.

De leden krijgen, behalve een diploma, het tijdschrift door het genootschap uit te geven, n 1. de bovengenoemde Archives, dat van Januari 1892-31 December 1894, als orgaan van het genootschap aangenomen is, alsmede voor zoover de toestand der kas het veroorloofd, de verdere door het genootschap uit te geven geschriften.

Om de 3 jaren zal er eene algemeene vergadering plaats hebben, terwijl er tusschentijds ook een of meer buitengewone algemeene vergaderingen uitgeschreven kunnen worden, als het bestuur zulks noodig oordeelt.

Het bestuur bestaat uit 11 personen, voor den tijd van drie jaren gekozen, waarvan ten minste vijf in dezelfde plaats moeten woonachtig zijn en benoemt uit zijn midden een voorzitter, ondervoorzitter, penningmeester en een secretaris-archivaris.

Het zorgt voor de uitgave van een tijdschrift en kan als het zulks noodig acht, zich een of meer personen, wier medewerking gewenscht is, toevoegen en eene commissie van redactie vormen.

Tevens stelt het zich in verbinding met genootschappen van soortgelijken aard, alsmede met historische, oudheidkundige en penningkundige vereenigingen, om daarmede in ruil te treden.

De boeken en andere werken, die de bibliotheek zullen uitmaken, kunnen op verzoek door de leden geraadpleegd worden.

Bij ontbinding van het genootschap zullen de eigendommen daarvan aan een of meer musea geschonken worden.

De oprichters van het genootschap, die de statuten onderteekend hebben, zijn de volgende heeren :

Jean Grellet, voorzitter, te Neuchatel.
Jean de Pury, ondervoorzitter, idem.
James de Dardel, penningmeester, idem.
Maurice Tripet, secretaris-archivaris, idem.
Frédéric de Bosset, idem.
Adolphe Gautier, te Genève.
Ferdinand Gull, te Saint Gall.
Wolfgang Frédéric von Mulinen, te Bern.
Samuel de Perregaux, te Neuchatel.
Ernst Alfred Stuckelberg, te Bazel.
Charles Eugène Tissot, te Neuchatel.

Het „Ex Libris Verein" te Berlijn.

In het Monatsblatt der Kais. Kön. Heraldischen Geselschaft Adler N°. 127, wordt vermeld dat op 14 Mei laatstleden te Berlijn een Ex-libris Verein gesticht is, dat zich ten doel stelt deze boekenteekenskunst en de daarmede in verband staande bibliothekenkunde en geleerdengeschiedenis te beoefenen, het gebruik dezer boekmerken aan te moedigen, de artistieke uitvoering en het verzamelen daarvan te bevorderen.

Dat deze bibliotheekmerken, die uit Duitschland oorspronkelijk zijn, niet alleen voor de wapenkunde en beschaving+geschiedenis , maar ook voor verzamelaars van koper- en houtgravuren als ook voor de bibliothekenkunde belangrijk zijn, schijnt ook buiten dat land zeer goed bekend te zijn, daar er onderandere in Londen reeds een Ex-Libris-Society bestaat.

De statuten van deze nieuwe vereeniging zijn bij den heer geheimraad Freclrich Warnecke, W 10, Friedrich Wilhelm strasse 4 te Berlijn, te verkrijgen.

Deze bibliotheekmerken, ook Ex-libris genaamd, zijn kleine of somtijds ook vrij groote afdrukken van gravuren meestal voorstellende het wapen van den eigenaar, of ook wel andere meer of minder toepasselijke voorstellingen, somtijds voorzien van eene bijzondere spreuk of het opschrift Ex libris N. N. d. i. Uit de bibliotheek van N. N. (naam van den eigenaar). Zij worden voor iu het boek tegen den schutband geplakt, tot aanduiding van den eigenaar van het werk, en zijn somtijds juweeltjes van graveerkunst.

Op de „Tentoonstelling van voorwerpen betrekking hebbende op het Vorstelijk Stamhuis Oranje Nassau en op de Wapen- Geslacht en Zegelkunde in het algemeen", in 1880 te 's-Gravenhage gehouden was er een groot aantal aanwezig n. 1. 268 oorspronkelijke, (No. 560), een album van 24 platen van Fransche ex libris (N°. 5161) beide ingezonden door den heer A. A Vorsterman van Oyen. Een verzameling bibliotheekmerken en een dito boekdrukmerken N°. 5162 en 5163, ingezonden door den heer L. Burger te Berlijn en een boek „Eerste stichting der stad Haarlem" 1764 met opdracht aan Aäron de Pinto (overgrootvader van den inzender) N°. 5154 met ex libris de Pinto, ingezonden door den heer M. L. de Pinto te 's-Gravenhage.

J. C. v. D. M.

Hoorigen, Vrijen en Adel in Veluwe,

(*Vervolg.*)

De Friezen verzetten zich terecht daartegen. Zij onderwierpen zich aan de koninklijke graven als ambtenaren, maar zij wilden zich niet laten overleveren aan de willekeur van een bijzonder persoon, zich niet laten afscheiden van het algemeene rijksrecht. Van verzet der Veluwenaars verneemt men niets. Voor hen schijnt dan ook vooreerst de verandering weinige of onmerkbare gevolgeu gehad te hebben, want de Geldersche Vorsten droegen in Veluwe geen rechtsgebied over aan leenmannen In Veluwe bestonden geen kleine tyrannen, hetzij als immuniteitsheeren of als leenmannen. Wel werden door den graaf goederen in Veluwe iu leen ontvangen en uitgegeven, doch zonder rechtsprivilegies en daarin zal wel de oorzaak liggen, dat grafelijke leengoederen ook door niet adelijken konden bezeten worden. Van der Sande zegt daarvan: De plebeis ac rusticis quidam dubitant, an sua praedia in feudum dare possint, sed moribus nostris posse dubio caret, quod item inter doctores communius est receptam. Dat is: „eenigen twijfelen of niet adelijken en boeren hunne grondeigendommen in leen kunnen geven. Maar er bestaat geen twijfel of zij kunnen dat, en dat is ook algemeen onder de rechtsgeleerden aangenomen."

De vraag blijft echter open: Sedert wanneer kouden niet adelijken in Gelderland, met name in Veluwe, grafelijke leenen bezitten? Lotharius II heeft in de 12e eeuw burgers lehnfähig verklaard, zoodat zij van dien tijd rijks- en bijgevolg ook andere leenen konden bezitten. Hoe echter was het met de vrije lieden op het platte land? Dat milites en ministeriales altijd leenen konden hebben is duidelijk, maar zij vormden minstens den overgang van den adel op de vrijen, tenzij, wat meer waarschijnlijk is, men in hen te zien hebbe den nieuwen adel naast den ouden Germaanschen adel die langzamerhand,. op enkele uitzonderingen na, verdween. Was het voldoende voor een vrije, of een miles of ministerialis, een grafelijk leen te bezitten, om de rechten te genieten die aan een edelman werden toegekend? Deze waren in de 16e eeuw, dat zij stem hadden in de landdagen; het recht haar met haar en veer met veer te jagen; vrijheid van opbrengst in beden; dat zij niet konden gedagvaard worden dan hij gesloten brieven. Maar van dit laatste vonden wij in de 16e eeuw in de geheele Veluwe geen voorbeelden dan betreffende de heeren van Doornwerth en Roozendaal, en verscheidene edelen beklaagden zich, niet in het ridderboek te zijn ingeschreven ; in het oudst thans bestaande van 1555 leest men :

Die Veluwe.

Ritterschap op Veluwen opgeteikent bij Ritterschap en de verordenten der Steden den XXIIII May XV^c. lv. overgegeven bij den drost op Veluwen Wilhem van Scherpenzeel XXVII May XV^c. lv.

Reinier van Apeldoren, — Philips van Varyck, — Henrick van Essen, — Kaerll van Steenbergen, — Johan van der Hell, — Johan Hackfort Florissoen, — Wijlhem van Scherpenzeel drost op Veluwen, — Albert van Deelen, — Steven van Delen Aelbertse, — Wijnant van Deelen, — Otto van Deelen, binnen Arnhem, — Wijlhem van Boicholtz, drost tho Wageningen, — Johan ten Boeckop, — Joseph van Arnhem, — Sweer van Apeldoorn, — Mor van Dompseler, — Frans van Haerst, binnen Zwol, — Rijckwijn van Essenn, — Derrick Rypperbant , — Johan Bentinck, Rentmeester op Veluwen, — Johan van der Hel die Jonge — Henrick Bentinck, Richter te Arnhem, — Herman Bosshoff. (1) —

In den boucke staen:

Kaerll van Gelre bt tho Galdenhave, — Anthonis van Telght tho Buttestein (deze doorgehaald) in Neder-

(1) **Bijna al deze adelen behoorden, blijkens hunne namen, niet oorspronkelijk in Veluwe te huis. De van Deelens en de van Arnhems waren oorspronkelijk ministeriales, zoo ook de van der Hell's (zie bladz. 24) Het is nog niet zeker of het goed Apeldoorn, waarvan het geslacht Apeldoorn zijn naam ontleende, al of niet in het graafschap Veluwe gelegen was, ook niet of het al of niet afstamde van ministeriales, gelijk het geslacht van Apeltern in Maas en Waal.**

betuwe, — Elbert van Voirst tho Schoenrebeeck, — Willem van Haefften, — Wilhem Marckolff, — Brandt van Deelen, binne Harderwijck (binne Harderwijck doorgehaald) — Cornelis van Weze. —

De graven van Gelre waren, ook wegens Veluwe, wegens regeeringsdaden aan geen hunner onderdanen rekenschap schuldig. Hunne brieven werden medegeteekend door edelen en ministeriales, maar als getuigen, volstrekt niet als personen wier toestemming zij noodig hadden. Zie b. v. den Stedebrief van Zutphen van 1190 (Sloet no. 376). Voor het eerst zien wij in 1270 graaf Otto met raad en goedvinden van zijne edelen, ministeriales en burgers van Doetinchem, Zutphen en Arnhem de dingsdagache weekmarkt te Doesburg opheffen en de jaarmarkt, die daar 16 October gehouden werd, naar Doetinchem verleggen, waarvoor hij een molen ontving. Een jaar later leert men uit eene oorkonde (Sloet no. 538), dat zijn grootvader, de Hertog van Brabant, hem een raad had toegevoegd bestaande uit Frederik van Rede, Henric de Monte en Arnold de Walen en uit den brief van 11 Juni 1331 leeren wij nog een vierden kennen, Magister Daniël, met wiens raad zijn geheel land geregeerd werd. In 1233 (Sloet no. 564) raadpleegt Otto zijne edele vrienden en zijne ministeriales. Ook raadpleegde hij zijne vrienden bij het schenken van vrijheden aan Doesburg 19 Sept. 1237 enz. enz. maar bij dat alles is nog geen sprake van eenig recht van edelen, ministeriales of steden op raadpleging, veel min van toestemming tot eenige regeeringsdaad des graven.

Ook de ministeriales raadpleegde hij, ongetwijfeld als vertegenwoordigers (1) van het platte land, zonder dat dit echter hen recht gaf, evenmin als aan edelen en steden tot mederegeering. De genoemde edelen waren allen zonder uitzonderingen grondheeren. Ook toen bestond het voornaamste onderscheid in stand blijkbaar in onderscheid van gegoedheid.

Reeds in 1227 bestonden in het graafschap (later hertogdom) Berg stenden waarin afgevaardigden der vier steden, en mogt, zonder toestemmiug van den landadel, de landsheer geen verbond aangaan of vrede sluiten. In Gelderland ontstonden de lnndsstenden gedurende de twisten tusschen de Heeckerens en Bronkhorsten. De verheffing van Gelderland tot een hertogdom, gaf reeds vroeger aanleiding tot een anderen regeeringsvorm. Als hertog toch beweerden de Geldersche vorsten, dat hen de territoriale hoogheid toekwam over die territoriën welke in hun hertogdom geïnclaveerd lagen of die zij op de grenzen kouden annexeren. Daardoor, als rijksvorst, kreeg hij andere dynasten onder zich en had met deze te rekenen, zij beschouwden zich toch meer als bondgenoten dan als vasallen. Zoo ontstonden de zoogenaamde baanderheeren: vreemd is het, dat daartoe niet gerekend werden de heeren van Doornweerd en Hemmen.

Steden werd grootere vrijheid en recht verleend omdat de Hertog ze noodig had, desnoods om de baanderheeren in bedwang te houden.

In 1293 kwamen de gelderschs ridders en knapen het eerst met de geldersche steden zamen om het land van schulden te bevrijden, en in 1318 om uitspraak te doen tusschen Reinald 1 en zijn zoon. Maar van de instelling van stenden was nog geen sprake. Deze ontstonden uit een bond der Steden tegen den landsheer, waarbij zich de baanderheereu en andere edelen in Gelderland voegden. Ten slotte vereenigden zij zich tot één lichaam — de Staten — bestaande uit baanderheeren, ridderschap en steden. In het eerst was het streven gericht op het bewaren van voorrechten en integriteit van gebied In 1418 echter matigden zich de landstenden het recht aan om, bij kinderloos overlijden des hertogs , door meerderheid van stemmen iu de opvolging te voorzien. In 1436 schreven zij den Hertog dc wet voor, en maakten eene constitutie die hij moest aannemen, of zij zouden hem de gehoorzaamheid opzeggen. In 1471 sloten zij een nader verbond, en in 1581 besloten de Staten van Gelderland tot afzetting van Philips 11 als hertog van Gelre en graaf van Zutphen en verklaarden zich zelven souverein.

Zoo had de revolutie langzamerhand haar beslag gekregen. Het gedurig sluiten van verbonden tusschen de leden der Staten, ridderschap en steden, bewijst reeds op zich zelf het onrechtmatige van het ontstaan der Staten.

Hct doel van deze was niet uitbreiding der algemeene vrijheid, wel handhaving en vermeerdering van bijzondere voorrechten. Nadat in 1353 Eduard voor zeven jaren regent was verklaard, schonk zijn broeder Reinoud vrijheid aan de eigenhoorigen op de Veluwe.

De bezitters van hof hoorigen, van eigen lieden, kwamen tegen dien loffelijken maatregel op. Behalve de graaf zelf en geestelijke heeren bezaten in de Veluwe hoorigen: de graaf van Kleef, de heeren van Dorenspijk, Dyderen, Putten, Voorst, Baar, Latem, Apeldoorn, Wisch, IJsselmuiden enz. Deze en hun aanhang besloten door wapengeweld hunne naar hun inzien verkorte rechten te handhaven. De vrijgelatenen grepen ook naar de wapenen. Bij Beekbergen kwam het tot een treffen. Hoe dapper ook van den kant der bevrijden gestreden werd, moesten zij toch het onderspit delven. De Vrijenberg bewaart tot heden de herrinnering aan dien bloedigeo dag. Voor eeuwen werd de overheersching van enkelen over velen op de Veluwe, toen niet alleen bevestigd maar verzwaard.

Men moet in de gevolgen eener geslaagde revolutie berusten, Soms zelfs kan men die zegenen, maar nooit mag een eerlijk geschiedschrijver zich door ingenomenheid zoover laten medeslepen. dat hij uit ingenomenheid met die zegeningen, de geschiedenis zelf verloochenende, waarheid bedekt of verduistert. Dit geschiedde overal door al de Nederlanden tijdens de afzweering van koning Philips. De leer, dat alle gezag uitging van de Staten, viel zeer in den smaak der aristocraten, beter gezegd plutokraten, die daardoor het heft in handen kregen, en zij wisten die zulk een ingang te verschaffen, dat op het einde der vorige eeuw de oorsprong van het gezag nog door duizende rechtskundigen werd toegeschreven aan de Staten, en onbeschaamd verkondigd, dat de eerste graven door de Staten waren aangesteld, die nb. toen even drie honderd jaren oud waren! Een man als Hugo de Groot bevestigde met, meer andere dwalingen, in zijn „De antiquitate Reipublicae Batavicae" ook deze, door van der Does, heer van Noordwijk, uitgevonden theorie.

De Staten hadden niets haastigers te doen, dan een eigenaardig soort van riddermatigheid uit te vinden

(1) Vertegenwoordigers niet in de beteekenis van gevolmachtigden, maar in die „van vroede lieden, bekend met de belangen van het platte land" Zij hadden niets te eisohen of te weigeren; zij werden sleohts gehoord.

waarbij de ministeriales werden uitgesloten, die toch, volgens de oudste oorkonden, in Gelderland bij sommige gelegenheden evenzeer door de graven werden geraadpleegd als de vrijheeren.

Keizer Ferdinand 11 bepaalde in 1629, dat men om den ridderstand te kunnen verkrijgen, moest aantoonen tot in het derde gelid uit eerlijke (fatsoenlijke, deftige) ouders geboren te zijn. Die bepaling duidde op vader, grootvader en overgrootvader. De Nederlanders behoorden tot 1648, wat adel betreft, nog tot het Duitsche rijk De Nederlandsche adel vormde met den Duitschen één lichaam. Door het woord ridder verstond men in Gelderland in de 14 eeuw, blijkens het ridderboek uit dien tijd, edelman. Volgens de bepaling des keizers zou derhalve riddermatig kunnen verklaard worden ieder, die in het derde gelid uit eerlijke ouders geboren was. In het ridderboek wordt van geen dergelijke *riddermatigheid* gesproken.

Baron d'Ablaing van Giessenburg heeft in zijn uitstekend boek „de Ridderschap van de Veluwe", een pleidooi geleverd voor de rechten van die Ridderschap. Mij heeft dat boek niet overtuigd, dat deze grootendeels niet op usurpatie berusten. Onder den invloed dier ridderschap is eeuwen lang de sociale ontwikkeling op de Veluwe tegengehouden, zoodat op het einde der vorige eeuw de slavernij in geen Nederlandsch gewest grooter was dan daar. Geen wonder dat bijna nergens ook de reactie zoo krachtig optrad (1).

Wij kwamen tot het besluit, dat in het oude graafschap Veluwe geen oude grondadel bestond bij het begin der Frankische grafelijke regeering ;

dat alle adelijken van oude gcrmaansche afkomst, die voor zooverre zij later in Veluwe voorkomen, daar van elders zich hebben gevestigd en op een of andere wijze bezittingen hebben verkregen ;

dat alle personen in het ridderboek, wier geslacht blijkbaar uit Veluwe afkomstig was, afstammelingen waren van milites en ministeriales ;

dat milites en ministeriales, die dat waren door erfrecht reeds ten tijde der geldersche graven geacht werden uit te maken den lageren adel ;

dat in de ridderboeken niet allen zijn opgeteekend, die tot den lageren adel behoorden;

dat het besluit der ridderschap van Veluwe van 21 October 1650, wel kracht heeft gesorteerd betreffende de toekenning van een bepaald privilegie aan eenige personen en geslachten, maas dat het geen kracht kon hebben om de afkomst ter zijde te stellen van hen, die konden of kunnen bewijzen af te stammen, in rechte vaderlijke lijn van milites of ministeriales. Zooals dan ook reeds van der Sande erkende, dat vele milites en ministeriales en hunne afstammelingen, niet onder de edelen zijn geboekt, omdat zij te geringe bezittingen hadden, of zich in de steden vestigden en daar als burgers leefden „quorum multi familiarum antiquitate ac fundorum reditibus haud inferiores erant nonnullis ministerialibus paganis" d. i. van welke velen, door ouderdom van hun geslacht en hunne inkomsten uit grondbezittingen, niet geringer waren dan vele ministeriales op het platte land, die daar aanzienlijke goederen bezaten en niet zelf handenarbeid verrichtten.

A. J. C. KREMER

(1) Den 21 October 1650 nam de Ridderschap der Veluwe. hare aanmatiging de kroon omzettende. een concept aan. waarnaar „in 't toekomende alle degene soo versoecken zullen' onder' de ridderschap verssbreven te worden? zich souden hebben te reguleeren". De zich opgeworpen hebbende ridderschap wilde monopoliseeren. Het lidmaatschap bij enkele families concentreren en bestendigen, — dat is haar gelukt. Dit concept werd door de aanwezige leden der ridderschap goedgekeurd en oök aan de afgevaardigden der steden ter goedkeuring overgelegd, die echter difficulteerden. Zij wilden eerst daarover hunne lastgevers hooren. Die van Hattem verklaarden. dat hen de zaak niet aanging.

Riddermatig beteekende, volgens de meening dier heeren: edelman in het bezit der hoedanigheden vereiboht (volgens hun eigen goeddunken) om in het lichaam der ridderschap van Veluwe te worden opgenomen Daartoe waren voornamelijk vereischten van ouden (n. b.) veluwschen adel van vader's en moedersziiden . voldoende volgens het oordeel der commissie van toelating Aan "de moederlijke afstamming der bestaande leden en dat hunner descendenten mogt wel wat haperen Bezit van 25 moreen land of eene waarde aan land van ongeveer *f* 500 aan pacht of *f* 1 OÖOO aan koop. Een ouderdom van 22 jaren. Gereformeerde religie. Eene resolutie van 5 April 1625 bepaalde reeds de eischen gesteld aan edellieden uit andere gewesten of kwartieren gekomen,

Later heeft men bewijs gaan vorderen, van hen die aanspraak maakten op adeldom, dat zij afstamden in regte mannelijke lijn van een persoon die beschreven is geweest in de ridderschap. Dat is een onrecht. Recht zou zijn dat hij, die bewijzen kan in rechte lijn af te stammen van iemand, die voor het jaar 1500 vrij man was, als edelman werd erkend.

Over de oude gemeentewapens.

„Den 7en van Zomermaand 1810. Is gelezen eene missive van Mijnh. den Landdrost van het Dept. Maasland van den 1en dezer maand, dienende ten geleide eener bij hem ten zelven dage sub no. 7 genomene dispositie, daar bij ter kennisse van de Burgemeesters der steden van de eerste Classe, mitsgaders van den Raad der stad Brielle en den Magistraat van de stad Cuilenburg alsmede van de Gemeentebest. van Vlaardingen, Nieuwpoort, Vianen , Leerdam, Asperen, Heukelom en Goedereede, brengende den inhoud van een bij hem ontvangene missive van den Min. v. B. Zaken van den 28e Bloeimaand ll. no. 6, 2e Div., 1e Bur., houdende kennisgeving van den eersten Secretaris van het Kabinet des Konings van den 19 bevorens no. 28 van Zijner Majesteits welbehagen was geïnformeerd geworden, dat de steden alleen hunne oude wapens mogen behouden, doch niet de Departementen.

En is de voorsz. Dispositie aangenomen voor informatie.

(Verbaal Burgem. en Weth. Den Haag 1810).

Medegedeeld door A. J. Servaas van Rooien.

Octrooi van Philips aan Jacob Oem v. Wijngaerden om over zijne goederen te mogen beschikken. 30 Juni 1500.

Philips bij der gracie Gods Ertshertoghe van Oistrijck, Hertoghe van Bourgoingnen van Lothr etc. Allen den ghenen die desen onsen Brief zullen zien saluyt — Doen te weten, dat ter oitmoediger bede ende versoucke van onse lieve ende getrouwen Sciltknape ende Bailliu van Zuithollant Jacop Oom heere van Wingaerden, Wij hebben denselven Jacop gegonnen geconsenteert ende gewillekiert, gonnen, consenteren en de willekeren hem gevende oirlof eñ consent vuyt onse sunderlinge gracie mids desen onsen brieve, dat hij bijnnen zijnen levende. live sal mogen disponeren ende ordineren van allo zijne

goeden, roerende ende onroerende het zy leenen, erven oft andere hoedanich die zijn of wesen mogen, zoewel van den genen die hij alsnu heeft besittende ende gebruickende es van zyn eygen patrimonien als van den genen die hij vercregen heeft ende vercrigen sal waer die gestaen of gelegen zyn bijnnen onsen landen ende heerlicheden, het zij bij voirme van testamente ende ordinancie von vuyterste wille, by codicille voir notarys ende getuygen, mannen van leene ofte wetten ende rechten daer onder die selve goeden gelegen zijn oft wesen sullen ende anders daert hem goetduncken sal tot proffyt van zijnen getrouwende kinderen oft andersins zoe hem dat goetduncken sal, ende die voirs. goeden den selven zijn kinderen ende anderen persoenen geven ofte laten int gehoele ofte eene deel van dien tot zynder discrecie ende goede geliefte; Hem gonnende voirts dat hij tselve zijn testament ende vuyterste wille die hij aluoe maken sal bij codicile oft ander ordonnancie sal mogen meerderen minderen ofte wederroepen tot zijnder geliefte, welck testament ghijfte ende ordonnancie die bij den voirn. suppliant alsoe gemaect zullen worden wij alsnu voirdan geconfirmeert belieft ende gevesticht hebben, confirmeren believen ende vestigen bij desen onsen voirs. brieve ende willen dat die onderhouden worden ende van goeden weerde ende effect bliven tot eeuwigen dagen ende dat zijn voirsz getrouwede kinderen ende andere wien die voirs. suppliant bij zijnen voirs: testamente ende vuyterste wille zijn voirs. goeden ofte een deel van dien gegonnen gegeven oft gemaect sal hebben daerof gebruicken naer de rechten wetten ende costumen van de plecken daer die gelegen zijn oft wesen zullen gelijck ende in alder voegen ende manieren oft die selve ghiften voir ons ofte onse mannen van leene gedaen ende gepasseert waren of voir die heeren ende mannen daeronder die voirs. goeden gestaen ende gelegen of daer zij of gehouden zijn, behoudelick dat die voirs suppliant geen bastaert en zij ende dat de vors. leengoeden niet sterflijkx en zijn ende dat hij ze geven noch ordineren en sal tot behoef van eenige kerken, cloosteren, godshuysen ofte gheestelicken persoenen behouden oick dat de ghene wien de voirsz. suppl die voirs. leengoeden geven ordineren ende maken sal tzij mannen ofte vraumen, gehouden werden bynnen behoirlijcken tijde naer toverlijden van den voirsz. suppl. of dat zij die selve goeden qeanveert zullen hebben ons off den vassael-heeren van wien die selve leenen ofte goeden gehouden worden eed, hulde ende mnnscip daerof te doen, ende te betalen die rechten daertoe staende ende behoevende ; welverstaende oick dat indien die voirsz. suppl. eenige quade leenen besittende was, daervan hij bij zijn voirsz testamente disponerende, ofte voirsien wilde dat die bliven zullen van alsulcke oondicie als zij nut zijn, al sonder fraude ofte argelist. Ontbieden daeromme ende bevelen onsen besonder lieve ende getrouwe die cancellier ende luyden van onsen grooten Raide, canoelier ende luyden van onsen Raide van Brabant, Stedehouder en luyden van onsen Raide van Hollant, Zeelant ende Vrieslsnt, onsen Vassalen, Mannen van Leene ende allen anderen onsen Rechteren ende Ondersaten wien dit aengaen oft anroeren sal mogen ende yegelijck van hem soe hem toebehoeren sal, dat zij het testament ende vuyterste wille van den voirsz. suppl. zulck als hij dat gemaeot sal hebben ende alsnu bij ons gevesticht ende belieft als voirsz es onderhouden ende volcommen ende doen onderhouden ende voloommen naer zijn voirmte ende inhouden. Ende den ghenen dien hij bij den selven zyn testamente die voirsz. goeden ende leenen gegeven ende gegonnen of daerup eenige renten geassigneert ende bewesen sal hebbon, doen laten ende gedoigen van de voirs. goeden en assignatien vredelick ende volcommeliok genyeten ende gebruucken, sonder hem oft yemant hueren nu noch in toecommende tijden dnerinne te doen noch te laten geschien eenich hinder letsel oft moejenisse ter contrarien, in eeniger manieren want ons alsoe gelieft. Des torconden hebben wij onsen zegel hieraen doen hangen. Gegeven in onse Stadt van Bruessel den lesten dach van junie in 't jaer ons Heeren duysent ende vijfhondert.

Op den rug staat :

By mynen Heere den Ertshertoge.
Ter relacie van den Raicle.
(get.) HANETON.

Op den staart, waarvan het zegel verdwenen is, staat:

Octroy van Jacop van Wijngerden
die groetvaider

Naar 't echte stuk op perkament medegedeeld door
FRED. CALAND.

Doop, huwelijk en begrafenis registers in Amerika (1).

Reeds sedert lang is door de Holland Society te New York het plan opgevat om de registers van doop, huwelijk en begrafenis, van de oude kerken der Hollandsohe gemeenten aldaar, in druk uit te geven.

Het „Commitee" dat zich met deze omvangrijke, lastige een zeer kostbare, maar hoogst nuttige taak belast heeft, heeft op de vergadering der genoemde Society, van 22 October 1890, bij monde van haar voorzitter Mr. Banta mededeeling gedaan van haar werkzaamheid en de proef laten zien van de helft van het eerste deel van haar werk, betrekking hebbende op de kerken van Hackensaok (2) en Schraalenburg.

Voor vele Nederlandsche familien waarvan in der tijd leden naar Amerika vertrokken zijn, zal deze uitgave ook zeer welkom zijn, ter aanvulling of verbetering hunner geslachtlijsten, terwijl de taalkundigen er ook uit kunnen zien op welke wijze de oude oorspronkelijke familienamen langzamerhand in den vreemde verbasterd zijn.

J. C. v. D. M.

Geslacht Schureman of Schuurman.

De heer Richard Wijnkoop te Brooklyn N. Y. heeft onlangs eene geslachtlijst van het geslacht Sohureman zamengesteld „in pamphlet form". Zijn voornemen is op

(1) Zie over een dergelijk boek, betreffende de Hollandsche Kerk Austin Friars te Londen, uitgegeven door ons medelid den heer Moens te Lymington, *Maandblad 1885.* hlz. *30.*

(2) De oudste burger van Hackensack, N. J., die aldaar op 19 November 1890 overleden is, was John van Wetering. Hij diende in het Nederlandsche leger in 1813-1815, woonde den slag van Waterloo bij en werd dien tengevolge door den koning versierd met „the medal of honor presented to veterans of that campaign by the Dutch government (Zilveren kruie?) Van beroep was hij vervaardiger ven coffy essence. *New Amsterdam Gazette* van 7 Januari 1891.

gaven omtrent de takken dezer familie die niet in dit stuk opgenomen zijn later te doen drukken.

De naam Schureman, waarvan de vroegere spelling Schùerman was, is op verschillende wijze geschreven geworden door enkele takken dezer familie, die van Nederlandschen oorsprong is.

De gewoonlijke uitspraak daarvan is in Amerika Skureman.

Tot deze familie behoort ook de beroemde en geleerde Anna Maria Schuerman, geb. te Keulen in 1607, overl. iu 1678, die o. a. zeer goed bekend was met de 12 volgende talen n. 1. Hollandsch, Fransch, Engelsch, Duitsch, Italiaansch, Latijn, Grieksch, Hebreeuwsch, Syrisch, Chaldecuwsch, Arabisch en Ethiopisch.

Bij deze geslachtlijst is tevens hare levensbeschrijving gevoegd (*New Amsterdam Gaxette* van 7 Januari- 1891). Ons verdienstelijk medelid de heer G. Th. Versfelt, nu wonende te Katwijk, heeft zeker niet gedacht, toen hij te Weert een fragment der geslachtlijst Schuurman (zie Maandblad 1890 blz. 20) voor ons genootschap in orde bracht, dat de heer Wijnkoop in Amerika, ook bezig was van de aldaar verspreide leden van dat geslacht een geregelde geslachtlijst op te maken.

Familieberichten.

MEI 1891.

GEBOORTEN.

1 te Haarlem. N., dochter van N. Calkoen en van H. Bolte.

6 te Rotterdam. N., zoon van Hermanus Cornelis Voorhoeven en van Maria Sophia 't Hooft.

8 te 's-Gravenhage. Louise Catherine Antoinette, dochter van Mr. Joan Adriaan Hugo baron van Zuylen van Nyevelt en van Jonkv. Ada Wilhelmina van Loon.

8 te Ambt Ommen N., dochter van Jhr. Mr. Willem Hendrik Hoeufft en van Jonkv. Elisabeth Jacoba Lucia Junius van Hemert.

8 te Berkhout. N., zoon van N. Huygens en van A. Koster.

8 te 's-Gravenhage. Emilie, dochter van Dr. Nicolaas Anthony Johannes Voorhoeve en van Emelie Brockhaus.

9 te 's-Gravenhage ingeschreven een vonnis van de arrondissements-rechtbank aldaar, in dato 28 April 1891; waarbij op verzoek van den vader, de naam van zijn dochter Louise Adrienne, geb. te 's-Gravenhage' 7 Jan. 1889, dochter van Jhr. Mr. Theodorus Helenus Franciscus van Riemsdijk, algemeen rijksarchivaris en van Jonkv. Adriane Jacqueline Marie Loudon, wordt aangevuld tot die van Marguerite Louise, Adrienne.

10 te Utrecht. Goverd Daniel, zoon van Goverd Claude Deketh en van Henriette Cornelie Just de la Paisières.

10 te Rotterdam. N., dochter van N. van Gennep en van A. Rochussen.

11 te Rotterdam. N., zoon N. van Rappard en van C. Prillevitz.

13 te 's-Gravenhage. Cornelis, zoon van, Johan David de Bloeme en van Cornelia Lamberta Petronella Hofdijk.

13 te Amsterdam. Jacoba Theodora Henriette, dochter van Isaäk van Marle en van Alida Johanna ter Haar.

1-15 te Malang, N., zoon van N. de Kok en van E. T. M. Mispelblom Beyer.

15 te Haarlem. N., zoon van N. van Hamel en van A. M. van der Willegen.

19 te Utrecht. Wilhem Adrianus, zoon van Wilhem Adrianus Cambier en van Agnes Clarisse Nierstrasz,

15-22 te Samarang. N., zoon van Jhr. N. de Serière en van S. W. Rogge.

15-22 te Kediri. N., zoon van N. Schram en van E. M. E. de Kock.

15-22 te Koeripan (Buitenzorg). N., kind vau N. van der Plas en van C. C. E. Clifford Kocq van Breugel.

32 te 's-Gravenhage. Charlotte Fréderique, dochter van Henri Charles Taunay en van Maria Anna Maas a eesteranus.

33 te 's-Gravenhage. Jan Albert, zoon van Gerrit Blaauw en van Clara Feyona barones van Haxinxma thoe Sloten.

23 op den huize la Foret te Doorn. N., dochter van Jhr. Louis van Loon en van A. F. Tachard.

24 te 's-Gravenhage. Willem Philip Jacob, zoon van Karel Wolf Jan Adolph Cornelis baron van Hemert tot Dingshof en van J onkv. Henriette Jacqueline Ram.

35 te 's-Gravenhage. Bernardina Christina Hermance, dochter van Mr. Gerardus Henri Betz en Margaretha Johanna Pan.

26 te Maarsen. N., zoon van A. A. van Vloten en van C. 'C. P. Dronsberg.

27 te Rotterdam. N., dochter van N. Kleyn van Willigen en van C. Suermont.

29 te Marengo. N., zoon van Anne François Landry en van Johanna Cornelis Adriana Kakebeeke.

23-29 te Malang N., zoon van N. Raedt van Oldenbarnevelt en van N. Rorwater Stennekes.

23-29 te Weltevreden (Batavia). A., dochter van J. A. van Hasselt en van B. van der Hart.

30 te Groningen. N., zoon van J. van den Bosch en van A. G. A. Koppius.

30 te *Nijmegen*. Jeannette Albertine Catharina Louise en Geertruida Boudewina. Lucie Madelon, dochters van Francois Carel Verselewel de Witt Hamer en van Maria Cornelia van Bergen.

30 op het kasteel Rosendael. N., zoon van Frederik Jan Willem baron van Pallandt van Rosendael en van Constance Alexine Loudon.

HUWELIJKEN.

5 te Tandjong Balev (Asnhan, Sumatra's Oostkust). C. van Assen, controleur le klasse bij het binnenlandsch bestuur van Nederl. Indië, met C. G. M. 0. Sol.

7, te Knoxville (Jowa). Henri Louis Bousauet, met Mary Bain.

8 te Aneldoorn. Adolf van Walchren (*W. III* blz. 314) met Jonkv. Henriette Adriana Bloys van Treslong (*H. B.* 1872 blz. 236).

2-8 in Oost Indië. C. F. Schol met M.G. W. Cannegieter.

12 te Haarlem. Mr. J. R. Boerlage met M. H. Boerlage.

12 te . . . . . Frans Julius Johan baron van Heemstra, geb. te Hattem 27. Oct. 1878, zoon van baron Philip Jacob en 'van Elise Martha barones van Wassenaer met W. F, G. L. barones van Pallandt.

12 te Arnhem. Zeger Reinier Allardus Reyers, zoon van Jan en van Johanna Lucretia Geertruida Everwijn, met M. A. André de la Porte.
14 te 's-Gravenhage. Mr. Jacob Dirk Carel baron van Heeckeren van Kell, geb. 5 April 1854 (H. *B.* 1881 blz 103) minister-resident te Lissabon, met Constantia Wilhelmina barones d'Yvoy van Mijdrecht, geb. te 's-Gravenhage 6 Januari 1871, dochter van baron Mr. Daniel Maximilien Marie en van Catharina Constantia Wilhelmina gravin van Limburg Stirum.
14 te Haarlem. H. M. Wijsman, met C. 1. H. Roelants.
15 te Amsterdam. Willem Constantijn van Haeften, geb. te Breda, oud 32 jaar, zoon van Willem Constantijn en van Agatha Henrica Kuyck van Houweninge, met Maria Anna Bernhardina Josephine Wildt, geb. te Amsterdam , oud 32 jaar, dochter van Fransz Arnold Adolph Yictor en van Elise Wilhelmine Carolin e Rave.
14 te 's-Hertqgenbosch. Frans Lodewijk Lambrechtsen, geb. te Middelburg 13 Nov. 1864, 2e luitenant der infanterie, zoon van Mr. Nicolaas Cornelis en van Jonkv. Constantia Magdalena van Panhuys, met Susanna Maria Bake, geb. te Eindhoven 25 Nov. 1865, dochter van Frans Cornelis en van Wouterina Johanna Holleman.
19 te Rotterdam. P. Loeff, uit Epe, met S. C. H. Hooykaas.
21 te Twello. Jhr. Mr. H. G. van Holthe tot Echten, met Constantia Johanna Anna Christina barones van der Feltz (*N. A.* 11. blz. 113)
21 te 's-Gravenhage. Johan Hendrik Albrecht, geb. te Batavia, oud 23 jaar, 2e luit. der infanterie, zoon van Willem Alexander en van Jacobina Cornelia Dorothea Maier, met Albertina Perelaer, geb. te Salatiga, oud 22 jaar, dochter van Michael Theophile Hubert en van Amalia Wilhelmina Augusta Huygen de Raat.
21 te Haarlem. Maarten de Vries, met Anna Maria Honing.
21 te 's-Hertogenbosch. Johannes Wiepko Houwing, geb. te Ootmarsum 7 Jan. 1856, controleur der dir. belastingen en van het kadaster, zoon van Harm en van Jeannette Cornelia Plomp, met Cornelia Hendrika Jacoba Story van Blokland, geb. te Wijk bij Duurstede 7 Juni 1863, dochter van Jan Bernardus en van Maria Margaretha Ruys.
1-15 te **Samarang.** Jhr Louis Antoine Cornelis de Kock, geb. 5 Mei 1866, zoon van Jhr. Lodewijk Gerrit Willem en van Antoinetta Geertruid Verburgh met L. A. Rambaldo.
15-21 te Arnhem. L. R. de Saint Romaine, met C. G. Spiering, wede. van H. A. Green.
21 te Drumpt. H. A. Stheeman, met J. J. Coenen.
15-22 te Soerabaja. D. L. Brouwer met M. Broueriuei van Nidek.
15—22 te Batavia of te Macassar. J. W. C. Cordes met; Carolina Gerharda van Zijll de Jong. (*W.* 111, bl. 66).
15-22 te Medan. Jurjan Nicolaas Christiaan baron van Heerdt (*N. A.* I, blz **157**), met J. M. Walter
28 te Doesburgh. L. P. F. Schimpf, kapitein der inf., van het O. 1. leger, met E. G. Ader.
28 te 's-Gravenhage. Johannes Hendrikus Märchelbach, geb. te Harderwijk, oud 41 jaar, le luitenant-kwartiermeester bij het reg. grenadiers en jagers, zoon van Jean George en van Carolina Paulina Bagman, met Margaretha Foséa Kruyt, geb. te 's-Gravenhage 23 Mei 1871, dochter van Maarten en van Adriana Josephine Offerhaus.
28 te Leusden. Adriaan de Clercq, geb. 29 October 1855 (*W.* 1. blz. 153), met Louise 's Jacob.
28 te Nijmegen. Jan Hendrik Schuller, geb. aldaar 27 Jan. 1863, zoon vau Johannes Jacobus en van Janna Christina te Gronde, met Marietje Geertruida Streefkerk, geb. te Amsterdam 12 Dec. 1864, dochter van Aart en van Gerritje van den Hoorn.
28 te Voorschoten. W. F. van Itterson, met M. J. J. van Kempen.
28 te Haarlem B. de Kegt Jr., van Rotterdam, met A. A. de Waal Malefijt.

STERFGEVALLEN.

1 te Colijnsplaat. Johan Hendrikus Bybau, geb. te St. Maartensdijk 3 Dec. 1821, oud lid der gedep. Staten van Zeeland, oud-burgemeester, ridder der orde van de Eikenkroon, zoon van Johannis Jacobus en van Catharina Emmerica van Stapele, geh. te Colijnsplaat 16 Oct. 1845 met Adriana Pieternella Paardekooper, geb. aldaar 24 Juli 1819 , dochter van Leendert Abraham en van Neeltje Johanna Haringman.
1 te Nijmegen. Mr. Henri Bernard van Davelaar, geb. te Deventer 3 Mei 1833, gep. vice-president van het hoog gerechtshof in Nederl. Indië, ridder der orde van den Ned. Leeuw, zoon van Gerrit en van Antje van Groningen, geh. met Gijsberdina Maria Stark.
2 te 's-Gravenhage. Hendrik Jan Lammerink, geb. te Monnikendam, oud 61 jaar, hoofdcommies bij het departement van financiën, zoon van Hermanus en van Elisabeth Brusse, wedr. van Johanna Elisabeth Verdam, geh. te 's-Gravenhage 15 Juni 1851, met Metta Samuella de Geus, geb. te Norg, dochter van Adrianus en van Hendrika Swam.
2 te Maastricht. Dr. H. C. Laatsman, predikant bij de Waalsche gemeente, geh. met N. Lehman de Lehnsfeld.
3 te Utrecht. A. Glimmerveen, oud bijna 83 jaar, gep. majoor der infanterie, versierd met het Metalen kruis, geh. in 1850 of 1851 met N. van Oldenbarneveld genaamd Tullingb.
4 te Arnhem Maria Elisabeth Adriani, oud 69 jaar, geh. met Dammes Paulus Christiaan Ledeboer (*W.* 11. blz. 208).
4 **te** 's-Gravenhage. Carel Pieter van der Star, geb. te Utrecht, oud 57 jaar, gep. kapitein luitenant ter zee, ridder der Mil Willemsorde, zoon van Dirk en van Catharina van Kempen.
4 te Amsterdam. Elisabeth Johanna Cramer, geb. aldaar, oud 79 jaar, wed. van Mr. Willem Serrurier (*W. I.* blz. 170).
4 te Parijs. Jonkv. Sophie Alexandrine van der Staal van Piershil, oud 42 jaar, geh. met Mr. *Carel Jan Emilius graaf van Bylandt* (*M. N. A.* blz. 175).
5 te 's-Gravenhage. Johanna Maria Wilhelmina Eikendal, geb. aldaar 16 Oct. 1868, dochter van Wilhelmus Johannes en van Johanna Alida Maria de Bas.
5 te 's-Gravenhage. Jhr. Mr. Frans van Schuylenburch van Bommenede, geb. te Hummelo en Keppel, oud 50 jaar, zoon van Jhr. Mr. Louis en van Wilhelmina Aletta Johanna barones van Boetzelaer.
5 te 's-Hertogenbosch. Anna Maria Cornelia de Wijs,

geb. aldaar 13 Juli 18 13, dochter van Henricus en van Maria Cornelia Havermans, wed. van Mr. Carolus Jacobus Antonius van Rijckevorsel, geb. te 's-Hertogenbosch 15 Nov. 1809, st. aldaar 15 Jan. 1883, zoon van Joannes Franciscus en van Jonkv. Antonia Barbara van Half Wassenaer.

5 te Velp. Jonkv. N. van Teylingen van Kamerik.

7 te Leiderdorp. C. de Roon Swaan, oud 70 jaar, gep. assistent resident van Bondowosso.

7 te Amsterdam. Jan Othmar Coster, geb. aldaar 9 Maart 1891.

7 te Zwammerdam Albert Karel Cornelius van Oven, burgemeester van Zwammerdam.

8 te Singapore. Henri Laurent de Bruyn Kops, oud 24 jaar, zoon van C. J.

8 te Rotterdam. Catharina van der Hoop, geb. te Rotterdam 24 Aug. 1809, dochter van Jacobus en van Sara Hartsen.

9 te 's-Gravenhage. Louis Guillaume Diepeuheim, geb. aldaar, 27 Sept. 1836, oud kolonel van het O.I. leger, ridder der Militaire Willemsorde 3e klasse, zoon van Jan Willem Casper en van Marie Henriette Burnier, geh. met Carolina Christine Munder.

9 te Amsterdam. Fredrik Theodoor Saltet, geb. aldaar, oud 51 jaar, zoon van Carel Arend en van Hermina Bitterliug.

10 te Ermelo. Hendrik van Binnendijk, oud 63 jaar, hoofdonderwijzer aan de zendingschool aldaar, geh. met N. de Rochemont.

12 te Rotterdam. Willem Arnau Cornelis van Dam, oud *80* jaar, wedr. van Maria Johanna van Os.

14 te Wijk bij Duurstede. Johanna Clasina van Mariënhoff, oud 64 jaar, wede. van Bernardus Gertrudis van Heyst (*W.* 11, blz 64)

14 te Amsterdam. Johannes Albert Henri Huart, geb. aldaar, oud 8 jaar, zoon van Johannes Albert en van Geertrui Johanna Paternotte.

15 te Haarlem. Dr. H. Smeding, geb. te Leeuwarden 10 Mei 1833, predikant te Haarlem.

15-22 te Batavia. F.Loriaux, oud 56 jaar.

15-22 te Batavia. J. Smissaert, oud 91 jaar.

16 te Haarlem Annette Cornfoot Strettell Miller, geh. met ***Jacob Willem Cornelis del Court tot Krimpen*** (*W.* I, blz. 166).

17 te 's-Gravenhage. Maria Johanna Frensel, oud 86 jaar, wede van Mr. R. V. van der Hoeven.

19 te Delft. Cornelie Arntzenius, geb. te Goor Juli 1843, doohter van Gulian Cornelis en van Charlotta Johanna Amalia Burkens, geh. te 's-Gravenhage 27 Juli 1866 met Pieter Douwe van Bienema, geb. te Oudeschoot, zoon van Epke Roos en van Riemke Lunia Cats.

21 te 's-Gravenhage. Emile Josephus Marie, oud 2 maanden zoon van Alexis Maria van der Kun en van Maria Elisabeth Joanna Stephania de Bruyn.

22 te 's-Gravenhage. Johannes Pieter Burgerhout, geb. te Rotterdam, oud 82 jaar, emeritus predikant, zoon van Cornelis en van Elisabeth Post, geh. met Josina Johanna de Zeeuw.

23 te 's-Gravenhage. Hendrik Gout, geb. te Tiel 6 Sept. 1807, gep. luit. kolonel der infanterie, versierd met het Metalen kruis, zoon van Gijs en van Christina Wichman, wedr. van Johanna Cristiua Dischbein, geh. met Charlotte Eliza Keurvorst.

23 te Zeist. James John baron Melvill van Carnbée, gep. kolonel der infanterie, geh. met Henriëtta Dorothea Arnoldina barones Taets van Amerongen (*M. N. A.* blz. 102).

25 te 's-Gravenhage. Johan Hendrik Engelbrecht, geb. te Hedel 11 Juni 1810, gep. luit. generaal en inspecteur der infanterie, ridder der orde van den Ned. Leeuw, commandeur der orde van de Eikenkroon, zoon van Pieter en van Elisabeth Bax, geh. met Johanna Maria Menningh.

25 te Groningen. A. E. M. de Vos van Nederveen Cappel, wede. van prof. P. de Boer.

27 te 's-Gravenhage. Frans Carcl van Lelyveld van Cingelshouck, geb. aldaar 14 Juni 1890, zoon van Willem Anne Maria en van Barbara Winckelaer..

27 te Utrecht. Dr. Jacob Friedrich Hüffstadt, geb. te Wesel 7 Aug. 1810, emeritus predikant van Jutphaas, zoon van Johan Diederich en van Maria Sophia Merten, getr. te Jutphaas in 1852 met Susanna Wilhelmina Westerouen van Meeteren.

27 te Gorinchem. Johan Christiaan Boonzajer, geb. te Gorinchem 19 Maart 1861, zoon van Cornelis Ewoud en van Merrigje Kleyn.

28 te 's-G-ravenhage. Francoise van der Sluis, geb. te Velp, oud 85 jaar, dochter van Laurentius Johan en van Anna Jacoba Diederika Tulleken, wed. van Rutger Marius Daendels.

28 te Rotterdam. François Browne, geb. te Rotterdam 10 Juli 1818, zoon van François en van Anne Twiss, geh. aldaar 3 Sept. 1847 met Adriana van Hoboken, geb. aldaar 26 April 1822, dochter van Anthony en Maria van den Heuvel.

28 te Velp. Jhr. Adriaan Theodore Prins, geb. te Rotterdam 25 Maart 1846, zoon van Mr. Ariaan Theodore en van Henriette Elizabeth barones van Reede van Oudshoorn.

29 te Rotterdam. G. van Stipriaan Luiscius, oud 62 jaar, geh. met N. Buhlman.

29 te 's-Gravenhage. Cornelia Eikendal, geb. te Apeldoorn, oud 78 jaar, dochter van Dirk en van Mathilda Beeuwkes, wed. van Teunis Johannes Beeuwkes.

29 te Hilversum. Anna Jacoba Maria ter Haar, oud 65 jaar, wed. 1°. van Z. B. Muntendam, en 2°. van W. F. C. Hatnming.

30 te 's-Gravenhage. August Johan Louis Godin, geb. aldaar 21 Juli 1891.

31 te Utrecht. Adriana Catharina Paulina van Fenema, geh. met Jhr. Gerard Johannes Martinus Bowier (*Maandblad* 1889 blz. 66).

31 te Groningen. Willemina Elisabeth de Ranitz, wed. van Mr. Evert Jan Thomassen à Thuessink van der Hoop (*W.* III blz 47).

INHOUD 1891 N°. 8.

Het Zwitsersch Heraldiek Genootschap. — Het Ex Libris Verein te Berlijn. — Hoorigen, Vrijen en Adel in Veluwe, door A. J. C. Kremer. — Over de oude gemeente wapens, door A. J. Servaas van Rooyen. — Octrooi van Philips aan Jacob Oem van Wijngaerden om over zijn goederen te mogen beschikken. 30 Juni 1500 door Fred. Caland — Doop huwelijk en begrafenisregisters in Amerika. — Geslacht Schureman of Schuurman. — Familieberichten over Mei 1891.

Gedrukt bij GEBR. J. & EI. VAN LANQENHUYSEN te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 36b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . *f* 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen *f* 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad *f* 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . *f* 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 9. IXe Jaargang. 1891.

Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief.

32. Algemeen Nederlandsch Familieblad, tijdschrift voor geschiedenis, geslacht-, wapen- en zegelkunde, enz. 1891, N°. 6-8.

33. De Navorscher, 1891, N°. 1-9.

34. De Friesche Adelaar, I, afl. 8.

35. Genealogische kwartierstaten, onder redactie van M. A. van Rhede van der Kloot, e. a. afl. 36-42.

36. Haagsche Stemmen, 1591, N°. 1-36.
Aangekocht.

37. De Maasgouw, orgaan voor Limburgsche geschiedenis, taal- en letterkunde, 1891, N°. 1-42.
Redactie MAASGOUW te Maastricht.

38. Bijdragen voor Nederl. geschiedenis en oudheidkunde, verz. door Dr. R. Fruin, 3e reeks, VI, le afl.
Redactie der BIJDRAGEN te 's-Gravenhage.

39. Tijdschrift voor Geschiedenis, red. Dr. Kollewijn, VI, N°. 1.
Redactie TIJDSCHR. VOOR GESCHIEDENIS te Amersfoort.

40. Bijdragen tot de Geschiedenis van Overijssel, Xe Dl. 4e afl.
Redactie BIJDRAGEN te Zwolle.

41. Monatsblatt der Kais. Kön. Heraldischen Gesellschaft Adler, II, N°. 129.
K. K. Gesellschaft ADLER te Weenen.

42. Der Deutsche Herold. Zeitschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie, 1891, N°. 3-9.
Herald. Verein HEROLD te Berlijn.

43. Deutsches Adelsblatt. Wochenschrift für die Interessen des Christlichen Adels, 1591, N°. 1-37.
Redactie DEUTSCHES ADELSBLATT te Berlijn.

44 Anzeiger, Mitteilungen und Katalog. des Germanischen Nationalmuseums, 1591, Jan.-Aug.
GERMAN. NATIONALMUSEUM te Neurenberg,

45. Bulletin de la Société héraldique de France. 1591. Janv.—Juin.
SOCIÉTÉ HÉRALD. ET GÉNÉAL. DE FRANCE te Parijs.

46. Messager des sciences historiques. 1891, N°. 1-2.
EMILE VARENBERCH te Gent.

47. Archives héraldiqucs et sigillographiques Suisses, 1891, Jan -Sept.
Aangekocht.

48. New Amsterdam Gazette, VII, N". 1.
MORRIS COSTER te New York.

49. Personalhistorisk Tidsskrift, VI, N°. 1 en 2.
Redactie PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT te Kopenhagen.

50. F. Nagtglas. Levensberichten van Zeeuwen. 1888. 2e afl.
ZEEUWSCH GENOOTSCHAP VAN WETENSCHAPPEN te Middelburg.

51. Annales de la Société d'Archéologie de Bruxelles. 1891. N". 1, 2.
SOCIÉTÉ D'ARCHÉOLOGIE de Brussel.

52. Bijdragen voor de geschiedenis van het Bisdom Haarlem. 1891, N". 1-3.
Van de Redactie.

53, Wegweiser für Sammler 20—22.

54. De jaren 1830-1832 met de oud-strijders herdacht te 's-Gravenhage. 1—3 Augustus 1891, Catalogus van de tentoonstelling. 80.

55. Dr. R. Krul, Een folkloristische bijdrage.
Overgedrukt uit de Tijdspiegel.
Van A. A. Vorsterman van Oyen.

56. Oud Holland VIII N". 3-4.

57. Kempisch Museum 11 N". 1, 2.

58. Mittheilungen des Heraldischen Vereins „Zum Kleeblatt" in Hanover. 1891, N°. 5. 6, 7.

59. Bulletin de la commission de l'histoire des égliscs Wallonnes V. N°. 1.

Aangekocht.

60. Emanuel Hiel. Historische gezangen en vaderlandsche liederen, Roeselaere 1885. 8°.

61. Jan Ferguut. Makamen en Ghazelen, proeven van Oostersche poëzie, met het portret van den dichter J. M. Dautzenberg. N°. 100 van de 325 exemplaren. 2e druk. Roeselaere 1887, 4°.

Van de Seyn-Verhougstrate.

62. J. Th. de Raedt. Les armoiries des Berthout et de Malines. Malines, zonder jaartal 8°. Met 6 zegel- en wapenafbeeldingen door Jean van Malderghem.

63. Jules Carly, avocat, membre effectif de la société d'Archéologie de Bruxelles. Relation de l'entrée de son exellence monseigneur le prince de Grimberghe, à Grimberghe, le 29 Septembre 1729. Hierbij is gevoegd: J. Th. de Raadt. Note sur Louis Joseph, Comtc d'Albert prince de Grimberghe. Bruxelles 1889, 8".

Overdruk uit de Aunales de la Société d'Archéologie de Bruxelles.

Van J. Th. de Raadt.

64. C. Gijsberti Hodenpijl. De slag bij Doggersbank, een historische herinnering.

Overdruk uit het tijdschrift voor Geschiedenis Mei 1891,

Van C. Gijsberti Hodenpijl.

Geslacht Registers van Marytge Cleophas.

Huisvrouw van Jan Michielz. van Mierevelt. (1)

Cleophas Tonisz van Medemblick Noorthollant een uytnement glasschrijver trouwde te Delft Ariaentgen Ariens dr. (Westende) van het geslacht van van der Dussen.

Sij wonnen te samen drie dochters, genaemt. ....

Hij had nog maegschap tot Haarlem, als mr. Jacob van Medemblick proc'. of advocaat dier stad, zijn soon Ewout Jacobz. van Medemblick en sijn suster is een . . . . .

Sij had noch vier susters Aeltge, Neeltge, Trijntge en Marijtge Arien's drs.

Annetge Cleophas dr. troude Jan Jan Jacobz. Blanckert goutsmit, obyt 1574.

Arent Jansz. Blanckert, die heeft verscheijde kinders nagelaeten.
Jan Jansz. Blanckert.
Annietge Jansdr. Blanckert.
Marytge Blanckert, en meer anderen.

Neeltge Cleophasdr. won bij Claes Jansz. van **Ruyven** , verscheyde kinderen.

Sij stierf Ao 1580, hij eenige jaeren daarnaer.

Dirck Claesz. van Ruyven.
Cornelis Claesz. van Ruyven.
Tryntge Claesdr. van Ruyven.
Cleophas Claesz. van Ruyven.

Marytge Cleophas dr. out 36 jaeren, troude Jan Michielz. van Mierevelt goutsmit, out 35 jaeren en wonnen twee soonen :

Geslacht Register van Styntge Pietersdr. van der Bes.

Huisvrouw van Mr. Michiel van Mierevelt.

Gillis van der **Pes** , was van Snighellen, een stedeke in 't land van Gulik.

Hij had onder meer andere kinderen een soon genaemt:

Jan Jansz. Voswinckel van Goor, synde een stedeke bij Deventer won bij Styntje Roelofsdr:

Pieter Gillisz. van der Pes die sterft Ao 1596, in Junij, out omtrent 79 jaeren hij won bij:

Geertge Jansdr. Voswinckel (obiit 20 Dec. 1593 out 78 jaeren) won 6 à 7 kinderen die jong gestorven zijn , behalve :

Gerrit Jausz. Voswinckel en noch anderen.

Trijntge Pieters, nata 1551 , troude met Pieter Dirckz. en trncken metterwon na Amsterdam alwaer sij met haer man en drie kinderen alle stierven in Sept. 1602 in de pesttijdt, te weten, Sara Pietersdr. out 17, Annetge Pietersdr. out 13 en Jan Pietersz. out ..... jaeren. Trijntje Pietersdr. voornoemt, stierf out 51 j. en Pieter Dircksz out ..... jaeren en eenige jaeren daerna haer jongste soon Pieter Dircksz. Styntge Pietersdr. van der Pas, nata 1558 troude met mr. Michiel van Mierevelt.

---

(1) Onder de in mijn bezit zijnde familie papieren, bevinden zich deze onderstaande manuscripten, welke vermoedelijk aan het einde der 17e eeuw werden opgesteld.

Wegens het eigenaardige dier generaties, weergeef ik ze gaarne geheel in den ouden trant, zooals ze staan opgeteekend. — Mogelijk is dit velen welkom.

Hier onderaan staat geschreven :„Copie eener *Memorie voor mijne Kinderen.* — Als ick deser werelt kome te overlijden, dat ghij weten sult beneffens 't geene van onse afkomst wat hebbe geschreven wie na uwe naeste bloedverwanten sijn. Soo is bchalven mijn halve Broeder, Trijntgen Claesdr (de huysvrouw van Cornelis Goverts) mijn naeste bloedvriend, en de haer kinderen, met de kinderen van haer broeder Dirck Claesz lakenkoper in de Son plagt te woonen; en voort de kinderen van Arent Jansz. Blanckert dese siju alle even na van mijns moeders moeder wegen. maer van moeders vader wegen (te weten van Cleophas sijde) woonen tot Haerlem, eenige maer luttel nu van mijns vaders wegen en is er soo na bloet niet dan toch daer is Aechge Joppen, in den . . . . en agnietge haer suster, in den haeg, die sijn rcdelijck na: daervan sult ghij wat vinden in de afkomst maar de vrienden van myn huysvrouw sijde woonen meest boven in 't landt, na Deventer of Goor henen mijn onbekent: clan die naeste die ick kenne is Aeltge Wouters) : dat is Sweertge nicht, en woont te Catwyck op Rijn, met haer kinderen: daerna Willem . . . . in de Vlamingstraat, met sijn broeder en suster: noch tot Hoorn in noord Hollant, daer woont Acltge Gerritsdr. met hare kinderen: dese is soo na als Acltge Wouters. maer van mijn huysvrouwe vaders zijde ken ick geene: hij was oock van boven. Voort dat de kinderen van Arien Doesen, in den Haeg, ook van mijn huysvrouws maegschap sijn, is van Bastaerdye wegen; waer dat sy haer wel gedragen hadden , wy souden met haer wel vriendschaep gehouden hebben; maar en is van haer niet te verwachten als alle schande ende oneer, daarom laten wij haer stilletjes blijven, en mij dunckt dat sij meest alle doot sijn: Aeltge Doesen leeft noch en die heeft haer noch niet qualyck gedragen.

A° 1626.

(w g.) MICHIEL VAN MIEREVELT.

Jan Woutersz van Mierevelt, welcke naem oorspronckelijck gecomen is van een stedclre genaemt Mier, gelegen in Brabant: twee myltjes van Turnhout, is uyt Brabant comen woonen tot Delft in Hollaut, met eenigcn sijns geslachts, te weten : Govert Hendrickz in de Bel. Is eenige jaeren daer na hier binnen Delft wonende overleden, nalatende een soon, ende een dochter, genaemt Michiel Janz. en Marytge Jansdr. die sterf in ongehout in 't Mngdalenen Clooster tot Delft, aldaer een sustertge sijnde.

Michiel Janz. van Mierevelt voornoemt, lakenkoper nam ten huysvrouwe Aechgen Ariens dr. en woonden te samen op de markt te Delft, naest „de vergulde Mortier", in de huysinge bij hen gekoft A° 1516 alwaar de voorn. Michiel Jansz gestorven is den 18 July 1548, out omtrent 53 jaren, en sijn huysvrou Aechgen Ariens sterf A° 1577 out 81 jaren. Sij hebben aldaer te samen gewonnen dertien kinderen als :

1e Comrnertge, sterf vrijster A° 1591 out 75 jaren,
2e David, sterf mede sonder kinderen.
3e Jan Michielz.
4e Adriaen Michielz woonde eenige jaren in Engelandt, sterf aldaer sonder kinderen, verder noch negen kinderen, die alle sondcr descendenten overleden sijn.

Jan Michielsz. van Mierevelt voornoemt : goutsmit, geboren den 2 Febr. A° 1528 trock op sijn achtien jaren om Landen te besien na Walslant, Engel. en Vranckryk, Italien Duytslant etc. Nam (1563) ten huysvrouwe Marytge Cleophas, out 36 jaeren en wonnen te samen twee soonen, genaamt 1" Michiel Jansz, die sterf doen hij ses weecken out was, 2° Mr. Michiel Jansz.

Marytge Cleophas sterf Juuy 1577 out 50 jneren. De voornoemde Jan Michielsz. won noch by Neeltge Claesdr van Berckestein sijn 2e vrouw: twee soonen als 3e Claes Janz. die sterf out negen weecken, en 4" Jan Jansz. geboren den 1579, sterf vrijer 29 April 1626. Necltge Claesdr. voornt. sterf A° 1584 De voorn. Jan Michielz. troude 8 Novr. A° 1592 sijn 3e vrouw Trijntje van Monfoort Deonijsdr. doch hebben geen kinderen gehad, hij sterf 27 April 1626 en sij 31 Jan. 1627.

Mr. Michiel Janz. van Mierevelt voornoemt : vermaert Contrcfeiter, geboren mcydach A° 1566. Troude den 9 April 1589 met Styntje Pietersdr. van der Pcs en wonnen te samen acht kinderen : als 1° Marytge, geboren 1 Aug. 1590 sterf 5 April 1595. 2e Aechge geb. 27 Nov. 1591 stierf 5 Febr 1603. 3e Geertge hieronder volgende. 4" Marytge Cleophas, Alias Marytgc gcb 27 Jan 1595 troude Johan van Beest van Heemskerck. 5e Pieter Michielz. van Mierevelt *portretschilder*, geb 5 Oct. 1596 stierf 11 Jan 1623. 6e Commcrtge geb. 5 Sept. 1598. sterf 11 April 1654. 7 Ariaentge geb. 3 Sept. 1600 sterf 3 Nov. 1623. 8" Jan Michiel geb. 3 Maert 1604 stierf 23 Jan 1633

Hij troude den 9 Jan. A°. 1632 sijn 2e vrouw Anna dogter van Hugo Huissen, Pensionaris van Rotterdam, dog won geen kind, en overleed den 27 Juny 1642.

Geerfge Michielsdr van Mierevelt voornt. geb. den 2 Febr. 1594, obyt 30 October 1639, troude den 14 Jan. A° 1618 Willem Jacobsz Delff, *vermaert plaetsnijder* en won daerbij twee kinderen als Jacob Willemsz. geb. 24 Jan. 1619, die troude den 22 Jan. 1642 Anna Abraham& Hogenhoeck, en Christina Willemsdr., geb. 4 Jan. 1620 die troude Johan Harmensz. van Ruyven.

Tot zoover vond ik deze generatie opgeteekend Pieter Michielz, die den naam van Mierevelt wereltberoemd heeft gemaakt door zijn vermaarde portretschilderstukken, overleed te Delft, nalatende twee zoons.

Men schat het aantal portretten door hem vervaardigd op ruim vijf duizend Vele daarvan zijn in koper gebracht, door zijn zwager Willem Delff.

Een dier zoon's van Pieter Michielz was insgelijks een beroemd portretschilder.

C. GIJSBERTI HODENPIJL.

's-Gravenhage.

Geslacht Delff.

(Onderstaande mededeelingen aangaande dit geslacht zijn gecopieerd van een oud handschrift).

Albregt Delff troude
en liet na: Hendrik Albregtz trout Heyl, dochter van Arent Claas van der Graeff en van Maria Willemsdr. Smouten, en won:

1. Willem Hendrikz.
2. Aelbregt Hendrikz.

3. Anna Hendriksd.
4. Arent Hendrikz., coopman te Amsterdam, alwaar hij 1593 met sijn vrouw en verscheyde kinderen is gaan woonen, tr.: Aeltge Cornelisdr. van Swol en liet na soone, de rest stierven sonder kinderen.
   Hendrik Arentz. Delff is geweest Raad van India en directeur van Surate; hij nam na seker stuk land de naam aan van Vapoer en stierf 1638 ; trout Geertruida Corneliadr. Stulinghs en won:
   Arent Hendrikz. Vapoer.
   Jan Arentz. Delff, coopman tot Amsterdam, trout Brechje Adriaensdr., sonder kinderen overleden.
   Arent Hendrikz. Vapoer voornt. geb. 25 Augs. 1618 trout 26 April 1648 Catharina Arentsdr. van der Wolff, geb. 26 April 1626, hij is geweest Burgemeester van Rotterdam, en stierf 9 Juny 1675 en won:
   Gcertrui Arentdr. geb. 23 July 1649.
   Arent Arentz., geb. 7 Augs. 1652. Schepen van Rotterdam.
   Hendrik Arentz.

Willem Hendrikz. hierboven voornoemt, huwde. ... won:

Jacob Willemsz. was een zeer goed konterfeyter ; gelyk uyt zijn werken is gebleecken en onder andere heeft uytgemunt in het „Roth Schutters", dat hij A° 1592 te Delft in Stads-Doele, heerlijk en konstig heeft uitgebeelt, en 't welk door het springen van 's Lands kruydmagazijn in den Jare 1654 benevens andere stukken van zijn kunst zeer is gcruineert.

Hij stierf 5 Mei 1601 (gelyk blykt uyt een grauwe sark leggende te Delft in de Nieuwe Kerk, agter de tombe van den Prins, alwaar tegenwoordig te lcesen is, „Sepulture van Jacob Willemsz. Delff, schilder, sterft V mey 1601.)

Hij was gehuwd met Maria Nagel Joachimsdr. obiit 1622 cn lieten na:

1. Mr. Cornelis Jacobz. een seer veerdig en goed stillevent schilder en munte voornamentlyk uyt in koper te schilderen.
2. Rochus Jacobz. was een zeer goed contrefeyter gelyk onder andere blykt aan 't oude schilderije van de officiers van 't oranje vaendel in de blauwe zaal op den Doel (obiit 1617).
3. Willem Jacobz. geb. 19 Nov. 1518, was zeer uytmuntent in 't plaatsnijden, trout 14 Jan. 1618 Geertrui (dogter van den prins der schilders Mr. Michiel Jansz. van Mierevelt en van Christina Pietersdr. van der Pes), geb. 2 Febr. 1594, obit 30 Oct. 1639. Hij stierff 11 April 1638 was Vendrigh van de Burgcrye (zooals hij in die qualiteyd door syn broeder Rochus staat uytgeschilderd). Hij won:
   1. Jacob Willemsz
   2. Christina Willcmsdr. geb. 4 Jan. 1620, obit 14 Jan. 1695, was gehuwd met Johan Harmensz. van Ruyven, houtcoper.

Jacob Willcmsz. geb. 24 Jan., obiit 24 Juni 1661, was Raad en vroedschap der stad Delft, huwde den 22 Jan. 1642 Anna Abrahamsdr. Hogenhouck geb 12 Oct. 1622, gest. 9 Sept. 1678 en wonnen:

1. Willem Jacobz. geb. 12 Maart 1643, obiit 7 Juny 1643.
2. Margarita „ 13April 1644, „ 16 Augs 1644.
3. Geertruida „ 10 Mei 1645, „ 24 Jan, 1696.
4. Margarita geb. 8 Maart 1647, obiit 13 Dec. 1715.
5. Anna „ 6 Sept. 1648, „ 18 Jan 1723.

Het wapenschild van dit oud Delfsch geslacht is: doorsneden *a*, gedeeld 1 in goud een gekanteelde en tegengekanteelde zwarte dwarsbalk, 2 in rood een gouden korenschoof; *b* in goud drie zwarte vogels.

Familie de Chalmot.

Waar en wanneer zijn geboren, gehuwd en overleden Hendrik Alexander de Chalmot, ontvanger der gemeente Kampen en zijne echtgenoote Geertruy de Greeve.

s.

Familie von Vulté.

Carl Justus von Vulté, officier in het regiment van Hessen Darmstadt, huwde 13 April 1788 met Marie Sophie Wilhelmine Christine Seyffard, waar is dit huwelijk gesloten. S.

Aanvullingen op familieberichten.

JANUARI.

OVERLEDEN.

4 te Utrecht. Dr. Carel Leonard Joan Backer, geb. te Jutphaas 20 April 1818, geneesheer, zoon van Jacob en van Geertruid Cornclis Smissaert.

15 te Utrecht. Dr. Johannes Renatus Eugenius van Laer, geb. te Zeist 11 Nov. 1818, oud-leeraar aan 's rijks veeartsenijschool, zoon van Jacob en van Christiane Salomé Verbeek, geh. te Utrecht 26 Oct 1865 met Johanna Gerardina Neuman, geb. te Vreeswijk, dochter van Gerrit en van Henriette Cornelia Nahuys.

. . te Aalburg. Thamine Marie Felicie Caroline barones Taets van Amerongen, geh. met H. Groeneveld, predikant te Aalburg.

16 te Utrecht. Jan Ypes, geb. te Deventer 25 Juli 1832, lid van den gemeenteraad, zoon van Douwe en van Bartha Beunk, geh, te Leeuwarden 3 Juli 1861 met Ypke Posthumes

29 te New York of Rotterdam Geertrudes Hermanus Voorhoeve, geb. te Rotterdam 5 Aug. 1862 (niet 1863) *W.* 111 blz. 299), met Carolina Voorhoeve, geb. aldaar 6 Dec. 1865, (*W.* 111 blz. 298).

FEBRUARI.

GEBOREN.

17 te Mijdrecht. Mathijs, zoon van M. Snoeck en van M. G. van den Bol.

18 te Utrecht. Robert Abraham Anthony, zoon van Mr. Robert Fruin en van Catharina Christina Niemeyer.

HUWELIJKEN.

5 te Amersfoort. Pieter Kolff, wedr. van Henrica Undina de Groot (*W* 11 blz. 171), met A. Moens.
7 te Doesburg. P. A de Rechteren van Hemert, geh. met N. van Hengel.

STEKPGEVALLEN.

2 te Sittard. Margaretha Johanna Pan, geb. 8 Sept. 1890, dochter van C. H. en van Miuke Uitenhage de Mist.
21 te Weenen. Arthur Maximilian Adrian graaf von Bylandt, heer van Melden, Ncukirchen en Reydt, geboren te Weeneu 5 Mei 1821, luitenant-veldmaarschald en oud-rijksminister van oorlog in K. K. Oostenrijksche dienst, benevens chef van het 11' regiment veld-artillerie, ridder der orde van het Gulden Vlies, zoon van graaf Ferdinant Carl en van Adelheid von Mikush und Budberg. Gehuwd te Praag 27 Januari 1852 met Maria Anna gravin Harbuvnl und Chamaré, geboren te Praag 25 Augustus 1832, dochter van graaf Johan Anton en van Anna gravin Woreziczky-Bissingen. (Zie N. A. IV, blz. 94.)
25 te Wolvega. **A.** Hoekstra, wede. van N. Sickenga.

MAART.

GEBOREN.

11 te Dieren. N., dochter van H. Hooft Graafland en van J. C. van Benthem.
15 te Arnhem. Hendrik Peter Coenraal Michiel, zoon van Gijsbert Karel Wijnen en van Cornelia Johanna Cool.

HUWELIJKEN.

1 te Rotterdam. Q. J. Godard Jr. met N. Haverkorn van Rijsewijk.
4 te Batavia. E. Meulcman met L. Leidelmeyer.
19 te Amsterdam. H. A. L. Heubncr, geb. te Plaesen (Duitschland), oud 34 jaar, zoon vau Robert Leonard en van Anne Maria Fischer, met Aleida Catharine Immink, geb. te Amsterdam 17 Aug. 1856 (*W.* 11 blz. 119).

STERFGEVALLEN.

3 te Utrecht. G. C. Deketh, geh. met N. Just de la Paisieres.
9 te Voorschoten. Theodora Johanna van Griethuysen, oud 6 jaar, dochter van Jan Gijsbert Martinus eu van Willemine Johanna Hermine van Griethuysen.
11 te Amsterdam. Philippina Jacoba Maria van Heyningen, geb. te Rijswijk 17 Maart 1820, dochter van Hendrik en van Wilhelmina Gerardina Kits, wede van Willem Beets, geb. te Haarlem 14 Febr. 1824, st. te Delft 23 Maart 1880, boekhandelaar te Delft, zoon van Martinus Nicolaas en van Maria Elizabeth de Waal Malefijt.
12 te Utrecht. Heinrich Philibert Calkoen, geb. te Wilsum 15 Dec. 1809, emeritus predikant te Schalkwijk., zoon van Hendrik Albertus Jacobus en van Adriana Louise Struuck, geh. te Oisterwijk 14 Dec. 1846 meit Anna Margaretha van Houten.
13 te Jutphaas. M.. S. E. Berghcge, geb. in 1818, dochter van Dr. Adrinnus Rudolphus, predikant te Hillegersberg en van Elisabeth Margaretha Johanna van der Trans.
24 te Utrecht. Maria Cornelia Steur, geb. te Maassluis 14 Oct. 1829, dochter vnu Lecndrrt en van Cornelin van Rossum, geh. met Louis François Christiaan van Erp Taalman Kip, ontvanger der stedelijke gasfabriek (*W.* 11 blz. 158).
25 te Arnhem. Henrietta Carolina Joanna Krayenhoff, oud 74 jaar, geb. te Weltevreden (Batavia) dochter van Cornelius Johannes en van Elisabeth Maria Magdalena Phitzinger, geh. in 1639 of 40 met Wijbrandus Reinalda,
25 te Delft. C. B. van der Breggen, oud 73 jaar gep. kolonel der infanterie.
26 te Dordrecht. H. J. Schouten, enz. (zie blz. 46) moet zijn 27 te Waverveen. Huibert Johannes Adrianus Schouten, geb. te Hillegersberg 24 Mei 1846, zoon van Mr. Dirk en van Johanna Clasina Helena Knipschaer.

APRIL.

GEBOREN.

27 Maart-3 April te Batavia. N., dochter van N. Bakhuyzen van den Brink en van H. M. Raedt van Oidenbarneveldt.
3-10 te Tjilatjap. N., zoon van N. van der Kemp en van J. Montagne.
4 te Alkmaar. Een levenloos kind van N. Bosman en van M. A. J. Feith.
4 te Renkum. N., zoon van N. Beuker en van Jonkvr. A. A. M. de Lannoy.
4-9 te Padang. N., zoon van Mr. Johan Willem Barkey en van Johanna Hendrika Catharine Uitenhage de Mist.
20 te Zutphen. N., zoon van Dr. Dirk Bruyns en van E. ten Cate Fennema.
22 te Edam. N., zoon van Metelerkamp Cappcnburg en van N. C. Haverkamp.
30 te Nieuwer Amstel. N , zoon van Herman Petrus Coenrand Wolter Hendrik Jan Bernard van Son en van Cornelia Zoete.

HUWELIJKEN.

27 Maart—3 April. A. Barkey, tijdelijk onder-opzichter 3e kl. bij do staatsspoorwegen met T. M. H. Maagdenberg.
4 te Zutphen. Carel Hendrik Wilbrenninck (*W.* 111 blz. 352), met Adriana Petronella Geertruida Agnes Graevesteyn van Heyst (W. 11 blz. 64).
9 te Zalt-Bommel D. van den Hurk met C. E. de Freitag.
14 te Dordrecht. Jean Jacques Offerhaus (*W.* II blz. 394) met A. J. C. Kuyk.
15 te . . . . . II. W. Brugmans, met Jonkvr. Ottoline Frnnçoise Meyer (*R. W.* 11 blz. 32).
23 te Alkmaar. K. Olij, Ez. wedr. van A. Visser met Christina Margaretha Adriana Druyvesteyn (*H. B.* 1874 blz. 336).
. . te. . . . . Barend Reynvaan (*W.* 111 blz. 60) met Wilhelmina Adriana Snoeck (*N. A.* 1 blz. 250).

STERFGEVALLEN.

1 te . . . George Augustus Frederick Cavendish Bentinck, geb. 8 of 9 Juli 1821, lid van het Lagerhuis, trustee van het Britsch Museum, enz., zoon van Lord Frederick en van Mary Lowther, geh 14 Aug. 1850 met Prudence Penelope, dochter van Charles Powell Leslie, van Glaslough, Monaghan en van Christina Finsbury.
6 te Arnhem. Jonkvr. Laurentia Clara Elisabeth Engelen (*N. A.* III blz. 47).
12 op Klarenbeek (onder Dooruspijk). Willem Pompe (*W.* 111 blz. 27).
16 te Mijdrecht. Matthijs geb. Februari 1891, zoon van M. Snoeck en van M. G. van den Bol.
18 op den huize Meerenberg te Bloemendaal. A. C. Ghene wede. van Mr. Coenraad Alexander de Jongh, zoon van Erdwin Adrianua en van Theodora Jordens.
22 te 's-Gravenhage. Barbara Wilhelmina van Lelyveld van Cingelshoek, geb. aldaar 14 Juli 1890
24 te Dieren. Gustaaf Philip Paul baron Creutz, gep. majoor der infanterie, geh. met Patricia Moore (N. *A.* 1 blz. 112).
25 te Enter. Gerhardn Warnera van Wijngaarden, oud ruim 1 jaar, dochter van Johannes en van J. A. Immink.
29 te Amsterdam Anna Gijsberta Snethlege, wede van Hendrik Frederik Straatman (*W.* III blz. 152).

M E 1.

12 te. . . Frans Julius enz. (blz. 62 2e colom van onderen) moet zijn: 12 te Arnhem. Frans Julius Johan baron van Heemstra, geb. 22 Oct. 1865, zoon van baron Gijsbert Jan Anne Adolph en van zijn 1e vrouw Ludolfine Carolina van Valkenburg met Wilhelmine Frederique Georgine Louise barones van Pallandt. geb. te Velp 3 Dec. 1870, dochter van baron Jacob Adolf en van Wilhelminc Frédérique Georginc Louisa barones van Tuyll van Serooskerken.

De mededeeling aan dc redactie gezonden van het overlijdeu op 21 Mei (zie blz. 40) is, naar men ons bericht heeft niet geheel juist. G. T. baron van Keppel moet zijn G. T. Keppel; hij was gehuwd met Susan Trotter en zijne moeder was Elisabeth Southwell, dochter van Eduard 17e baron van Clifford.

Familieberichten.

JUNI 1891.

GEBOORTEN.

30 Mei--5 Juni te Bagoe (Kraksaän). N. zoon van Clemens Jeltes en van Marie van Beuningen van Helsdingen.
2 te Amsterdam. Frederique Christine Hcnriette, dochter van Mr. Arend Anne baron van der Feltz en van Jonkv. Constantia Johanna Anna Digua van Swinderen.
4 te Kralingen. N. dochter van N. Ledeboer en van E A. C. Smits.
4 te 's-Gravenhage. Aemilius Hermanus Johannes Maria, zoon van Johannes Anthonius Joscphus Maria Meylink en van Maria Ludovica de Wijs.
5 te 's-Gravenhage. Alida Geertruida , dochter van Jacob Cardinaal en van Esther van der Velde van Cappcilen.
8 te Arnhem. Hendrik Jan, zoon van Dr. Gerrit Jan Michaëlis en van Caroline Petronelle de Booy.
9 te Groningen. Mattheus Edzard, zoon van Ernst Henri Grefe en van Hendrika Jacoba de Rochefort.
9 te Arnhem. Gerharda Johanna, dochter van Pieter Marius Scheurleer en van Adriana Cornelia van Aken.
9 te 's-Gravenhage. Constanza Maria Luisa Teresa Beatrice, dochter van Markies Obizzo Luigi Maria Carlo Orazio Colombano Malespina, en van Catharina Louise Caroline barones, van Zuylen van Nijevelt.
13 te Baarn. N., zoon van Jacob Hartsen en van Alma Augusta then Bergh.
14 te Nederhemert. N.. dochter van N. baron van Hardenbroek en van N. des Tombe.
17 te Venlo. N., zoon van Dirk Enschedé en van Johanna Jacoba Enschedé
17 te Nijmegen. Agnes Maria Aloisia, dochter van Mr. Jacob Huibert Maria Verheyen en van Jonkv. Maria Henriette Hubertina de Kuyper.
19 te Maarssen. N., zoon van Jhr. Johannes Marie van Asch van Wijck en van Hilvaardina Theodora barones Sloet van Zwanenburg.
24 te 's-Gravenhage. Jacques, zoon van Charles Allirol cn van Adriana van de Laar de Veer.
25 te Breda. Otto Hendrik, zoon van Lambert Jean Kuyck en van Gerharda Johanna Wilhelmina Pels Rijcken.
26 tc 's-Gravenhage. Anna Marina, dochter van Johannes Jacobus Petrus Slinkers en van Johanna Maria Hoyer.
26 te Utrecht. IJman Dirk Christiaan, zoon van Jhr. Edouard Quarles van Ufford en van Clara Catharina Mary Twiss.
26 te Diemen. Constance Wilhelmina, dochter van Willem Hendrik toe Water en van Constancc Wilhelmina Richelme.
26 te Amsterdam. Jacobus, zoon van Huibert Elize Kleyn van Willigen en van Johanna Elisabeth van IJzendoorn.
26 te Amsterdam. Henriettc Julie Jeanne, dochter van Dr. Arius Julius Johannes Kloppert en van Henriette Eleonore Loopuyt.
28 te 's-Gravenhage. Frederik Lnmbertus , zoon van Jhr. Frederik Lambertus Fulck en van Heiltje Albarda.

HUWELIJKEN.

30 Mei -5 Juni te Malang. W. F. baron van Reede van Oudshoorn met C. Jesse.
4 te Amsterdam. Wilhelm Fokkelinius Wijbrand Steenbergen, geb. te Amsterdam, oud 32 jaar, zoon van Herman en van Cornelia Jacoba van Klinke met Joanna Jacoba Dominicus van den Bussche, geb. te Goes, oud 27 jaar, dochter van Hendrik Karel en van Louisa Henrietta Maria van Deinse.
6 te Batavia. Gijsbertus dc Kruyff van Dorssen, geb. te IJsselstein 30 Oct. 1853, zoon van Gijsbertus van

D. en van Johanna de Kruyff, met Jonkv. Charlotte Louise Huberta Nahuys, geb. te Demah 16 Dec. 1866, dochter van Jhr. Mr. Hubert Gerard Brian en van Carolina 'Louisa Sophia White.

9 te Heinrichshad bij Herisau (Zwitserland). Jhr. Mr. TI. N. Teding van Berkhout, met A. S. Buys.

9 te Maastricht. A. A. Versfelt met C. E. Arensma.

10 te Haarlem. Dr. Johannes Diederik Bierens de Haan (W, 1 blz. 354), met L. W. C. Bervoets.

11 te Zwolle. Mr. Jan Theodore Constant Viruly, geb. te Gouda 11 April 1860 (*W*, 111 blz. 282), met E. C. Royer, dochter van N. en van N. barones Sloet tot Oldhuis.

11 te 's-Gravenhage. Eduard Thomas Theodorus Henricus van Benthem van den Bergh, geb. te Zalt-Bommel, assistent-resident met verlof, zoon van Nr. Thomas Theodorus Hendricus en van Adriann Casparina Minetta Pusch Pool, met Jonkv. Elisabeth Judith Six tot Oterleek, geb. te 's-Gravenhage 13 Sept. 1859. dochter van baron Egbert Willem Justinus en van Johanna Maria Ilenriette Wyckerheld Bisdom.

11 te Arnhem. Louis Gaspard Adrien graaf van Limburg Stirum, geb. aldaar, zoon van graaf Samuel John en van Maria Henriette Willink, met Jonkvr. Maria Elisabeth Reiniera van Suchtelen van de Haare, geb. te 's-Gravenhage, dochter van Jhr. Johan Arnold Bernhard en van Helena Catharina Maria de Joncheere.

11 te 's-Gravenhage. Hendrik van Oordt, geb. te Rotterdam, oud 56 jaar, ingenieur bij den Rijkswaterstaat te Maarssen, zoon van Gregorius Johan en van Christiana Philippina van Alphen met Anne Maria van Erp Taalman Kip, geb. te Amsterdam 26 Febr. 1871, (*W*, II blz. 139).

12 te 's-Gravenhage. Willem Monhemius , geb. te Brakel, oud 40 jaar, lste luitenant bij het reg. grenadiers en jagers, zoon van Stephanus Franciscus en van Louise Antoinette Henriette van Leeuwen, met Wilhelmina Geertruida Margaretha Happel, geb. te 's-Gravenhage 6 Aug. 1862, dochter van Froderik Christinan Alexander Remigius Adolphus en van Wilhelmina Margaretha Sommer.

10 te Groningen Engelbert ter Kuile, geb. te Enschedé 22 Dec. 1860, zoon van Engelbert en van Anna Maria Verburg, met Catharina Gerdina Adriana Stoutendijk, geb. te Assen 7 Sept. 1866, dochter van Jan Pieter Leendert en van Hermina Josina Stulen.

11 te Leiden. Dr. Hendrik Douwe van Gelder, geb. te Bolsward 10 Dec. 1861, zoon van Hendrik Arend en van Rinske Feikema, met Wendelina Elisabeth Zaalberg, geb. te Leiden, dochter van Dr. Gerardus en van Susanne Josine Brute1 de la Rivière.

11 te Leiden. Nico van Dissel, geb. te Groenlo 24 Jan. 1847, zoon van Johannes en van Barbara Catharina de Veije, met Marianne Petronella Dozij, geb. aldaar 8 October 1858, dochter van Reinhard Pieter en van Anne Maria Caroline van Goor den Oosterling.

11 te Harderwijk. A. W. Groote met Wilhelmina Sophia Nagtglas (*W*. 11 blz. 364).

6 -12 Juni te Soerabaya. Mr. J. van Davelaar met E. P. de Ligny.

6 -12 Juni te Djocja S. A. E. Dudok van Heel, met H. E. Kalkhoven.

6 -12 Juni te Klatten. W. F. G. K. Oetgens van Waveren Pancras Clifford, met A. A. Godin.

16 te Velsen. Sévérijn Daniel Schiff met Louisa Boerlage.

18 te Apeldoorn. Herman Hattink , burgemeester van Hoevelaken, zoon van Joannes Philippus, predikant tc Harderwijk en van N. Joosten, met Johanna Adriane Boddens, dochter van Jan en van Jeanne Beumer.

18 te 's-Gravenhage. Mr. Jozua Wientjes Smidt , geb. te Assen, oud 27 jaar, adjunct commies ter gemeente secretarie, zoon van Mr. Hendrik Jan en van Maria Uildriks, met Jacoba Adriana van Geuns, geb. te 's-Gravenhage oud 25 jaar, dochter van Mr. Jan Jacob en van Wilhelmina Oudemaus.

19 te Stadskanaal. Sijbrand Casparis Jan Heerma van Voss, wedr. van Josina Cornelia van der Poest Clement (*W*. I blz. 156), met L. J. Lesturgeon.

25 te 's-Gravenhage. Karel Melchior Leendertz, geb. te Arnhem, oud 31 jaar, 1ste luitenant der inf. van het 0. 1. leger, zoon van Pieter en van Alida Louisa Pieternella Hondekoeter, met Johanna Sophia Louise Emélie le Rütte, geb. te Djocjocarta, oud 22 jaar, dochter van Jean Marine Charles Edouard en van Sophia Alida Visscher.

25 te 's-Gravenhage. Antonie Willem Carrière, geb. aldaar 5 Juli 1857, adjunct-commies bij het departement van Marine, zoon van hntonie Willem en vau Christina Elisabeth Köhler, met Carolina Tjema Phaff, geb. te Tjilatjap, oud 25 jaar, dochter van Maurice Adrien Emile en van Asimoy.

25 te Leiden. M. L, Offerhaus met Henriette Julie Dumont.

25 te Beverwijk. J. P. de Bruine Ploos van Amstel, met Nelly G. Dijkstra.

STERFGEVALLEN.

2 te Neuenaer. Mr. Udo Leopold Udo de Haes, geb. te Samarang, oud 31 jaar, zoon van Nr. Leopold Udo en van Margaretha Anna toe Water.

4 te Leiden. Martinus Henricus Esser , geb te Amsterdam 19 Febr. 1809, zoon van Martinus en van Agatha Wekker, wedr. van Voske Hendriks.

4 te Dordrecht. J. G Hordijk, oud 68 jaar, lid van den gemeenteraad.

6 op den huize Gunterstein bij Breukelen. Catharina Maria Juliana Willink van Collen, oud 46 jaar, dochter van Daniel W. en van Jonkv. Johanna Maria Elisabeth van Collen, vrouwe van Gunterstein en Tienhoven.

6 te 's-Gravenhage. Maria Cornelia Jacoba Prins, geb. Middelburg, oud 57 jaar , dochter van Willem en van Gerardina hdriana Petronella Snouck Hurgronje, geh. met Gerardus Petrus Booms.

7 te 's-Gravenhage. Engelina Ligtenberg, geb. te Soerabaya, oud 18 jaar, dochter van Hendricus Wilhelmus Franciscus, notaris en van Laura Maria Swart.

7 te Apeldoorn. N. Swanenburg, geh. met den heer N. Backer.

7 te Soerabaya. Herman van Broeckhuyzen, geb. te Utrecht 12 April 1843, ridder der Mil. Willemsorde, kapitein ter zee, oud kommandant van den schoener de Barents in de Noordelijke ijszee, geh. met Anna Petronella Maria Esscher , geb. te Zalt Bommel 2 Juli 1857.

8 te 's-Graveuhage. Jonkvr. Valentina Catharina Gijs-

berta Maria Dommer van Poldersveldt, geb. te Ubbergen, oud 49 jaar, dochter van Jhr. Gustaaf Eugenius Constant Gijsbert Karel en van Jonkv Louise Paulina Clasina van Rijckevorsel.

11 te Rotterdam. Johan van der Haer, oud 43 jaar, geh. met Annette Maria Winkelman (*W*, I blz. 348).

12 te Amsterdam. Margaretha Catherina van Lennep, oud 75 jaren, wed. van Mr. Jan Messchert van Vollenhoven (*W*, 11 blz 222).

13 te 's-Gravenhage. Willem Abraham Titus de Meester, geb. aldaar, oud 3 maanden, zoon van Jacob Frans en van Leopoldina Paulina Bogaard.

14 te Groningen. Antonie Willem Versfelt , oud 77 jaar, geh. met Hilletje van Gink (*W*, III blz. 277,)

15 te Leiden. Dr. Jan Jacob Corneliesen, geb. te Steenwijk 26 Mei 1839, hoogleeraar aan het athenaeum te Deventer, rector aan het gymnasium aldaar, conrector aan dat van Arnhem, rector aldaar, hoogleeraar aan de Rijks universiteit te Leiden, zoon van Jacob en van Aaltje Willemina Olffen, geh. met Alida Vitringa.

15 te 's-Gravenhage. Mr. Cornelis Telders, geb. te Dordrecht, oud 53 jaar, commies bij het departement van Binnenl. Zaken, onder directeur van het museum van schilderijen, zoon van Jan en Johanna Maria Drost, geh. met Dina Gozewina Drost.

16 te Kampen. A. E. M. Colthof, oud 31 jaar, geh. met N. Anemnet.

16 te Arnhem. Marie Dorothen Troost, geb aldaar, oud 49 jaar, dochter van Christiaan Frederik en van Maria Wilhelmina Thiebout.

17 te 's-Gravenhage. Albert Hendrik Wendelin baron de Kock, geb. te Soernbaya 20 Maart 1808 , luitenant kolonel tot Nov. 1840, waarnemend resident van Palembnng 1841, belast met het beheer over de residentie Besoeki Jan. 1848 cn aangewezen tot commissaris over Bali tot November 1848, resident van Djocjokarta tot 1851, belast met de waarneming van het bestuur in de residentie Madiocn Juni 1552, resident van Batavia 1854, lid van den Raad van Indië 25 Dec. 1854, na een tweejarig verlof, wegens ziekte, vice president van genoemden raad 10 Juni 1859 — 30 Juni 1860, president van het kerkbestuur van de Protestantsche kerken in Indië, commandeur der orde van den Ned Leeuw, ridder met de ster der orde van de Eikenkroon, zoon van baron Hendrik Merkus en van Louise Wilhelmine Gertrude de Bilfinger, geh. met Elisabeth Antoinetta Verster, st. te Batavia 9 Juli 1855.

19 te Alkmaar. Antonius Matthias, oud 10 maanden, zoon van Adrianus Petrus Hendrik de Lange en van Jacoba Elisabeth Wentholt.

21 te Amsterdam. Johan Cornelis van Oldenbarneveld, geb. aldaar , oud 8 jaar, zoon van Hendrik en van Maria Stoffels.

22 te Haarlem, Marie Cécile Louise Gijsberti Hodcnpijl, oud 71 jaar, wed. van Dr. Pieter Cornelis Mecrburg (*W*, II blz. 70).

22 te Arnhem. Marie gravin van Limburg Stirum, geb aldaar, dochter van graaf Samuel Johan en van Johanna Sara Reijnst.

22 te Amsterdam. Frederica Carolina Dorothen, oud 10 maanden, dochter van Jan Koopmans en van Fredorica Carolina Dorothea Bisschop.

23 te 's-Gravenhage. Hendrik Willem Dirk Donker Curtius, geb. te Amsterdam, oud 60 jaar, zoon van Benjamin en Christina Harn, geh. met Bastiana Elisabeth van Gogh.

24 te Goes. Dr. Adriaan Isebree Moens, medicinae doctor te Goes, oud lid van den gemeentenraad aldaar, wedr. van Hermine Gertrude Constance Marie Kolff van Oosterwijk, geh. met Carolinx Frederik Wilhelmina Kolff van Oosterwijk (*W*, 11 blz. 337).

24 te Breda. Florence Marie Colette van de Walle, geb. te Gent, oud 84 jaar, wed. van Louis Jacobus de Petit, generaal majoor.

19 -26 te Hilversum. Jan Pieter van Hoey Smith van Engelen, oud 70 jaar, geh met Jacoba Johanna Twiss, (*W*, III 228 en 229), (*F*, IV blz. 66).

26 te Oosterbeek. Thomas Cornelius Maria Hubertus van Rijckevorsel, oud 52 jaar, zoon van Carolus Jacobus Antonius en van Anna Maria Cornelia de Wijs, regent van het Maagdenhuis en van het St. Elisabethsgesticht, penningmeester van den bijzonderen raad der Vincentius vereeniging, schrijver van de geschiedenis van het Amsterdamsche Maagdenhuis, geh. met Maria Johanna Aloysia Bonnilre (W, 111 blz. 453).

26 te Leiden. Cornelis Antonie Boonacker, geb. in 1869, 2de luitenant bij de genie, zoon van Mr. C. A. en van N. Reeser.

26 te Utrecht. Mr. Mnrinus Theodorus Goudsmit, geb. te Leiden 15 Nov. 1847, zoon van prof. Jael Emanuel en van Rosette Vos, geh. te Rotterdam 16 Juli 1872 met Rebecca Dina Tels.

27 te 's-Gravenhage. Joanncs Henricus Willem, geb. te Venlo, oud 6 jaar, zoon van Willem Karel Lodewijk van Helden en van Jonkv. Gertrude Johanna Westpalm van Hoorn.

27 te Utrecht. Jan Cornelis Tadama, geb. te Bolsward 9 Nor. 1805, oud officier van gezondheid, zoon van Jelte Zacharias en van Catharina Elisabeth Pieter Salverda, wedr. van Cornelia Anthonia Johanna de Vassy.

27 te Scheveningen. Jacqueline Laurence van Rees, geb. te Samarang , oud 21 jaar, dochter vau Theodorus Helenus en van Anna Mary Roux.

28 te Schiedam. Adriana Cornelin Mosselmans, oud 88 jaar, wed van Benjamin Kam (*W*, 11 blz. 342).

30 te Brummen. Bernard August Egter van Wissekerke, gep. luit. kolonel der militaire administratie, wedr. van Th. J. M. van Gulpen (W, 1 blz. 233).

INHOUD 1891 No. 9.

Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief. — Geslachtsregister van Marytgo Cleophas, huisvrouw van Jan Michielsz. van Mierevelt, idem van Styntge Pietersdr. van der Pes, huisvrouw van Mr. Michiel van blierevelt, door C. Gijsberti Hodenpijl. — Geslacht Delff door C. Gijsberti Hodenpijl — Familie de Chalmot, Familie von Vulté (vragen). — Aanvullingen op familieberichten (Januari, Februari, Maart, April en Mei). — Familieberichten over Juni 1801.

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, ouder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 38b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . *f 10.00*
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen *f* 6.00
De 'vorige jaargangen zijn-voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad *f* 6.00
Advertentiën *in* verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . *f* 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 10. **IXe Jaargang.** **1891.**

Tot lid is benoemd de heer:

J. L. W. Seyffardt. . . . . Amsterdam.

Verklaring omtrent het geslacht van Steenhuyzen.

Wy Burgeñ. Schepenen ende Raeden Der Stadt Dordrecht Doen condt eenen yegelycken, certificerende met kennisse der wacrheyt, Dat op huyden, date deser, rechtelycken gedaecht synde Omme der waerheyt getuygeniase te geven, Ter Instantie eñ versoucke van Symon van Steenhuysen Reqrt, Voor ons gecomen eñ gecompareert syn Joffre Maria van Moesienbrouck Out ontrent 51 Jaeren, ende mr Adriaen van Moesienbrouck Licentiaet inden Rechten, beyde inwoonders deser Stede, Ende hebben by haere manne ende vrouwe waerheyt respective, in plaetse van volcomen Eede, getuycht, geaffirmeert eñ verclaert warachtich te wesen, ende haer Deposanten respective wel kennelycken te syn, dat Cornelis vañ Steenhuyse Schenen deser Stadt geweest zijnde, tot syn huysvrouwe getrouwt gehadt heeft, Joffrē Suys, ende daer bij geprocreert heeft eenen Boon, genaempt Wourick vañ Steenhuyse, die mede Schepen deser Stadt geweest is, welcke tot syne huysvrouwe getrouwt hadde Joffre Anna Oom, die een Dochter was van Dirck Oom, Heeren Thielmansz., welcke getrouwt hadde, Joffre Willem Pieters dr van Roden ofte Roon, haere moeder, EOO sy Depostn verclaeren, dat van haere Ouderen wel gehoort eñ tot verscheyden maelen verstaen, eñ bevonden te hebben In seeckere autentycque documenten, eñ geschriften, als vertichtingen, Fondatien van benefitien Off vicaryen, genealogie off boom van affcoemste ende anders, by haere ouderen haer Deposanten achtergelaeten; Verclaert alleen d'voorsz. mr Adriaen van Moesicnbrouck, dat d'voorsz. Joffre Anna Oom, noch hadde een broeder van heur voorsz. vader eñ moeder geboren, genaempt Jan Oom Dirckssz. Ridder te Jerusalem ende Ambochtsheer van der Linde, Die getrout hadde Joffre Catharina Walsemerloo, een dochter van Heer Adolph vander Marck, Ridder, ende noch een Suster, genaempt Joffre Margareta Dirck Ooms dr met andere kinderen, Zoo hy deposant verclaerde altselve gehoort eñ oock gesien, eñ bevonden te hebben in seecker andere oude autentycque Documenten, en memorien van syne voorouders, als voren; Verclaerden weder alle beyde mede van haere ouderen wel gehoort eñ verstaen te hebben, dat d'voorsz. Cornelis eñ Wouweryck van Steenhuysen uytten geslachte ofte affcompste vañ Stienhuyse hercomen, eñ van manhooftsyde geboren syn, eñ oock bij een yder daer voren gehouden syn geweest, Ende dat oversulx d'voorsz. Cornelis eñ Wouweryck vañ Stienhuyse tot haerl eygen wapen, sonder reproche altyts gevoert hebben, twee goude claeuwen met witte Arentsvleugels in een root schilt; Verclaerde Mr Adriaen van Moesienbrouck weder aleen, dat in eñ aen oude brieven, daer syl als Schepenen over gestaen, eñ haere Segelen aen gehangen, altyts gesien eñ bevonden te hebben, Ende verclaert noch met eñ beneffens de vsz. Joffre Maria van Moesienbrouck, tselve voorsz. Wapen insgelycx alsoo in schilderyen, kerckclycke ornamenten, eñ andere mernorien, bij haere voorouders haer achtergelaeten, altyts gesien eñ mede bevonden te hebben, Ende daer uyt, mitsgaders uyt d'voorn. documenten eñ geschriften den voorn. mr Adriaen van Mousienbrouck Licentiaet, Depost, alhier den boom ofte geslacht registere opwaarts, met 'wapens verciert, ons Schepenen verthoont, verclaert gemaecht eñ gecopuleert te hebben, Soo dat uyt de selve oorsaecke, missgaders van wegen d'voorñ. gedaene alliantien, soo sy depostn respective verclaerden, te rechte gehouden en gestelt syn, de vier quartiereu van wapenen, op de heerlycke sarcke off tombe (staende de selve wapene hier onder gecoleurt uytgeteyckent (1), conform den voorsz. boom van mr Adriaen van Moesienbrouck Depost, by ons Schepenen gesien eñ daer mede accorderende bevonden) Daer onder inden Augustynen Kercke deser Stadt begraven leggen, als oock om den cant vañ selve sarcke,

(1) Hier staan 4 wapens naast elkander:
1. In rood 2 toegewende zilveren arendsbeenen met gouden klauwen.
2. In blauw drie gouden heiblokken.
3. In zilver, beladen met 15 groene blokjes 5, 4, 3, 2 en 1, een roode dwarsbalk beladen met een uitkomende goude leeuw.
4. Gedeeld en ingehoekt van goud en rood van 5 stukken.

met letteren gehouden staet, mede brengende is, met dese woorden,

hier leyt begraven Cornelis Wouwerickssz. van Steenhuyse, hy sterft anno XV^{c} XXX, den XI^{en} April, eñ syn huysfre Cunera, sy sterft (1),

ende op de vier houcken vañ selve Sarcke, staen gehouden de8 selffs Cornelis van Steenhuysens wapenen eñ quartieren, synde dese wapenen, te weten het eerste syn wapen van Suys vaders, vader8 wegen, synde het wapen van Steenhuysen, wesen twee claeuwen met vleu gelen ; het tweede syns vader8 moeders wapen, synde drye heyblocken, dat het wapen van Suys is, al8 een dochter van Suys geweest zijnde ; het derde syns moeder8 vaders wapen twelck het wapen van Oom ofte Wyngaerden is ; eñ het vierde het wapen van Roon, dat syns moeder8 moeder8 wapen is, twelck de swaerden (sic) recht verkeert gehouden syn, Dan nochtans moet naer de waerheyt het wapen van Roon wesen, alsoo syns moeder8 moeder een dochter van Joncker Pieter van Roon geweest is, geheeten hebbende Joff^{re} Willem Pieter8 dr. van Roon, die getrout hadde syns moeders vader, geheeten hebbeñ Dirck Oom, cñ daer van hij, Corñ. van Steenhuyse, wettel. is geboren, 800 bier voren breeder is verhaelt; — int midden vañ selve sarcke, staat gehouden andermaal het voorsz. wapen van Steenhuysen met eenen toe ofte gesloten helm, gelyck de edel luyden hier voortyte te voeren plechten, eñ daer boven staen gehouden met letteren dese woorden

hier leyt begraven den Eersamen Wouwerick van Steenhuysen Heeren Cornelissz. in syn leven Borgem^{r}. van '8 Heeren wege deser Stede, eñ sterft den XIIJ^{en} Mey anno XV^{c} LXXT,

Welcke voorsz. vier quartieren van Wapenen, gecolcurt gestaen hebben iñ Cappelle vañ zelve kercke daer Willem van Drenckwnert Heer tot Giessenburch eñ Giessennyeuwerkerck Erfwatergraef vañ Nederwaert, Ambochtsheer tot Giessendam, eñ Borgem^{r}. deser Stadt, met syn huysvrouwe Joff^{re} Cornelia van Steenhuyse, de8 voorsz. Cornelis van Steenhuysen volle suster van hnere voorgenoemde vader eii moeder Wouwerick vañ Steenhuyse, eñ Jouffre Anna Dirck Oom8 d^{r} begraven leggen, soo noch aldaer staende is In syn geheel, het voorsz. Wapen van Steenhuysen, Te weten twee goude claeuwen met witte Arents vlogels in een root schilt, beneffens noch een gedeelte van het derde quartier, dat geweest is het Wapen van Oom, ofte Wyngaerden ende is de reste van tselve wapen met de andere twee quartieren, al8 Roon ende Suys, al tsamen van wegen d'voorñ. Joff^{re} Cornelia van Steenhuyse aldaer gestelt ende, die sy Depos^{tn} verclaeren, met haer voorñ. wapen van Steenhuysen haer eygentl. toegecomen te hebben, voort8 uytgewaeyt, of ander8 verdestrueert ; Vorder8 verclaerde Joff^{re} Maria van Noesienbrouck Deps^{te} dat den voorsz. Cornelis, genoemt nae(r) zijn voorsz. Grootvader Cornelis van den Stienhuyse in syn leven Schepen deser Stadt geweest zynde, 800 voorseyt is, ende d'voorñ. Joff^{re} Cornelia van Steenhuyse, tsamen noch hadden eenen vollen broeder van haerl. voorsz. vader eñ moeder geboren, geheeten Dirck van Steenhuyse, welcke Dirck van Steenhuyse Rentm^{r} geweest is, van Zyne Genade den Grave vañ Berch aen welcken hy ontrent twee ofte drye eñ clertich duysent gulden8 ten achteren quam zoo zy Depos^{te} vcrclaere, dat van haere ouderen, wel gchoort eñ verstaen te hebben, Ende oock dat door t missen eñ ontberen vañ selve penñ., hy eñ zyne kinderen, mitsgaders syne kintskinderen tot vernederinge eñ verarminge gecomen syn ende dat de Gravinne, zynre Genaden huysfre, belooffde de8 voorsz. Dircks van Steenhuysens kinderen te alimenteren ende onderhouden; Verclaerden voorts zy depos^{tn} tsy dat vañ voorsz. Cornelis van Steenhuysens eñ Cunera syn huysfre nlleene gecomen eñ geboren es den voorsz. Wouwerick van Steenhuysen Burgem^{r}, die tot syne eerste huysvrouwe getrout gehadt heeft Joff^{re} Cornelia van Slingelandt, daer by hy mede geprocreert heeft een eenigo soon, genaempt Cornelis van Steenhuyse, die geweest is des Req^{rts} vader ende oversulx van echten bedde mede geboren, met twee dochteren, nnmentlycken Joff^{re} Petronella eñ Cornelia van Steenhuysen, Eude syn alle d'voorsz. personen des voorsz. req^{ts} vooroudercn van 8 vader8 syde, zoo sy Depos^{tn} respective verclaerden, geweest eerlycke luyden eñ Renteniers, al8 oock blyckt, dat syl. als voren geweest syn, in eerlycke eñ principale diensten eñ Officien van deser Stadt; Verclaert noch alleen, d'voorn. Joff^{re} Maria van Moesienbrouck, uyt haeren vader Adriaan van Moesienbrouck, getrout gehadt hebbende, Joff^{re} Adriana van Drenckwaert Oudste dochter vañ voorsz. Heere van Giessenborch, mede tot verscheyden reysen gehoort eñ wel verstaen te hebben, dat d'voorñ. Cornelis eñ Dirck van Steenhuysen, mitsgaders Joff^{re} Cornelia van Steenhuyse, waeren van grooten huyse eñ treffelycken ouden affcompste, eñ tot confirmatie vañ aliantie, met die van Roon, gelyck hier voren geseyt is; verclaert dat Joncker Pieter van Roon, de8 jegens woordige Heere van Roon Grootvader, acht dagen lnnck de weerbruyloft in Roon gehouden heeft, vañ voorsz. Adriaan van Moesienbrouck eñ Joff^{re} Adriaen d'voorsz. m^{r} Adriaen van Moesienbrouck, mede alleen, soo tot verscheyden plaetsen binnen Dordrecht, al8 op verscheyden segelen van die vañ Steenhuyse voornt, aen Schepenen brieven deser Stadt hangeñ, gesien te hebben, dat het helmteycken vant wapen van Steenhuysen voorz. verscheydentlijck bij des Req^{rts} voorouders, gevoert is geweest, bij den eenen, eenen claeuwe eñ vleugel alleen, bij den anderen twee, eñ bij andere een Arentshooft eñ hals, zulcx als hier onder (1) affgeteyckent staet, Ende want men schuldich is der waerheyt getuygenisse te geven, Sonderlinge de8 versocht synde, Soo hebben wij t Segel ten Saecke de voorsz. Stede hier onder opt Spatium van desen doen drucken, Int jaer on8 Heeren Sesthien hondert drye Opten XXVIIJ^{en} Marty". (2)

Medegedeeld door A. J. SERVAAS VAN ROOIJEN.

(1) Blijkbaar door den afschrijver het sterfjaar enz. overgeslagen.
A. J. S. v. R.

(1) In rood 2 toegewende zilveren arendsbeenen met gouden klauwen. Halfaanziende helm, dokkleeden rood en goud, goudroode wrong, helmteeken een zilveren arendskop en hals met gouden snavel.

(2) Acte op papier bezegeld met het zegel van Dordrecht op een opgeplakt papier waarop de wapens afgebeeld zijn.

Geslacht Focke in Duitschland.

(*Met eene plant*).

Na lezing van mijne bijdrage over het geslacht Fockens in afl. 6 van dit tijdschrift., had on8 geacht medelid, Mr. von Brucken Fock te Middelburg, de goedheid mij

eenige gegevens te toonen over een Duitsch geslacht Fock, Focke, Focken of von Fock, Fock von Focken etc., dat eveneens een fokkemast in zijn wapen voert. Het woonde in Lubeck, Hamburg, Hannover, etc., zoodat verwantschap met het reeds behandelde Groninger geslacht Fockens, niet onmogelijk is. Bewijzen hiervoor zijn tot nog toe niet voorhanden. Gaarne maak ik gebruik van het verlof van Mr. v. B. F. om een en ander in dit tijdschrift mede te deelen.

Wij hebben hier met twee takken te maken, welker aansluiting nog niet is gevonden.

Michael *Focke*, koopman te Lubeck, huwde Anna *Sandmann*, dr. van Henrich, prediker bij de St. Aegidiuskerk. Hun zoon was:

Michael F., koopman, huwde Elsabe *Cordes* Hermansdr. Hun zoon wxs:

Hermann F., geb. 7 Sept. 1634, senator 20 Febr. 1692, gest. 20 Mei 1701, begr. 27 Mei. Aan een der zuidelijke pilaren der St. Mariekerk te Lubeck is zijn beeltenis, wapen en grafschrift te zien. Het wapen is: in een blauw veld, met goud omzoomd (wellicht versiering van den beeldhouwer) een fokkemast (zilver zeil aan gouden mast), vastgehouden door een zilv. hand met gouden mouw, komende uit een zilv. wolk in den (herald) linker benedenhoek van het schild. Helmt. de fokkemast met arm, doch zonder mouw of wolk. Dekkl. blauw met goud omzoomd. Het grafschrift luidt: „D. 0. M. et aeternae memoriae Dn. Hermanni Focke, Liberae hujus atque Imperialis Reipublicae Senatoris Ampliss. et integerrimi, nati A. MDCXXXIV. die VII Sept. in Senat. lecti A. MDCXX (lees : MDCXCII) die XX Febr. denati A. MDCCI d. XX Maji. monumentum hoc patri optimo et bene merenti ex voluntate fecerunt liberi heredes". Hij huwde 1°. 1661 Anna *Bremers*, Hinrichsdr., gest. 1696; 2°. 15 Maart 1697 Dorothea *Bulmering* Steffensdr, wed. van Hinrich *Eckhoff*, gest. 20, begr. 28 Nov. 1699. Kinderen :

A. Hermann F., gest. 24 Mei 1731, eerst agent, daarna resident van den Koning van Zweden te Lubeck, huwde met Anna Catharina *Wolters* Michelsdr., gest. 26 Maart 1726, bij wie hij één **zoon won:** Hermann F., gest. Oct. 1694.

B. Anna Elsabe F., gest. te Hamburg, huwde 1°. 4 Juli 1681 Mr. Georg *Lindenberg*, gest. 23 Maart 1694; 20. 2 April 1695 Michel *Reuter,* gest. 13 Febr. 1697 ; 3°. 6 Oct. 1698 Matheus Diedrich *Backmeister* Med. Dr. en 4°. Johann *Brand* Med. Dr., gest. April 1717.

C. Mr. Hinrich F., in zijn grafschrift genoemd *a* (= von) *Focke,* geb. 1 Dec. 1873, Decnsch regeeringsraad , Holsteinsch staatsraad en Domheer te Lubeck, werd 25 Oct. 1729 verheven in den adelstand des H. R. Rijks, waarbij zijn „oud-adelijk" wapen bevestigd werd en hij het recht ontving zich te noemen naar zijn tegenwoordige of toekomende goederen. Zijn wapen (1) is voor het eerst afgebeeld in een artikel van Mr v. B. F. in den „Deutscher Herold" 1873, getiteld: „Die † v. Fock in Lübeck " en genomen naar eene teekening in het K. K. Adelsarchief in Weenen. Het schild is gevierendeeld : 1 en 4 in goud een zwarte halve adelaar, uitgaande van de verdeelingslijn met roode bek en klauwen, 2 het wapen *Fock.* Hierbij is de arm geheel bekleed en gaat de wolk van 't midden der verdeelingslijn. 3 het wapen der latere rijksvrijheeren von *Rodde* : in blauw een springende hond van zilv., links (herald.) gewend, met gouden been in den bek. Goud gekroonde helm, Helmt.: een fokkemast en arm, tusschen een vlucht van zwart. Dekkleeden links zilv. en blauw, rechts goud en zwart. Hij stierf 5 Jan. 1730. Op zijne grafkapel staat: „Dormitorium viri generosi et adm. rev. Dn. Henrici a Focke, Reg. Celsitud Duc. Slcsvic. Holset. etc Consiliarii Status, nec non ven. Capit. Lub Canonici Eccles. hujus Cathedral. Structuarii meritiss. nat. Lubecae 1673, d. 1 Dec., denat. ibid. 1730, d. 5 Jan." Hij huwde 1". 25 Oct. 1697 Margaretha Elisabeth *Frese,* dr. van Mr. Bernhard, geut. 18, begr. 27 April 1724; 2°. 1725 Charlotte *Buch,* gest. te Kiel in Nov. 1747. Uit beide huwelijken had hij één kind:

1°. Catharina F. of von **F** , geb. 29 Nov. 1698, gest. 20, begr. 30 hug. 1704.

2°. Carl Friedrich F. of von F., geb. 21 Juni 1726, stierf als Domheer te Lubeck op 14 (sic) j. leeftijd 14 Febr. 1740.

Waarschijnlijk stierf met hem deze tak uit. Later komt in Lubeck de naam *Fock* of *Vock* meermalen voor, doch zonder verband met bovengenoemde personen, Als wapens van sommige bovengenoemde familiën vind ik in een Lubecksch M. S. wapenboek opgeteekend: *Cordes* (te Vorden is een pred. van dien naam), (1) doorsneden, boven 2 palen, beneden eene 6 p. ster; *Frese*, een loopend paard voor een boom op terras; *Buch* , een springende bok ; *Eckhoff*, gedeeld, rechts een peer? links 2 balken ; *Reuter,* een springend paard op een geschuind (van links boven naar rechts onder) schild en *Wolters*, een bosch, waaruit 2 wolven komen. De fokkemast in het wapen van Heinrich von *Fock*, komt in genoemd Wapenboek voor, zonder den vasthoudenden arm.

Het is niet uit te maken of dit geslacht iets heeft uit, te staan met Henichinus *Foghz*, zegelende met een arm, tot aan de elleboog in een mouw gestoken, voorkomende in eene oorkonde van 1371, te Lubeck. (2) (Zie „Siegel des Mittclalters aus den Archiven der Stadt Lübeck ", blz. 127).

De volgende tak voert als wapen (volgens cachetafdruk) de fokkemast, vergezeld links boven van een ti p. ster en rechts boven van een omgewende gezichts wassenaar en heeft tot helmteeken eene Fortuna.

Johann Ludolph *Focke,* regimentschirurg, geb. 1725 (?) te Gartow in Hannover (?), gest. te Zelle, huwde driemaal : 1°. met? bij wie: Albrecht F. geheim medicinaalraad in Lemgo, welke drie dochters had ; 2°. eene vrouw die kinderloos bleef en 3°. Antoinette *Zenker*, dochter van een militair geneesheer bij Bremen.

Uit dit huwelijk:

A. Georg F., oekonoom.

B. Karl Ludwig Wilhelm F. volgt.

C. Heinrich Rudolf F., geb. te Zelle 15 Aug. 1773, gest. 1536 als arts te Trittau en huwde 1°. Alegonde *von Hobe;* 2°. Karoline *Stuhr.*

D. Dorette F.

Karl Ludwig Wilhelm F., geb. 9 Febr. 1771, gest.

---

(1) Zie het wapen op nevensgaande plaat.

(1) Ook de president van de kamer van koophandel te Amsterdam heet zoo.

(2) Zie het zegel op nevensgaande plaat.

11 Oct. 1838, als predikant te St. Georgsberg bij Ratzeburg, huwde Johanna Lucie *Strauss* uit Brunswijk, geb. 7 Juli 1773, gest. 4 Juni 1836, bij wie;

1. Karl Friedrich Augcst F., geb. 20 Juni 1804.

11. Doris F. 1809-1863.

III. Sophie F., geb. 12 Juni 1811, woont te Ratzeburg.

IV. Karl Ludwig Wilhelm F., geb. 6 Jan. 1814, gest. 4 Nov. 1883 als privaatdocent te Rendsburg, huwde Amalie von *Mallerch* , dochter van een Deensch luitenant-kolonel, bij wie:

Mathilde F., geb. 5 Nov. 1850, gest. 27 Aug. 1884 en

Carl Theodor Rudolf F., geb. 5 April 1852, Lilt. Dr. custos bij de K. Landsbibliotheek te Wiesbaden.

Utrecht, Augustus 1891. H. J. SCHOUTEN.

De Heerlijkheden van het Laad van Mechelen.

Buffel, Gheel en hunne Heeren, door Joh. Theod. de Raadt, secretaris en medestichter van de „Société d'Archéologie de Bruxelles" enz. — Turnhout. — Boekdrukkerij Joseph Splichal, 1890.

Dit nieuwe werk van Joh. Theod. de Raadt bevat de geschiedenis der twee voornaamste heerlijkheden van het Land van Mechelen en stelt, uit hoofde der stof zelve, de belangrijkste der monografiën daar, welke in deze reeks tot nu verschenen. Het bestek van den schrijver bepaalde zich bij hetgene in rechtstreeksch verband staat met de geslachten welke opvolgenlijk over beide plaatsen het gezag voerden en tot de opsomming der daadzaken welke omtrent hunne heeren bekend zijn. Een aantal feiten en bijzonderheden die meer tot de geschiedenis dier heerlijkheden zelve behooren, alsook tot die der gestichten, kerken en kloosters, welke aldaar bestonden, werden reeds in andere werken vermeld en hadden slechts aanleiding kunnen geven tot nuttelooze herhalingen.

Overigens, de stof welke de schrijver in 120 bladz. heeft saamgedrongen, *was* uit zichzelve belangrijk genoeg om uitweidingen op elk ander gebied dan hetgene, door den titel van het werk, als programma, wordt aangeduid, te kunnen ontberen.

Met de grootste belangstelling lazen wij deze geschiedenis, welke door de beredeneerde navorschingen wordt nagegaan tot op het einde der XIIe eeuw en zonder onderbreking aaneengeschakeld. De eerste heer van Duffel, 1184, *was* zekere Gerardus, die zich nobilis homo de Duffle noemt. Een weinig later hingen Duffel en Gheel af van het leenhof van Mechelen. In de laatste jaren der XIIe eeuw waren de heeren van Duffel en Gheel 'onder 't gezag van Walter III, heer van Mechelen. Dezes afstammelingen onderscheidden zich in vele omstandigheden. Zijn zoon Hendrik I nam deel aan den beroemden kruistocht naar Darniette. Het zou ons te ver leiden al de gewichtige gebeurtenissen op te sommen waaraan zij deelnamen, of maar enkel de volledige naam lijst af te kondigen der elkander opvolgende heeren dezer twee heerlijkheden, Het werk van den heer de Raadt is reeds op zich zelve een kort begrip en eenemaal met feiten en datums opgepropt. Het weze ons voldoende te zeggen dat deze geschiedenis den lezer in staat stelt de gansche geschiedenis van 't hertogdom Brabant te volgen. In alle buitengewone gevallen zien wij de heeren van Duffel en Gheel optreden, 't zij als scheidsrechters, in de menigvuldige geschillen welke destijds tusschen ridders of abdijen, wegens het recht van eigendom over zekere goederen oprezen, 't zij om eenig verbond van hunnen meester als getuigen door hun zegel te bekrachtigen , 't zij om naast den hertog op het slagveld te strijden. Zoo sticht Hendrik III het gasthuis van Gheel en treedt in 1274 als scheidsrechter op tusschen de abdij van Tongerloo eeuerzijds, en den heer van Diest en Everardus, proost van Deventer, anderzijds; zoo hangt Hendrik IV , in 1312, zijn zegel aan 't belangrijke Charter van Cortenberg ; zoo bevindt zich Hendrik V tusschen de Brabantsche ridders die met Jan van Henegouwen naar Engeland overstaken om er koning Edward 111 tegen Robert Bruce, koning van Schotland, ter hulp te snellen. Dezelfde Hendrik V wordt, in 1334, lid genoemd van het gerechtshof dat, na den dood van hertog Jan II, gelast werd met het oordeelen dergenen die schuld hadden aan den bekrompen toestand welke door, het afstervan van dien vorst aan het licht kwam.

Het aanduiden dier enkelijke bijzonderheden, uit den hoop gegrepen, is voldoende om een gedacht te geven van het belang der hier verhandelde stof. En het gewicht der heeren van Duffel en Gheel groeit aan met den tijd.

Deze beide heerlijkheden bleven niet altijd aan hetzelfde geslacht behooren. Omstreeks het einde der XIVe eeuw komen zij door het huwelijk van Catharina Berthout met Dirk van Hoorn, onder het bewind van dezen laatste; daarna gaat Duffel over tot de machtige familie van Rotselaer en Gheel aan die van Merode, die later de beide heerlijkheden onder haar beheer vereenigde. In 1637 worden Gheel en Duffel, die tot dan toe, op ééne uitzondering van eenige jaren na, elkanders lotgevallen hadden gedeeld, voor goed gescheiden. Het land van Duffel valt aan Floris van Merode te beurt; het land van Gheel aan de dochter van Maria Mencia van Witthem, echtgenoote van den graaf van den Berg, Elisabeth genaamd, welke in het huwelijk treedt met haren neef graaf Albrecht van den Berg.

Het zal wellicht onnoodig wezen nog andere feiten en namen aan te halen om den lezer te overtuigen van al de belangstelling welke dit werk verdient. Ook moet men dit alles in zijne natuurlijke omlijsting zien. Dan bespeurt men veel beter het onderling verband der daadzaken en hunne betrekking tot de algemeene geschiedenis van het hertogdom.

Bovendien verdient het gewrocht van den heer de Raadt nog bijzonder de aandacht om zijne kostelijke aanwijzigingen omtrent de zegels der gemeenten en de wapenschilden der adelijke geslachten. De wapenkunde ontsluiert hem vele geschiedkundige zaken welke voor desonkundigen een geheim blijven. Zoo zegt hij met reden, bij het terechtwijzen eener dwaling der geschiedkundigen (dwaling voortspruitende uit eene onnauwkeurige aanduiding van het doodsjaar in de *Notitia marchionatus S. R. J.* van le Roy), welke de zerk van Jan van Rotselaer , heer van Duffel, voor dien van zijn grootvader hadden genomen : „Zulke dwaling zou men vermeden „hebben, indien men zich de moeite had getroost de „familiewapens te bestudeeren; hunne taal is zoo wel„sprekend voor wie er naar luisteren wil !"

Moeten wij thans nog drukken op de hooge waarde

Behoort bij het Maandblad van het Genootschap „De Nederlandsche Leeuw" 1891, No. 10.

GESLACHT FOCKE in Duitschland.

van dergelijke gewrochten en op de vérdiensten der schrijvers die hunne geleerdheid en hunne werkzaamheid wijden aan de opheldering van al het duistere waarmede voor ons het verleden was omtogen? De algemeene gebeurtenissen welke de groote geschiedboeken beschrijven, geven slechts een oppervlakkig overzicht van de vroegere toestanden. In werken als het onderhavige, worden, als 't ware, de spieren en vezels der geschiedenis blootgesteld. Zij leeren ons de gebruiken, de zeden, het burgerlijk en openbaar recht der vorige tijden kennen op tastbare wijze; zij gunnen een diep inzicht in de maatschappelijke inrichting, in de stoffelijke samenstelling en dooreenmenging van het voorgeslacht. Als levende aderen kronkelen de adelijke familietakken door het verleden heen; sommige dier aderen loopen verloren of dorren uit ; andere leven voort tot in den tegenwoordigen tijd, gelijk dit het geval is met de familie de Merode de Rubempré, wier -gedeeltelijke afstamming tot in de XVe eeuw door den heer de Raadt wordt opgegeven.

Behalve nopens bovengemelde geslachten, vindt men nog een groot getal oorspronkelijke bescheiden over de volgende : Arenberg, Beughem , Blanckenheim , Brouchoven, Eynatten, van der Gracht, de Grez, Hoensbroeck, Liedekerke, Nassau, Pallant , Renesse , Schets, Varick , v. de Werve, Zollern, enz , enz.

De taal van den schrijver is zeer zuiver; zijn stijl verraadt eene bevoegde, gemakkelijke en sierlijke pen.

De stoffelijke verzorging van het werk is insgelijks uitmuntend. Het is op stevig papier, met keurige elzevierletter gedrukt, zoodat én de innerlijke gehalte én de uiterlijke uitvoering wel van aard zijn om dezen bundel bij den weetgierigen lezer ten hoogste aan te bevelen.

Uit Kunst- en Letternieuws. P. NOTELTEIR.

Familieberichten.

JULI 1891.

GEBOORTEN.

2 te Rijssen. N., dochter van N. van Meurs en van C. van Opstall.
3 te Leeuwarden. N., dochter van N. Caland en van M. Belle.
3 te Utrecht. Willem, zoon van Frits Beyerinck en van Henriette Lambertina Hofman.
4 te Velzen. Een levenlooze zoon van Jhr. N. Boreel van Hogelanden en van M. barones Schimmelpenninck van der Oye.
4 te Amsterdam. Nelly Magaretha Marie, dochter van Jan Cornelis Kluyver en van Maria Honig.
6 aan de Bilt (Utrecht). N., zoon van Jhr. Johan Steengracht van Oostcappelle en van Catharina gravin Schimmelpenninck.
7 te Breda. Johann Heinrich, zoon van Jhr. Johann Willem Frans von Schmidt auf Altenstadt en van Johanna Susanna Sibilla Witsenborg.
4-10 te Soerabaya. N., dochter van N. Bouricius en van H. D. E. Peeters.
4-10 te Magelang. N., zoon van N. Bommezijn en van N. van Borneren Brand.
4—10 te Kediri. N., zoon van Egbert David van Lennep en van Helene W. J. Ros.
11 te Noordwijk binnen N., dochter van Jhr Jan Hendrik Jacob Quarles van Ufford en van Adriana Maria Rolina barones Collot d'Escury.
11 op den huize Hilverheuvel te Hilversum. Pierre, zoon van Joseph Cuypers en van N. Povel.
12 te Dordrecht. N., zoon van N. Rooclenburg en van C. Duyckinck Sander.
12 te Baexem. N., dochter van N. de Blocq van Scheltinga en van E. Ch. H. H. Proost.
13 te 's-Gravenhage. Joanna Valentina Paula Maria, dochter van Jhr. Joseph Willem Jan Carel Maria van Nispen, en van Elisabeth Geertruida Johanna Maria Hekman.
13 te Sloten. N , dochter van G. N. de With en van Jonkv. Amalia Gerardina van Andringa de Kempenaar
18 te 's-Gravenhage. Hermina Christina, dochter van Johannes Frederik Mansvelt Beck en van Hermina Christina Meylink.
18 te 's-Gravenhage. Johanna Salomé, dochter van Dirk Blaauw en van Jonkv. Frederica Johanna Fernanda Backer.
19 te 's-Gravenhage. Justine Susanna Maria Henriette, dochter van Mr. Gerard Hannema en van Jonkv. Anna Maria Six.
20 te 's-Gravenhage. Bramine Maud Eva, dochter van Marie Alphonse Frans Goossens en van Alida Geertruicla Wilhelmina Sol.
20 te St. Petersburg. N., dochter van Alexander Willem baron Schimmelpenninck van der Oye en van Cornelia Elisabeth barones van Heemstra.
22 te 's-Gravenhage. Otto, zoon van Otto Jacob Eifelanus baron van Wassenaer en van Cornelia barones van Boetzelaar.
23 te Koog aan de Zaan, N., zoon van N. Roeters van Lennep en van A. Druyvesteyn.
25, 26 of 27 te Amsterdam. Anna Francisca Justina, dochter van Franciscus Cortes en van Cornelis Anna barones van Heeckeren van Brandsenburg.
28 te Hilversum. Aleida Margareta , dochter van Jhr. Mr. W. E. Berg van Dussen Muilkerk en van A. A. Lenting.
29 te 's-Gravenhage. Marie, dochter van Felix Henri Joseph Tavenraat en van Nancy Hoogewerff.
30 te Muiderberg. N., dochter van N. Westenberg en van B. C. Calkoen.
25-31 te Soerabaya. N. zoon van Jhr. Johan Frederik Coertzen de Kock en van L. Vercouteren.
25-31 te Batavia. N., zoon van D. R. J. baron van Lynden en van Jonkv. J. W. J. A. von Schmidt auf Altenstadt.

HUWELIJKEN.

1 te Wateringen C. B. W. Oomen, notaris, met M. J. van Sadelhof, wed. van L. A. Berben.
2 te 's-Gravenhage. Frederik Willem Smallenburg, geb. aldaar, oud 19 jaar, ingenieur, zoon van Mr. Nicolaas Jacobus Willem en van Henrietta Klasina Thooft, met Anna Maria Emilia Francisca van Wickevoort Crommelin, geb. te Ede 8 Juli 1872, dochter van Maurits Willem en van Jonkvr. Maria Henriette Wilhelmina de Jonge van Zwijnsbergen.
7 te Rotterdam F. E. H. Siebert, 2e luitenant der

infanterie, met G. J. W. van der Held, dochter van N. en van N. Klinkenberg.

7 te Nijmegen. Johan Herman Coolhaas, geb. te Amerongen 6 October 1862, rijksontvanger, zoon van Johan Herman en van Johanna Philippina Roosegaarde, met Gerardina Elisabeth Meursinge., geb. te Breda, 30 Maart 1866, dochter van Johannes Hendrik en van Geertruida Maria van Nouhuys.

7 te Arnhem. Frederik Willem Nicolaas Hugenholtz , geb. te Zierikzee, oud 23 jaar, zoon van Fredrik Willem Nicblaas en van Henderika Cornelia Francina van Gogh, met Magdalena Zeeven, geb. te Oude Pekela, oud 20 jaar, dochter van Remko en van Maria Middel.

9 te Kopenhagen. Alphonsus Maria Josephus Ernestus Antonius baron van Lamsweerde (N. 8.111 blz. 164), met Jonkv. Eleonore Christina Herlova de Stierholm.

9 te Schiedam. Dr. Joh. W. Pont, predikant bij de evang luth. gemeente met Isabella Lechner.

4-10 te Ponogoro (Samarang) O. W. graaf van Ranzow met M. Tott.

4-10 te Malang. Jhr. Anton Johan Hora Siccama, met B. Helder.

4-10 te Tegal. Robbert van Lennep (W. 11. blz. 223), met A. M. Lucassen.

15 te 's-Gravenhage. Diederik Johannes Agathus Wolfson, geb. aan boord van het Ned. schip Stad Leiden, bij de reede van Batavia. oud 26 jaar, arts, zoon van Emanuel en van Louise Lconore Arntzenius, met Constance Henriette Frederica de Cocq, geb. te 's-Gravenhage 8 November 1866, dochter van Cornelis en van Rosina Susanna Wollfson.

15 te Zoelen bij Tiel. C. H. M. Verniers van der Loeff, luitenant kolonel commandant der 2e divisie Koninklijke Maréchaussée, met A. J. Heuff.

16 te Leiden. J. W. Jenny Weyerman, medic. doctor en arts te 's-Heer Arendskerke, met S. E. Dirks.

16 te Haarlem. A. A. van Schilfgaarde, le luitenant der infanterie met N. D. M. de Vlaming.

16 te 's-Gravenhage. Mr. Ferdinand Heinrich August von Weckherlin, geb. aldaar 2 Jan. 1845, zoon van Wilhelm Carl Albert en van Maria Henriette Handel, wedr. van Anna Helena Metman, met Johanna Cornelia Keurenaer, geb. te 's-Gravenhage 3 Dec 1853, dochter van Cornelis Lodewijk en van Johsnna Cornelia Washington.

16 te Delft. Dr. F. H. J. Gruudlehner, wedr. van A T. M. Beynen met J. Françoise Drost, dochter van N., en van N. Cosijn.

16 te Ellecom. J. B. Ruysenaers, met Jonkv. Henriette Marie Rudolphine Fagel (N. A. I. blz. 127).

20 te Groningen. Dr. Marinus Nicolaas Jacob Moltzer, geb. te Amsterdam 16 Juni 1863, benoemd leeraar aan de inrichting voor gymnasiaal onderwijs te Alkmaar, zoon van Prof. Mr. Henri Ernest en van Sara Johanna Ploos van Amstel met Catharina Boeke, geb. te Groningen 27 Dec. 1867, dochter van Jacob en van Meitze Huydekoper.

21 te Breda. Gerrit Simon Reehorst, geb. te Dieren 12 Oct. 1859, leeraar aan het gymnasium te 's-Hertogenbosch, zoon van Gerrit Rudolph en van Anna Cornelia Hermina Metelerkamp, met Maria Geertruida Collard, geb. te Batavia 27 Maart 1861, dochtervan Petrus Albertus Alexander en van Geesje Scheltens.

21 te Middelburg. Mr. Hendrik Lenshoek van Zwake, met Henriette Antonette Buteux, geb. te Heinkenszand 22 Aug. 1868 (W. 1. blz 119).

21 te 's-Gravenhage. Henri Adrien graaf van Bylandt, geb. aldaar 13 Nov. 1860, zoon van graaf Ernest Emile Adolphe en van Jonkv. Susanne Adelaide Jeanne Henriette van Vrcdenburch, met Jonkv. Johanna Charlotte Amalia Gevers Leuven, geb. aldaar 7 April 1867 , dochter van John Marie en, van Charlotte Amalia Arntzenius.

21 te 's-Gravenhage. Dr. Jean Jacques Salverda de Grave, geb. te Noordwijk, oud 28 jaar, leeraar van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, zoon van Matthijs en van Pnuline Brute1 de la Rivière, met Elisabeth Margaretha Cntharine Ferf, geb. te Bergum oud 22 jaar, dochter van Mr. Horatius en van Cornelia de Kok.

22 te Utrecht. Isaac van Hoogstraten, geb. te Dordrecht 2 Jan. 1859, zoon van Cornelis Willem en van Margaretha Cornelia Stam, met Maria Henriette de Vos, geb. te Dordrecht 16 Maart 1863, dochter van Adriaan Gerard en van Geertruida de Wit.

23 te 's-Gravenhage. Anton Willem den Beer Poortugael, geb. aldaar 18 Sept. 1862, le luit. der veldartillerie (W. 1 blz. 35) met Jonkv. Amalia Gerardina van Humalda van Eijsinga, geb. te Leeuwarden 18 Jan. 1867 (N. A. III blz. 87).

23 te Leeuwarden. Jacob Anton Gaymans, 2e luit. der infanterie, (W. I. blz. 300), met Baudina Helena Maria van Hulst.

23 te 's Gravenhage. Adriaan Eschauzier, geb. aldaar, oud 23 jaar, zoon van Gerard Jonchim en van Caroline Elisabeth van Teylingen, met Emilie Marie Schmidt, geb. te Soerabaya, oud 23 jaar, dochter van Frederik Hendrik en van Wilhelmine Louise le Conge.

23 te Schiedam. Johan D. C. Steenburg, zoon van Dr. N. en van N. van Gorsel met Johanna C. Roelants, dochter van N. en van N. Jonker.

18—24 te Batavia. H. C. Vaillant, met M. W. de la Rambelje.

18-24 in Oost-Indië. E. de Fielietaz Bousquet, met J. Mchlbaum.

28 te Haarlem. Johan Cornelis van Bemmelen, met Alida Wentholt.

28 te Haarlem. J. C. van Catz met G. J. A. Ruijssenaers.

28 te 's-Gravenhage. Gerbert Rebel, geb. te Hilversum, oud 27 jaar, makelaar te Antwerpen, zoon van Willem en van Gesina Jacoba Klapmeijer, met Maria Catharina Arnold Bik, geb. te Amsterdam, oud 27 jaar, dochter van Frederik Arnold en van Anna Josepha Francis.

29 te 's-Gravenhage. Johannes Albertus Hendricus de Kock, geb. aldaar, oud 27 jaar, zoon van baron Albert Hendrik Wendelin en van Josina Johanna Wnnnders, met Sophia Frederika Mathilda Neuman, geb. aldaar, oud 32 jaar, dochter van Jan Christoffel en van Frederika Gerhardina Stutterheim.

29 te 's-Gravenhage. Henri la Fontaine, geb. te Tagal (Java) oud 33 jaar, Oost-Indisch ambtenaar, zoon van François en van Susanna Justine Philips, met Carolina Adriana Verboom, geb. te 's-Gravenhage, 7 Febr. 1872.

30 te 's-Gravenhage. Samuel Joannes Meijjes, geb. te Winterswijk, oud 30 jaar, directeur eener maatschappij, zoon van Frans en van Johanna Lucretia Geertruida

Everwijn, met Johanna Albertha Bruinier, geb. te Amsterdam, oud *24* jaar, dochter van Adrianus en van Wijnanda Lucretin Meijjes.

30 te 's-Gravenhage. Hubertus Joannes Nivel, geb. te Meerssen, oud 47 jaar, secretaris en plaatsvervangend directeur generaal der maatschappij tot exploitatie der Staatsspoorwegen, zoon van Hubertus Mathias en van Anna Maria Vos, met Elizabeth Henrietta Bulkley, geb. te 's-Gravenhage, oud *34* jaar, wede. van Rijck Christiaan Schlingernan, dochter van Robert Ward en van Marie Cntherine Bekking.

30 te Amsterdam. Louis Johan Christiaan Arnold Gordon, geb. te Bodegraven, oud 35 jaar, notaris, zoon van Joan Marius en van Adrinna Moet, met Diewertje Jonker, geb. te Amsterdam: oud 21 jaar, dochter van Lucas en van Johanna Petronella Schreuder.

30 te Utrecht. Alexander Constant Pliester, geb. te Gendringen 13 Oct. *1837,* notaris te Putten (Veluwe), zoon van Mathias en van Lucia Adrinne van Son van Tengnagell, wedr. van Elisabeth de Haas, met Joannette Sophie Caroline Rahr, geb. te Utrecht 27 Aug. 1852, dochter van Henry Jacques en van Maria Geertruyda van Boom.

STERFGEVALLEN.

1 te . . . Lnmbertus Bernardus Ledeboer, geb. te Amsterdam 18 Jan. 1846 (*W.* 11 blz. 208), geh. met Maria Elisabeth Gräffé, geb. te 's-Gravenhage 18 Febr. 1846, dochter van Jacobus en van Cornelia Halfschmidt.

1 te 's-Gravenhage. Amelia Wiskje Fontein, geb te Franeker, oud 61 jaar, geh. met Mr. Isaac Telting geb. te Leeuwarden 22 Jan. 1831.

2 op de ridderhofstad Hardenbroek. Gijsbert Carel Duco d'Aumale baron van Hardenbroek, heer van Hardenbroek, wedr. van Arnoudina Clasinn Cornelia barones Taets van Amerongen (*M. N. L.* blz. 67).

3 te Amsterdam. Jhr. Duco Gerrold Hora Siccama van de Harkstede, oud 72 jaar, oud-kapitein der genie, geh. met Barbara Wilhelmina Copes van Hasselt. (*W.* 11 blz. 34).

3 te Arnhem. Cornelia Hendrika Donker Curtius, geb. aldaar, oud 75 jaar, dochter van Herman Hendrik en van Anna Margaretha van Dam.

5 te Leiden. Johannes Sijpkens, oud 45 jaar, controleur der rijksbelastingen te Velsen, zoon van J. M. H. en van M. E. C. Koning.

5 te 's-Gravenhage. Anthonie den Engelse Wiemans, geb. te Dordrecht, oud 73 jaar, oud-hoofdcommies bij de algemeene rekenkamer, zoon van Andries W. en van Teuntje den Engelse, wedr. van Maria Cornelia Wiemans, geh. met Helena Catharina Uittenbogaard.

5 te 's-Gravenhage. Dr. Jan Jacob Kreenen, geb. te Velp, oud 77 jaar, ridder der orde van de Nederl. Leeuw, versierd met het Metalen Kruis, student te Utrecht, conrector te Doesburg, rector te Harderwijk, te Nijmegen tevens schoolopziener, inspecteur van het lager onderwijs in Overijssel, later in Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel te zamen, schrijver van verschillende werken met het onderwijs in verband staande, zoon van Evert en van Jacoba Serrurier geh. met Anna Elisabeth van Kerkhoven.

5 te Brussel. Catharina Maria Christina Margaretha Brouwer, geh. met Mr. Joachim Jochems (*Maandblad* 1889, blz. 79).

4 te Nijmegen. Guillaume Frederic Charlier, geb. te Namen *27* Juli 1818, gepens. dirigeerend officier van gezondheid, ridder der Militaire Willemsorde, zoon van Bauduin en van Gerarda Koning, geh. met Henriette Cramer

6 te 's-Gravenhage. Herman van der Sande, geb. te Dordrecht, oud 43 jaar, directeur eener fabriek, zoon van Gerrardus en van Cornclia Harteveld, geh. met Johanna Elisabeth Glavimans.

6 te Amersfoort. Anton Marinus Rieber, geb. te Delft 29 October *1882,* zoon van Lcopold Theodoor Cornelis Johan en van Maria Agnes Beekman.

6 te Groningen. Jean Baptiste René François graaf du Monceau van Bergendal, geb. te Brussel in 1827, officier der orde van de Eikenkroon, kamerheer van wijlen Z. M. den Koning, directeur eener machinale vlasspinnerij, zoon van Jhr. Charles Eppo en van Elisabeth Marie Albertine Honnnrez, geh. 1°. met Elisabeth Anue Gcnoveva Maria Canter Cremers, geb. 28 Aug. 1830, dochter van Mr. Epimachus Jacobus Ignatius Cremers en van Elisabeth Genoveva Maria Akerma, en 2°. met Margaretha Catharina Ardesch.

6 te 's-Gravenhage Claire Alice Louise, geb. te Hauterive (Zwitserland) oud 4 jaar, dochter van Louis Philippe Auguste baron de Constant Rebecque en van Wilhelmina Henriette Charlotte du Bois.

7 te Haarlem. Ds. Hendrik Greve, oud 81 jaar, emeritus predikant van Groot Schermer.

8 te Arnhem. Simon van den Berg, geb. te Overschie, oud 78 jaar, oud-directeur van het Koninklijk Kabinet van schilderijen in het Mauritshuis, zoon van Willem en van Grietje Stolk (of Holk?) geh. met Sophia Charlotta Immerzeel.

9 te Enschede. Elisabeth Maria Geertruid, dochter van N. Blijdenstein en van H. G. Udink ten Cate.

10 te Scheveningen. Ds. Isaäk Cornelis de Vijver, geb. te Buiksloot 26 Juli 1824, predikant te Zegveld 1847, te Schoonerwoerd 1850, te Katwijk 1852, te Veenendaal 1855, te Vlissingen 1851, te Scheveningen 1866, emeritus, zoon van Isaäk en van Anna Evismann. wedr. van Anna Rebel.

11 te Scheveningen. Lnmbertus Bernardus, geb. te Schoonhoven, oud 8 jaar, zoon van Willem Franken, arts en van Adriana Ledeboer.

12 te 's-Gravenhage. Maria Louisa Hessel, geb. te Heerenveen 5 Oct. 1819, dochter van Franciscus en van Ymkje Overwijk, geh. met Willem Christiaan Lodewijk Rittershausen, geb. te Amsterdam 5 Aug. 1814 (*W* III blz. 61).

12 te Vianen. Leonard Seyes Pierre Duper, oud 83 jaar, geh. met Anna Maria Wilhelmina Stavenisse de Brauw (*W.* 1 blz. 96).

12 te Tiel. -Emma Petronella van Galen, oud 70 jaar, wed. van Johan Jacob van Lidth de Jeude. (*W. I.* blz. 292).

12 te Brummen. A. II. van der Baan, oud 53 jaar.

12 te Scheveningen, Catharina Kikkert, geb. te den Helder, oud 44 jaar, dochter van Lucas en van Neeltje Troost, geh. met Cornelis Visser.

14 te Rotterdam. Johanna Francina Hudig, geb. aldaar 18 Jan. 1819, dochter van John en van Francina Vis, geh. aldaar 20 Juli 1842 met Govert Jacob Mees geb. aldaar 15 April 1818, st. aldaar 6 Juni 1861,

zoon van Jacob en van zijn eerste vrouw Anna van Baalen.

15 te Breda. Willem Jan Hendrik Oosterdiep, geb. te Veendam, 5 Maart 1814, ridder der orde van de Eikenkroon, oud-kolonel der infanterie, zoon van Harm Jan en van Elsje Köhler.

14 te Weltevreden (Batavia). Sara Caroline der Kinderen; dochter van T. D. en van G. A. Th. de Pauly, geh. met W. D. D. Ditthof Tjassens.

14 te Schoorldam. Arnoldus Vonk, oud 49 jaar, notaris, geh. met M. M. de Smit van den Broecke.

14 te Amsterdam. Johannes Frederik Ledeboer, geb. te Brummen, oud 58 jaar, geh. met Willem Jan Bakker.

14 te Amsterdam. Eco Adema, geb. te Rauwert, oud 49 jaar, gep. kapitein der artillerie, geh. met Johanna Elisabeth Heskes.

14 te 's-Gravenhage. Gerrit Brouwer, geb. te Voorthuyzen, oud 75 jaar, architekt, zoon van Hannes Janzen en van Dirkje Gerrits, wedr. van Johanna Juliana Merhottein.

15 te 's-Gravenhage. Dr. Jan Kips, geb. aldaar 18 Februari 1818, geneesheer, zoon van Joachim Jan en van Alida Catharina Philippina Margadant, geh. met Alida Christina van Wijk, geb. te Amsterdam 4 Juui 1817.

16 te 's-Gravenhage. Frederik Alexander Adolph Gregory, geb. te Doesburg 13 Mei 1814, commandeur der Orde van de Ned. Leeuw, gep. vice-admiraal, kanselier der beide Nederlandsche Orden, zoon van Jacob Adriaan en Christiana Theodora Flade, geh. met Jeanne Adriana Wilhelmine van Wijck, geb. te Amsterdam 6 April 1822.

17 te Groningen. Sophius Coenraad Hendrik Clant-Bindervoet, geb. te Zuidhorn, oud 31 jaar, zoon van Mr. Maurits en van Wiltje Gerharda Wilhelmina Piccardt.

17 aan de Steeg. Geertruid, oud bijna 6 maanden, dochter van Dr. H. ten Cate Hoedemaker en van S. Lankhorst.

17 te Arnhem. Mr. Frederik Böthlingk, geb te Rheden, oud 81 jaar, zoon van Levinus Jacobus en van Henriette Anna Geertruida Noot, wedr. van Pctronella Wilhelmine van Braam.

18 te Ubbergen. Guillaume Anne van der Brugghen, oud 79 jaar.

19 op de terugreis uit Nederl. Indië naar Nederland. Jhr. Willem Julius Brantsen, geb. op den huize Boggelaer te Warnsveld 4 Juli 1865 (LM. N. A. blz. 35).

20 te Amsterdam. Adriaan Johan Rijnhart Kempe, geb. te Utrecht, oud 79 jaar, gep. kapitein der artillerie, versierd met het Metalen kruis, geh. met Regina Douphina Heilbron.

20 te Scheveningen. Willemina Onnes, geb. te Groningen, oud 5 jaar, dochter van Pieter en van Alberdina Willemina Rost.

21 te Rotterdam. Constant Frederik Ninck Blok, oud 18 jaar.

21 te Bandong. Preanger regentschappen. J. Heyting, resident der Preanger regentschappen, ridder der orde van den Ned. Leeuw.

21 te 'e-Gravenhage. Ds. Daniel Theodoor van Woelderen, geb. te Tiel 24 April 1806, emeritus predikant, zoon van Israël Daniël en van . . . Aalstius den Appel, wedr. van Charlotte Antoinette Jeanne Deeleman.

22 te 's-Gravenhage. Menno David graaf van Limburg Stirum, geb. te Wexford (Ierland) 30 November 1807, ridder der Militaire Willemsorde, der orde van den Ned. Leeuw, enz. gep. generaal-majoor, adjudant des Konings i. b. d., oud minister van Oorlog, zoon van graaf Frederik Willem en van Elisabeth Richards, geh. te 's-Gravenhage 24 April 1879 met Maria Hermina Heemskerk, geb. aldaar 1828, wede. van Pieter Pluygers.

23 Op den huize Ittersum. G. van Davelaar Cnopius, ridder der Militaire Willemsorde, wedr. van S. Scheltus.

24 te Utrecht. Jonkv. Josine Jeannet Op ten Noort, geb. te Zutphen 17 Nov. 1817, dochter van Jhr. Mr. Willem en van Charlotte Anna Elisabeth Adolphine barones van Pallandt van Keppel.

24 te Utrecht. Alida Wilhelmina Kips, geb. te 's-Gravenhage 6 April' 1822, dochter van Jan Hendrik en van Cornelia Gerardina Tromer.

25 te Leiden. Mr. Samuel le Poole, oud 57 jaar, lid der Provinciale Staten van Zuid-Holland, lid der enquête-commissie, geh. met A. C. Mulder.

25 te Teteringen. J. van Voorthuysen, oud 56 jaar, kapitein van de infanterie.

25 te Dijon (Frankrijk). Jhr Bernard Mathëus Frans Junius van Hemert, oud 32 jaar.

26 te Kockengen. Johanna Catharina Boonzajer , geb. te Gorinchem 8 Oct. 1825, dochter van Cornelis Gerardus en van Helena Sophia Andres, geh. te Gorinchem 24 Maart 1854 met Ferdinand Pieter Hendrik van Roosendaal, geb. te Vrijenban in Mei 1826, burgemr. van Kockengen en Laag Nieuwkoop, zoon van Jan en Helena Geertruida E'erdinanda Huguenin.

27 te Medan. Anna Clara Maria Henriette Stuten, geh. met Mr. G. W. Uhlenbeck.

27 te Amsterdam. Jacobus van Valkenburg, geb. te Haarlem 16 Nov. 1849, zoon van Mr. Johan Frederik Theodoor en van Wilhelmina Anna Maria Enschedé.

30 te Rosmalen, Mr. Franciscus Johannes Laurentius Moleschott.

31 te Dordrecht. Anne Cornelis van Wageningen, geb. aldaar 31 Aug. 1814, zoon van Anne Cornelis en van Geertruida Johanna Vermande, geh. te Oud-Beijerland 27 Oct. 1843, geh. met Geertuida Adriana Meyer, geb. te Koorwijk 23 April 1822.

INHOUD 18911 No. 10.

Benoeming tot lid. — Verklaring omtrent het geslacht van Steenhuyzen, door A. J. Servaas van Rooyen. — Geslacht Focke in Duitschland, door H. J. Schouten (met eene plaat). — De heerlijkheden van het land Mechelen, door P. Notelteir. — Familieberichten over Juli 1891.

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, *Laan Copes van Cattenburch 36b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . ƒ 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen ƒ 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad ƒ 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . ƒ 0.20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 11. **IXe Jaargang.** **1891.**

Corresponderend Lid.

In de lijst der op de algemeene vergadering van 14 Maart 1891 benoemde correapondeerende leden, zie blz. 18, ia bij abuis vergeten te plaatsen de heer:

J. Th. de Raadt . . . . . te Brussel.

Boekwerken enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief.

63. B. Ursinua. Des Wohlseligen Herrn Beheimten Estats-Raths Winter gebliebenen eintzigen Frauen Tochter, Nebst Dero Ehe-Herrn. Dem Wohlgebohrnem Herrn, Herrn Matthiaa genannt von Berchem, Seiner Königl. Majeat. in Preusaen, Geheimen Hoff- und Ambts-Cammer-Rathe, Hoff-Reut-Meiatern auch Directori des Saltz-Wesens, etc. Und Der Wohlgebohrnen Frauen, Frauen Loyaen genannt und gebohrnen von Berchem, gedachtniss Predigt.

Hierbij is gebonden: M. R. Lebena-Lauf Und Ruhmlicher Wandel, Auch Seliges Abaterben Des Wohlgebohrnen Herrn, Herrn Georg von Berchem, Sr. Königl. Majeatät in Preussen, etc. Weiland hochbestallten würcklichen Geheimen Etats-Raths und Directoria des Ravensbergiachen Appellation-Gerichts, etc. Cölln an der Spree. Druchts Ulrich Liebpert Königl. Preuaiacher Hof-Buchdrucker. Zonder jaartal. Fol. Aan dit 2e gedeelte ontbreken de slotwoorden (blz. 35).

G. J. Boekenoogen.

64. De Gelderache Volksalmanak voor het schrikkeljaar 1892. Met 3 plaatjes. Arnhem. 8°.

Aangekocht.

65. Horaire du congrès archéologique et hiatorique de Bruxelles, 189 1. Edition définitive.

A. A. Vorsterman van Oyen.

66. Verslag over den toestand der Koninklijke Bibliotheek in het jaar 1890. 's-Gravenhage 8°.

Koninklijke Bibliotheek.

67. Verslagen omtrent 's rijks oude archieven. XII, 1889 's-Gravenhage.

Aangekocht.

68. Annalea de la Société d'archéologie de Bruxelles. Tome V, livraison 111 en IV. Bruxellea, 1891. 8°.

Société d'Archéologie.

69. J. A. Jochems: Amsterdams Oude Burgervendels. (Schutterij) 1580—1795.

Alphabetiache naamlijst met eenige aanvullingen en verbeteringen. 8°. 1891.

Mr. J. E. van Someren Brand.

70. J. Th. de Raadt. Jacques de Roy baron Broechem et du Saint-Empire, historiën Brabançon et sa famille. Nymègue, 1891. 8°. Met illuatratiën.

71. J. Th. de Raadt. Episodes inédita de la cronique Bruxelloiae. Gand 1891. 8°.

Van den Schrijver.

Huwelijks-aanteekeoingen van Predikanten uit de Kerkelijke Trouwboeken der volgende gemeenten.

BRUINISSE.

Ondertr. 9 Juli 1600. Remeeus de Monier, geb. van Ronsae in Vlaanderen, wedr., en Elisabeth van den Hole, j. d. mede geboortig van Ronsse. (Van Nieuwe-Niedorp, in 1590 beroepen tot Pred. te Bruinisae, waar hij stond tot zijn overlijden in 1605).

Getr. 7 Febr. 1645. Johannes Michielae Haarlynck, (die zich ook onderteekende als Johannes Michaelidea), j. m. van Veere, en Janneke Huybrechts, j. d. van Bruinisse. (Van Poortvliet, waar hij tijdelijk in dienst was, den 5 Oct. 1642 beroepen tot Pred. te Bruinisae, stond hij daar van 14 Dec. 1642 tot zijn overl. in Dec. 1645).

Ondcrtr. 13 Januari 1647. Georgius Noltheniua, Henricua fil, pred. te Bommeneede, wedr. van Maria van Wesel, en Janneke Huybrechts, wed. van Johs. Michielse

Haarlynck, in leven Pred. te Bruinisse. (Hij stond te Bommeneede, van 1632—1650, toen hij naar Dreischor verroepen werd, waar hij in 1654 overl. is).

Getr. 16 Aug. 1662. Henricus Warendorp, j. m. van Utrecht, en Beatrix Cuypers, j. d. van Middelburg. (Als Prop. ber. 27 Sept. en 16 Nov. 1653 bevest. tot Pred. te Bruinisse, is hij in 1675 aldaar overleden).

Getr. 2 Juni 1678. Jacobus de Graaf, j. m. en Johanna Colijn, j. d., beide van 's Gravenhage geboortig. (Van N. Tonge ber. 12 April en 12 Juli 1676, bevest. tot Pred. te Bruinisse, stond hij daar tot in 't begin van 1680, als zijnde den 12 Juni 1679 verroepen naar IJsselstein).

Getr. 19 Aug. 1738. Petrus Boerma, j. m., Pred. te Briels-Nieuwland, en Maria van den Hoek, j. d. van den Briel. (Als Prop. in 1729 beroepen tot Pred. in Briels-Nieuwland, stond hij daar tot zijn overl. in 1763).

Getr. 25 Juni 1743. Arnoldus Sandvlugt, j. m. van Sir Jansland, Pred. te Krabbendijke, en Adriana van den Boogaert, j. d. van Bruinisse. (Hij was de zoon van ds. Sebastianus Sandvlugt, Pred. te Sir Jansland, van 1696-1735, en van Catharina Hagens, en werd 21 Oct. 1708 aldaar geboren. Als Prop. ber. 10 April en 2 Aug. 1739 bevest. tot Pred. te Krabbendijke, overl. hij aldaar 22 Juni 1761, en zijne echtgenoote 18 April deszelfden jaars).

Getr. 9 Oct. 1805. Jacob Wanrooij, j. m. geb. te Doetinchem (12 Maart 1774), en Tannetje de Waal, j. d. van Bruinisse. (Van Kootwijk den 10 Juli 1803 tot Pred. te Bruinisse beroepen, stond hij daar van 30 Oct. 1803 tot 27 Maart 1825, als zijnde den 22 Oct. 1824 naar Arnemuiden verroepen, waar hij als wedr. 27 Febr. 1839 ovcrl. is).

DREISCHOR.

Ondertr. Mei, en 11 Juni 1652 getr. te Zierikzee, Isaäc Snijers, j. m. van Bergen-op-Zoom, Pred. te Ouwerkerk in Duiveland, en Susanna van der Maerse, j. d. van Zierikzee. (Hij stond te Ouwerkerk als Pred., van 1650—Januari 1653, en vertrok naar Goes, waar hij 11 Nov. 1652 ber. was en 12 Januari 1653 bevest. werd).

Ondertr. te Zierikzee 31 Dec. 1686, en 11 Febr. 1687 te Dreischor getr. Petrus Bruynvisch, Pred. aldaar, j. m. en Johanna van Couwenburgh, j. d., beide geboortig van Zierikzee. (Als Prop. ber., en 8 Dec. 1686 bevest. tot Pred. te Dreischor, overl. hij aldaar in 1715. Hij was een zoon van ds. Rochus Bruynvisch, Pred. te Zierikzee van 1661—1664, en van Sara van Couwenburgh, en werd in Mei 1663 (ged. 20 dito) aldaar geboren)

Ondertr. Brouwershaven 6 Januari 1758 en 25 dito te Dreischor getr. Hermannus Ferree, Pred. aldaar, j. m. van Groningen, en Johanna Maria van Bosheyden, j. d. van Brouwershaven. Als Prop. ber. 23 Febr., en 9 Mei 1756 bevest. tot Pred. te Dreischor, overl. hij aldaar 9 Mei 1775. Hij was den 22 Aug. 1725 te Groningen geboren).

Ondertr. 17 Oct. en getr. 12 November 1790, Paulus Wilhelmus Brouwer, j. m. van Arnhem, Pred. te Dreischor, en Adriana van Duuren, j. d. van Dordrecht, wonende te Dreischor. (Ber. van Sleeuwijk 28 Aug., en 9 Nov. 1788 tot Pred. te Dreischor bevest., stond hij aldaar tot 9 Juli 1797, als zijnde den 28 Maart bevorens verroepen naar Maassluis. In 1760 te Arnhem geboren, is hij 28 Febr. 1834 te Maassluis overleden.

Ondertr. 18 Juni 1807 te Numansdorp en 12 Juli aldaar getr. Jan Gijsbert Vorstman, j. m. van Overschie, Pred. te Dreischor, en Maria Catharina Zoutmaat, j. d. van den Hitsert en wonende aan de Buitensluis. (Ber, van Nederhemert 7 Januari, en 4 Mei 1806 tot Pred. te Dreischor bevest., stond hij aldaar tot 21 Oct 1810 als verroepen naar Kloetinge. Geboren te Overschie 10 Dec. 1778, overl. hij als Em. Pred. van, en te Bergen-op-Zoom 20 Febr. 1861, en zijne echtgenoote, als wed, den 9 Mei deszelfden jaars, ruim 76 jaar oud).

ELKERZEE.

Ondertr. 26 Juni 1658, en 23 Juli te Zierikzee getr. Rochus Bruynvisch, j. m., Pred. te Elkerzee, en Sara, van Couwenburgh, j. d. beide geboortig van Zierikzee. (Beroepen van de Kruisschans, en in 1653 tot Pred. te Elkerzee bevest., werd hij in 1661 van daar naar Zierikzee verroepen, waar hij in Febr. 1664 overl. is. Hij was een zoon van ds. Martinus Bruynvisch, Pred. te Zierikzee, van 1624-1661, en van Maaike Claassen Bastert, en werd in Maart 1630 (ged. 24 dito) te Zierikzee geboren).

Ondertr. 1 Mei 1670 te Zierikzee en 27 dito aldaar getr. Petrus du Bois, j. m. van Leiden, Pred. te Elkerzee, en Johanna Fervaque, j. d. van en te Zierikzee. (Als Prop. beroepen, en 27 April 1670 tot Pred. te Elkerzee bevest. vertrok hij in Maart 1678 naar Aardenburg, waar hij 12 Oct. 1677 tot Fransch-Duitsch Pred beroepen was, en waar ter plaatse hij reeds den 7 Mei 1681 overl. is).

Ondertr. 27 April 1699 te Amsterdam en 20 Mei aldaar gctr. Petrus Hayman, j. m., Pred. te Elkerzee, en Elisabeth Hayman, j. d. van Amsterdam. (Als Prop. ber. 20 Febr., en den 29 Maart 1693 tot Pred. te Elkerzee ber., legde hij in 1711 zijn dienst aldaar neder. Hij is te Goes overl., en 5 Dec. 1727 te Zonnemaire begraven, waar hij, door aankoop in 1705, Ambachtsheer was).

Ondertr. 2 Nov. 1729 te Brouwershaven en 23 dito te Elkerzee getr., Johannes Macquet, j. m. van Middelburg, Pred. te Elkerzee, en Dina Pluimpot, j. d. van Brouwershaven. (Als Prop. ber. 30 Dec. 1727, en den 18 April 1728 tot Pred. te Elkerzee bevest waar hij rtond tot 23 Sept. 1731, als zijnde den 29 Juni bevorens naar Domburg verroepen, waar hij reeds den 11 Februari 1736 overl. is. Hij was 12 Juli 1701 te Middelburg geboren uit Jan David Macquet, koopman, en Johanna Coorne).

Ondertr. 31 Aug. 1782 te Vlissingen en 19 Sept. aldaar getr. Pieter de Bruin, j. m., Pred. te Elkerzee, en Catharina Petronella de Vey, j. d., beide geboortig van Vlissingen. Als Prop. ber. 20 Oct. 1778, en 9 Mei 1779 tot Pred. te Elkerzee bevestigd, stond hij daar tot 26 Juni 1785, als zijnde den 1 September 1784 naar Borsele verroepen).

OUWERKERK IN DUIVELAND.

Getr. te Middelburg 3 Aug. 1728, Petrus Macaré, j. m. van Middelburg, Pred. te Ouwcrkerk, en Johanna Margaretha Radaeus, j. d. van Middelburg. Als Prop. ber., en in Maart 1726 tot Pred. te Ouwerkerk bevestigd, stond hij daar tot 21 Aug. 1729, als verroepen naar Steenbergen. Hij was de zoon van Pieter Macaré,

Schepen en Raad van Middelburg, en van Johanna van Dusseldorp, en is als Pred. van en te Middelburg, sinds 11 April 1734, reeds den 6 Januari 1736 aldaar overl).

Getr. 13 Sept. 1730. Michiel Johannes van Campen, j. m. Pred. te Ouwerkerk, en Johanna van Gennep, j. d., beide geboortig van Gorinchem. Als Prop. den 18 Aug. 1729 tot Pred. te Ouwerkerk ber., vertrok hij in Nov. 1734 van daar naar Molenaarsgraaf. Als Em. Prcd. van Oostzaan, sinds 1765, is hij den 3 Sept. 1781, oud 77 jaar en ruim 5 maanden, te Haarlem overl., nadat zijne 2de echtgenoot, Agatha Elikink, hem den 14 Januari deszelfden jaars door den dood ontvallen was).

Ondertr. 24 Nov. 1742. Johannes Brands, j. m. van Bonda in 0. Friesland, ber. Pred. te Kerkwerve, en Helena Johanna Immens, j. d. van Elkerzee en wonende te Ouwerkerk. (Als Prop. ber. 30 Sept., en 16 Dec. 1742 tot Pred. te Kerkwerve bevest. is hij den 10 Febr. 1776 aldaar overleden. Hij is den 1 Mei 1721 te Bonda geboren, en zijne echtgenoote, dochter van ds. Robbertus Samuel Immens, Pred. te Elkerzee van 26 Mei 1720 tot Sept. 1727, en van Jacoba van Boudijk, werd 21 Febr. 1724 ged. 27 dito, te Elkerzee geboren).

Ondertr. 14 Aug. en getr. 2 Sept. 1745, Gerhardus Everhardus Brandt, j, m , Pred. te Ouwerkerk, en Renste Bellinga, j. d., beide geboortig van Bonda in 0. Friesland. (Als Prop. ber. 1 Juni, en 19 Aug. 1739 tot Pred. te Ouwerkerk **bevest** , overl. hij te dier plaats den 22 Nov. 1763. Hij was den 18 Oct. 1714, even als zijn jongere broeder, Johannes, zoo even vermeld, te Bonda in 0. Friesland geboren).

Qetr. 9 April 1766, Johannes Steenbakker, j. m., Pred. te Ouwerkerk, en Susanna Elisabeth van Niekerk, j. d , beide geboortig van Middelburg. (Als Prop. ber. 31 Juli, en 18 Nov. 1764 tot Pred. te Ouwerkerk bevest., stond hij daar tot 14 Jnni 1778, als verroepen naar Kadzand. Als Em. Pred van Princelnnd, sinds 26 Dec. 1824, overl. hij te dier plaats den 31 Juli 1830, ruim 90 jaar oud. Hij werd den 3 Januari 1740 te Middelburg geboren),

SIR JAN SLAND.

Getr. 8 Juni 1718, Wilhelmus Teelink, wedr., Pred te Ouwerkerk in Duiveland, en Catharina Droget, wed. (Als Prop. den 9 Januari 1689 tot Pred. te Ouwerkerb: bevest. is hij den 13 Mei 1719 aldaar overleden).

Getr. 13 April 1722, Jacob Stevels, j. m., Pred. te Bruinisse, en Adriana Sandvlugt, j. d. van Sir Jansland. (Als Prop. ber. 26 Juni, en 21 Aug. 1718 tot Pred. te Bruinisse bevest., overl. hij, als Em. Pred. van die gemeente, sinds Sept. 1757, te dier plaats den 21 Maart 1761, ruim 68 jaar oud, als zijnde den 5 Dec. 1692 geboren. Zijne echtgenoote, Adriana Sandvlugt, was de oudste dochter van ds. Sebastianus Sandvlugt, Pred. te Sir Jansland, van 1696-1735, en van Catharina Hagens, en werd den 28 Mei 1702 te Sir Jansland geboren. Bij overl. van haren echtgenoot ds. Jacob Stevels, bleef zij, als zijne wed., met 1 zoon en 3 dochters achter.

KERKWERVE.

Van deze gemeente is geen ondertrouwboek bewaard gebleven, dan een, loopende van 11 Nov. 1731 tot 30 Nov. 1810. Uit eene bizondere aanteekening in het doopboek aldaar, blijkt intusschen, dat ds. Johannes Hoffer, die, als Prop., den 19 Juni 1695 tot Pred. te Kerkwerve bevestigd werd, en waar hij den 7 Nov. 1719 overleden is, aldaar in het huwelijk is getreden met Willemina Verseput, dochter van Adriaan Cornelisse Verseput en van Catharina Willemse Verseput, geb. te Kerkwerve 28 Nov. 1680, en te Zierikzee, als wed. van ds. Johs. Hoffer, den 30 Oct. 1734 overleden, uit welk huwelijk te Kerkwerve 9 kinderen (6 zoons en 3 dochters) geboren zijn. Ds Johannes Hoffer werd te Zierikzee geboren, uit Mr. Johannes Hoffer, Burgemeester te Zierikzee, en Lcvina Vierling, en is 14 Dec. 1670 aldaar gedoopt.

Wolfaartsdijk en Zierikzee, Juli 1891.

J. VAN DER BAAN, en P. D. DE Vos, Az.

Wat is een molenijzer?

Te vergeefsch heb ik eenige beschrijvingen van molens onderzocht ten einde te weten te komen, waartoe in die werktuigen het molenijzer dient

Ik vroeg aan een houtzaagmolenaar : wat is een molenijzer? — hij had nooit van zoo'n ding gehoord Een paar koornmolenaars wisten het mij ook niet te zeggen. Toen begon ik te vermoeden, dat het molenijzer niet aan een molen moest gezocht worden, maar dat men zulk een voorwerp aldus noemde omdat het draaide, en ik dacht aan eenig oorlogswapen.

Voor eenige dagen kwam ik toevallig in gezelschap van een ouden molenaar, bij wien ik alweder met mijn molenijzer voor den dag kwam Deze zeide mij, dat hij vroeger wel met een molenijzer had gemalen, doch dat dit thans algemeen vervangen was door een „engelsch kruis".

In de graanmolens brak men het graan tusschen twee horizontaal liggende steenen. De benedendste (meta) lag vast, de bovenste (catilla) draaide over den ondersten. Tusschen beide steenen bevond zich het molenijzer, (lat: ferrea subscus, Fr. nmile, Engl: milliron), de figuur is overbekend, dat ongeveer 25 Cm. lang was Door het stellen van dat ijzer regelde de molenaar de fijnheid van het te verkrijgen meel. Het stellen er van was moeielijk en er behoorde veel ervaring toe om het goed te doen.

Ook in het molenaarsvak is gedurende deze eeuw veel veranderd — zeide mijn zegsman en hield een heele verhandeling daarover. — Thans built men niet meer, enz, enz.

Op mijn verzoek teekende de man mij een schets van het engelsch kruis dat vastzit aan den bovensten steen.

Wanneer nu het molenijzer in de heraldiek eenige beteekenis heeft, dan kan die dunkt mij wel geen andere zijn, dan het verkeeren in een hachelijken toestand (1) Het zich bevinden tusschen twee op elkander wrijvende steenen en de moeite tusschen deze eene behoorlijke stelling in te nemen, geeft dat, dunkt mij, duidelijk genoeg te kennen.

A. J. C. KREMER.

---

(1) Het kan ook beteekenen, dat de persoon, die een dergelijk figuur in zijn wapen voerde, het recht had van den molen, het zoogenaamde maalrecht. RED.

Een standbeeld van Prins Willem I in Amerika.

In de New Amsterdam Gazette van 7 Januari 1891, uitgegeven door den heer Morris Coster te New York, wordt melding gemaakt van het plan om te Chicago een standbeeld op te richten voor Prins Willem 1 van Oranje.

Op eene daartoo belegde vergadering van eenige Nederlanders te Chicago woonachtig, is eene vereeniging opgericht ouder den naam van William of Orange Association en een commissie benoemd om verdere maatregelen daarvoor te beramen.

J. C. v. d. M.

Het Haagsche Jaarboekje voor 1892.

Bij de firma Mouton en Co. te 's-Gravenhage is verschenen de vierde jaargang van bovengenoemd jaarboekje onder redactie van den heer A. J. Servaas van Rooyen archivaris-bibliothecaris van 's-Gravenhage.

De inrichting is even als die der vorige jaargangen ; 1°. het gewone voorwerk, kalender en verschillende opgaven betrekking hebbende op verschillende ambtenaren, gemeente-, en andere instellingen, posttarieven vastgesteld bij de Wet van 15 April 1891, die vermoedelijk binnenkort in werking zullen treden, enz., benevens eene lijst van burgemeesters van 's Gravenhage van 1759—1779 aansluitende aan die der vorige jaargangen.

Het mengelwerk begint met een gedicht getiteld Aan de vereeniging „die Haghe", door den heer P. Zwart bestuurslid van die vereeniging. Verder iets over de Haagsche Musea, door R., opgeluisterd met drie platen, het portret van den onlangs overleden kunstschilder D. A. C. Arts, de reproductie van een zijner schilderijen getiteld „de terugkeer der kudde", alsmede een reproductie van een portret van Adriaan Harmensz. van Rijn, geb. 1598 over1 in 1654, geschilderd door zijn broeder Rembrand.

Dit portret is onlangs aangekocht voor het Mauritshuis. Het Jncoba-priëel, eene folkloristische studie door Dr. R. Krul. Naam- en opvolgingslijst der Eerw. Heeren Pastoors van de St. Jacoba parochie te 's-Gravenhage, van 1311 tot op heden, met vele bijzonderheden omtrent hunne personen en levensloop, door P. Zwart. Lijkschouw, door A. J. S. v. R. naar aanleiding van den moord op 10 Oct. 1595 op den persoon van Arent Dirksz. onder Loosduinen gepleegd. Memorie van de huysen van de Graeff licheijt in 's Gravenhage A° 1639, door W. van der Endt. De hoogerc burgerschool met vijfjarigen cursus voor jongens te 's-Gravenhage, sedert hare oprichting in 1865 door Dr. E. H. Groenman. Een trouwboek van de R. K. Kerk in de Juffr. Idastraat (de Oud-Roomsche Klerezy) te 's Gravenhage van 10 Jan. 1790—8 Juni 1809, door M. G. Wildeman. Hoe 's-Gravenhage een molen rijker wordt 1368-1369, door Fred. Caland, naar aanleiding van een post uit de rekening van Zeeland Boosten eu Bewesten Schelde. Ambten in de familie, nl. de aahter eenvolgende benoeming van commies van de Amunitie en de Vivres, door drie gebroeders van Landschot bekleed 1631-1644 door A. J. S. v. R. Het doopboek van de kapel van Eiken-Duinen, loopende van 1670-1671 door M G. J. Wildeman, Een haagsch binnenhuisje der 17e eeuw (1688) door A. J. Servaas van Rooyen, naar aanleiding van den inhoud van verschillende officieelo stukken op het oud archief van 's-Gravenhage berustend. De Haagsche brandweer, door C. B. Conditien ende voorwaerden daer op die van de Reeckeningke des Graeffelicheijts van Hollandt verpacht hebben aan Joris van Catz voor den tijdt van drie achtereenvolgende Jaren, ingaende op huijden den date deser (den laatsten December 1609) de palmaliebaen int Bosch van den Haghe gemaeckt, door W. van der Endt. Generaal Lazare Hoche, in 's-Gravenhage gehuldigd 19 Oct. 1797, door W. v. d. Endt. Drie soete ende hequame dochterkens verdronken, een sonnet, door Nicolaas Doublet in 1588 vervaardigd.

Als bladvulling zijn hier en daar verschillende kleine aanteekeningen uit het oud archief geplaatst n.l.: Een Manusje van alles (1766), 's-Gravenhage als geslachtsnaam (1 693), De kaetsbanen beperkt (1668), Huwelijksinzegening door een predikant uit Phiadelphia (1751), Wie er nog aan twijfelen mocht (1688). Nog eens kunstliefde spaert geen vlijt (1772) en In de Luthersche kerk begraven.

De vereeniging die Haghe, waarvan de Statuten bij Kon. besluit van 15 December 1890 No. 36 zijn goedgekeurd, heeft voorloopig het Haagsch jaarboekje als haar orgaan aangenomen en dien ten gevolge zijn daarin vóór het mengelwerk, eenige mededeelingen haar betreffende opgenomen, n 1. de statuten, het huishoudelijk reglement, het verslag van den toestand en der werkzaamheden van September 1890 tot October 1891, de staat der boekerij, de naamlijst der leden en een artikel Schrijf toch niet 's-Hage", door A. J. S. v. R.

J. C. v. d. M.

Jaarboek van den Nederlandschen Adel.

4e jaargang, 's-Gravenhage. Genealogisch-Heraldisch Archief 189 1.

De vierde jaargang van bovengenoemd jaarboek is even als de vorige jaargangen versierd met een portret, dit maal met dat van Charles Malcolm Ernest George graaf van Bylandt , buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van het Nederlandsche Hof aan dat van Groot-Brittanje, door B.W.M. Trap op steen gebracht naar het portret door Alma Tadema geschilderd , alsmede met 4 wapens in kleurendruk.

In dit jaarboek zijn vele geslachten vermeld waarvan leden in 1830—1831 in het Nederlandsche leger dienden, Dit ter herinnering aan den Tiendaagschen veldtocht die zoo luisterrijk herdacht is op 1, 2 en 3 Augustus van het jaar 1891.

Het is de redactie aangenaam te hebben kunnen bemerken, dat het jaarboek ook voor officieele ambtenaren (burgemeester, notarissen) een vraagbaak geworden is en als handboek gebruikt wordt.

De in dit deel behandelde familiën zijn: d'Aubremé, Aebinga van Humalda, van den Berch van Heemstede, de Beyer, de Biebersteyn Rogalla Zawadsky , van Boecop, de Boer, van den Bogaerde, **Bowier** , van Bylandt, van 1260 tot heden , met wapen in kleurendruk; Chassé , de Constant Rebecque, Cornets de Groot, de Crassier, von Daehne, van Geen, van der Meer de Walcheren van 1583 tot heden, met wapen in kleurendruk ; de Raet en van Cats de Raet, Rendorp en Rendorp van Mnrquette van 1573 tot heden met wapen in kleurendruk; Salvador van 1631 tot heden, met wapen in kleu-

rendruk, Tindal, des Tombe, Torck, van 1397—heden en van Verschuer.

Hierachter is eene lijst geplaatst bevattende verschillende geboorten, huwelijken en sterfgevallen gedurende 1888 en de volgende jaren, betrekking hebbende op de familiën in de vorige jaargangen behandeld, alsmede eenige drukfeilen.

De aan het einde geplaatste alphabetische lijst van al de familienamen in dit deel voorkomende, zal wel aan allen die dit boek raadplegen welkom zijn.

Van Natteris.

De Armorial Général van Rietstap, vermeld als wapen eener familie van dien naam in rood drie zilveren zuilen.

Wie kan omtrent deze familie of haar wapen iets mededeelen.

Eene branche van dit geslacht schijnt nu nog in Canada voort te leven. v. N.

Familieberichten.

AUGUSTUS 1891.

GEBOORTEN.

1 te Utrecht. Jacob Theodoor, zoon van Dr. Anthonie Theodoor Moll en van Johanna Catharina Jacoba van Persijn.
2 te Leeuwarden. N., dochter van N. Beucker Andreae en van Jacoba Cornelia François.
5 tc Haarlem. N., dochter van N, van Beaumont en van A. M. ter Horst.
5 te 's-Gravenhage. Jan Frederik Hendrik, zoon van Nicolaas Neinard de Wal en van Theodora Johanna Elisabeth Louise barones van der Feltz.
5 te Hoorn, N., dochter van D. Hesselink en van H. B. E. F. ten Oever.
5 te Breda. Johannes Martinus, zoon van Johan Willem Verff en van Willemoet de Veer.
7 te 's-Gravenhage. Nargaretha Jeannette, dochter van Hendrik Jacob Willem Verkouteren en van Maria Petronella Tijken.
7 te Clarens. N., dochter van N. Camp en van E. C. von Schönberg.
10 te Haarlem. N., dochter van N. Kip en van A. E Dutour Geerling.
12 te 's-Gravenhage. Jacobus Marinus Wilhelmus, zoon van Jacobus Marinus Wilhelmus Kuyl en van Constance Susanne Cornelie Röell.
12 te Haarlem. N., dochter van N. Verhoef en van A. H Koopmans.
12 te Nieuwveen. N., zoon van N. Offerhaus en van C. E. Offerhaus.
13 te Maagdenburg. N., zoon van Eduard Arthur Ferdinand Blokhuis en van Johanna Wentholt.
14 te 's-Gravenhage. Steven Valentin, zoon van Willem Floris Margadant en van Anna Stephanie Schwarzenbach.
14 te Amsterdam. Willem Carel , zoon van Mr. Jacob Petrus Hooft Graafland en van Jonkvr. Isabelle Sophie van Rappard.
14 te Bandong (O. Indië). N., dochter van N. Helvetius van Riemsdijk en van L. C. ten Cate Schrijn.
15 te Dordrecht. N , dochter van Jhr. Mr. Willem Carel Quarles van Ufford en van Caroline Henriette Frida Warnery.
16 te Nijmegen. Annie Jacqueline Hcndrika Augusta, dochter van Jean Jacques Rambonnet en van Johanna Paulina Caroline Brunings.
16 te Beek (Limburg). N., zoon van N. van Rossem en van P. S. Maas Gecsteranus.
17 te Arnhem. Elsa, dochter van Jacobus Gertrudis Jossclin de Jong en van Helena Geertruida Jutting.
17 te 's Gravenhage. Josepha Catharina Maria, dochter van Johannes Gerard Maria Mastboom en van Johanna Catharina Cornelia Rombouts.
18 te 's-Gravenhage. Anna Maria, dochter van Ernst Louis graaf van Limburg Stirum en van Jonkv. Wendela Albertine Fagel.
18 te Leiden. Robert Hendrik, zoon van Cornelis Winkler Prins en van Sophie Frederique Brntzenius.
19 te Helmond. N., zoon van N. Fentener van Vlissingen en van G. Cornelissen.
15-19 te Trangkil. N., dochter van Th. F. van Vloten en van S. M. C. C. van Deventer.
20 te Londen. N., dochter van Guillaume Daniel Delprat en van Henriette Maria Wilhelmina Sophia Jas.
20 te Delft N., dochter van N. Labouchère en van C. J. de Bruyn Kops
22 te Domburg. Emile Charlotte, dochter van E. J. G. W. Berghege en van W. H. Knappert.
23 te Gouda. N., dochter van N. de Voogt en van H. van der Kemp.
24 te Batavia. N., zoon van A W. van den Brandeler en van L. J. Kolff.
26 te 's-Gravenhage. Emma Paulina, dochter van Jacobus van Lokhorst en van Hester de Quack.
27 te Roermond. N , dochter van Mr. P. F. A. Cremers en van Jonkv. 1. L. M. van Nispen van Sevenaer.
22—28 te Buitcnzorg. N , zoon van Lambertus Bernardus Elise Ledeboer en van Hendrika Lauts.

HUWELIJKEN.

1 te Bern. Emile baron van Hcerdt tot Eversberg, geb. te Paramaribo 21 Maart 1866 (*N. A.* 1, blz. 152) met Jonkvr. H. Quarles van Ufford.
3 te Arnhem. Mr. Arthur Eduard Joseph baron van Voorst tot Voorst, geb. te Elst, oud 32 jaar, zoon van baron Eduardus Ludovicus en van Barbara Catharina Wierkena Debets met Clara Maria Theresia Johanna Helena Thijssen , geb. te Arnhem, oud 26 jaar, dochter van Dr. Henricus Franciscus en van Clara Francisca Maria Heerkens.
3 te Soerakarta. Willem Frans Johan Keuchenius, agent van de Javasche Bank te Soerakarta met Anna Augusta de Rochemont.
3 te Groningen. Mr. Pieter Benjamin Johan Reeling Brouwer, geb. te Bergum 9 Maart 1865 , zoon van Dr. Nicolaas en van Jonkv. Anna Aurelia Maria Vegelin van Claerbergen met Neltje Dorhout Mees, geb. te Groningen 22 Mei 1866, dochter van Mr. Bernardus en van Josina Xargaretha barones Lewe van Aduard.
4 te Amsterdam. Willem Nicolaas du Rieu, geb. te Uithoorn, oud 25 jaar, rijks-ontvanger, zoon van Mr. Lodewijk Caspar en van Rudolphine Boerlage met

Marie Elise de Rapper, geb. te Amsterdam, oud 31 jaar, dochter van Ernestus en van Maria Spijker; zij was wed. van D. Obenhuysen.

5 te 's-Gravenhage. Willem Frederik Karel Anemaet , geb. te Breda, oud 23 jaar, ambtenaar, zoon van Pieter Gustaaf Adolph en van Wilhelmina Frederica van der Sluys met Maria Petronella Donker Curtius, geb. te Geertruidenberg, oud 19 jaar, dochter van H. D en B. E. van Gigh.

5 te 's-Gravenhage. Hendrik August Peijpers , geb. in de Rijp (N. Holland), oud 32 jaar, arts te Nieuwer Amstel, zoon van Wilhelmus Nicolaas en van Anna Louisa Elisabeth Sasse , met Reinharda Bernardina Frederica Elizabeth de Holl, geb. te Epe, oud 21 jaar, dochter van Jan en van Eelbarta Johanna Jacoba Sasse.

5 te Nijmegen. Dr. Jacobus van Hoek, geb. te Dordrecht 8 Mei 1833, doctor in de genees-, heel- en verloskunde, zoon van Jacobus Cornelis en van Catharina de Voogd, wedr. van Pauline Henriette Marie Poyen met Cornelia Schouten, geb. te Dordrecht 7 Juni 1849, dochter van Arnoldus Jan en van Johanna Cornelia Pieters.

6 te Arnhem. Wilhelm Johannes Gerrit Umbgrove, geb. te Zutphen, oud 25 jaar, luitenant ter zee 2de klasse, zoon van Mr. Eduard Lamoraal en van Constantia Margaretha Wilhelmina Lulofs, met Elizabeth Laan, geb. te Baarn, oud 25 jaar, dochter van Mr. Jacob Cornelis Gijsbert Carel en van Johanna Leuveling Tjeenk.

6 te Haarlemmermeer. B. J. A. van Veeren van Veen, zoon van N. en van Jonkv. N. de Jong van Beek en Donkmet Johanna Bultman, dochter van H. F. Bultman.

6 te Amsterdam. Johannes Josephus Clercx, geb. te 's-Hertogenbosch, oud 38 jaar, le luitenant der infanterie van het 0. 1. leger, zoon van Hendricus Godefridus en van Anna Maria van der Flaes, met Jonkv. Louisa Carolina Elisabeth Everdina Goldman, geb. te Kema (0 Indië), oud 26 jaar, dochter van Jhr. Louis Ferdinand en van Everdina Petronella van Ipenburg.

3 Juli-7 Aug. te Batavia. W. Owen Burt met J. C. van Blommesteyn.

7 te Amsterdam. Louis Gerard de Lagh, geb. aldaar, oud 33 jaar, luitenant der infanterie van het 0. 1. leger, zoon van Andries en van Gerritje Doesburgh, met Johánna Jacoba Adelaïde Busch Geertsema, geb. te Koudum, oud 30 jaar, dochter van Marcus en van Margaretha Antonia Koorders.

7 te 's-Gravenhage. Hendrik Pieter Willem Smit, geb. aldaar 30 Maart 1860, adjunct-commies bij het Departement van Finantiën, zoon van Jan en van Henriette Alette Elisabeth van Geytenbeek, met Louise Henriette van Daalen Wetters , geb. aldaar 27 October 1860, dochter van Hendrikus Johannes en van Jacoba Josephina Mariouw.

9 te Bergen (N. Holl.). C. P. F. van Bosstraeten geb. in Oost-Indië, notaris, wedr. van J A Rouffaer met Jacoba Theodora Immink (*W*. 11, blz. 119).

11 te Nijmegen. Florent Léon Joseph van de Pol, geb. te Harderwijk 29 Nov. 1859, le luitenant der infanterie aan de K. M. Akademie te Breda, zoon van Gerardus Maria en van Hortense Marie Henriette Rose van Dijk, met Jeanne Ponse, geb te Samarang 8 April 1866, dochter van David Cornelis Johannes Allard en van Anna Plate.

13 te Harlingen. Mr. A. H. van Kleffkens, zoon van N. en van N. Kuipers, met C. M. Hannema, dochter van N. en van N. Fontein.

13 te Maastricht. V. J. de Kruyff, met C. M. van Eybergen Santhagens.

13 te Amsterdam. Joachim Albert van Hoogstraten, geb. te 's-Gravenhage, oud 25 jaar, 2e luitenant der artillerie van het 0. 1. leger, zoon van Hendrik Leonardus en van Alida Johanna Wor, met Johanna van Leent, geb. te Gorinchem, oud 24 jaar, dochter van Fredcricus Gerardus Jacobus en van Johanna Cornelia van Oosterwijk.

13 te Dantumawoude. T. M. ten Berghe, met E D. Hellema.

13 te Haarlem. Mr. Jan Ernst Heeres, geb. te Zuidhorn 30 Mei 1858, commies bij het Rijksarchief, zoon van Dr. Gerrit en van Wilhelmina Paulina Doorenbos, met Jan Ilpsema Vinckers, geb. te Appingadam 16 Juni 1863, dochter van Harco en van Maria Elisabeth Hijner.

14 te 's-Gravenhage. Daniel Jacob Rudolph Jordens, geb. te Batavia 6 Aug. 1855 (*W*. 11, blz. 135) met Catharina Wijnanda van Hasselt, geb. te Utrecht 14 Sept. 1861 (*W*. 11, blz. 29).

14 te Amsterdam. A. L. J. Bouten, civiel-ingenieur, wedr. van C. N. van Brakel, met J. R. de Hoop Scheffer.

8-14 te Buitenzorg (Java). F. W Engelbert van Bevervoorde. met H. A. van Waasdijk.

15 te 's-Gravenhage. Alfred Marie Breitenstein, geb. te Amsterdam, oud 24 jaar, zoon van Willem en van Francis Jones met Alida Maria van der Hoop, geb. te Rotterdam, oud 27 jaar, dochter van Jan en van Alida Maria Pruys van der Hoeven.

17 te Batavia. C. M. H. Kroesen, le luitenant der infanterie van het O.I. leger, met Jonkv.C. E. A. Nahuys, dochter van Mr. Hubert Gerard Brian en van Carolina Louisa Sophia White.

18 te Haarlem. H. J. Raedt, ontvanger der registratie en domeinen te Dokkum, met A. Boerlage.

18 te Rijswijk. Adrianus Lodewijk Couvee, geb. te Deventer 25 Aug. 1862, wijnhandelaar te 's-Gravenhage, zoon van Boudewijn Jacobus, luitenant kolonel der huzaren en commandant van Arnhem en Catharina Elisabeth van Harpen Kuyper, met Fennigje van der Voort, oud 18 jaar, dochter van N , geneesheer in Oost Indie en van N. Niggebrugge.

19 te Groningen. Henri Elie van der Mandele, geb. te Amsterdam 20 Dec. 1862, stationchef, zoon van Hendrik Pieter en van Johanna Elisabeth Ott de Vries, met Sara Frouina Veldman, geb. te Nieuwolda 19 Febr. 186.5, dochter van Arend en Alagonda Engels.

19 te Helmond. A. W. Lotichius, wedr. van Jonkv. E. M. M. Wesselman van Helmond, met P. M. Matthijsen.

19 te 's-Gravenhage. Pierre Antoine Michel Davijt, geb. te Amsterdam, oud 24 jaar, zoon van Antoine en van Clasina Julia Wilhelmiua Frederica Keuchenius, met Petronella Anna Maria Wilhelmina Keuchenius, geb. te 's-Gravenhage, oud 23 jaar, dochter van Jan Robertus en van Henriette Jacoba Johanna Wilmar.

20 te ..... bij volmacht. (1e afk. volgens bewijs van Chefoo in China); Melis Cato van Daalen Wetters, oud 24 jaar, ambtenaar bij het douanenwezen te Chefoo in China, zoon van Melis Cato en van Charlotte Berendine Ottoline Velsink met Helena Evangeline

Ferguson, oud 26 jaar, dochter van Jan Helenus en Maria Eleanor Waymouth.

20 te 's-Gravenhage. Jhr. Aarnout Rcinier Schuurbecque Boeye, geb. te Middelburg 13 Maart 1862 (*N. A.* 1 blz. 86*d*) met Harriett Evelijn Los, 23 jaar, geb. te Bishop Wearmouth (graafschap Durham, Engeland) dr. van Pieter Roelandus Los van Aarlanderveen en Henriett Gray.

20 te 's-Gravenhage. Mr. Herman Gerard Nederburgh., geb. te Batavia, oud 27 jaar, Oost Ind. ambtenaar, zoon van Mr. Sebastiaan Cornelis Herman en van Geertruida Alexandrina Sara Elisabeth Theben Tervile, met Anna Apollonia Salverda, geb. te Delft, oud 24 jaar, dochter van Dr. Matthys en van Johanna Emilia Rouwenhorst..

20 te Utrecht. Adrianus Pieter Hoogensteyn, geb. te Amsterdam 16 Juni 1867, zoon van Adrinnus Pieter en van Catharina Wilhelmina Pfijfers, met Georginc Henrietto Berch Gravenhorst, geb. te 's-Gravenhage 9 Maart 1870, dochter van Edwin en van Henriette Louisa Augusta Cornelia Bennebroek Gravenhorst.

20 te Amsterdam. Hans Peter Andersen, met Jenny Johanna Clement.

26 te 's-Gravenhage. Arnoldus Adolf Maximilaan Carrière., geb. aldaar 29 Juli 1862, adj. commies bij het ministerie van finantiën, zoon van Antonie Willem en van Christina Elisabeth Köhler, met Maria Elisabeth Johanna Catharina van Alphen, geb. aldaar 20 Mei 1858,, dochter van Pieter Hendrikus en van Elisabeth Johanna, Wilhelmine Slangen.

26 te 's-Gravenhage. Francois Marie van Gelsdorp, geb.. te Waalwijk, oud 35 jaar, luitenant ter zee le kl., zoon van Otto Leendert en van Maria Francina Muysson, met Elisabeth Johanna Goudriaan, geb. te Breda, oud 25 jaar, dochter van Jan François en van Helena Alida Vorstman.

27 te Rotterdam. F. Gransberg, zoon van N. en van N. Hoynck van Papendrecht, met C. C. J. Baelde, dochter van Robert Baelde.

27 te 's-Gravenhage. Willem Cremer, geb. te Amsterdam, oud 30 jaar, zoon van Jeronimus Lodewijk en van Clara Coenradina Visser, met Cornelia Kommertje Roodzant, geb. te 's-Gravenhage 28 Oct. 1866, dochter van Pieter en van Johanna Agatha van Weel.

22-28 te Zutphen. H. W. Feith met A. M. Hofman.

22-28 te Batavia. Th. A. L. Carp met V. W. A. S. van der Moore, wed. van Ch. Wustenfeld.

22-28 te Soekaboemi. L. E. van Teyn met R. Hugenholtz.

STERFGEVALLEN.

1 te Middelburg. A. H. van Deinse, oud 72 jaar.

1 te Appingedam. Margaretha Jacoba Mees, oud 62 jaar, wed. van Mr. R. P. Cleveringa Jzn.

1 te Zoeterwoude. Henriette Kerdijk, geb. te Rotterdam, oud 64 jaar, dochter van Martinus van Fanny Broeck, geh. met Karel Enthoven.

2 te 's-Gravenhage. Mr. Jan Soutendam, geb. te Delft, oud 61 jaar, secretaris archivaris van Delft, zoon van Jan en van Petronella Johanna Macquelin, geh. met Henriette Frederika Amalia van Gent.

3 te Oosterbeek. Antoine Adelaide Bienfait, *geh.* met S J. van Limburg Brouwer.

4 te Leiden. Jhr. Francis Adriaan Meyer , geb. te Breda 16 Juni 1824, gepens. majoor van den generalen staf, zoon van Jhr. Carel Hendrik en van Henrietta Cordula Begram , geh. te Breda 12 Mei 1847 met Frederika Christoffelina Emilie van de Wall.

6 te Ginneken. Margaretba Henriette Cox, geh. met Mr. W. Albarda.

6 bij Breda. Monica Cajctana Helena Schiefbaan, geb. te Gestel 8 Dec. 1826, wed. van Felix Isedore Jean van der Harten

7 te 's-Gravenhage. Wilhelmina Adriana Staring, geb. te Slemba (O-Indie), oud 32 jaar, dochter van Hendrik Carel en van Christiana Mngdalena Krijgsman, geh. met Gijsbertus Franciscus Soeters.

7 te Hoorn. N., aldaar geb. 7 Aug. 1891, dochter van D. Hesselink en van H. B. S. F. ten Oever.

31 Juli-7 Aug te Baarn. Moritz Henri Kijzer, oud 53 jaar geh. met Rachel Henriques de Castro, geb. 5 Sept. 1839 (W. I blz. 140).

8 te Neuhaven (Zwitserland). Charlotte Henriette Marie de Man (W. 11 blz. 254).

8 te Rotterdam Hendrik Jan Rooseboom, oud 52 jaar geh. met E. M. C. Bicker Caerten.

11 te 's-Gravenhage. Hendrika Jacoba Abrahamsz , geb. te Alphen 18 Oct. 1811, dochter van Cornelis en van Anna Zwart, geh. te 's-Gravenhage 7 Febr. 1839 met dr. Abraham Capadose , geb. te Amsterdam medecinae doctor, st. te 's-Gravenhage 16 Dec. 1874, zoon van Isaäc en van Hester de Joseph Mendes da Costa , wedr. (geh. te 's-Gravenhage 18 Nov. 1829) van Adriana van der Houven, geb. te Rotterdam (in 1839, oud 25 jr.), st. te 's-Gravenhage, dochter van Hendrik Christiaan en van Johanna Elisabeth van Gennep.

11 te Utrecht. Johannes Verloop Cz., geb. aldaar 25 April 1815, ridder der orde van den Ned. Leeuw, der St. Stanislasorde en der orde van Gustaaf Wasa, officier der orde van de Eikenkroon, oud ingenieur bij de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij, zoon van Cornelis en van Margaretha Koeman, geh. aldaar met Johanna Wilhelmine Bolt.

12 te Amsterdam. Rachel Mendes da Costa, geb. te Amsterdam, oud 56 jaar, wed. van Isaac Deen.

13 te 's-Gravenhage. Cina Maria Charlotte Jacoba van Es, geb. op Terschelling, dochter van *Nicolaas* Adriaan en van Clasina Maria Rietveld, geh. met Jhr. Bernard Lodewijk Teding van Berkhout.

13 te 's-Gravenhage. Alida Maria Mathes, geb. te Amsterdam, oud 78 jaar, dochter van Hendrik Justus en van Wilhelmina Maria Elisabeth Hoyer.

13 te Zwolle. H. W. barones von Schmidt, wed. van Mr. K. L. Nilant.

13 te Nijmegen. Philippus Franciscus Meuleman, geb. te Gorinchem 28 Oct. 1822, oud dirigeerend officier van gezondheid, zoon van Mathias Cornelius en van Elizabeth Hesing, wedr van Anna Maria Bierwagen, geb. te Gorinchem 11 Oct 1828, st. te Nijmegen 21 Febr. 1890.

14 te 's-Gravenhage. Hermanna Asselina Willemina Grobbée, oud 40 jaar, geb. te Zwolle, dochter van Hendrik en van Eva Gesina Kantelaar, wed. van Wilhelmus Cornelius Heufke Kantelaar.

14 te Bloemendaal M. C. E. Ahrensman, wed. van Mr. M. W. Scheltema.

15 te 's-Gravenhage. Catarina Maria Carolina Anthonetta de Kesschietre de Havre, geb. te Boxmeer oud 77 jaar, dochter van Gaspar Franciscus en van Maria Francisca

Anthonetta Ursula Portman, wed. van Rudolph de Quay, oud kolonel der kavalerie.

16 te Amsterdam. Sophia Wilhelmina Carolina Johanna Francisca le Conge, geb. te Pontianak (Borneo) 1 Sept. 1828, wed. van Johannes Rudolphe Kleyn, geb. te Deventer 23 Jan. 1823, st. in Frankrijk, notaris te Batavia.

17 te Beilen (Drenthe). Sophius Coenraad Hendrik Clant Bindervoet, geb. te Groningen, oud 31 jaar, zoon van Mr. Mauritz C. B. en van Hiltje Gerharda Wilhelmina Piccardt.

17 te Wolfaartsdijk. Cornelia Jacoba van der Baan geb. te Zaamslag 13 Jan. 1839, dochter van *Joost* en van Elisabeth Petronella Alblas.

18 op den huize Rustoord bij Ermelo. Josephina Arnolda Frans van de Wall, oud 74 jaar, geh. met Leonard Louis Ferdinand Mispelblom Beyer (*W.* II, blz. 328).

19 te 's-Gravenhage. Maria Eleanor Waymouth, geb. te hntigua (Engelsch West-Indie), oud 47 jaar, dochter van William Tapley en van Elisabeth Horne, geh. met Jan Helenus Ferguson.

19 te 's-Gravenhage. Anne Elisabeth Josina Bryce, geb. te Amsterdam, oud 66 jaar, dochter van Alexander en van Willemina Benschop, geh. met Lodewijk Johannes Wilhelmus Benschop.

19 te Brummen. David Christinan van Walree, oud 51 51 jaar, geh. met E. C. W. Gobee.

20 te Almelo. Jonkv. Maria Henrietta van der Wijck, oud 70 jaar, wed. van Joannes Jarman (H. *B.* 1872, blz. 147).

20 te 's-Gravenhage. Dr. Guillaume Daniel Louis Huet, geb te Amsterdam, oud 59 jaar, ridder der orde van den Ned. Leeuw, geneesheer-directeur van het buitengasthuis te Amsterdam, hoogleeraar in de geneeskunde aan de hoogeschool te Leiden, lid der commissie der uitgave van de Pharmacopaea Neerlandica, hoofdbestuurder-secretaris der maatschappij ter bevordering der geneeskunde, zoon van Pierre Josué Louis en van Geertruida Paulina Aletta Ledeboer, geh. met Cornelie Gerardine Bienfait.

20 op den huize Leeuwenburgh bij Drieberqen. Jonkv. Baudina Lucia Ebella van Sminia, geb. te Bergum 11 Dec. 1844, geh. met Jhr. Mr. Willem Hendrik de Beaufort (*N. A.* 11, blz. 41).

20 te Leiden. Cornelis Annabartus van Kerkwijk, geb. te Geldermalsen , oud 84 jaar, zoon van Hendricus, geh. met Adriana den Hoed, geb. te Ridderkerk, oud 83 jaar, dochter van Pleun en van Maria van Alphen.

21 te Wageningen. Lambertus Johannes Sanders van Loo, student in de wis- en natuurkunde, oud 22 jaar, zoon van Dr. L. J. Sanders van Loo, te Amsterdam.

21 te 's-Gravenhage, Wilhelmina Johanna van der Schooren, geb. te Veur 23 Aug. 1840, geh. met Jhr. Willem Anne Beelaerts van Blokland (N. *A.* I, blz. 57).

21 te Amsterdam. Petrus Modestus Valentinus Mohr , geb. te Marienrachdorff, oud 79 jaar, geh. met Catharina Margaretha Elisabeth Mohr.

22 te Rijswijk. Adèle Hortense Pijnacker Hordijk, oud 24 jaar.

23 te Middelburg. Elisabeth Christina van der Bilt, geb. te Tholen 19 Dec. 1851, dochter van Mr. Jacobus Paulus en van Petronella Françoise de Backer.

23 te Malang (Passaroean). Emilie Th. Pool, geb. te Passaroean 29 Mei 1841, geh. aldaar 10 Oct. 1860 met Albert graaf van Limburg Stirum, geb. te 's-Gravenhage 9 Sept. 1825, luitenant ter zee, zoon van graaf Otto Jan Herbert en van Arnoldine Josephine barones Rengers.

25 te 's Gravenhage. Maria Cornelia Philipsc, geb. te Middelburg 12 Oct 1801, dochter van Mr. Anthoni Willem en van Anna Johanna van Lemzeele, geh. te 's-Gravenhage 29 Juni 1831 met Mr. Gerrit Abraham Canneman, geb. aldaar in 1801, st. aldaar 25 Febr. 1855, rechter in de arr. rechtbank, zoon van Elias en van Geertrui Antonia van Vloten.

35 te 's-Gravenhage. Albertina Maria Verbeek , geb. te Paramaribo , oud 22 jaar, dochter van Mr. Phoebus Hetzerus en van Antoinette Charlotte Gefken.

27 te Amersfoort. Maria Wijnanda van Goudoever.

37 te Baarn. Leonie Henriette, oud 13 maanden, dochter van N. Nierstrasz en van N. Wilson.

28 te Soetermoude. G. A. Wilken , geh. te Tomokon (eil. Celebes) 13 Maart 1847, controleur le klasse bij het binnenlandsch bestuur op de bezittingen buiten Java en Madura, lector in de land- en volkenkunde en in de inlandsche talen te Leiden , hoogleeraar aldaar 1885, beroemd schrijver over de inlandsche zeden en en gewoonten.

28 te Aardenburg. Adriana Palesteyn van Hoek, wed. van Jacobus Maria Hennequin (*W.* 11, blz. 50).

30 te Bandong. C. Kater, oud resident van Borneo's Westkust: ridder der orden van den Ned. Leeuw en de Eikenkroon, geh. met N. N.

Correspondentie.

H. J. S. *te U.* — Overdrukken zijn U toegezonden. Uwe artikelen zullen achtereenvolgens worden opgenomen. Uwe geschenken zullen vermeld worden.

J. Th. de R. te B. — Aan uwe juiste opmerking is voldaan. Uwe geschenken zullen ook vermeld worden.

H. M. W. te Z. en *Baron C. te A.* — Uwe opmerkingen omtrent mutatiën zijn in dank ontvangen. Zij zullen in de eerst volgende Nrs. of bij de aanvullingen en verbeteringen worden opgenomen.

De inzenders worden verzocht hunne copie aan één zijde te beschrijven. Bijdragen zullen steeds welkom zijn.

De catalogus der boekerij is in bewerking en zal in het begin van het volgende jaar aan de leden verzonden worden.

In de eerste nummers van het volgende jaar zullen o. a. verschijnen bijdragen over de maagschappen Brown, Horeken en Duymaer van Twist.

INHOUD 1891 N°. II.

Benoeming tot correspondeerend lid. — Boekwerken, enz. ontvangen voor de bibliotheek en het archief. -- Huwelijksaanteekeningen van Predikanten uit de Kerkelijke Trouwboeken van Bruinisse, Dreischor Elkerzee, Ouwerkerk en Duiveland, Sir Jansland en Kerkwerve, door J. van der Baan en P. D. de Vos. — Wat is een molenijzer? door A. J. C. Kremer. — Een standbeeld van Prins Willem I in Amerika. — Het Haagsch Jaarboekje voor 1892. — Jaarboek van den Nederlandsohen Adel 4e jaargang. — Van Ratteris. — Familieberichten over Augustus 1891. — Correspondentie.

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN te 's-Gravenhage.

MAANDBLAD

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw."

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand, onder redactie van het bestuur en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven en mededeelingen, alsook bijdragen voor het Maandblad te zenden aan den secretaris van het genootschap, den heer A. A. VONSTERMAN VAN OPEN, *Laan Copes van Cattenburch 36b*, te 's-Gravenhage.

Leden te 's-Gravenhage betalen per jaar. . . . . *f* 10.00
Zij, die buiten 's-Gravenhage wonen *f* 6.00
De vorige jaargangen zijn voor de nieuwe leden verkrijgbaar per jaargang ad *f* 6.00
Advertentiën in verband met bovengenoemde wetenschappen per regel . 20
Afzonderlijke nummers niet verkrijgbaar.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking en den inhoud der onderteekende stukken.

N°. 12. **IXe Jaargang.** **1891.**

Iets over de beteekenis van eenige heraldieke figuren.

De oude graven en hertogen van Holland, Gelderland en Brabant voerden, gelijk bekend is, een leeuw in hunne wapens. Merkwaardig nu is wat onze landgenoot, emer. pred. te Frederiksstad a/d. Eider, daarna woonachtig te Flensburg, de geleerde J. A. M. Mensinga 1), in *Der Deutsche Herold* XIX (1888), S. 5, in een voortreflijk opstel over het wapen van Noorwegen, — „das spekulativste von allen Staatswappen", — nopens 1 eeuw en luipaard zegt. Wat bier volge. „Der heraldische Leopard hatte nichts gemein mit dem Thier dieses Namens. Dieses war zu wenig rühmlich bekannt, als dasz es dem königlichen Löwen hätte Konkurrenz machen können. Auch an der Form ist es ersichtlich: Das heraldische Thier behielt den charakteristischen groszen vierkantigen Kopf des Löwen, während der Leopard ihn kleiner und runder, katzenähnlich hat. Es ist nichts Anderes als eine Brechung (brisure) des Löwcn, zunächst wohl für jüngere Söhne. Der Charakter besteht einzig in dem links umgewendeten Kopf. Es war wesentlich eine Minderung der Würde. Die Kraftstellung des Löwen ist die des gewaltigen Angriffs auf seine Beute, resp. seinen Feind greifend (rampant), bom Altfranzösischen ramper, nicht kriechen, sondern greifen, was auch im Italienischen noch die Bedeutung ist. In diesem Akt hat er die Augen auf den Feind gerichtet; es gehört zu der Kraftstellung Diese geht verloren bei der Umwendung des Kopfes. — Die gehende Stellung gehört nicht zum Charakter. Sie wurde veranlaszt dadurch, dasz wenn mehr als ein Löwe anzubringen war, sie, weil der Schild mehr hoch als breit war, des besseren Aussehens wegen, übereinander gestellt wurden, was dann die horizontale, gehende Stellung mit sich brachte. — In den altesten schrittlichen Vermeldungen werden die Leoparden leones, leünculi genannt, obschon sie, nach Ausweis der Siegel, die Leopardenform hatten. Die heraldische Benennung Leopard ist später entstanden. Der Name des Thieres, dessen letzte Hälfte wie Adjektiv oder Apposition klingt, gab der Heraldik, die Umschreibungen vermeidet und scharf bestimmte Namen liebt, zufällig die Gelegenheit, um den „gebrochenen" Löwen mit ei nem Wort anzudeuten. — Derjenige normandische Herzog, der zuerst einen (oder zwei?) Leopard auf sein Schild malen liesz, gab damit zu kennen, dasz sein Ahnherr Hrolfr (Robert 1, † 920) aus königlichem norwegischem Blut, aus einer Seitenlinie stammte".

Maakt de terminologie het nauw verband, hetwelk er in de Heraldiek tusschen leeuw en luipaard bestaat, insgelijks kenbaar, in de uitdrukkingen „lion léopardé" en „léopard lionné " 1); opmerking verdient hierbij, dat bij de Oud- en Mid.-Nederlandsche schrijvers lupaerd, lupard, lupart, libaerd, liebaert, lybart, in den zin van „leeuw" zoowel als van „luipaard" voorkomt 2); en liebaerdinne beduidt bepaald „leeuwin." — Wat de hier boven zoo voortreflijk aangetoonde „Kraftstellung des gewaltigen *Angriffs*" aanbelangt, eigenaardig is daarbij de Fransche uitdrukking *armé* = genageld, geklauwd, bepaaldelijk van verscheurende dieren 3). Maar men bespeurt tevens, dat ***klimmende*** leeuw (in een schild) bijgevolg eene verkeerde terminologie is; men zal van aan v a 11 e n de leeuw moeten gaan spreken.

Waarom heeft in de Heraldiek de (gewone) meermin (met één staart) doorgaans eene kam in de ééne en een ovalen spiegel in de andere hand (vgl. Rictstap's *Handboek d. Wapenk.* 1857 blz. 276)? Zie het antwoord in „De Uithangteekens" door Mr. J. v. Lennep en J. ter Gouw (Amst. 1868) 1 395, 6. De voorstelling dier heral-

1) Vgl. Nav. XXXI, 252. De kostbare bibliotheek over godgeleerdheid en kerkgeschiedenis, door hem bijeengebracht, werd 14 Januari 1884 door H. G. Bom (Warmoesstraat, Amsterdam) geveild. Daarin bevonden zich zeldzame Bijbel-uitgaven, getijdeboeken, portretten, enz. Tegelijkertijd werd aldaar door denzelfde geveild de boekerij over gezegde vakken van wetenschap, nagelaten door Mr. A. DE VLIEGER, burgemr. te Herkingen. — Van hem, J. A. M. Mensinga, emer. Prediger, Ritter, etc. mehr. gel. Gesellsch., Mitglied, prijkt een prachtig-gestileerd artikel over *Das Raus Nassau*, door hem hier als „ein sonderbares Unikum in der Genealogie= voorgesteld, in *Der Deutsche Herold* XX (1889), nr. 9, S. 153-155.

1) Vgl. RIETSTAP'S *Handboek d. Wapenk.* 1857, blz. 175 en 176.
2) Zie voorbeelden daarvan bij OUDEMANS, *Bijdr. tot een Mid.- en Oud-Nederl. Wrdbk.*, IV, (1873), bl. 106, 219 en 220.
3) RIETSTAP, a. w., bl. 172 en 183.

dieke figuur staat in nauw verband met die van der meerman; den oud-Germaanschen Mereman, wiens oorsprong uit het Noorden is. Hij is de (zee-)ridder, die, niet te land, maar ter zee uitgaat op avontuur; 't schip, dat hem over de baren voert, wordt, in de dichterlijke voorstelling, zijn staart. De meerminne of 't meerwijf (Eng, mermaid) is zijn *minne*, zijn liefje, in wier armen de zwerver komt uitrusten van zijn moeitevollen tocht. En daarom zijn de attributen der heraldieke meermin spiegel en kam, met behulp waarvan zij zich opknapt, om haren held te ontvangen. Hiermede is het woord „meermin" en de gesl. (de) Meerman (= zeeman), tevens verklaard. Meermin kan ook als vrouw tegenover meerman staan; vgl. het Hgd. Meerweib, Meerfrau; insgelijks Waltminne voor **Waltfrau**, waartegenover: Waldmensch (boschmensch, wildeman). De afbeelding van den meerman, den homme marin, in het wapen Meerman, prijkt keurig geteekend op den staat van Dirk Adamszn. v. Bleijswijck († 1685), alsmede op dien van Jhr. Jean Louis de Casembroot († 1777), in de „Genealogische Kwartierstaten van Nederl. geslachten" (1).

Zon en ster duiden o. i. eenvoudig groote of de allergrootste (*zon*) en betreklijke (ster) luister, glans, aan. De heraldische volle maan kan eenvoudig oogen op (matigen) luister, of op (vollen) luister te midden van overal heerschende duisternis. Eene halve of wassen cl e m aan ziet m. i. op kracht en macht, omdat ze *horens* heeft. Reeds bij de oude Hebreën had kèren (cornu) de figuurlijke beteekenis van kracht en macht, vgl. 1 Sam 2 v. 10; Ps. 75 v. 11, 89 v. 18; Jerem. 48 v. 25; Klaaglied. 2 v. 17, — naar een zinnebeeld ontleend van gehoornde stieren, enz. En zoo voerde Alexander de Groote bij de Arabieren het epitheton van dzû'l karnäïn, d. i. heer of bezitter van twee horens. Van hier ook in kansel- en dichter-stijl Mohammeds halve maan. Den *croissant* der Heraldiek „wassenaar" te noemen, met het oog op het aloude, hoog-aanzienlijke geslacht van Wassenaer, is onrechtmatig, omdat de naam des dorps Wassenaar, waaraan dit geslacht zijnen naam ontleende, geheel iets anders beteekent, vermoedlijk „ weidehoek". Men spreke van wassende of gehoornde maan, en nooit meer van wassenaar (2).

In Geld. *Volksalmanak* 1876 blz. 213 vg. schreven wij: „Vermits de ridderlijke waardigheid eerst met de Kruistochten is opgekomen, moet men in stukken, die vóór deze tochten zijn opgesteld, „miles" door „krijgsman" vertolken, en opvatten als gelijkluidend met „ingenuus", d. i. vrij- of edelgeboren. Deze milites waren verplicht den heirban to paard te volgen (3). In latere stukken duiden deze woorden den eertitel aan, welken men toekende aan zoodanige personen, die uit een deftig geslacht gesproten, tot de ridderlijke waardigheid verheven werden (4). Deze milites of equites werden equites aurati genaamd, dewijl hun bij hunne aanstelling het recht werd verleend om gouden sporen en een vergulden band te dragen. Als nu Isaak Pontanus (*Hist. Gelr.* lib. 8 p. 317 op het einde) verhaalt, hoe Willem hertog van Gulik zijnen oudsten zoon die reeds voor hertog van Gelderland was erkend, in 1379 ridder sloeg, wisselt hij de woorden „balteus" en „cingulum" met elkander af, zeggend: „militem solemniter creat, baltheoque incingit" en „cingulo aureisque calcaribus ornatum, equitem ac militem auratum pronunciat". Dit woord balteus wordt door Joannes Hoybergius, prior van Korssendonk, in zijne „Annotationes" (Antwerpen a°. 1644) ad „Corsendoncam s. Coenobii canonicorum regularium ordinis Sti Augustini de Corsendoncq Origo et Progressus, anctore Joanne Latomo, Herenthalii coenobiarcha" († 1578), gebezigd als hij het wapen der „Familia Gevartia vulgo Gevars olim Gewart", thans Gevaerts (van Geervliet, van Simonshaven) dus beschrijft: „cui insigne gentilitium est scutum coccineum cum balteo undulato [et sex laterculis (blokjes) argenteis]. Daar nu, gelijk bekend is, de Jonkheeren-familie Gevaerts een golvenden schuinbalk voert, leert men hier, dunkt mij, wat de golvende dwarsbalk (fasce) en dito schuin balk (bande) in de Heraldiek soms verzinbeelden; 't behoeft m. i. niet anders te wezen dan de (oorspronklijk vergulde of gouden) (gordel-)riem der „ridders". Het oude gesl. v. der Lawick bijv voert in rood een golvenden dwarsbalk van zilver. Zeer licht mooglijk, dat dit de oorspronklijke beteekenis is geweest, en dat men er eerst later nu en dan eene toespeling op „water" in heeft meenen te ontwaren, en wel in bepaalde gevallen, teneinde sommige wapens als „sprekend" te doen voorkomen. Hieruit laat zich in wapens van jongeren datum dan ook mooglijk de belading van balken met visschen, verklaren (1).

Zoodoende zou men er toe kunnen komen, den keper, ook een zeer oud heraldisch stuk, insgelijks wat zijn oorsprong betreft, in verband te brengen met eens ridders monteering. Een korporaal draagt nog tegenwoordig gele chevrons op zijne mouw. *Nav.* XXXI, 643 vorschten wij naar het ibid. XXIII, 104 verondersteld verband tusschen deze figuur en het heerlijk recht op den wildban (!!?) Totdusver vruchteloos. Het schemerde ons hoe langer hoe meer voor de oogen. En geen wonder waarlijk, als men, nota bene, t. laatstgeh. pl. het doodrecht door ledebraken verzinbeeld waant door den s au toir (waarvan het St. Andrieskruis den vorm heeft); gewis, omdat de overlevering der R.-Kathol. Kerk den apostel (St.) Andreas als martelaar dus laat sterven. De beteekenis van sautoir (oudtijds sautour) laat evenwel geen twijfel over; 't was een antieke stijgbeugel, vervaardigd uit stof of koord, als werktuig om te paard te springen (sauter) (2). *Nav.* XXX, 383 acht in den keper de waardigheid van „ kerkpatroon" verzinbeeld. Men mag vragen, in welken trant? Neen wanneer men ibid. XLI, 240 in een Duitschen wapenbrief a°. 1628 twee kepers beschreven ziet als zwen (zwei) Goldgelbe Balcken so vndten (unten) her wie ein Gabel von einander stehen, oben her aber sich wie zwen (zwei) Sparren an einem Tach zusammen schliessen vund spitzen"; zoo ligt het vermoeden voor de hand, dat de keper, in zijne onderscheidene vormen, oorspronklijk heeft moeten dienen,

(1) Onder redactie van M. A. v. Rhede v. der Kloot en Raimond Bär.
(2) Zie dit alles breeder door ons aangetoond in *De Navorscher* XXXI, 252; XXXVII, 84; XLI, 129.
(3) Vgl. Bn v. Spaen, *Inleid. t. d. Historie v. Geld* III, 177, noot.
(4) Frederici à Sande, *Ad Consuetud. Feudal. Gelr. Tract. Praelimin.*, Cap. 3, nr. 9-17, p. 22-25.

(1) Vgl. *Herald. Bibliotheek* (red. J. B. Rietstap, 's-Gravenhage, Smits), 1876, bl. 156, in een van veel studie getuigend opstel: „Over de beteekenis der Wapen-figuren".
(2) Zie Rietstap's *Handbk der Wapenkunde 1867* bl. 122. Naar dien met een antieken stijgbeugel overeenkomenden vorm noemen de Engelschen het St. Andrieskruis saltier, een klein en *dun dito* kruisje saltorel.

om een dak of woning, een *eigen* woonverblijf, — het huis eener heerlijkheid, — heraldisch te verzinbeelden (1). Te eerder, omdat dit stuk (Fr. chevron) in 't Hoogd. Sparre heet; vgl. Sparrwerck, naast Stabsparre (versmalde keper), Strichspárre (streepkeper). Doch hoe men er in dit geval toe komen kon, er een onderscheidingsteeken van militaire monteering van te maken, schijnt minder duidelijk. Misschien is zulks louter toeval geweest.

Ek-en- Wiel, 30 Dec, 1891.

JAC. ANSPACH.

Geslacht van Diepenbeek.

In het gedenkboek van de Dordtsche familie van Kamen (die later in dit tijdschrift zal behandeld worden), bevindt zich voorin eene copie van aant. over het geslacht van den bekenden Antwerpschen schilder van Diepenbeek. De genealogie uit deze aanteekeningen opgemaakt volgt hier. Gaarne zou ik het wapen van dit geslacht weten, alsmede de afstamming van den eerst te noemen persoon.

1. Gerrit *van Diepenbeek*, gest. te Breda 18 Oct. 1603, begraven onder den drempel van het koor der Bagijnenkerk, huwde te? 9 April 1597 Susanna *van Nortzij* Jansdr., geb. te Antwerpen 5 Maart 1569, gest. te Dordrecht 10 Maart 1647, begraven in de Augustijnenkerk. Hunne kinderen waren:

A. Gijsbrecht *v. D.* geb. Breda 19 Jan. 1598, gest. aldaar 12 Maart 1618, begraven bij zijn vader.
B. Johannes v. *D.* geb. Breda 29 Maart 1600, gest. aldaar 21 Oct. 1606, begraven „op het klooster, onder de groote lindeboom, bij de put".
C. Abraham *v. D.* volgt 11.

II. Abraham *van Diepenbeek* geb. 12 Oct. 1603, Campo Weijermann en Kok zeggen te 's Hertogenbosch; Immerseel zegt: naar men meent in 1607. Zie ook „Allgemeine Deutsche Real-Encyclopädie für die gebildeten Stände" (Leipzig 1851). Als leerling van Rubens heeft hij zich, vooral te Antwerpen, waar nog vele door hem geschilderde kerkramen bestaan, een blijvenden naam verworven. Hij stierf te Antwerpen in 1675, waar hij sinds 1641 directeur der academie was. Zijn portret, door hem zelven geschilderd is te vinden in „Het gulden Kabinet van de edele schilderkonst" (Antw. 1662). Vondel maakte een gedicht „Op den Kunstrijken Heer Abraham van Diepebeek", bestemd voor onderschrift onder zijn portret.

Hij huwde 16 Aug. 1633 te? Anna *de Man* Jansdr, bij wie:

1°. een zoon, geb. en gest. 8 Juli 1634.
2°. Gerrit *v. D.* geb. 12 Maart 1636, gest. 1674, begraven te Columba op Ceylon.
3°. Alletta v. *D.* geb. 29 Mei 1638, gest. 12 Sept. 1640.
4°. Gijsbert v. *D.* volgt III.
5°. Alletta v. *D.* geb. 31 Jan. 1642, gest. 13 Oct. 1642.
6°. Johannes v. *D.* volgt IV.
7°. François v. *D.* geb. 22 April 1644, gest 5 Mei 1646.
8". Susanna *v. D.* geb. 20 Mei 1647, gest. 6 Sept. 1647.
9°. Hendrik v. *D.* geb. 29 Juli 1650, gest. 1658.
10°. Susanna v. *D.* geb. 13 Oct. 1652.

111. Gijsbert van *Diepenbeek*, geb. 18 Aug. 1640, gest. Dordrecht 18 Dec. 1709, begr. in de Nieuwekerk „in het pondsgraf, recht over den predikstoel onder het mansgestoelte", huwde 27 Dec. 1676 Francina *Pernel*, gest. 18 Juni 1689, begraven *als* haar man, ex-matre Beatrix *de Haan* (welke † Dordrecht 17 Juli 1687, begr. in 't graf van het kramersgild). Kinderen:

a. Abraham v. *D.* volgt V.
b. Beatrix v. *D.* geb. 4 Oct. 1679, gest. Dordrecht 22 Juni 1753.
c. Anna v. *D.* geb. 15 Jan. en gest. 31 Dec. 1682, begr. op het Nieuwe-kerkhof te Dordrecht.
d. Anna v. *D.* geb. 8 Maart 1683, gest. Dordrecht 20 Febr. 1740, begraven bij haren man, huwde Dordrecht 2 Maart 1710 Johannes *de Kramer*, geb. aldaar 17 Jan. 1684, gedoopt 19 Jan. in de Augustijnenkerk, gest. ald. 14 Mei 1700, begr. in de Groote kerk in den ingang van het 0. L. Vrouwe koor, zoon van Aart *de Kramer* en Adriana Cornelisdr. Zij hadden, voor zoover na te gaan, 2 kinderen, die spoedig stierven. Ook eenige aant. aangaande zijne familie bevinden zich in bovengenoemd stamboek.
e. Johannes v. *D.* geb. 1 Juli 1685, gest. in het oude mannenhuis te Dordrecht.

In eene der aant. staat nog dat Gijbrecht Abraham v. *D.* op 30 Jan. 1690 huwde met Maria van *Bilderbeek*, bij wie: Hendrik v. *D.* geb. 27 Febr. 1891, gest. 1691, begr. op het Nieuwe-kerkhof. Vermoedelijk moeten we lezen Gijsbrecht Abrahamsen *v. D.*, zoodat we met een tweede huwelijk te doen hebben.

IV. Johannes *van Diepenbeek*, geb. 13 Juni 1644, huwde 11 Aug. 1668 Margaretha *Pernal*, gest. 25 Mei 1689, begr. op het Nieuwe-kerkhof te Dordrecht. Kinderen:

1". Anna v. *D.* geb. 2 Maart 1669, gest. op een Woensdag van dat jaar.
2°. Een zoon, geb. 3, gest. 4 Mei 1670.
3°. Abraham v. *D.* geb. 9 Juli 1671. gest. 28 en begr. 31 Jan. 1698.

V. Abraham van *Diepenbeek*, geb. 5 Oct. 1677, woonde

---

(1) Keper = dak-stut(ten) bestaat nog heden in Vlaanderen. In *Zingende* Vogels, Tijdschrift uitgegeven door Winnand Klock te Hasselt (O.-Vlaand.), zie *Het Volksbelang*, Gent, Dullé-Plus) 27 Juni 1891, komt een gedichtje voor onderteekend Pol Anri, hetwelk, tot staving van het gebruik dezes woords in dien zin, hier worde afgedrukt -en wel in zijn geheel, als zijnde buitendien keurig van inhoud.

Ik ben als een, die zich een huisje bouwt
met langgediende, broze mateerialen ,
die hij — bij veiling — rechts en links ging halen:
gebarsten steenen en vermollemd hout.

En tòoh — het staat! Zijn vreugde kent geen palen.
Den Mei gevierd! *a*), de vlaggen vlug ontvouwd!
Hij klimt op 't dak, hij plant ze stout en boud,
en laat ze wappren in de zonnestralen,

Maar eensklaps kraakt de *keper* onder hem. ...
Hij klampt zich vast — hij kruipt — hij krijt om hulp ....
De hut stort in, en 't kraken smoort zijn stem.

Uit oud geloof bouwde ik eens mijne stulp.
Ze stortte ineen, zoodra ik juichen dorst,
en scherpe steenen wondden mij de borst.

Indien bovenstaande opmerkingen door den beugel kunnen, stort ook de stulp van het oud geloot opziohtens de beteekenis van eenige heraldieke figuren ineen.

a) Een Meitak geplant, ten teeken der voltooiing.

te Delft en schreef in 1711 eene „Wiskonstige Rekenkonst". huwde Cornelia *van den Kamp*(1). Kinderen:

a. Catharina v. *D.* geb. Dordrecht 1704, gest. 3 April 1786, begr. in de Groote kerk in den familiekelder van haren man (B. 64, aan dezijdevan den toren), huwde ald. 30 April 1735 Gerrit van *Kamen*, geb. 1762, gest. 1784 en begr. als zijne vrouw, zoon van Gerrit *van Kamen* en Sophia ***Bommelaar.***

b. Francina v. *D.* geb. Dordrecht 29 Maart 1709.

Bij bovenstaand fragment-genealogie, voeg ik nog de volgende losse aanteekeningen:

Allereerst zij hier opgemerkt, dat wij hier te doen hebben met een Zeeuwsch en met ten minste twee Brabandsche geslachten *van* ***Diepenbeek.***

Het Zeeuwsche geslacht voert (Rietstap): d'azur à 3 perches nageantes au nat lùne sur l'autre. C: une perche iss. au pal. L: d'or et d'azur .

Een der Brabandsche familiën voert (Rietstap) :„losangé de gu. et d'or"; de andere: (Tijdschrift voor Noord-Br. Gesch. Taal- en Letterkunde, 111, blz. 213), in blauw een golvende faas, van boven vergezeld van een naar (herald) rechts gewenden arm, welke een schrijfveder vasthoudt.

Tot laatstgenoemd geslacht behoort: Maria Catharina ***van Diepenbeeck,*** huwde 1". Jacobus ***Verpoorten*** (wiens geslacht geadeld werd 13 Aug. 1749). Hun zoon huwde te Antwerpen in 1727. Zij huwde 2". Charles Louis de *Hoves* ***des Estiennes,*** heer van Forrefontaine.

In het „Livre d'or de la noblesse Luxembourgoise" door v. Kessel komt eene genealogie van ***Kessel*** voor. Op blz. 143 vindt men: Martin v. *K.*, chevallier, était en grande estime à la cour des ducs de Bourgogne Philippe le Bon et Charles le Téméraire; il épousa Isabelle *Bacx* (d'argent au lion de gu. lampassé d'azur) issue de l'aucienne famille *Bacx* ou *Bacxen*, alliée plusieurs foie aux de Kessel et originaire de la Campine. Cette famille a fourni des échevins de Bois le Duc, des écoutêtee #Oosterhout, un conseiller du prince-évêque de Liège, un lieutenant-grand veneur de Brabant, des avocats au conseil de Brabant, un tréfoncier général du prince Maurice de Nassau, des sergents-majors , des conseillers receveurs de Bréda, un conseiller de Sa M. Brittanique à Bréda , des capitaines et des lieutenants très distingués ; ses membres se sont alliés nvec les . . . . . *van Diepenbeek* . . . . . ."

In de „Inscriptions funéraires et monumentales de la province d'Anvers, arrondissement d'Anvers" (Anverc 1851-71, 107 afl. m. pl. en w.), komt meer dan eens de schilder Abraham *v.* ***D.*** voor, in verband met kerk.. ramen.

Nav. 1888, blz. 328 haalt uit dit werk een grafschrift uit de St. Pauluskerk aan: „Ostium monumenti Abrahami van ***Biepenbeeck*** et Margaretae *Broeckmans*. Obyt ille 16 Martii an° 1706; illa vero 7 Sept.bris 1708 et posterum, R. 1. P." en schrijft daarbij: zie verder „Geschiedenis der Antw. schilderschool" door J. van den Branden, (Antw. Buschman 1833). „De liggeren der Lucasgilde " door Rombouts en v. Lerius ('s Gravenhage Nijhoff) en de Realencyclop. van Brockhaus, Dit grafschrift is natuurlijk niet van den schilder, die in 1675 stierf.

Nav. 1888 , blz. 354 noemt Elisabeth, dochter van Adriaan Thielemans van ***Diepenbeek,*** wed. Peter Wouterz. *Donck* († Jan. 1653, luitenant en wachtm. te 's Hertogenbosch) die op 3 Sept 1658 voor schepenen te 's Hertogenbosch een stuk grond verkoopt.

Algem. Ned. Familieblad 1890, blz. 181, staat : „ Arnold *Tybosch*, tr. Maria *v.* ***Diepenbeeck,*** † 11 Aug. 1712 ; zij behoorde tot de familie van den bekenden Bosschen schilder van dien naam". 't Zelfde tijdschrift 1888, blz. 300, genealogie van Eck (au lion), noemt Johanna *v. D.*, in 1641 vermeld als vrouw van Jan *van Eck* Janszn. Deze was geb. omstreeks 1610, gevestigd en gegoed te Avesaath en in 1631 geh. met Catharina *v. Zoelen* Anthonisdr.

Het Anniversarium van het Oude Kapittel der St. Janskerk te 's Hertogenbosch (zie Familieblad 1886 , blz. 132 v.v.) meldt op 12 September: Johannes ***van Diepenbeek.*** De kinderen van Johan *della Faille* en Maria *van* ***Diepenbeke*** verschenen op 16 Mei 1676 voor het leenhof van Braband. Hij, zoon van Johan en Maria van der Goes, was schepen van Antwerpen en werd 3 Juni 1642 in den adelstand verheven. (Familieblad 1886, blz. 177).

Anna ***v. D.*** huwde te Londen met Matthieu *Boudaen* uit Kamerijk, zoon van Jean ***B,,*** die op 10 Aug. 1557 bij St. Quentin sneuvelde en van Jeanne de ***Bayencourt.*** (Zie Algem. Ned. Familieblad, lste jaarg. 84, 4*b.*)

Tot het Zeeuwsche geslacht behooren Jan v. *D.*, commissaris van de kleine zaken te Middelburg, diaken van de Herv. Gem. aldaar 1722, 26 en ouderling 1730, 34, 38, 42, 46, 51, 55, 59 en Stephanusv. ***D.*** ouderling 1731, 35, 39, 43. 47, 51. (Zie Nagtglas „de Algemeene Kerkeraad der Nederl. Herv. Gem. te Middelburg 1574—1860"). In de koorkerk aldaar vond men het graf van Jonkvrouw Beatrix ***Groelaerts,*** huisvrouw van Jonker Michiel ***Diepenbecq*** , overleden 6 Juni 1606. In 1713 werd Jan v. ***D.*** bakker uit Kruisland onder Steenbergen poorter te Middelburg. (Zie : Nagtglas „Levensberichten van Zeeuwen").

Tot het Noorclbrabandsch geslacht behoort ook de advocaat Gerard van D. Hij was een der eerste hervormden te 's-Hertogenbosch en maakte in Juni 1566 deel uit van het consistorie. (Zie „Verreyt". De penningkundige Erasmus van Houwelingen in Oud-Holland 1890 afl. 2 blz. 107.)

Utrecht, Mei 1891.

H. J. SCHOUTEN.

Het geslacht Pieck.

Vgl. *Navorscher* XXXVIII, 612, 62, enz. enz. Terecht getuigt Mo. in *Nav.* XXXVI, 125, dat de in *Herald. Bibl. 1882* voorkomende genealogie eene belangrijke bijdrage mag heeten voor de kennis van dit geslacht. Zie hier nog een en ander.

„Arnold Pieck van Beest d'eerste die uyt het graafschap Nassau, alwaar hij den naam van Spies soude gevoert hebben, in Gelderland gecomen, anno 13. ." *(Geld. Volksalm. 1885* blz. 13). *Herald. Bibl. 1882 blz. 127,* geeft voor dit onzekere jaar „omstr. 1339"; doch dit is onmooglijk, daar reeds in 1303 een Wilhelmus (dictus)

(1) Haar broedersdochter huwde haren neef Bon ere hï wie drie dochters, gehuwd met Ds. Storm van 's Gravesande, J. C. Jantzon van Erffrenten van Cabellen (waaruit Jhr. Jantzon van Erffrenten van Babilonienbroek, get. met Jonkvr. Vrijthoff, wier dr. huwt Jhr. van den Santheuvel te Dordrecht) en Brooshoofd.

Pyck voorkomt als gegoed in de Duffel (landstreek beoosten het Rijk van Nijmegen, die in 1645,54, geheel tot Gelderland schijnt te hebben behoord; Slichtenhorst, *Tooneel* bl. 69), waar in dit jaar ook een Egidius Pyck gegoed was. Terecht leest men daarom in *Herald. Bibl. t. a.* pl. : „Hij (Arnold) of zijn vader".

De ibid. bl. 138 vermelde Gysbert Pieck was een aanvoerder der Zwarte Bende; hetgeen blijkt uit de „Nomina Abbatum" in James de Fremery's „*De Abten van Mariënweerd*" ('s-Gravenhage, Mart. Nijhoff 1888) bl. 112: „Anno XCIII (1493) in festo sanctae Agathae virginis (5 Febr.) monasterium fuit omnibus spoliatum, praeter clenodia et ea quae attinebant ad divinum cultum , per illos malevolos *ribaldos de gardia;* ductor eorum fuit Gisbertus Pieck". De heer de Fremery teekent aan : „Het was een omzwervend, nu dezen dan genen dienend gedeelte of overschot dezer bende, die van de Guarde, opgericht tot een wacht voor den Roomsch-Koning en zijn zoon, eene saamgeschoolde macht van oude krijgers (die in Vlaanderen vreeslijk hadden huisgehouden), 't welk wij hier aantreffen".

Een minstens gedeeltlijk verdicht aanhangsel tot de Goederenlijst der abdij van Mariënwaard, — zie de kostlijke uitgave van het „*Cartularium van Mar.*" door den heer de Fremery (1890) bl. 373, — vermeldt eenen T. . . . en Herman Pyeck , van wie de abdij bezitting had verkregen. Deze zal dan in casu geweest zijn de Herman Pieck , zoon van Arend en Ida v. Buren, der *Hernld. Bibl. t. a.* pl. bl. 131, 59, die leefde in 1402. Hij had eenen broeder Frank. Schuilt deze soms achter den Franco Pyersz. (Pyecks?) van het Cartularium t. a. pl.?

Vindt men Herald. Bibl. bl. 145, dat Hendrik Arend Pieck, — wiens voorzaat Gijsbert P., heer van Beesd, in 1427 de hooge heerl. Wolfswaard (bij Wageningen) gekocht had (ib. bl. 132) van Hendrik heer van Homoet en Wisch, — Wolfswaard bij vonnis van 11 Dec. 1677 verloor: hij droeg deze heerl. in 1678 in koop over aan Rudolf van Ommeren, gedeputeerde ter vergad. der Staten-Generaal, Extraord. Envoyé van onzen Staat bij de Zwitsersche kantons en den Hertog van Savoye (*Nav.* XXX, 154). De dochter van dezen, Adriana Clara v. O., geh. in 1697 met Johann Mauritz bn van Pabst, heer van Bingerden en Raldenbach, geheim regeeringsraad des Konings van Pruissen, bracht ze in dit geslacht over. Hetgeen dus de benaming van „(Het Kleine Veer of) Pabstenveer in de heerl. Wolfswaard" verklaart. — De *Nav.* XXXVIII, 569 genoemde Lubbert staat vermeld in *Herald. Bibl. 1882* bl. 180 als Lubbert of Ludolf (1) P. ao 1566-71 pastoor te Wilp, uit welke zijne functie de „possessio fiduciaria" van Regrs arch. voorm. Hof v. Gelre mede toelichting bekomt (vgl. *Nav.* XXXIX, 17). Hij zal behoord hebben tot de „angesehene und begiiterte Schöffenfamilie" van ibid. XXXVI, 125 (welks noot 1 nog geen uitsluitsel erlangde), wegens den Ludolph ao 1366; en mag in casu, wegens zijn gansch onderscheiden wapen, niet gerekend worden tot de Geld. edelfamilie van *Her. Bibl.* 1882 bl. 128 vg. — Voor de ald. bl. 143,46 vermelde Costen, Hendrik en Willem P. als heeren van Muiswinkel is geene plaats in de beleeningen met dit goed te Ravenswaaij (zie ibid. 1880 bl. 305, noot 3 (1). Zij zullen er namens den Graaf van Kulenburg pandhouders of verwinhebbers van geweest zijn. Van Hendrik's wede Maria v. Winssen tot Honkoop was voor een gedeelte erfgenaam Frederik Ignatius v. Bueren in 1669 (*Nav.* XXIV, 307).

Catharina P. (Her. *Bibl.* bl. 149) overleed 25 Juni (1634). want 26 Juni werd zij te Utrecht overluid ; zie *Nav.* XLI; 235, dat hier aanvulling bekomt ; want blijkens *Her. Bibl,* t. a. pl. was Jacob Aelbout, haar vóóroverleden man, zoon van Wolfert bij Maria v. Poelgeest, kapitein in Statendienst en gouverneur van St. Andries.

(Wordt *vervolgd.*)

JAC. ANSPACH.

(1) Is Lubbert (Illudberaht, Ludbrecht) wel met Ludolf van éénen stam? Uit Nav. XXXIX, 296; Johan Winkler, Nederl. Gesl. 101,78, blijkt het niet.

Familieberichten.

SEPTEMBER.

GEBOORTEN.

2 te 's-Gravenhage. Coenraad Lodewijk, zoon van Richard Constant Boer en van Helena Johanna Walther.

29 Aug. — 4 Sept. te Klatjee. N., dochter van N. van Gennep en van C. van Duyvenbode Varkevisser.

4 te Amsterdam. Catharina Elize, dochtervan Dr. Abraham Couvée, geneesheer-directeur van het centraalIsraëlitisch ziekenhuis, en van Jacoba Arendina Elisabeth Bangert.

4 te Weesp. N., zoon van C. J. Doude van Troostwijk en van Jonkv. A. M. Strick van Linschoten.

5 te Oosterbeek. N., dochter van Frans Jan Pliester en van Dorothea Anna Frederika Frowein.

6 te Amsterdam. Carolina, dochter van Antoine Charles Bienfait en van Marie Jeanne von Hemert.

6 te Rotterdam. N., dochter van Jacob Voorhoeve Jr. en van Hedwig Weiss.

8 te 's-Gravenhage. Amalia Theodora Alberta, dochter van Hidde Petrus Nicolaas Halbertsma en van Dorothee Auguste Marianne Grosse Sc hröder.

17 Aug. tot 8 Sept. te Samarang. N., kind van N. van den Hoven van Genderen en van A. A. L. von Hecke.

17 Aug. 11 Sept. te Batavia. Ch. L. , dochter van N. du Ry van Beest Holle en van Th. S. L. Wentholt.

11 te 's-Hertogenbosch. N., dochter van Mr. Cornelius Ludovicus Marie Emilius Johannes baron Speyart van Woerden en van Jonkv. Eleonore Maria Françoise van Sasse van IJsselt.

12 te 's-Gravenhage. Nanette Ester, dochter van Mr. Mozes de Pinto en van Anna de Jongh.

12 te . . . . N., dochter van N. von Hemert en van N. de Klint.

14 te 's-Hertogenbosch. N., dochter van Mr. Anthony Thomas Johannes Schade van Westrum en van Marie Henriette Pauline Bosch.

12—18 te Samarang. N., zoon van N. Michel en van A. E. Baud.

12-18 te Magelang. N., zoon van Franciscus Willem Everts en van Jonkv. L. de Kock.

17 te Hulsberg. N., zoon van Jhr. N. van der Maessen de Sombreff en van P. E. gravin du Monceau.

(1) Bij de ald. bl. 304 n. 1 opgenoemde voorbeelden te voegenden gesl. Inghenwijnokel (= in den winkel of hoek). Johan Inghenwijnckel was in 1530, 4 protonotarius van den H. Stoel van Rome en proost der St. Lebuinus kerk te Deventer (Catal. arch. Dev. gasth. no. 909,39).

19 te Hellevoetsluis. N., zoon van 0. W. J. Immink en van F. G. G. Schaars.
20 te Utrecht. Maria Louisa Elisabeth Josephine, dochter van Justus Josephus de Charro en van Elisabeth Maria van Haagen.
20 te Groningen. N., zoon van N. Maas en van H. F. Verwey Mejan.
21 te Amsterdam. Rebecca, dochter van Benjamin Teixeira de Mattos en van Sara de Beneditty.
21 te Leiden. Maarten Aernout, zoon van Dr. Jan Willem van Lennep en van Françoise Carolina Gunning.
21 te Amsterdam. Christiaan Benjamin, zoon van Hendrik Willem Nachenius en van Maria Johanna von Reeken.
23 te 's-Gravenhage. Gerard Louis Felix, zoon van Hendricus Maria Cornelis van der Harten en van Anna Carolina Jacoba Clara Muyser.
23 te Halle (Gelderland). N, dochter van Ds. Jan Jacob van den Broek en van Josine Anne van der Os.
24 te 's-Gravenhage. Johan Willem, zoon van Jan Beeckman en van Jonkv. Magdalena Susanna Gevers.
24 te Makasser. N., dochter van N. Tengbergen en van Th. Fr. van Braam Morris.
26 te Deventer. N., dochter van J. G. Besier en van E. W. de Frederici.
26 te Aardenburg. N., dochter van T. A. Lambrechtsen en van Susanna Antonia Verschoor.
28 te Nieuwediep. N., dochter van N. Phaff en van N. Broers.
29 te Apeldoorn. N., zoon van G. W. H. baron Mollerus en van Conatance Gerhardine Jeanne Lubertine Phaff.
30 te 's-Gravenhage. Henriette Catherine , dochter van Mr. Robert baron van Zuylen van Nyevelt en van Jonkv. Anna Maria Margaretha van Lennep.
30 te Nijmegen. N., zoon van N. Santhagens en van A. A. Starkenborg van Straten.
26 Sept. 1 Oct. te Batavia. N., dochter van N. 's Jacob en van E. Smissaert.

HUWELIJKEN.

1 te 's-Gravenhage. Mr. Dr. Jean Louis Antoine Salverda de Grave, geb. te Noordwijk, oud 30 jaar, adjunct-commies bij het departement van binnenlandsche zaken, zoon van Matthijs en van Pauline Brute1 de la Rivière, met Margaretha Johanna Herderschee, geb. te Nijmegen, oud 32 jaar, dochter van Johannes Hooykaas en van Jeanne Petronelle Marie Brute1 de la Rivière.
2 te Breda. August Godfried Maris, geb. te Klundert 18 Sept. 1864, le luitenant bij de veld-artillerie, zoon van Cornelis Willem en van Mathilde Caroline Jellinghaus, met Adriana Johanna Reigersman, geb. te Breda 27 Juni 1866, dochter van Mr. André en van Catharina Maria Christine Johanne Wilhelmina Pels Rijcken.
3 te 's-Gravenhage. Johannes Hendricus Muller, geb. Waddinxveen, oud 41 jaar, notaris te Capelle aan den IJssel, zoon van Adrianus Gijsbertus en van Petronella Wilhelmina Spruyt, met Ottolina Lels, geb. te Alblasserdam, oud 33 jaar, dochter van Murk en van Ottolina Smit.
3 te 's-Gravenhage. David van der Kellen, geb. te Amsterdam, oud 29 jaar, 2e luitenant der infanterie van het 0. 1. leger, zoon van David en van Anna Wilhelmina van der Kellen, met Maria Cornelia Louisa Delboy, geb. te 's-Gravenhage 20 Juni 1871, dochter van Martinus Lambertus en van Judith Françoise Zanardi.
3 te Arnhem. Mr. Herman de Ranitz, geb. te Winschoten 12 October 1863 (W. 111 blz. 47), met Johanna M. Eogelberts, geb. te Arnhem, oud 23 jaar, dochter van Johan Matthias Jacob en van Catharina Jacoba Scheurlcer.
3 te 's-Gravenhage. Heble Lambertus van Tets, geb. te Breda, oud 25 jaar, werktuigkundig ingenieur te Delft, zoon van Arnoldus Wilhelmus Justus Leonardus en van Remelia Johanna Corver, met Sophia Maria Henriette barones van Ittersum, geb. te Kampen 1 Febr. 1867 (N. A. 1. blz. 187).
3 te Bussum. L. Serrurier, met J. H. M. Momma.
3 te Maastricht. J. L. E. Fransen, officier der infanterie van het 0. 1. leger, met J. M. C. Perk van Lith.
3 te Utrecht. Fredrik Hendrik Coblijn, geb. te Tiel 24 Nov. 1840, wethouder te Utrecht, zoon van Albert Nicolaas en van Wilhelmina Clasina Rosina de Jager met Hillegonda Maria van Toulon van der Koog, geb. te Deventer 18 April 1857, dochter van Lodewijk Johan en van Martha Kinnema Wijndels.
3 te Gouda. J. L. Leyds, le luitenant der artillerie, zoon van J. en van Ninna van Beuningen van Helsdingen, met A. Lulius van Goor, dochter van N. en van E. Romeyn.
5 te 's-Gravenhage. Johan Jacob 's Jacob, geb. tc Amsterdam, oud 32 jaar, ingenieur te Amsterdam, zoon van Jean Charles en van Laurentia Johanna Vrolik, met Maria Johanna du Rieu, geb. te Groningen, oud 29 jaar, dochter van Felix Paulus en van Catharina Cornelia Heynsius.
5 te Wageningen. C. F. L. Mirandolle met G. M. Vos.
9 te 's-Gravenhage. Louis Marie Anne Couperus, geb. te Parijs, oud 28 jaar, letterkundige, zoon van Mr. John Ricus en van Jonkv. Catharina Geertruidn Reynst met Elisabeth Wilhelmina Johanna Baud, geb. te Batavia, oud 23 jaar, dochter van Jan Carel Willem Ricus Theodorus en van Johanna Wilhelmina Petronella Steenstra Toussaint.
10 te 's-Gravenhage. Johannes Reinhard Kist, geb. te Gouda, oud 31 jaar, burgemeester te Zuid Scharwoude, zoon van Pierre Paul Philippe en van Rijnhardina Johanna Prince, met Sophia Catharina van Steenbergen, geb. te Zwolle, oud 24 jaar, dochter van Everhard Pieter en van Sophia Catharina Fortuyn.
10 te 's-Gravenhage. Jhr. Cornelis Johannes van Cammingha, geb. op Wiarda State 30 April 1863, ambtenaar bij de posterijen (M. N. A. blz. 39), met Hendrika Klasine Ebeling, geb. te Utrecht, oud 29 jaar, dochter van Anthony en van Jonkv. Henrietta Cornelia Strick van Linschoten.
10 te Amsterdam. Otto van Lennep, geb. aldaar, luit. ter zee 2e klasse, zoon van Herman Josua en van Henriette Wilhelmina Sillem met Charlotte Philippine Josèphe Penn, geb. te Padang, oud 23 jaar, dochter van Antonius Domioicus Johannes en van Mathilda Maria Josèphe Dupont.
10 te Arnhem. Albertus Merk Swanenburg, geb. te Amsterdam, oud 28 jaar, zoon van Pieter en van Geertruyda Zelders, met Catharina Marianna Johanna Elisabeth Diemont, geb. te Padang, oud 21 jaar,

dochter van Adolf Hugo en van Alison Eleonora Maidman.

8-14 te Soerakarta. W. F. J. Keuchenius met A. A. de Rochemont.

8-14 te Lambara of te Buitenzorg. Dr. A. Halbertsma met A. van Osenbruggen.

16 te Maastricht. G. J. de Backer met V. A H. Royen.

16 te Delft. D. Heyen, civiel ingenieur, met M. Biemond, wed. van A. J. H. Sar.

17 te Voorschoten. Dr. Willem Adeodatus van Griethuyzen, wedr. van Maria Ottelina van Griethuizen (W. 1. blz. 343). met Anna Petronella Elisabeth van Griethuyzen, geb. 13 Juli 1855 (W. 1. blz. 342).

17 te Amsterdam of Edam. A. de Boer met F. W. E. Engelen Avelingh.

17 te Leeuwarden- D. ter Haar met J. W. Bergsma.

12-18 te Meester Cornelis (Batavia). J. M. H. van Dorssen met Jonkv. C. van der Wijck.

12-18 te Soerabaija. H. A. Hakker met F. J. van der Noordaa.

12-18 te Rembang, W. C. Mull met L. H. Barkey.

12-18 te Soerabaja. J. Schnitzler met C. von Franquemont.

12-18 te Soerabaja. E. Weijergang met Jeannette Graswinckel (W. I. blz. 332).

18 te Breda. Claas Kruys, luit. t. zee 2e kl. geb. te Alphen 30 Juli 1867, zoon van Gerhardus en van Elisabeth Anna Gallas met Anna Maria Petronella Wintgens.

22 te Vucht. J. A. Loef, met M. J. C. Sweens.

24 te New-York. Jacob Hendrik Smissaert met Sara Cordelia Dougherty.

24 te Driebergen. Jhr. Agathon Gerard Sickinghe, 2e luitenant bij het corps rijdende artillerie, met Elisabeth Jacoba Lucia Margaretha Geisweit van der Netten.

25 te 's-Gravenhage. Pieter Jan Hendrik van Deventer, geb. te Hoorn, oud 34 jaar, 2e luitenant der infanterie, zoon van Pieter Hendrik en van Maria Sophia Akkermans, met Anna Cornelia Hesta, geb. te Maastricht, oud 25 jaar, dochter van Antonie en van Anthonia Johanna van der Beek.

30 te Amsterdam. Henri Jacques Conrad Bruno Eschauzier geb. aldaar, oud 33 jaar, zoon van Willem Frederik en van Dorethea Johanna Heitmeyer, met Sophia Frederika Kuyper, geb. aldaar, oud 27 jaar, dochter van Dirk en van Johanna Maria Rurink.

STERFGEVALLEN.

1 te Boxmeer. 0. Cavalier van Adrichcm, oud 80 jaar_ geh. met N. van IJsselt.

1 te Kleef. W. E. Plasberg, oud 77 jaar, weduwe van N. Heshusius.

2 te Grouw. A. A. Uyttenhage de Mist, rijks-ontvanger aldaar.

2 te Kestamanah (Preanger reg.). Gerhard Christiaan Brunting, oud 31 jaar, administrateur der kina-onderneming aldaar, wedr. van Marie Christine André.

28 Aug. — 3 Sept. te Arnhem. Mej. W. M. A. H. Rauws, oud 61 jaar.

3 te 's-Gravenhage. Cornelis Zeeman, geb. te Amsterdam 2 Jan. 1814, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, hoofd-commies bij het Departement van Financiën, zoon van Thomas Jacob en van Sophia van 't Zant.

3 te Utrecht. Jacobus Berghege, geb. te Hillegersberg 9 April 1841, zoon van Adrianus Rudolphus, predikant aldaar en van Elisabeth Margaretha van der Trans, geh. te Leerdam 30 Mei 1871 met Jacoba Johanna Schouten; geb. te Hillegersberg 17 April 1847, dochter van Dirk en van Johanna Clasina Helena Knipschaer.

4 te 's-Gravenhage. Jonkv. Jacomina van Vrijberghe, geb. te Zierikzee 27 Nov. 1822, geh. met Jhr. Leendert Marinus Schuurbeque Boeye (N. *A. V.* blz. 84).

4 te Utrecht. Jonkv. Caroline Jacqueline de Pesters, oud 84 jaar, weduwe 10 van Mr. Hendrik Wolter van Hengst en 20 van Dr. Nicolaas Paulus Visscher (*N. A* 11 blz. 163).

5 te 's-Gravenhage. Johan, geb. aldaar 18 Juli 1879, zoon van Mr. Christoffel Rueb en van Catharina Jobina van Outeren.

7 te Weenen. Petronella Rauwenhoff, oud 62 jaar, weduwe van Wilhelm von Montlong, Keiz. Mexicaansch majoor van den generalen staf.

7 te 's-Gravenhage. Josephine Gabrielle Hubertine Gertsen, geb. te Maastricht oud 34 jaar, dochter van Mr. Gijsbertus Gerardus Philippus en van Maria Theresia Hubertine Frederica Hennekens, geh. te 's-Gravenhage met Hendrik Jan Weve geb. aldaar 4 Nov. 1850, notaris.

17 Aug. — 8 Sept. tc Kedingkebo. V. J. F. Engelbert van Bevervoorde, oud 7 maanden.

4-10 te Arnhem. Helena Carolina Eleonora Romswinckel, geb. 23 April 1814 (*W.* 111 blz. 449) weduwe van W. J. Chevalier.

10 te Lausanne. Adèle Cornelia Henrietta Gaymans, oud 68 jaar, (*W. I* blz. 300).

11 te 's-Gravenhage. Christina Hendrika van der Mark oud 39 jaar, weduwe van Jean George de Petit

17 Aug. — 11 Sept. te Batavia. A. A. de Melverda, oud 3 jaar.

17 Aug. — 11 Sept. te Batavia. Juffr. A. C. Senn van Basel, 59 jaar.

17 Aug. — 11 Sept. te Batavia. H. C. M. Frieswijk, oud 6 maanden.

12 te 's-Gravenhage. Jhr. Mr. Dirk Carel Auguste graaf van Hogendorp, geb. te Rijssel (Frankrijk), oud-resident van Samarang, commandeur der orde van de Eikenkroon, ridder der orde van den Ned. Leeuw en van de Kroonorde van Duitschland, zoon van graaf Carel Sirardus Willem en van Cecile Catherine Olivier, geh. met Elisabeth Geertruda Hardy.

12 te Pella (Jowa N.-Amerika). Abraham Everardus Dudok Bousquet, 22 jaar, oudste zoon van H.F. en van S. C. Bousquet.

12 te 's-Hertogenbosch. Jhr. Mr. Johannes Marius Benedictus Jesephus van der Does de Willebois, commandeur der orde van den Ned. Leeuw, enz., oud-president van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch, wedr. van Antonia Cecilia Maria Luyben. (*N. A.* II, blz. 261 en 262).

12 bij het Leskesveer. Emilius Antonius Vitringa Coulon, oud 16 jaar, zoon van J. en van E. J. Hien.

12 te Harlingen. Pieter Cool, emeritus predikant der doopsgezinde gemeente aldaar, zoon van Pieter en van Catharina Fontein.

12 te 's-Gravenhage. George Herman Schlegel, geb. te

Soerabaja, oud 52 jaar, zoon van George Diderich en van Jacqueline Christine Stoltz, wedr. van Henrietta Dorothea Hardy, geh. met Alida Augustina van Alderwegen.

12 te Pekalongan. C. J. J. van Ranzow.

13 te 's-Gravenhage. Maria Johanna Hoogendijk geb. te Vlaardingen, oud 53 jaar, geh. met Hendrik Gerard Maes Geesteranus, heer van Zuid Scharwoude (W.)

14 te 's-Gravenhage. Johannes Bosboom, geb. 2 aldaar 18 Febr. 1817, kunstschilder, zoon van Johannes en van Angenieta Pouwlina Willaars, wed. van Anna Louisa Geertruida Toussaint.

14 te 's-Gravenhage. Louis Cornelis ten Hove, geb. aldaar 1809, gep. hoofdcommies bij het departement van marine, zoon van Cornelis en van Marijtje de Zoete, wedr. van Johanna Hendrika Mees.

15 te's-Gravenhage. Jan Bachiene, geb. te Tjilatjap (Java), oud 18 jaar, zoon van Cornelis Pieter Hendrik en van Maryaan.

16 te Deventer. Cornelis van Eck, oud 50 jaar.

16 te Haarlem. Dr. Jan Wolter Lieftinck, oud 84 jaar, emeritus predikant.

17 te 's-Gravenhage. Wilhelmina Maria Frederika Dyserink Dekker, geb. te Goes 12 Juni 1812, dochter van N. en van Cornelia Maria Egter van Wissekerke, wed. van Anton Karel Frederik Eymael.

17 te Amsterdam. Ds. Reinier Posthumus Meyes, geb. aldaar, oud 86 jaar, zoon van Jeremias en van Henrietto Smits, wedr. van Wilhelmina Petronella van Manen.

17 te Wageningen. Dr. K. M. Giltay, ridder der orde van den Ned. Leeuw en der orde van de Eikenkroon.

17 te Noordwijk. Jhr. Jan Hugo Gevers, geb te Batavia 29 Juni 1829, geh. met Jonkv. Paulina Johanna Rendorp, vrouw van Marquette en Heemskerk (*N. A.* IV blz. 217).

17 te 's-Gravenhage. Johannes Hermanus Verschoor, kolonel-adjudant van wijlen Z. M. den Koning, commandant van het grenadiers en jagers, geh. met Christina Walradina Petronella Tegelberg. (*F.* 1886 blz. 234).

18 te Dieren. Carel Johan Herman Wieling, oud- lcapitein der infanterie, zoon van Carel Johan en van Anna Catharina van Bassen Jongbloet, geh. te Doetinchem met Wilhelmina Paulina Struben, dochter van Walrad en van Maria' Jacoba de Rechteren van Hemert.

18 te 's-Gravenhage. Willem Frederik Meyen, geb. te Delft, oud 29 jaar, assaradeur, zoon van Alexander Karel Philips en van Cathariua Annetta Kobus.

18 te 's-Gravenhage. Johanna Catharina Antonia Carolina Esperance Smissaert, geb. te Rembang, oud 28 jaar, dochter van Anthony Hendrik en van Clara Elisabeth von Liebeherr.

19 te Breda. Susanna Eleonore Françoise Hollingerus Pijpers, geb. aldaar 11 Aug. 1821, dochter van Franciscus Bartholomeus en van Maria Petronella Langlois.

20 te Breda. Marie Helenus Abraham Jacobus van Meurs, geb. te Gendringen 5 Nov. 1846, kapitein bij de infanterie, zoon van Marie Helenus Abraham en van Jacoba Helena Mauritz, geh. te Breda 25 Aug. 1875 met C. L. A. van Bisselik.

20 te Ginneken. Ernst Lodewijk baron van Heeckeren van Walien, gep. schout bij nacht, commandeur der Duitsche orde balye van Utrecht, officier der orde van de Eikenkroon, geh. met Louise Geertruida Carolina van Thye Hannes. (H. B. 1881, blz. 89.)

21 te 's-Gravenhage. Benjamin Alexander de Pinto, geb. aldaar, zoon van Moses en van Sara de Pinto Salvador.

22 te Sneek. Louise Henriette Callenfels, oud 66 jaar, geh. met Jacobus Benedictus Blindenbach. (W. I. blz. 128).

22 te Apeldoorn. Arjen Buwalda van Holkema, oud 80 jaar, emeritus predikant.

24 to 's-Gravenhage. Paul Henri Theodore Lucassen, geb. aldaar 13 April 1850, le luitenant bij het regiment grenadiers en jagers, zoon van Theodorus en van Susanna Antoinette Pietermaat, gesch. echtgenoot van Petronella Catharina de Wilt, geb. te Bergum 24 April 1855.

24 te Breda. Jacoba Josina Diederica Nolting, geb. te Haarlem, oud 29 jaar, dochter van Willem Dirk en van Petronella de Sauvage, geh. te Haarlem met J. A. M. Rijk, leeraar aan de Hoogere Burgerschool

19-25 te Tpljaleryka (Java). Jhr. J. Th. Goldman

15-25 te Salataga. A. J. van Blommestevn, oud 4 jaar.

25 te Voorburg. N. van Goudoever, oud 96 jaar, weduwe van N. Methorst.

25 te Amsterdam. Frederika Wilhelmina Stael van Holstein, oud 69 jaar.

25 te Tiel. Jacob Pieter Willem Anne van Dorp, geh. met Lammertje van Vlaanderen (*W. I.* blz. 206).

26 te Nassau aan de Lahn. Mr. Hermau Louis Adriaan Obreen, notaris te Leiden, geh. met Cornélie Marie de Heus (*W.* 11, blz. 391).

26 te Arnhem. Arie Johannes Gerdes Oosterbeek, geb. te Birdaard, oud 23 jaar en 10 maanden, zoon van Mr. Johannes G. 0. en van Anna Maria Petronella de Jongh.

27 te Groningen. Dirk toe Water, ontvanger der directe belastingen, zoon van Herman Albert en van Jacoba Catharina Gijsbertina Mulier, geh. met A. B. Was.

28 te Haarlem. D. C. Ottken, oud 85 jaar, gep. luitenant-kolonel intendant, officier der orde van de Eikekroon, versierd met het Metalen Kruis.

30 te Amsterdam. Maria Christina van Nassau, geb. aldaar, oud 14 maanden, dochter van Christiaan Laurens en van Maria Achilles.

INHOUD 1881 N°. 12.

Iets over de beteekenis van eenige heraldieke figuren: Leeuw Luipaard, Meermin, Zon en Ster, Golvende dwarsbalk, Keper en Maan **door Jac.** Anspach. — Geslacht van Diepenbeek, door H. J. Schouten. — Het geslacht Pieck, door Jac. Anspach. — Familieberichten over September **1891.**

Gedrukt bij GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN, te 's-Gravenhage.

ALPHABETISGHE LIJST DER NAMEN.

A.

Aa (van der) 6, 44.
Aa (Robidé van der) 31.
Aa (Schoonjans van der) 45.
Aalbertse (van Delen) 58.
Aalst (van) 56.
Aalstius den Appel 80.
Abbing 48.
Abeele (van den) 53.
Abegg 39.
Abeleven 31.
Abo (d') 31.
Abrahams 47.
Abrabamsz 87.
Absalons 43.
Achelen (van) 53.
Achilles 9 6.
Adams 15.
Adema 80.
Ader 63.
Adriani 6 3.
Adrichem (Cavalier van) 95.
Aelbout 9 3,
Aerens 4.
Aerps (van) 44.
Aerssen (van) 40.
Afferden (Jansen van) 40.
Ahrensman 87.
Aken (van) 39, 70.
Akerlaken (van) 24, 55.
Akerma 79.
Akkermans 9 5.
Albarda 48, 70, 87.
Alberda van Ekenstein (de Wendt) 16.
Albas 88.
Albrecht 63.
Alderwegen (van) 96.
Alemans 25.
Alers 56.
Allirol 7 0.
Allot 8.
Alphen (van) 71, 87, 88.
A!tenstadt (von Schmidt auf) 77.
Alting Mees 24.
Amecourt (d') 38.
Amerongen (Taets van) 64, 68, 79.
Ameshoff 38.
Ampt. 55.
Amstel (de Bruine Ploos van) 71.
Amstel (Ploos van) 8, 48, 54, 78.
Andel (van) 40.
Andersen 8 7.
Andreae (Beucker) 85.
André 95.
Andres 80.
Anemaet 72, 86.
Angelbeek (van) 39.
Apeldoorn (van) 68.
Apeldoren (van) 58.
Appel (Aalstius den) 80.
Ardesch 79.
Arendsen Hein 47.
Arensma 71.
Arkel (de Jong van) 40.
Arntzenius 7, 14, 64, 78, 85.
Arripe (d') 56.
Asbeck (vau) 38.
Asch van Wijck (van) 70.
Aschat (Scholten van) 38.
Asimoy 7 1.
Assen (van) 62.
Asser 46.
Auffmorth 39.
Avelingh (Engelen) 9 5.
Artz 15, 54.

B.

Baalen (van) 80.
Baan (van der) 79, 88.
Baart de la Paille 31.
Bachiene 96.
Back 39.
Back (de) 39.
Backer 68, 71, 77.
Backer (de) 88, 95.
Backerius 2 5.
Backmeister 7 5.
Bacx 92.
Bacxen 92.
Baden (van) 3.
Baelde 87.
Baerle (van) 48.
Bagman 63.
Bain 62.
Bake 8, 63.
Bakhuyzen 46.
Bakhuyzen van den Brink 69.
Bakker 7, 14, 80.
Balke (van den) 44.
Balke (van der) 42.
Ballot 8.
Bangert 93.
Baning 6, 14.
Bank (van der) 32.
Bannier 6.
Banssel (van) 44, 45.
Bar 22.
Barkey 69, 95.
Barnaart 24, 40.
Barnaige 4 3.
Bartholts 44.
Bartolotti Rijnders 6.
Bas (de) 32, 63.
Basel (Seun van) 24, 55 95.
Bassen Jongbloet (van) 96.
Baud 31, 93, 94.
Bauduin 39.
Bautersen 42, 43.
Bax 42, 43, 44, 54, 64.
Bayencourt (de) 92.
Beaufort (de) 6, 88.
Beaujon 23.
Beaumont (van) 85.
Beck (Mansvelt) 77.
Becking 14, 15.
Beeckman 7, 94.
Beek (van der) 95.
Beek (ten Harmsen van der) 39.
Beeke (van der) 42.
Beeken (van der) 43.
Beekens 43.
Beekman 16, 31, 79.
Beelaerts van Blokland 32, 88.
Beelaerts van Emmichoven 54.
Beer Poortugael (de) 78.
Beest Holle (du Ry van) 93.
Beest van Heemskerck (van) 67.
Beest (van Voorst van) 38.
Beets 22. 69.
Beeuwkes 64.
Begram 87.
Bekker 1.
Bekking 79.
Bel (van der) 26.
Belle (van) 42, 77.
Belleville (de) 16.
Bellinchave (du Tour van) 14.
Bellinga 8 3.
Bemel (van) 16
Bemmelen (van) 78.
Beneditty (de) 94.
Bennebroek Evertsz 23.
Bennebroek Gravenhorst 87.
Bensbach 7.
Benschop 88.
Benten 8.
Benten (van) 46.
Benthem (van) 69.
Benthem van den Bergh (van) 71.
Bentinck 6, 58.
Bentinck (Cavendish) 70.
Berben 77.
Berch Gravenhorst 87
Berchem (van) 43, 44.
Berckel (van) 22.
Berckestein (van) 67.
Berkenbosch 2 5.
Bère (Lach de) 30.
Beresteyn (van) 24.
Berg (van den) 8, 79.
Berg van Dussen Muilkerk 77.
Bergandie ll.
Bergen (van) 16, 22, 62.
Bergh (ten) 7.
Bergh (then) 70.
Bergh (van den) 6, 23.
Berghe (ten) 86.
Berghege 69, 85, 95.
Bergsma 7, 95.
Beringen 42, 44.
Beringen (van) 45.
Berkel 54.
Berkhout (Teding van) 71, 87.
Bernhard 5 5.
Berrevoets 42.
Bervoets 7 1.
Besier 94.
Betz 62.
Beucker Andreae 85.
Beuker 69.
Beukers 8.
Beumer 71.
Beuningen (vau) 7.
Beuningen van Helsdingen (van) 94.
Beunk 68.
Beveren (van) 42.
Bevervoorde (Engelbert van) 95.
Reyer 6, 56.
Beyer (Mispelblom) 16, 62, 88.
Beyerinck 16, 77.
Beijerman 8.
Beyma thoe Kingma (Heerema van) 24.
Beynen 55, 65, 78.
Bicker 14, 16.
Bicker Caarten 39.
Bicker Caerten 87.
Bie (de) 8.
Bieberstin Rogalla Zawadsky (de) 15.
Biemond 9 5.
Bienema (van) 64.
Bienfait 87, 88, 93.
Bierens de Haan 71.
Bierhaus 39.
Bierwagen 87.
Bik 47, 78.
Bilderbeek (van) 9 1.
Bilfinger (de) 72.
Bilt (van der) 88.
Bindervoet (Clant) 80, 88,
Bingerden (Pabst van) 16.
Binnendijk (van) 64.
Binkes 48.
'Binquebanc 5 5.

Bischof van Heemskerck 23.
Bischoff 7.
Bisdom (Wijckerheld) 14, 71.
Bisschop 7 2.
Bisselik (van) 96,
Hissingen (Worezicaky-) 69.
Bitterling 64.
Blauw 6, 7, 62, 77.
Blaisse 47.
Blanckert 66, 67.
Blank (de) 24.
Blankenhagen 38.
Blankert 32.
Blarkom (van) 47.
Blehem 44.
Bleyswijk (van) 42, 43, 44.
Bleyswijk Ris (van) 15.
Elocq van Haersma de With (dë) 31.
Blocq van Scheltinga (de) 77.
Bloeme (de), 62.
Blok (Ninck) 80.
Hlokland (Keelaerts van) 32
Blokland (Story van) 63.
Blokhuis 8 5.
Blokhuyzen 3 1.
Blommesteyn 46.
Blommesteyn (van) 86, 96.
Bloys van Treslong 40, 62.
Blussé 6, 24.
Blijdenstein 79.
Blijdensteijn 7.
Bock (de) 54.
Bockx 25.
Bodaan 23.
Hoddaert 24.
Boddens 7 1.
Roddin 26.
Rodel 25.
Boeckop (ten) 58.
Boeke 78.
Boekholt 42.
Boelens (van) 31.
Boer 93, 95.
Boer (de) 64.
Boerée 48.
Boerlage 23, 48, 62, 71, 85, 86.
Boerma 82.
Koers 56.
Boes 32.
Boetselaer (van) 8
Boetzelaer (van) 31,54, 55, 63, 77.
Boeye 8, 23.
Boeye (Schuurbeque) 87, 95.
Bogaard 40, 72.
Bogaardt 32.
Bogaact 42.
Bogaarts 42, 43.
Bogaerde van Terbruggen (van den) 8.
Boicholtz (van) 58.
Bois (du) 79, 82.
Boissevain 6, 39.
Hok 22.
Bol (van den) 68, 70.
Rnllee 23.
Bolsen 26.
Bolt 87.
Holte 62.
Bommel van Vloten (van) 23.
Bommelaar 92.
Bommezijn 77.
Bondt 56.
Rongers 92.
Bonicel 8.
Bonnike 72.
Boodt 47.
Boogaert 7.
Boogaert (van den) 82.
Boom (van) 79.
Booms 71.
Boomsma 47.
Boonacker 31, 72.
Boonen 7.
Boonzajer 64.
Boonzaijer 15.
Boor (van der) 24.
Boots 42, 43, 44, 45.
Booy 15.
Booy (de) 70.
Booytzen 26.
Borch van Verwolde (van der) 14.
Borch van Vorden (van der) 54
Hordes (de) 23.
Boreel van Hogelanden 77.
Borski 56.
Borwater Stennekes 62.
Bosboom 38, 96.
Bosch 30, 49, 93.
Bosch (ten) 32, 48.
Bosch (van den) 23, 32, 56 62.
Bosch (Kallenberg van den) 16, 24.
Bosch Reitz 30.
Bosdijk (Westerwijk) 54.
Bosheyden (van) 82.
Boshuysen (van) 25.
Bosma 39.
Bosman 69.
Bosscha 6.
Rosschaert 26.
Bossche (van den) 44.
Bosshoff 58.
Bosse 56.
Bosset (del 57.
Bosson (Coets de) 7.
Bosstraeten (van) 86.
Röthlingk 80.
Roudaen 9 2.
Boudijk (van) 83.
Boakhoven (van) 42.
Boumeester 54.
Bourbon (de) 53.
Hourbon (Naundorff de) 53.
Bouricius 7 7.
Bousquet 55, 62, 96.
Bousquet (Dudok) 96.
Bonsquet (de Fielietaz) 78.
Bouten 86.
Bouvenkerke 45.
Bouwens 23.
Boven (van) 26.
Bowier 64.
Boxman 7.
Braam (vanj 80.
Braam Morris (van) 94.
Brake1 (van) 86.
Brake1 Reiger (à) 22.
Brand 75.
Brand (van Someren) 47, 77.
Brandeler (van den) 85.
Brands 6, 83.
Brandt 83.
Brandwijk (van) 46.
Brandwijk (Noortbergh van) 46.
Brantsen 80.
Brauw (de) 55.
Brauw (Stavenisse de) 55, 79.
Brechem (van) 44.
Bredius 23.
Bree (van den) 55.
Breedt 30.
Breggen (van der) 69.
Breitenstein 86.
Bremers 75.
Brest van Kempen 31.
Breugel (Clifford Kocqvan) 62.
Breugel (du Peyrou van) 32.
Brienen van Ramerus de Graeff (van) 7.
Brink (Bakhuyeen van den) 69.
Brockhaus 62.
Broeck 87.
Broecke (van den) 26.
Broecke (de Smit van den) 31, 80.
Broeckhuyzen (van) 71.
Broeckmans 9 2.
Broek (van den) 22, 31.94.
Broekhof 5 5.
Broere 26.
Broers 94.
Bron 15
Brooshoofd 92.
Brouerius van Nidek 41, 63.
Brouwer 16, 24, 63, 79, 80, 82.
Brouwer (de Harrigny) 32, 39.
Brouwer (Limburg) 87.
Brouwer (Reeling) 8 5.
Brown 54.
Browne 64.
Rruckner 39.
Bruin (de) 82.
Bruine 48.
Bruine Ploos van Amstel (de) 71.
Brugghen (van der) 80.
Krngmans. 39, 69.
Bruinier 79.
Bruins 69.
Brnmmeler (ten) 23, 39.
Bruneton (de Salve de) 39.
Brunings 8 6.
Brunting 47, 95.
Brusse 63.
Brutel de la Riviére 31, 71, 78, 94.
Bruyn (de) 26, 31, 38, 46, 64.
Brnyn Kops (de) 22, 64, 85.
Bruyne (de) 45.
Bruynvisch 26, 82.
Bryce 88.
Buch 75.
Budberg (von Mikush und) 69.
Bueren (van) 93.
Buhlman 64.
Bulkley 79.
Bulmering 7 5.
Biilow (vnn) 22.
Bultman 86.
Buningh 7.
Buren (van) 24, 93.
Burg (van der) 7.
Burgemeister 47.
Burgerhout 6 4 .
Burgers 40.
Burgt (van der) 43, 44.
Burkens 64,
Burnier 64.
Burt (Owen) 86.
Busch Geertsema 86.
Busken Huet 24.
Bussche (van den) 70.
Buteux 78.
Buttingha Wichers (van) 38, 40.
Buuren (van) 46.
Buwalda van Holkema 96.
Buys 23, 26, 47, 70.
Buyzinga 26.
Bybau 63.
Bylandt (van) 63, 69, 78.
Bijleveld 64.
Bijvanck. 22.

C.

Caarten (Bicker) 39.
Cabbeljauw 25.
Caerten (Bicker) 8 7,
Caland 77.
Calkoen 8, 62, 69, 77.
Callenfels 38, 39, 96.
Callenfels (van Steijn) 14.
Cambier 62.
Cammingha (van) 94.
Camp 85.
Campen 42.
Campen (van) 15, 23, 44, 83.
Cannegieter 62.
Canneman 88.
Canter Cremers 79.
Capadose 87.
Capelle (van) 32.
Cappellen (van der Velde van) 70.
Cappenburg (Metelerkamp) 69.
Carnbée (Melvill van) 40, 64.
Cardinaal 70.
Carlier 31.
Carp 30, 31, 39, 87.
Carpentier 6.
Carrière 32, 71, 87.
Cartier van Dissel 23.
Casembroot (de) 38.
Caspers 26.
Casteudijk 30, 40.
Castro (de) 54, 87.
Cate (ten) 40.
Cate Fennema (ten) 69.
Cate Hoedemaker (ten) 80.
Cate Schrijn (ten) 85.
Cate (Udink ten) 79.
Cats 42, 43, 64.
Cats de Raet (van) 31.
Cattenburch 32.
Catz (van) 78.
Cavalier van Adrichem 9 5.
Cavendish Bentinck 70.
Certon (Rigaïl) 40.

Chalmot (de) 68.
Chamare (Harbuval und) 69.
Charlier 79.
Charon de Saint Germain 16.
Charro (de) 15. 47, 94.
Chaufepié (de) 7.
Chevallier 9 5.
Chijs (van der) 22.
Citters (van) 7.
Claerbergen (Vegelin van) 54.
Claes 25.
Clant Bindervoet 80, 88.
Clarion 16.
Cleophas 66, 67.
Clement 8, 87.
Clement (van der Poest) 22, 71.
Clercq (de) 63.
Clercx 86.
Clerks 42.
Clerq (de) 31.
Cleveringa 8 7
Clifford Kocq van Breugel 62.
Clifford (Oetgens van Waveren Pancras) 7 1.
Cnopius (van Davelaar) 80.
Coblijn 94.
Cochius 31.
Cock (de) 24, 43.
Cocq (de) 78.
Cocx 42.
Coehoorn (de Girard de Mielet van 7.
Coeland 7.
Coenen 63.
Coert 15.
Coertzen de Kock 77.
Coets de Bosson 7.
Colenbrander 22, 23.
Colet 15.
Colff (van der) 40.
Colibrant 44.
Collard 7 8.
Collen (van) 71.
Collen (Willink van) 7 1.
Collot d'Escury 47, 77.
Colthof 72.
Colijn 82.
Conge (le) 78, 88.
Coninck Licfsting 15.
Coninck Liefting 7.
Coninck Westenberg 31.
Coninks 43.
Constant Rebecque (de) 79.
Cool 69, 95.
Coolhaas 78.
Coolwijk (van de) 16.
Coolwijk (Schreuder van de) 16.
Coorne 82.
Copes van Hasselt 79.
Cordes 63, 75.
Cornelissen 72, 85.
Corporaal 56.
Cortenbach 45.
Cortes 77.
Corver 94.
Costa (da) 24.
Costa (Mendes da) 87.
Coster 47, 64.
Cosijn 78.
Coulon 95.
Couperus 31, 94.
Coupreville 45.
Cour (à la) 32.
Court tot Krimpen (del) 64.
Coutts Trotter 40.
Couvée 46, 86, 93.
Couwenberg 16.
Couwenburgh (van) 82.
Cox 87.
Craecken van der Laen (van) 12.
Craken van der Laen (van) ll.
Cramer 31. 47, 63, 79.
Cramer (Putman) 24, 54.
Cramerus 15.
Cremer 16, 87.
Cremers 54, 79, 85.
Cremers (Canterj 79.
Creutz 70.
Crévecoeur 40.
Croesers 45.
Croix (de la) 42.
Crommelin 30, 40.
Crommelin (van Wickevoort) 77.
Cru11 (Hofstede) 39.
Curtius (Donker) 32, 72, 79, 86.
Cuypers 77, 82.

D.

Daalen Wetters (van) 86.
Daendels 64.
Dam (van) 30, 55, 64, 79.
Dam van Isselt (van) 15.
Danckaerts 53.
Daniels (Polak) 55.
Darde1 57.
Davelaar (van) 63, 71.
Dnvelaar Cnopius (van) 80.
Davison 7.
Davijt 86.
Debets 85.
Deeleman 80
Deelen (van) 58, 59.
Deen 87.
Degent 47.
Deinse (van) 15, 70, 87.
Deken 1.
Deketh 47 62, 69.
Dekker (Dyserinck) 9 6.
Delboy 94.
Delden (van) 32, 47.
Delen Aelbertse (van) 58.
Delff 67.
Delft (van der) 44.
Delhez 14.
Delprat 56, 85.
Dennison 23.
Derx 23.
Deventer 23.
Deventer (van) 47, 85, 95.
Deynoot (Gevers) 6, 32.
Dibbets 23, 54.
Diemont 7, 30, 94.
Diemont (Waller) 47.
Diepenbeeck (van) 92.
Diepenbeek (van) 91, 92.
Diepenbroeck Impel (Gronsfeldt) 41.
Diepenheim 64.
Diest (van) 44.
Dikkers 40.
Dirks 78.
Dischbein 64.
Dishoeck (van) 24.
Dissel (van) 71.
Dissel (Cartier van) 23
Ditthof Tjassens 80.
Dittlinger 48.
Doedes 32.
Does de Willebois (van der) 38. 95.
Doesburgh 86.
Doesen 67.
Dolk 26
Dommer van Poldersveldt 40, 72.
Dommers 56.
Dompeling 23.
Dompierre de Chauffepié (de) 46.
Dompseler (van) 58.
Donck 92.
Dongelberge 43.
Donker Curtius 32, 72, 79, 86.
Donkersloot 15.
Donleben 54.
Donnell (Mao) 39.
Doorenbos 86.
Doorninck (van) 47, 54, 55.
Dordt (van) 22.
Dorhout Mees 7, 85.
Dorp (van) 96.
Dorrepaal 32.
Dorssen (van) 95.
Dorssen (de Kruyff van) 70.
Dort (van) 55.
Doude van Troostwijk 7, 93,
Dougherty 9 5.
Dozy 7, 71.
Drabbe 15, 26.
Droget 83.
Dronkers 25, 26.
Dronsberg 62.
Drooglever (Fortuyn) 32.
Drost 72, 78.
Droste 25.
Druynen (van) 43.
Druyvesteijn 69.
Dudok Dousquet 95.
Dudok van Heel 22, 54, 71.
Dudok de Wit 54.
Duffel (van) 43, 44 45.
Duffele 42, 43.
Duivenbode (van Renesse van) 14.
Dumont 71.
Dunlop 32.
Duper 79.
Dupont 94.
Dupper 31.
Dusseldorp (van) 55.
Dusseldorp de Superville (van) 24.
Dussen (van der) 66.
Dussen Muilkerk (Berg van) 77.
Dutour Geerling 85.
Dutry van Haeften 6, 8, 32.
Duuren (van) 82.
Duuring 23.
Duyckinck Sander 77.
Duyl (van) 8.
Duyvenbode Varkevisser (va u) 93.
Dijckmeester 40, 47.
Dijk (van) 26, 86.
Dijkshoorn (van) 26.
Dijkstra 71.
Dyserinck 39.
Dyserink Dekker 96.

E.

Ebeling 94.
Eck 16.
Eck (van) 6, 31, 92, 96.
Eck (van der) 42.
Eckhoff 75.
Eeghen (van) 22.
Eekhout 31.
Eelde (van) 54.
Eemnes (van Naamen van) 31.
Efferden (van) 29.
Efferen (van) 29.
Egmond (Schol1 van) 39.
Egter van Wissekerke 72, 96.
Ehnle 23.
Eikendal 63, 64.
Eisveld de Witt 54.
Ekenstein (de Wendt Alberda van) 16.
Ekhart 56.
Elden van) 39.
Elias 32.
Elias (Witsen) 46.
Elikink 83.
Elsevier (Rammelman) 46.
Elsdoorne 44.
Emmicboven (Beelaerts van) 54.
Ende (van den) 56.
Engberts 16, 40.
Engelberch 11.
Engelbert van Bevervoorde 86, Y5.
Engelberts 94.
Engelbrecbt 64.
Engelen 56. 70.
Engelen Avelingh 95.
Engelen (van Hoey Smith van) 72.
Engels 86.
Engelse (den) 79.
Engelse Wiemans (den) 79.
Enger 47.
Enschedé 31, 48, 56, 70, 80.
Enthoven 7, 87.
Erasmus 26.
Erffrenten (Jantson van) 8.
Erp Taalman Kip (van) 69, 71.
Es (van) 55, 87.
Eschauzier 78, 95.
Escury (Collot d') 47, 77.
Esscher 48, 71.
Essen (van) 26.
Essen [van der) 58.
Essenn (van) 58.
Esser 71.
Estiennes (de Hoves des) 92

Evers 15, 47.
Everdingen (van) 14, 24, 55.
Eversdijk 26.
Everts 93.
Evertsen 48.
Evertsz 23, 24.
Evertsz (Bennebroek) 23.
Everwijk Barger 16.
Everwijn 23, 63, 79,
Evismann 79.
Ewijck (van) 23.
Exter (van) 38.
Eyben 16.
Eybergen Santhagens (van) 86.
Eybergen (de Visch) 24.
Eyens 26.
Eyk (van 32.
Eyk Byleveld (van) 54.
Eyk van Voorthuysen (van) 46, 47.
Eymael 96.
Eyndhove (Goosens van) 23.
Eijs (van) 29.
Eysinga (van) 56.
Eijsinga (Humalda van) 78.

F .

Faber 25.
Fabius 7, 8, 24, 30.
Fabricius 40.
Page1 78, 85.
Faille (della) 92.
Paille (Baart de la) 31.
Falck 32, 39, 70.
Farensbach 31.
Favauge (de) 30, 32.
Feen (van der) 7, 47.
Feikema 7 1.
Feith 69, 87.
Feltz (van der) 63, 70, 85.
Fennema (van) 64.
Fennema (ten Cate) 69.
Fentener van Vlissingen 47, 85.
Fercken 31.
Ferf 48, 78.
Fergusson 87, 88.
Ferree 82.
Ferriante 39.
Fervaque 82.
Feschicz 3.
Fielietaz Bousquet (de) 78.
Figee 54.
Finsburg 70.
Fischer 69.
Fisler 47.
Flade 80.
Flaes (van der) 86.
Floor 56.
Florissoen 58.
Floryn 25.
Fonke 16, 74.
Fockens 45, 46, 74.
Foghz 75.
Fontaine (la) 78.
Fontein 23, 30, 79, 86, 95.
Foreest (van) 22, 23, 40.
Fortuyn 26, 94.
Fortuyn Drooglever 32.
Fraassen (van) 26.
Francis 7 8.
Franck 39.
Francken (von) 55.
François 23, 85.
Franken 23, 79.
Franquemont (von) 9 5.
Frans Joseph I van Oostenrijk (Keizer) 2.
Fransen van de Putte 6, 30. 38, 47.
Frederioi 94.
Freitag 69.
Frensel 64.
Frese 75.
Fridagb (van) 24.
Frieswijk 95.
Fromberg 54.
Prowein 93.
Bruin 68.
Furstenberg (von) 3.

G.

Galen (van) 79.
Gallas 95.
Gantvoort 32.
Garde (van de) 26.
Gasinjet 48.
Gautier 57.
Gaymans 78, 95.
Geemans 25.
Geer (de) 24.
Geerling 31.
Geerling (Dutour) 8 5.
Geerts 25.
Geertsema (Busch) 86.
Geesdorp (van) 11.
Geesteranus (Maas) 62, 85.
Geesteranus (Maes) 96.
Gefken 88.
Geisweit van der Netten 95.
Gelder (van) 71.
Gelpke (Sollewijn) 16.
Gelre (van) 58.
Gelsdorp 87.
Genderen (van) 48.
Genderen (van den Hoven van) 93.
Gendt (van) 15.
Geniets 41, 42, 43, 44, 45.
Gennep (van) 62, 83, 87, 93.
Gent (van) 44, 45, 87.
Gerdes Oosterbeek 96.
Gerken 54.
Gerlings 22, 26.
Gerlings (Oortman) 15, 39.
Germain (de Charon de Saint) 16.
Germain (de Vidal de St.) 7.
Gerrits 80.
Gertsen 38, 95.
Gesner 45.
Gestel 42, 43, 44.
Geuns (van) 71.
Geus (de) 63.
Gevers 94, 96.
Gevers Deynoot 6, 31.
Gevers van Kethel en Spaland 47.
Gevers Leuven 78.
Geytenbeek (van) 86.
Gheel Gildemeester (van) 16, 54.
Ghene 56. 70.
Gigh (van) 86.
Giltay 96.
Gildemeester 8.
Gildemeester (van Gheel) 16, 54.
Gink (van) 72.
Gips 39, 54.
Girard de Mielet van Coehoorn (de) 7.
Glavimans 79.
Gleichen (von Uslar) 55.
Glimmerveen 63.
Gobee 88.
Gockingn 23.
Godard 69.
Godin 30, 64, 71.
Goes (van der) 15, 30, 31, 92.
Gogh (van) 72, 78.
Goldman 86, 96.
Goltstein 49.
Gompertz 38.
Goor (van) 94.
Goor den Oosterling (van) 7 1.
Goosens van Eyndhove 23.
Goossens 77.
Goot (van der) 22.
Gordon 79.
Gorkum (van) 39.
Gorsel (van) 78.
Gorter (de) 46.
Gottengis 45.
Goudoever (van) 48, 88, 96.
Goudriaan 87.
Goudsmit 72.
Gout 64.
Goverts 67.
Graaf (de) 82.
Graaff (de) 22.
Graafland (Hooft) 69, 85.
Graeff (de) 7.
Graeff (van der) 67.
Graeff (van Brienen van Ramerus de) 7,
Graevestein van Heijst 47.
Graevesteyn van Heyst 69.
Gräffé 79.
Gram 55.
Grand (le) 24.
Gransberg 87.
Graswinckel 55, 95.
Gratama (Willinge) 22.
Grave (van de) 43.
Grave (Salverda de) 78, 94.
Grave (Storm de) 8.
Gravenhorst (Bennebroek) 87.
Gravenhorst (Berch) 8 7.
Gray 87.
Green 63.
Greeve (de) 68.
Grefe 70.
Gregory 32, 80.
Grellet 57.
Greve 79.
Greven 22.
Griespert 25.
Griethuizen (van) 95.
Griethuysen (van) 6, 69.
Griethuyzen (van) 9 5.
Grobbée 87.
Grobee 32.
Groelaerts 92.
Groeneveld 68.
Gronde (de) 63.
Gronden (van der) 8.
Groningen (van) 63.
Gronsfeldt Diepenbroeck Impel 41.
Groot (de) 69.
Groot (Hofstede de) 8.
Groote 71.
Grosse Schröder 93.
Grovestins (Sirtema van) 31.
Grundlehner 78.
Gruting 8.
Gueding 40.
Gull 57.
Gulpen (van) 72.
Gunning 94.
Gijsberti Hodenpijl 72.
Gijsels 25.

H.

Hangen (van) 94.
tlaagendoorn 56.
Haan (de) 91.
Haan (Bierens de) 70.
Haansbergen (van) 55.
Haar (ter) 62, 64, 95.
Haar (van der) 48.
Haare (van Suchtelen van de) 71.
Maarlynck 81.
Haas 39.
Haas (de) 79.
Haastrecht 43.
Hackfort tot ter Horst (van) 48.
Haeften (van) 54, 59, 63.
Haeften (Dutry van) 6, 8, 32.
Haer (van der) 72.
Haersma de With (van) 47.
Haersma de With (de Blocq van) 31.
Haersolte van Zuthem (van) 48.
Haerst (van) 58.
Haes (de) 71.
Hage (van der) 25.
Hagens 83.
Bakker 95.
Hakkert 55.
Halbertsma 7, 93, 95.
Halfschmidt 79.
Half Wassenaer (van) 64.
Ham (van den) 40.
Ham van Heijst (van den) 38,
Ham (van der) 23.
Hamakers 32.
Hamel (van) 62.
Hamer (de) 44, 45.
Hamer (Verselewel de Witt) 62.
Hamers 42, 44, 44, 45.
Hamilton of Silvertonhill 46.
Hamming 64.
Hamijns 42.
Handel 78.
Hanedoes 39.
Hanlo 24.

Hannema 71.
Hannes (Tbye van) 96.
Happel 71.
Harbuval und Cbamaré 69.
Hardeman 32.
Hardenbroek (van) 7, 31, 70, 79.
Hardy 95, 96.
Haringman 63.
Harm 72.
Harmes 4.
Harmsen van der Beek (ten)39.
Harpen (Kuyper van) 38.
Harrevelt (van) 48.
Harrigny Brouwer (de) 32,39.
Harinxma tboe Sloten 62.
Hart (van der) 62.
Harten (van der) 15, 8'7, 94.
Harteveld 16, 79.
Hartevelt 23, 24, 32.
Hartman 54.
Hartog Heys 55.
Hartoge (de) 43.
Hartsen 31, 64, 70.
Hartwijk 40.
Hasebroek 8.
Hasselt (van) 6, 7, 62, 86.
Hasselt (Copes van) 79.
Hattem (van) 39.
Hattink 71.
Haussijn 42.
Haverkamp 69.
Haverkorn van Rijsewijk 69.
Havermans 64.
Havingba 45.
Havre (de Kessobietre de) 87.
Hayman 82.
Hebert (van der Horst) 23.
Hecke (von) 93.
Heeckeren (van) 56.
Heeckeren van Brandsenburg (van) 7, 22. 23, 32, 77.
Heeckeren van de Cloese (van) 32.
Heeckeren van Kell (van) 63.
Heeckeren van Walien 41, 96.
Heel (Dudok van) 22, 54, 71.
Heemskerck (van Beest van) 67.
Heemskerck (Biscbof van) 23.
Heemskerk 31 56, 80.
Heemstra (van) 47, 62, 70, 77.
Heerdt (van) 15, 56, 63.
Heerdt tot Eversberg (van) 85.
Heerema van Beyma tboe Kingma 14.
Heeres 86.
Heerkens 85.
Heerma van Voss 31, 71.
Heffen 44.
Heffen (van) 42.
Heilbron 80.
Hein 40.
Hein (Arendsen) 47.
Heine 39.
Heiser 8.
Heitmeyer 95.
Hekman 77.
Hel (van der) 58.
Helbacb 5 5.
Held (van der) 78.
Helden (van) 72.
Helder 39, 78.
Hell (van der) 58.
Hellema 86.
Hellemont 43.
Helsdingen (van) 70.
Helsdingen van Beuningen (van) 94.
Hemert (van) 31, 62, 80. 93.
Hemert tot Dingshof (van) 62.
Hemert (de Rechteren van) 48, 69, 96.
Hendriks (Voske) 71.
Hengel (van) 69.
Hengst (van) 23, 95.
Hennekens 95.
Hennequin 8 8.
Henny 15.
Hennijn (de) 42.
Henssen 26.
Herenbras 46.
Herderschee 54.
Herman 66.
Hertoge (de) 43.
Hesing 87.
Heshusius 9 5.
Heshuissen 23.
Heshuysen 38.
Heskes 80.
Hessel 79.
Hesselink 7, 14, 85, 87.
Hesta 95.
Heubner 69.
Heuff 78.
Heule 24.
Heus (de) 96.
Heuvel (van der) 64.
Heuvel Rijnders (van den) 22.
Heyde (van der) 45.
Heyden (van der) 26, 46.
Heyen 24, 95.
Heyndriksen 4.
Heyningen (van) 69.
Heynsius 94.
Heys (Hartog) 55.
Heyst (van) 39, 64.
Heyst (van den Ham van) 38.
Heijst (Graevestein van) 47.
Heyst (Graevesteyn van) 69.
Heyting 80.
Hien 95.
Hienfeld 23,
Hinlopen 32.
Hioolen 39.
Hissink 47.
Hobe (von) '76.
Hoboken 44.
Hoboken (van) 64.
Hodenpijl (Gijsberti) 72.
Hoed (den) 88.
Hoedemaker 25.
Hoedemaker (ten Cate) 80.
Hoefnagels 45.
Hoek (van) 86.
Hoek (van den) 82.
Hoek (Palensteyn van) 88.
Hoekstra 69.
Hoeufft 62.
Hoeven (van der) 64.
Hoeven (Pruys van der) 31, 86.
Hoey Smith van Engelen (van) 72.
Hofdijk 62.
Hoffer 83.
Hofhout 48.
Hofman 55, 77, 87.
Hofstayen 44.
Hofstede Crull 39.
Hofstede de Groot 8.
Hofstede van Son 38.
Hogelande 43.
Hogendorp (van) 95.
Hogenboeck 67, 68.
Hohenlansberg (thoe Schwartzenberg en) 30.
Hojel 8. 38.
Hole (van den) 81.
Holkema (Buwalda van) 96.
Holl (de) 86.
Holland 14.
Holle 24.
Holle (du Ry van Beest) 93.
Holleman 63.
Hollingerus Pijpers 96.
Holstein (Stael van) 96.
Holstijn (Westerman) 22.
Holthe tot Echten 63.
Hombeek 44, 45.
Hombeke 42.
Hommes 40.
Hondekoeter 7 1.
Hondius 47.
Honig 47, 77.
Honing 63.
Honnarez 79.
Hooft 7.
Hooft ('t) 39, 62.
Hooft Graafland 69. 85.
Hooftstayen 44, 45.
Hooftstayers 96.
Hoogendijk 96.
Hoogensteijn 87.
Haogewerff 7 7.
Hoogstraten (van) 6. 23, 24, 46, 48; 78, 86.
Hooiberg 23.
Hoop (van der) 64, 86.
Hoop Scheffer (de) 86.
Hoop Tilanus (van der! 40.
Hoop (Thomassen à Tbuessink van der) 64.
Hoorn (van den) 63.
Hoorn (Westpalm van) 48, 72.
Hooyer 8.
Hooykaas 63, 94.
Hope Loudon 40.
Hoppenbrouwers 8.
Hora Siccama 30, 39, 64, 66. 78, 79.
Hordijk 71.
Hordijk (Pijnacker) 88.
Horne 88.
Horsnettes 42.
Horst (ter) 85.
Horst Hebert (van der) 23.
Houck 32.
Houten (van) 15, 69.
Houtum (van) 54.
Houven (van der) 87.
Houweninge (Kuyck van) 63.
Houwing 63.
Hove (ten) 96.
Hoven van Genderen (van den) 93.
Hoves des Estiennes (de) 92.
Hoyer 24, 70, 87.
Hoynck van Papendrecht 87,
Hoytema (van) 31.
Huart 64.
Huberts (Witt) 54.
Hubregts 26.
Hudig 79.
Huet 88.
Huet (Busken) 24.
Huffanreuter 8.
Hüffstadt 64.
Hugenboltz 78, 87.
Huguenin 80.
Huisinga 6.
Huissen 67.
Huldenherg (van) 43, 44.
Hull (van der) 14.
Hulsboff 8.
Hulst (van) 78.
Humalda van Eijsinga 78.
Hurgronje (Snouck) 71.
Hurk (van den) 69.
Hurn (van Hoorn) van 3.
Huijbrecbts 81.
Huydecoper van Maarseveen 16.
Huydekoper 78.
Huygen de Raat 7, 63.
Huygens 63.
Huijsman 39.
Hijner 86.
Hijwaert 25.

I.

Imbrecbts 44, 45.
Imbregts 45.
Immens 83.
Immerzeel 45, 79.
Immink 7, 69, 70, 86, 94.
Impel (Gronsfeldt Diepenbroeck) 41.
Ingelmunster 43.
Insinger 31.
Ipenburg (van) 86.
Ippius 45.
Isselt (van Dam van) 15.
Iterson (Roessing van) 48.
Itterson (van) 63.
Ittersum (van) 6, 31, 38, 94.

J.

Jacob ('s) 63, 94.
Jacobs 4, 31.
Jager (de) 94.
Jagber (de) 40.
Jans 4.
Jansen 26.
Jansen van Afferden 40.
Janssen 48.
Jantzon van Erffrenten van Babilonienbroek 8, 92.
Jarman 88.
Jas 85.
Jebu 54.
Jellingbaus 94.
Jeltes 70.

Jenny Weyerman 78.
Jesse 70.
Jende (van Lidth de) 30, 79.
Joncheere (de) 7 1.
Jochems 79.
Jones 86.
Jong (de) 38.
Jong van Arkel (de) 40.
Jong van Beek en Donk (de) 40, 86.
Jong van Rodenburgh (de) 31.
Jong (de Josselin) 38, 85.
Jong (van Zij11 de) 39, 63.
Jongbloet (van Bassen) 96.
Jonge (de) 6.
Jonge van Zwijnsbergen (de) 31, 77.
Jongh (de) 56, 70, 93, 96.
John 15.
Jonker 78, 79.
Jolles 31.
Joosten 7 1.
Jordens 24, 70, 86.
Josselin de Jong (de) 38, 8'5.
Jndé 32.
Junitak 55.
Just de la Paisières 62, 69.
Jntting 85.
Jnynboll 7.

K.

Kakebeeke 23, 47, 62.
Kallenberg van den Bosch 16, 24.
Kalff 14.
Kaliopé 39.
Kalkhoven 22, 71.
Kam 72.
Kamen (van) 91, 92.
Kammen 42.
Kamp (van de) 92.
Kamps 32.
Kantelaar 24, 87.
Karastoïanovitoh 39.
Karnebeek (van) 40.
Karremans 42.
Karremans (de) 45.
Kasteele (van de) 24, 55.
Kate (ten) 48.
Kater 88.
Kell (van Heeckeren van) 63.
Kellen (van der) 94.
Kemp (van der) 69, 85.
Kempe 80.
Kempees 16.
Kempen (van) 63.
Kempen (Brest van) 31.
Mempenaer (de) 6, 24, 55, 77.
Keppel (van) 40, 70.
Keppel (Pallandt van) 80.
Kerdijk 87.
Kerkhoven (van) 79.
Kerkwijk (van) 88.
Kern 56.
Kerremans 42, 54, 45.
Kerstens 23.
Kervel 48.
Kesschietre de Havre (de) 87.
Kessel (van) 92.
Kets 44.
Kenchenins 85, 86, 95.
Keurraer 7 8.
Keurvorst 64.
Keuvel 26.
Kiersch 47.
Kikkert 79.
Kil 26.
Kinderen (der) 80.
Kingma (Heerema van Beyma thoe) 14.
Kinnema Wijndels 94.
Kip 85.
Kip (van Erp Taalman) 69, 71.
Kips 80.
Kist 40, 94.
Kits 69.
Klapmeijer 78.
Kleffkens (van) 86.
Klerk (de) '16, 23
Kleyn 64, 88.
Kleyn van Willigen 62, 70.
Klinke (van) 70.
Klinkenberg 7 8.
Klint (de) 93.
Klis 32.
Klooster (van der) 26.
Kloot (van Rhede van der) 22.
Kloppert 70.
Klugen (van) 31.
Kluit 25. 38.
Kluppel (van Wessel) 40.
Klynsma 7.
Knappert 8 5.
Kniphuysen (van) 26.
Knipschaer 69, 95.
Kobns 96.
Kock (de) 6, 15, 62, 63, 72, 78, 93.
Kocq van Breugel Clifford) 62.
Kock (Coertzen de) 77,
Koeman 87.
Koemans 15.
Koetsveld (van) 40.
Köhler 32, 71, 80 87.
Kok 15.
Kok (de) 48, 62, 78.
Kolff 48, 69, 72, 85.
Kolff van Oosterwijk 33, 55.
Kolk (van der) 40.
Koning 79.
Konijnenburg (van! 15.
Koog (van Tonlon van der) 94.
Kooi (van der) 16.
Kool 48.
Koopman 22.
Koopmans 15, 72, 85.
Koorders 86.
Kooten (van) 7.
Koper 7.
Koppiers 22.
Koppius 62.
Kops (de Bruijn) 22, 64, 85.
Kornelissen 54.
Korteweg 22.
Koster 62.
Kraayenoord 6.
Krabbe.
Kraet 26.
Kramer (de) 91.
Kranen 44.
Kranen (Tra) 22.
Krantz 31.
Krayenhoff 6, 69.
Kreenen 79.
Kretschmar (van) 16, 22.
Kretschmar van Veen 30.
Krensler 38.
Krins (Rijnders) 40.
Kroesen 86.
Krol 15.
Kruseman 24, 31, 47.
Krnyff (de) 71, 86.
Kruyff van Dorssen (de) 70.
Kruys 95.
Kruyt 30, 63.
Kruythoff (Tielenius) 6, 7. 38.
Krijgsman 87.
Kuhn 54.
Kuile (ter) 71.
Kuiper 14.
Kuipers 22, 86.
Kun (van der) 6, 46, 47, 54, 64.
Knyck 70.
Kuyck van Houweninge 63.
Kuyk 69.
Kuyl 85.
Knyper 24, 95.
Knyper (de) 70.
Kuyper van Harpen 38, 86.
Kijftenbelt 55.
Kymmell 8, 22.
Kijzer 87.

L.

Laar de Veer (van de) 70.
Laats 47.
Laatsman 63.
Labonchère 7, 85.
Lach de Bère 30.
Laen (van der) 25.
Laen (van Craken van der) 11, 12.
Laer (van) 68.
Lagh (de) 86.
Lambrechtsen 63, 94.
Lammerink 63.
Lampers 3 1.
Lansweerde (van) 48, 78.
Landas Wijborch (Sweerts de) 54.
Land.ry 62.
Lange (de) 56, 72.
Langen (van) 32.
Langlois 96.
Lankhorst 80.
Lannoy- (de) 47, 69.
Lanoy (de) 23.
Lans 6.
Lanschot (van) 11 12.
Laren (van) 32.
Latem 42.
Latonr 54.
Lan 55.
Laurillard 7.
Lauts 85.
Lawick van Pabst (van) 22, 47.
Lawson 47.
Lechner 7 8.
Ledeboer 31, 63, 70, 79, 80, 85; 88.
Lee (van der) 54.
Leendertz 7 1.
Leenheer 23.
Leent (van) 86.
Leerdam (van) 26
Leesberg 47.
Leeuw (van der) 15, 38.
Leeuwen (van) 7, 14, 24, 71.
Lefebre 15.
Lehman de Lehnsfeld 30, 63.
Lehman de Lehnsfeld (Ruijsch) 30.
Lehnsfeld (Lehman de) 30, 63.
Lehr 56.
Leidelmeijer 69.
Lels 94.
Lelijveld (van) 23, 24.
Lelyveld vau Cingelshouck (van) 64 70.
Leembruggen 8.
Lemke 48.
Lemzeele (van) 88.
Lentfrinck 32.
Lennep (van) 22, 38, 55, 72, 77, 78, 94.
Lennep (Roeters) van 7 7.
Lenshoek van Zwake 78.
Lenting 7 7.
Lesch 53.
Lesly 70.
Lesturgeon 7 1.
Leth (de) 15.
Lentner 39.
Leuven (Gevers) 78.
Lenveling Tjeenk 86.
Lewe van Aduard 85.
Leyds 94.
Lidth de Jeude (van) 30, 79.
Liebeherr 9 6.
Liefde (de) 47.
Liefsting (Coninck) 15.
Lieftinck 96.
Liefting (Coninck) 7.
Liesveldt 45.
Liesvelt 44, 45.
Ligny (de) 71.
Ligtenberg 71.
Limburg Brouwer 87.
Limburg Stirum (van) 31, 63, 71, 72, 80, 85, 88.
Limburg (Roest van) 38.
Linden (van der) 43.
Lindenberg 7 5.
Linschoten (Striok van) 7.
Linsen (Rente) 16, 54.
Lippens 42.
List 40.
Lith (Perk van) 94.
Lobatto 24.
Löben Sels (van) 6.
Lockhorst (van) 38, 56.
Loef 95.
Loef (Simonsen van der) 25.
Loeff 39, 63.
Loeff (Verniers van der) 6, 32, 38, 78.
Loenen (van) 39.
Lokhoret (van) 85.
Loo (van) 42.

Loo (Sanders van) 88.
Loon (van 26, 37, 38, 62.
Loosen (van) 4.
Loot 54.
Loopuyt 70.
Looy (van der) 40.
Looyen 28.
Lopes Suasso 15, 54.
Loriaux 64.
Los 8, 40 86.
Losen (van) 4.
Lotichius 8 6.
Loudon 62.
London (Hope) 40.
Louwerens 8.
Louwerse 23.
Loven (Pinnocx van) 42.
Lowther 70.
Luber 31.
Luberti 23.
Lucassen 78, 96.
Luicius (van Stipriaan) 14, 47, 64.
Lukwel 54.
Lulofs 86.
Lussanet de la Sablonière (de) 15.
Luttervelt (van) 40.
Luyben 95.
Luzac 31.
Lycklama a Nyeholt (56).
Lynden (van) 6, 48, 77.

M.

Maanen (van) 22, 24, 54, 56.
Maaren (van) 7.
Maas 94.
Maas Geesteranus 62, 85.
Maassen 22.
Mac Donnell 39.
Macaré 82.
Maclaine Pont 56.
Macquelin 87.
Macquet 82.
Made (van der) 22.
Maerse (van der) 82.
Maes Geesteranus 96.
Maesen de Sombreff (van der) 54.
Maessen de Sombreff (van der 47, 93.
Maidman 96.
Makkers 22.
Maldeghem 43.
Malefijt (de Waal) 63, 69.
Malespina 70.
Mallerch (von) 76.
Man (de) 15, 16, 87, 91.
Manars 42.
Mandele (van der) 22, 86.
Manen (van) 96.
Manssen 48.
Mansveld 1 ti.
Mansvelt Beck.
Mantz 56.
Marcella 2 3.
Marchand 5 5.
Marchant 16, 47.
Märchelbach 6 3.
Marck (van der) 73,
Marckolff 59.
Mare (de) 46.
Maret Tak (de) 6, 38.
Margadant 80, 85.
Mariënhoff (van) 64.
Marinissen 39.
Marioum 86.
Maris 94.
Mark (van der) 56, 95.
Marle (van) 15, 39, 62.
Maroes 26.
Martens 47.
Mast (van der) ll.
Maryaan 96
Mastboom 85.
Mathes 87.
Mathon 31.
Mathijssen 23.
Matthijsen 86.
Mattos (Teixeira de) 15, 94.
Maur (in der) 24.
Maurer 8.
Mauritz 96.
Maximiliaan (Keizer) 2.
Mazuer 26.
Meder 47.
Meemeling 55.
Meer (van der) 42, 44, 54.
Meer Mohr (van der) 14.
Meer de Walcheren (van der) 8.
Meerburg 7 2.
Meerdervoort (Pompe van) 48.
Mees 7, 8, 79, 87, 96.
Mees (Alting) 24.
Mees (Dorhout) 7, 85.
Meester (de) 7, 16, 72.
Meeteren (Westeroueu van) 8, 23, 55, 64.
Mehlbaum 78.
Mejan (Verwey) 14, 94.
Melverda (de) 95.
Melvil van Carnbée 40.
Melvill van Carnbée 64.
Mendes 48.
Mendes da Costa 87.
Menningh 64.
Menu 54.
Mercier 47,
Merens 54.
Merhottein 80.
Merk Swanenburg 94.
Merlen (van) 7, 24.
Merode 45.
Merten 64.
Mesritz 55.
Messchert van Vollenhoven 72.
Metelerkamp 24, 7 8.
Metelerkamp Cappenburg 69.
Methorst 96.
Metman 78.
Meuleman 69, 87.
Meurs 54.
Meurs (van) 77, 96.
Meursinge 78.
Meux (de Rouville de) 30.
Meuyzen 44.
Meyen 96.
Meyer 15, 55, 69, 80, 87.
MeyerTimmermanThijssen47,
Meyer (de) 32.
Meyse 96.
Meyes (Posthumus) 16.
Meijjes 78, 79,
Meylink 32, 54, 70.
Meyneke 31.
Michaëlis 7 0.
Michel 56, 93.
Middel 78.
Mielet van Coehoorn (de Girard de) 7.
Mierevelt (van) 66, 67, 68.
Mierop (van) 55.
Mikush und Budberg (van) 69.
Miller 64.
Minnema 31.
Miraudolle 94.
Mispelblom Beyer 16, 62, 88.
Mist (Uitenhage de) 69.
Mist (Uyttenhage de) 95.
Modderman 32, 56.
Moens 69, 72.
Moesche 43.
Moesick (van) 43.
hfoesienbrouck 73.
Moesik (van) 43.
Moessohe 42.
Moet 79.
Mogge 25.
Mohr 88.
Mohr (van der Meer) 14.
Mol van Otterloo (de) 39.
Molengraaff 22.
Moleschott 80.
Molkenboer 16.
Moll 40, 85.
Mollerus 94.
Mollinger 3 8.
Mols 43, 44, 45.
Moltzer 54, 78.
Momma 14, 94.
Monat 16.
Monceau (du) 79, 93.
Monceaulx 42.
Monhemius 71.
Monier 81,
Montagne 79.
Montfoort (van) 53, 67.
Montlong (van) 95.
Montijn 24.
Mookers 53.
Moore 70.
Moore (van der) 87.
Moorman 25, 26.
Moorrees 7, 15 47.
Morchoven (Papeians) 8.
Morris (van Braam) 94.
Mossel 4, 40.
Mosselmans 72.
Moulin 15.
Mouton 39, 40.
Muelen (van der) 8, 23, 25.
Muilkerk (Berg van Dussen) 77.
Mulder 40, 55, 56, 80.
Miilhens 39.
Mulier 96.
Mulinen (von) 57.
Mulken (van) 32.
Mull 95.
Muller 15, 94.
Munder 64.
Munt 48.
Muntendam 64.
Musquetier 40.
Mussche 46.
Muys 35.
Muysen 45.
Muyser 15, 94.
Muijsken 54.
Muysson 17.
Muyzen 45.
Mylen (van der) ll.

N.

Naamen (van) 23, 31.
Naamen van Eemnes (van) 32.
Nachenius 94.
Nagel 68.
Nagel1 (van) 54.
Nagtglas 32, 71.
Nahuys, 6, 7, 32, 68, 71, 86.
Nahuys (van) 22, 24.
Nassau (van) 96.
Natteris (van) 85.
Naundorff 53.
Nederburgh 87.
Nederlanden (Willem III Koning der) 16.
Nederlanden (Wilhelmina Koningin der) 9.
Nepven (Roosmale) 32.
Netten (Geisweit van der) 95.
Neuman 32, 68, 78.
Neys 47.
Nidek (Brouerius van) 63.
Niedek (Rrouerius van) 41.
Niekerk (van) 83.
Niemeyer 16, 68.
Nierstrasz 62, 88.
Niessen 56
Nieuvelt 44.
Nieuwerkerke (Radermacker Schorer van) 54.
Nieuwkuyk (van) 22.
Nieuwland 24.
Niggebrugge 86.
Nilant 87.
Ninck Rlok 80.
Nispel 39.
Nispen (van) 22, 77.
Nispen van Sevenaer (van) 86.
Nivel 79.
Nolen 47.
Nolthenius 81.
Nolting 96.
Noordaa (van der) 95.
Noorduyn 38.
Noortbergh 46.
Noortbergh van Brandwijk 46.
Noorthoek 25.
Noot 80.
Noot (van der) 43.
Nooten (van) 24.
Nortzij (van) 91.
Notten (van) 7.
Nouhuys (van) 78.
Numan (Star) 8.
Nyeholt (Lycklama à) 56.
Nijeveld (van Zuijlen van) 14.
Nijhoff 32.
Nijssen 25.

O.

Obenhuysen 25.
Obreen 96.
Oetgens van Waveren Pancras Clifford 71.
Oever (ten) 14, 85, 87.
Offerhaus 48, 63, 69, 71, 85.
Oldenbarneveld (van) 7 2.
Oldenbarneveld gen. Witte Tulling (van) 24.
Oldenbarneveld gend. Tullingh (van) 63.
Olclenbarnevelt (Raedt van) 62, 69.
Oldenkot 40.
Olffen 72.
Oliphant 25.
Olivier 9 5.
Olne (d') 55.
Olphen (van) 24.
Olij 69.
Ommeren (van) 93.
Onnes 80.
Oom 73.
Oomen 77.
Oordt (van) 31, 54, 71.
Oort 14.
Oort (van) 16.
Oortman Gerlinga 15, 39.
Oortwijn 7.
Oostenrijk (Frans Josep 1, Keizer van) 2.
Oosterbeek (Gerdes) 96.
Oosterdiep 80.
Oosterling (van Goor den) 7 1.
Oosterwijk (van) 86.
Oosterwijk (Kolff van) 22.
Oosterzee (van) 23.
Oosting 39.
Oostvoorne (van) 24.
Ophem 43, 44.
Ophorst 30.
Oppenheimer 5 5.
Opstelten 40.
Op ten Noort 80.
Opstall (van) 77.
Ort 23.
Ortmann 39.
Os (van) 42, 64.
Os (van der) 1, 8, 31, 94.
Osenbruggen (van) 95.
Osmale 43.
Ott de Vries 86.
Otterloo (de Mol van) 39.
Ottken 96
Oudemans 71.
Oudshoorn (van Reede van) 64, 70
Outeren (van) 95.
Outshoorn 8.
Ouwenaller (van) 56.
Oven (van) 64.
Overgaauw Pennis 40.
Overveldt 47.
Overwijk 79.
Owen Burt 86.
Oye (Schimmelpenninck var der) 38.

P.

Paardekooper 63.
Pabst 56, 93.
Pabst van Bingerden 16.
Pabst (van La wick van) 22, 47.
Pagé 26.
Paisières (Just de la) 62.
Palesteyn van Hoek 88.
Pallandt (van) 62, 70.
Pallant van Keppel (van) 80
Pallandt van Rosendael (van: 62.
Palm 22.
Palthe (van Wulfften) 54.
Pan 62, 69.
Pancras Clifford (Oetgens va Waveren) 71.
Panhuys (van) 63.
Pape 39.
Papogays 42.
Papegaeys 42.
Papeians de Morchoven 8.
Pardoen 22.
Parker 7.
Parvé (Unia Steyn) 54.
Pas (van der) 66.
Paternotte 64.
Patijn 6, 40.
Panly (de) 80.
Peeters 77.
Peggy van de Poll 30.
Pel 40.
Pels 42, 44.
Pels Rijcken 70, 94.
Penn 94.
Penning 40.
Pennis (Overgaauw) 40.
Perelaer 63.
Perg (von) 3.
Perk 8.
Perk van Lith 94.
Pernal 91.
Perné 7.
Pernel 91.
Perregaux (de) 57.
Persijn 15.
Persijn (van) 85.
Pes (van der) 66, 67, 6
Pesters (de) 16, 95.
Petel (van Polanen) 15.
Petit (de) 56, 72, 95.
Petri 47.
Peijpers 86.
Peyrou vau Breugel (du) 3
Pfeiffer 15, 48.
Pfijfers 87.
Phaff 71, 94.
Philips 7 8.
Philipse 22, 88.
Phitzinger 69.
Piccardt 7, 80, 88.
Pické 54.
Pieck 92.
Pieck van Beest 92.
Pierson 48.
Pietermaat 96.
Pieter8 86.
Pietropaolo 39.
Pilaar 22.
Pinnocx van Loven 42.
Pin0 Post 15.
Pint0 93.
Pinto Salvador (de) 96.
Piper 40.
Pistorius (Verkerk) 47.
Pit 55.
Plaat 66.
Plalynes 44.
Plauque Vuur (de 32.
Plas (van der) 62
Plasberg 9 5.
Plate 7, 86.
Pliester 79, 93.
Plomp 63.
Ploos van Amstel 8, 48, 54, 78.
Ploos van Amstel (de Bruine) 71.
Pluimpot 82.
Pluygers 80.
Poelgeest 93.
Poest Clement (van der) 22, 71.
Pol (van de) 86.
Polak 15.
Polak Daniels 55.
Polanen Petel (van) 15.
Poldersveldt (Dommer van) 40, 72.
Poll (van de) 8, 49.
Poll (Peggy van de) 30.
Polvliet 23.
Pompe 6, 8, 24, 70.
Pompe van Meedervoort 48.
Ponse 86.
Pont 78
Pont (Maclaine) 56.
Pool 88.
Pool (Pusch) 71.
Poole (le) 80.
Poorten (van der) 42, 44.
Poortugael (de Beer) 78.
Poppenhuizen (van) 4 1.
Porte (de la) 63.
Portielje 8.
Portman 8 8.
Post 25.
Post (Pino) 15.
Posthumus 68.
Posthumus Meyes 16.
Pot (van der) 66.
Pottenberge 43.
Potter 40.
Pottum 8.
Porel 77.
Poyen 86.
Pråat 26.
Prager 24.
Prillevitz 62.
Prince 94.
Prins 55, 64, 74.
Prins (Winckler) 7.
Prins (Winkler) 85.
Proost 77.
Provo 25.
Pruys van der Hoeven 31, 86
Pnlle (van der) 44.
Pury (de) 67.
Pusch Pool 71.
Putman Cramer 24, 54.
Putte 44.
Putte (Fransen van de) 6, 30 38, 47.
Putten (van) 26.
Putten (van der) 44.
Pyeck 93.
Pijls 32.
Pijnacker Hordijk 88.
Pijnappel 39.
Pypenpois 44.
Pypenpoys 45.
Pijpers (Hollingerus) 96.
Pijzel 40.

Q.

Quack (de) 85.
Quarles van Ufford 6, 22, 30, 31, 70, 77, 85.
Quay (de) 88.
Quintns 7, 48.

R.

Raab van Canstein (van) 4, 9.
Raadt (de) 10,
Raat (Huygen de) 7.
Radaeus 82.
Rademaker 5 5.
Radermacker Schorer 24.
Radermacker Schorer van Nieuwerkerke 54.
Radermacker 49.
Raedt 86.
Raedt van Oldenbarneveldt 69.
Raedt van Oldenbarnevelt 62.
Raemdonck (van) 55.
Raet (van Cats de) 31.
Raet (Huygen de) 63.
Rahr 79.
Rahusen 24.
Ram 16, 62.
Ramaer 16, 47.
Rambelje (de la) 78.
Rambonnet 6, 14, 32, 48, 85.
Ramerus de Graaff (van Brienen van) 7.
Rammelman Elsevier 46.
Ranitz de 32, 64, 74.
Ranst 44.
Ranzow (van) 78, 96.
Rappard 24.
Rappard (van) 6, 16, 48, 55, 62, 85.
Rapper (de) 86.
Rasch 30.
Rauwenhoff 15, 95.
Rave 63.
Raven 8.
Ravesteyn 23.
Rebecque (de Constant) 79.
Rebel 31, 78 79,
Rechperg (van) 3.
Rechperg (von) 3.
Rechteren van Hemert (48, 69, 96,
Reede (van) 48.
Reede van Oudshoorn (van) 64, 70.
Reehorst 78.
Reeken (van) 94.
Reeling Brouwer 85.

Reenen (van) 47.
Rees (van) 48, 72.
Reesema (van) 6.
Reeser 31, 72.
Regt (de) 63.
Reichenburg (von) 5.
Reiger 47.
Reiger (à Brakel) 22.
Reigersman 94.
Reinalda 6 9.
Reineke van Stuwe 47.
Reitz (Bosch) 30.
Reiss 47.
Rendorp 55, 96.
Renesse van Duivenbode (van) 14.
Rengers 8 8.
Rengers (van Welderen baron) 47.
Rente Linsen 16, 54.
Repelaer 15, 55.
Reuter 75.
Reyers 63.
Reijnbouts 45.
Reynvaan 69.
Reynst 6, 72, 94.
Rhede van der Kloot (van) 22.
Rhemen (van) 7, 47.
Richards 80.
Richelme 70.
Ridder (de) 25, 26.
Rieber 79.
Riemsdijk (van) 62, 85.
Rietschoten (van) 6.
Rietveld 87.
Rigaïl Certon 40.
Rieu (du) 23, 46, 85, 94.
Ringh (van) 22.
Ringnalda 46.
Rinsema 39.
Ris (van Bleyswijk) 16.
Risseeuw 24.
Rissel 26.
Rissik 6.
Rittershausen 7 9.
Rivière (Brute1 de la) 31, 71, 78, 94.
Robidé van der Aa 31.
Rochefort (de) 70.
Rochemont (de) 64, 85, 95.
Rochussen 15, 62.
Rodde (von) 75.
Roden (of Roon) van 73.
Rodenburg (de Jong van) 31.
Roelands 26.
Roelants 42, 43, 44, 45, 63, 78.
Roelants (Hamers alias) 42.
Röell 39, 85.
Roelvink 7.
Roessing van Iterson 48.
Roest van Limburg 38.
Roeters van Lennep 77.
Roetselaer 43.
Rogalla Zawadsky (de Bieberstein) 15.
Rogge 16. 62,
Rojer 23.
Rolandus 16.
Romaine (de Saint) 63.
Rombach 5 6.
Rombouts 85.
Römer 39.
Romeijn 94.
Romswinckel 95.
Ronde (de) 8.
Roo (de) 7.
Boodenburg 77.
Roodzant 87.
Rookmaker 14, 56.
Roon Swaan (de) 64.
Roorda
Roos 7, 8.
Rooseboom 39, 87.
Roosegaarde 78.
Roosendaal (van) 80.
Roosmale Nepveu 32.
Roovers 56.
Ros 77.
Rossem (van) 23, 85.
Rossum (van) 69.
Rost 80.
Rouffaer 86.
Roussel 44.
Rousselle 42.
Roussels 42.
Rousselz 42.
Rouville (de) 23, 30.
Rouville de Meux (de) 30.
Rouwenhorst 87.
Roux 48; 7%.
Roux (le) 56.
Rouweroy 26.
Rovers 32, 42.
Rozendaal 24.
Roij van Zuidewijn (de) 6.
Royaards 54.
Royen 95.
Royen (van) 16.
Royer 71.
Rueb 55, 95.
Ruighaver 26.
Rumpts 44.
Rurink 95.
Rütte (le) 71.
Ruys 63.
Ruysch 29.
Ruijsch Lehman de Lehnsfeld 30.
Ruysenaers 7 8.
Ruijssenaers 78.
Ruytenberg 38.
Ruyter de Wildt (de) 47.
Ruyven (vau) 66, 67, 68.
Rij van Beest Holle (du) 93.
Rijck (van) 7.
Rijcken (Pels) 70, 94.
Rijckevorsel (van) 40, 64, 72.
Rijk 96.
Rijn [van) 23.
Rijnders Krins 40.
Rijnders (Bartolotti) 6.
Rijnders (van der Heuvel) 22.
Rijperman 22.
Rypperbant 58.
Rijsewijk (Haverkorn van) 69.
Rijswijck (van) 48.

hl.

Saaymans Vader 48.
Sablonière (de la) 8.
Sablonière (de Lussanet de la) 15.
Sachse 30.
Sadelhof (van) 77.
Sainctebaer 25.
Saint Romaine (de) 63.
Salengre (de) 16.
Salomon 55.
Salomonson 55.
Saltet 64.
Salvador 48.
Salvador (de Pinto) 96.
Salve de Bruneton (de) 39.
Salverda 72, 87.
Salverda de Grave 78, 94.
Samira 15.
Sandberg 48.
Sande (ten) 16, 24.
Sande (van de) 16.
Sande (van der) 24, 79.
Sander (Duijckinck) 77.
Sanders van Loo (88).
Sandick (van) 54.
Sandmann 75.
Sandvlugt 82, 83.
Santen (van) 25.
Santhagens 94.
Santhagens (van Eijbergen) 86.
Santheuvel (van den) 7, 8, 92.
Sar 95.
Sasse 86.
Sasse van IJsselt (van) 93.
Sauvage (de) 96.
Ycade 49.
Schaapmeester (de) 25.
Schaars 7, 96.
Schade van Westrum 38, 49, 93.
Schadee 15.
Schas 15, 32.
Schaumburg (Swaters van) 22.
Scheffer (de Hoop) 86.
Schellig 15.
Scheltema 47, 55, 87.
Scheltens 7 8.
Scheltinga (de Blocq van) 77.
Scheltus 80.
Schemel 15, 54.
Schepper (de) 39.
Schepper (IJssel de) 32.
Scherer 32.
Scherius
Schermbeek (van) 16.
Scherpenzeel 58.
Scheurleer 40, 70 94.
Schiefbaan 15, 87.
Schieke 15.
Schiff 71.
Schill 23, 39.
Schilfgaarde (van) 78.
Schimmel 16.
Schimmelpenninck 6, 7 7.
Schimmelpenninck van der Oye 38, 56, 66, 77.
Schimpf 63.
Schlegel 9 5.
Schlingeman 47, 79.
Schmidt 7 8.
Schmidt (van) 39.
Schmidt (von) 87.
Schmidt auf Altenstadt (von) 77.
Schnetlage 22.
Schnitzler 9 5.
Schnijder 24.
Schol 62.
Schol1 van Egmond 39.
Scholten 54.
Scholten van Aschat 38.
Schönberg (von) 85.
Schooffs 44.
Schoofs 42, 43.
Schoofsz 45.
Schoofts 42, 44.
Schoonjans van der Aa 45.
Schooren (van der) 47, 88.
Schoot (van der) 8.
Schorer 49.
Schorer (Radermacher) 24.
Schorer van Nieuwerkerke (Radermacher) 54.
Schotborgh 48.
Schotte 25.
Schouten 38, 48, 69, 86, 96,
Schrader 45,
Schram 62.
Schreuder 79.
Schreuder van de Coolwijk 16.
Schrieck (van der) 14.
Schröder (Grosse) 93.
Schrijn (ten Cate) 85.
Schuerman 6 1,
Schuller 63.
Schultz 56.
Schureman 6 1.
Schutter 7.
Schuurbeque Boeye 87, 95.
Schuurman 6. 38. 61.
Schuijlenburg' 48.'
Schuylenburch (van) 54.
Schuylenburch van Bommenede (van) 63.
Schwarzenbach 95.
Schwartz 47,
Schwartzenberg en Hohenlansberg (thoe) 30.
Seeuwen 32.
Seidlitz 5 4.
Sels (van Löben) 6.
Seltima (van) 26.
Senn van Basel 24, 55, 95.
Seraats Serclaas 43.
Serclaas (Seraats) 43.
Serière (de) 39, 62.
Serrière (de) 22.
Serrurier 24, 63, 79, 94.
Servatius 8.
Sevenbergen 7.
Severy 42.
Seyffard 68.
Siccama (Hora) 30, 39, 54, 56, 78, 79.
Sichterman 48, 54, 55.
Sickenga 69.
Sickinghe 9 5.
Siebert 7 7.
Sieburgh 39.
Sieverts 5 5.
Sikkes 54.
Sikkens 3 1.
Sillem 38, 66, 94.

Silvertonhill (Hamilton of) 46,
Simon 55.
Simon (van Sloterdijk) 55.
Simons 39.
Simonsen van der Loef 25.
Singels 15.
Sirtema van Grovestins 31.
Six 7, 30, 31, 48, 53, 77.
Six tot Oterleek 71.
Slaghek 40.
Slangen 87.
Sleeuz 42.
Slinkers '70.
Sloet 7, 55.
Sloet van de Beele 23.
Sloet tot Everlo 38.
Sloet tot Oldhuis 14, 71.
Sloet van Zwanenburg 70.
Slors 22.
Slot 48.
Sloten (Harinxma thoe) 62.
Sloterdijk (van) 55.
Sloterdijk Simon (van) 55.
Sluis (van der) 64.
Sluijs (van der) 86.
Sluyterman 16.
Smallenburg 77.
Smeding 64.
Smeth (de) 14.
Smidt 71.
Sminia (van) 88
Smissaert 40, 64, 68, 94, 95, 96.
Smit 86, 94.
Smit van den Broecke (de) 31, 80.
Smith 54.
Smith van Engelen (van Hoeij) 72.
Smits 70, 96.
Smouten 67.
Snetlage 70.
Snoeck 25, 68, 69, 70.
Snouok Hurgronje 7 1.
Snijers 82.
Sodenkamp 16.
Soek 24.
Soer 55.
Soeters 87.
Söhsten (van) 55.
Sol 62, 77.
Sollewijn Gelphe 16.
Sombreff (van der Maessen de) 47, 54, 93.
Someren Brand (van) 47, 77.
Sommer 71.
Son (van) 24, 46, 48, 69.
Son (Hofstede van) 38.
Son van Tengnagell (van) 79.
Sonsbeek (van) 8.
Sory 16.
Soutendam 48, 87.
Southwell 70.
Spanjaard 8.
Speelman 48.
Speicher (von) 8.
Spengler (van) 32, 38, 48, 56.
Speyart van Woerden 93.
Spiering 63.
Spierings 7..
Spierinx 42.
Spies 92.
Spirinx 44.
Splinters 43.
Spoelstra 32.
Springer 40.
Springveld 22.
Spruyt 94.
Spijker 86,
Staal van Piershil (van der) 63.
Stadelaar 8.
Stael van Holstein 96.
Stakman 56.
Stam 78.
Stapele (van) 63.
Star Numan b.
Star (van der) 63.
Staring 6, 87.
Stark 63.
Starkenborg vau Straten 94.
Stavenisse de Brauw 55, 79.
Steelants 42, 44.
Steenbakker 83.
Steenbergen 55, 70.
Steenbergen (van) 58, 94.
Steenburg 7 8.
Steene (van) 44.
Steenhuyze (van) 73.
Steenhuyzen (van) 73.
Steengracht van Oostcappelle 77.
Steens Zijnen 55.
Steenstra Toussaint 94.
Stennekes (Borwater) 62.
Steur 69,
Stevels 83.
Stewart 48.
Steyn Callenfels (van) 14.
Steyn Parvé (Unia) 54.
Stheeman 63.
Stierholm (de) 78.
Stipriaan Luicius (van) 14, 47, 64.
Stirum (van Limburg) 31, 63, 71, 72, 80, 85, 88.
Stoffels 72.
Stokbroo (van der Straten) 28.
Stolk 30, 79.
Stoltz 96.
Stoop 7.
Storm de Grave 8.
Storm van 's Gravesande 6, 41, 92.
Storms 47.
Story van Blokland 63.
Stoutendijk 7 1.
Straaten (van der) 7.
Straten (Starkenborg van) 94.
Straatman 7 0.
Stralen (van) 4, 30, 55.
Sträter 40.
Strauss 76.
Streefkerk 63.
Strepen (van der) 42.
Strick van Linschoten 7, 39, 93, 94.
Struben 23, 96.
Struuck 69.
Strijdt 25.
Stuokelberg 57.
Stuers (de) 54.
Stuhr 75.
Stulen 71.
Stulinghs 68.
Sturler 54.
Stuten 80.
Stutterheim 7 8.
Stutzer 40.
Stuwe (Reineke van) 47.
Stijman 39.
Styrum (van) 39.
Suasso (Lopes) 15, 54
Suahtelen van de Haare (van) 71.
Suermond 8.
Suermont 62.
Suls 42.
Sults 42.
Sunderman 31.
Superville (van Dusseldorp de) 24.
Suringar 40.
Surmont 40.
sus 15.
Suys 56, 73.
Swaan 55.
Swaan (de Roon) 64.
Swaen 54.
Swam 63.
Swanenhurg 7 2.
Swanenburg (Merk) 94.
Swart 71.
Swaters van Schaumburg 22.
Sweens 9 5.
Sweerts de Landas Wyborch 54.
Swinderen (van) 70.
Swol (van) 68.
Sypesteyn (van) 24.
Sijpkens 79.
Sijtzama 48.

T.

Taalman Kip (van Erp) 69, 71.
Taapken 31.
Taats 23.
Tachard 62.
Tadama 72.
Taets van Amerongen 64, 68, 79.
Tak (de Maret) 6, 38.
Tapley 88.
Taunay 62.
Tavenraat 7 7.
Teding van Berkhout 70, 87.
Teelink 83.
Teixeira de Mattos 15, 94.
Tegelberg 9 6.
Telders 23, 72.
Telght (van) 58.
Tels 72.
Telting 79.
Tempel (van den) 43, 45.
Tengbergen 94.
Tengnagell (van) 39.
Tengnagell (van Son van) 79.
Terbruggen (van den Bogaerde van) 8.
Tersteeg 40.
Terville (Theben) 87.
Testas tot Oud Wulven 6.
Tets (van) 94.
Teijlingen (van) 16.
Teylingen (van) 32, 78.
Teylingen van Kamerik (van) 64.
Teijn 87.
Tex [den) 56.
Theben Tervile 87.
Themaat (verloren van) 16.
Themaat (van Westreenen van) 56.
Thiebout 72.
Thiel (van) 55.
Thier (de) 56.
Thierens 40.
Thomas 16.
Thomassen à Thuessink van der Hoop 64.
Thooft 48, 77.
Thurkow 32.
Thuessink van der Hoop (Thomassen à) 64.
Thye Hannes (van) 96.
Thyssen 85.
Thijssen (Meyer Timmerman) 47.
Tichelaar 30.
Tielenius Kruythoff 6, 7, 38.
Tienhoven (van) 31, 54.
Tilanius (van der Hoop) 40.
Tillemans 15.
Timmerman Thijesen (Meijer) 47.
Tinne 38.
Tissot 57.
Tjassens (Ditthof) 80.
Tjeenk (Leuveling) 86.
Tol 15.
Tol (van) 16.
Tollens 48.
Tombe (des) 70.
Tome (van) 25.
Tommen (van den) 44.
Tomputte (van) 22.
Tonckens 40.
Torré 26.
Tott 78.
Toulon van der Koog (van) 94.
Tour (de la) 42.
Tour van Bellinchave (du) 14.
Toussaint 9 6.
Toussaint (Steenstra) 94.
Tra Kranen 22.
Trans (van der) 69, 95.
Treslong (Bloys van) 40, 62.
Triapans 45.
Triapetijs 42.
Tricht (van) 15.
Trimpe 26.
Trip 16, 22.
Tripet 57.
Tromer 80.
Tromp 22, 39, 40.
Trompert 31.
Troost 72, 79.
Troostwijk (Doude van) 7, 93.
Trossarello 15.
Trotter 70.
Trotter (Coutts) 40.
Trüter 31.

Tulleken 14, 64.
Tullingh (van Oldenbarneveld gend.) 63.
Tulling (van Oldenbarneveld gen. Witte) 24.
Tuijll van Serooskerken (van) 8, 56, 70.
Twiss 64, 70, 72.
Tybosch 92.
Tijken 85.
Tijl 23.

U.

Udink ten Cate 79.
Ufford (Quarles van) 6, 22, 30, 31, 70.
Uhlenbeck 66, 80.
Uildriks 71.
Uitenhage de Mist 69.
Uittenhogaard 79.
Ulemburg (van) 42.
Umbgrove 86.
Unia Stein Parvé 54.
Urk (van) 26.
Ursel 45.
Uslar Gleichen (von) 65.
Uijtenham (van) 43.
Uytermark 56.
Uyttenhage de Mist 95.

V.

Vader 1, 31, 56.
Vader (Saaymans) 48.
Vadolyt 43.
Vaillant 78.
Valck (de) 26.
Valk (Veen) 66.
Valk (van der) 8.
Valkenburg (van) 70, 80.
Vannius 26.
Vapoer 68.
Varkevisser (van Duyvenbode) 93.
Varyck (van) 58.
Vassy (de) 72.
Veen (Kretschmar van) 30.
Veen Valck 56.
Veen (van Veeren van der) 86.
Veer (de) 23, 48, 85.
Veer (van de Laar de) 70.
Veeren van der Veen (van) 86.
Veersen 8.
Veersen (van) 23.
Vegelin van Claerbergen 54, 85.
Veken (van der) 42.
Veld (van der) 40.
Velde'(van de) 16.
Velde van Cappellen (van der) 70.
Veldman 86.
Velsberg 40.
Velsink 86.
Veltman 16.
Vemer 15.
Ven (van der) 6.
Verbeed 24, 68, 88.
Verboom 78.
Verburg 71,
Verburgh 16, 63.
Vercouteren 25, 26, 77.
Verdam 63.
Verff 85.
Verhoef 15, 85.
Verheyen 70.
Verkerk Pistorius 47,
Verkouteren 85.
Verloop 87.
Verloren van Themaat 16.
Vermande 22, 80.
Vermeulen 15. 39.
Verniers van der Loeff 6. 32, 38, 78.
Verpoorten 92.
Verschoor 94, 96.
Verselewel de Witt Hamer 62.
Verseput 83.
Versfelt 7, 32, 65, 71, 72.
Versluys 24.
Verspijck 54.
Verster 22, 72.
Verstraten 25.
Vertholen 39.
Verwey Mejan 14, 94.
Verwolde (van der Borch van) 14.
Vesmale 43.
Vessem (van) 66.
Vetten3 26.
Vey (de) 82.
Veije (de) 71.
Vicq (de) 66.
Vidal de St. Germain (de) 7.
Vierling 83.
Vigelius 47.
Vinckers 86.
Vinju 14.
Vink 8.
Virieuy 41.
Viruly 71.
Viruly van Vuren 16.
Vis 16, 79.
Visch Eybergen (de) 24.
Vischer 23.
Visscher 16, 23, 40, 55, 71, 95.
Visser 40, 69, 79, 87.
Visser van Hazerswoude 7.
Vitriuga 72.
Viversem 44.
Vlaanderen 96.
Vlaming (de) 78.
Vleesbeek 44.
Vleminx 42.
Vlemminx 45.
Vliedenbeek (van) 42.
Vlierden 42.
Vlierden (van) 44.
Vliet (van) 15, 31.
Vliet (van der) 66.
Vlissingen (Pentener van) 47, 85.
Vloemans 32.
Vloten (van) 62, 86, 88.
Vloten (van Bommel van) 23.
Voirst (van) 59.
Völcker 7.
Vollgraff 47.
Vollemaer 26.
Vollenhoven 48.
Vollenhoven (van) 47.
Vollenhoven (Messchert van) 72.
Vonk 80.
Voogd (de) 86.
Voogt (de) 86.
Voorbeytel 65.
Voorhoeve 62, 68, 93.
Voorhoeven 62.
Voorst van Beest (van) 38.
Voorst tot Voorst (van) 85.
Voort (van der) 8, 14, 86.
Voorthuyzen (van) 47, 80.
Voorthuyzen (van Eyk van) 47.
Voosdonk 44, 46.
Vorstman 82, 87.
Vos 72, 79, 94.
Vos van Nederveen Cappel (de) 64.
Vos (de) 26, 64, 78.
Voske Hendriks 71.
Voss (Heerma van) 31, 71.
Voswinckel 66.
Vrancken 63.
Vranks 42, 43, 44.
Vraux 45.
Vredenburch (van) 78.
Vreede 39, 64.
Vries (de) 6, 7, 14, 23, 32, 40, 56, 63.
Vries (Ott de) 86.
Vriese (de) 56.
Vrolik 94.
Vrolijk 30.
Vrij berghe 95.
Vrijthoff 8, 16, 92.
Vulte (von) 68.
Vuren (Viruly van) 16.
Vuur (de Planque) 32.
Vynerzem 44.
Vijver (de) 79:

W.

Waal (de) 82.
Waal Malefijt (de) 63. 69.
Waanders 78.
Waasdijk (van) 86.
Wachtendonk 42, 43, 44.
Wadde 25.
Wageningen (van) 80.
Waghto 30.
Wal (de) 86.
Walchren (van) 7, 62.
Walcheren (van der Meer de) 8.
Wall (van de) 31, 38, 87, 88.
Walle (van de) 72.
Waller 14, 31, 54.
Waller Diemont 47.
Walree (van) 88.
Walsemerloo 73.
Walter 63.
Walther 93.
Wanrooij 82.
Warendorp 82.
Warmolts 23.
Warnery 85.
Warrebroeck 26.
Was 96.
Washington 78.
Wassenaer (van) 62, 77.
Wassenaer Van St. Pancras (van) 31.
Wassenaer (van Half) 64.
Wassenbergh 23.
Water (toe) 70, 71, 96.
Watering (van de) 24.
Watervliet (van) 25.
Waveren Pancras Clifford (Oetgens van) 71.
Wayer (de) 25.
Waymouth 87, 88.
Weckherlin (von) 78.
Wee1 (van) 7, 87.
Weele (van der) 32.
Weiler (von) 6.
Weiss 93.
Wekker 71.
Welderen baron Rengers (van) 47.
Welleman 47.
Wellenkamp (van) 31.
Wendt Alberda van Ekenstein (de) 16.
Wentholt 40, 55, 72, 78, 85, 93.
Wenting 22.
Wernink 40.
Wertheim 55.
Wesel (van) 81.
Wessel Kluppel (van) 40.
Wesselmau van Helmond 86.
Wessels 22, 39.
Wessem (van) 54.
Wesstra 46.
Westenberg 8, 30, 77.
Westenberg (Coninck) 31.
Westerholt (van) 7.
Westerman Holstijn 22.
Westerouen van Meeteren 8, 23, 64, 64.
Westerwijk 54.
Westerwijk Bosdijk 54.
Westpalm van Hoorn 48, 72.
Westreenen van Tbemaat (van) 66.
Westrik 8.
Westrum (Schade van) 38, 93.
Wetters (van Daalen) 86.
Weve 16, 38. 96,
Weijergang 96.
Weyerman (Jenny) 78.
Weze (van) 69.
White 72, 86.
Wicheren (van) 48.
Wichers 23, 55.
Wichers (van Buttingha) 38, 40.
Wirhman 64.
Wickevoort Crommelin (van) 77.
Wieling 96.
Wiemans 79.
Wiemans (den Engelse) 79.
Wilbrenninck 7, 69.
Wilbrink 40.
Wildt 63.
Wildt (de) 38, 46.
Wildt (de Ruyter de) 47.
Wilhelm (van) 23.
Wilken 88.
Wilkens 55.

Willaars 96.
Willebois (van der Does de) 38, 95.
Willebrouck 44.
Willegen (van der) 62.
Willer 32.
Willes (van) 8.
Willeumier 48.
Willigen (van der) 25, 26, 39.
Willigen (Kleyn van) 62, 70.
Willinge Gratama 22.
Willink 23, 71.
Willink van Collen 71.
Wilmar 86.
Wilson 56, 88.
Wilt 55.
Wilt (de) 96.
Winckelaer 64.
Winkelman 72.
Winkler 15.
Winkler Prins 7, 85.
Winssen (van) 93.
Wintgens 9 5.
Wissekerke (Egten van) 72.
Wit (de) 39, 55, 56, 78.
Wit (Dudok de) 54.
With (de) 77.
With (de Blocq van Haersma de) 31.
Witsen Elias 46.
Witsenborg 77.
Witt Huberts 54.
Witt Hamer (Verselewel de) 62.
Witte Tulling (van Oldenbarneveld gen.) 24.
Witteveen 24.
Witz 55.
Woelderen (van) 80,
Woerden (Speyart van) 93.
Woldringh 16.
Wolff 1.
Wolff (van der) 68.
Wolfson 7 8.
Wolterbeek 48.
Wolters 7 5.
Wor 8, 86.
Woreziczkij-Bissingen 69.
Woudman 56.
Wouters 67.
Wttewaal 54.
Wttewaal van Wickenburg 16.
Wulfften Palthe (van) 54.
Wustenfeld 87.
Wyborgh (Sweerts de Landas) 54.
Wijck (van) 80.
Wijck (van der) 16, 39, 88, 95.
Wijck (van Asch van) 70.
Wijckerheld Bisdom 14, 71.
Wijk (van) 26, 40, 80.
Wijndels (Kinneme) 94.
Wijnen 69.
Wijngaarden (van) 70.
Wyngaerden 74.
Wijngaerden (van) 60.
Wijngerden (van) 61.
Wijnne 15.
Wijnstok 46.
Wijnts 45.
Wijs (de) 63, 70, 72.
Wijsman 63.
Wijts 42, 43.

Y .

Yben 22.
Ypes 68.
Yssel de Schepper 32.
Ysselt (van) 95.
Ysselt (van Sasse van) 93.
Yvoy (d') 54.
Yvoy van Mijdreeht (d') 63.
Yzendoorn (van) 70.

Z.

Zaag (ter) 56.
Zaalberg 32, 71.
Zanardi 9 4.
Zandt (van 't) 95.
Zaremba (vonj 31.
Zawadsky (de Bieberstein Rogalla) 15.
Zeeman 95.
Zeeuw (de) 64.
Zeeven 78.
Zelders 94.
Zenker 75.
Zeverijn 54.
Zeyde (van der) 40.
Zeijden (van der) 8.
Zimmerman 47.
Zoelen (van) 92.
Zoete 69.
Zoete (de) 96.
Zollern (van) 3.
Zoutmaat 82.
Zuidewijn (de Roy van) 6.
Zuthem (van Haersolte van) 48.
Zuyderhoff 56.
Zuylen van Nijeveld (van) 14.
Zuylen van Nijevelt (van) 15, 62, 70 94.
Zwake (Lenshoek van) 78.
Zwart 87.
Zwijnsbergen (de Jonge van) 31.
Zij11 de Jong (van) 39, 63.
Zijnen (Steens) 55.

AAN VULLINGEN EN VERBETERINGEN.

ACHTSTE J AARCAN G 1890.

Blz.	regel.			staat:	lees:
15b	1	van	boven	18	13
23a	20	„	„	Suermont	Suermondt
24b	19	1	„	Bulckley	Bnlkley
40b	1	„	„	baron	barones, zij was kanonikease van Almelo
47a	16	„	„	van der Crap	van der Crab
64a	18	„	onder	van Lomeren	van Someren
96a	9	„	„	Harderwijk	's-Gravenhage

NEGENDE JAARGANG 1891.

Blz.	regel.			staat:	lees:
7a	16	van	boven	8 te Groningen.	6 te Groningen
7a	16	„	„	Hesselink, enz	Hesselink, 2e luitenant bij de infanterie, met Jonkv. Aleida Gebella Sara Quintus (N. A. 1. blz. 206).
7a	27	„	onder	15 te Zwolle ene.	15 te Zwolle. Rudolf de Vidal de St. Germain, geb. te Heino 14 Maart 1846, zoon van Gabriel Jasper Gerrit, heer van Reelaar, burgemeester van Heino en van Rudolfina Christina Antoinetta gravin van Rechteren, met Johanna Catharina Charlotta Parker, geb. te Zwolle 25 Dec. 1862, dochter van Dr. Samuel Williams en van Charlotta Wilbrenninck.
7a	9	„	„	23 te Nijmegen	28 te Nijmegen
7b	23	„	boven	Mr. Willem	Mr. Wilt
8a	29	„	onder	1816	1816, at. te 's-Gravenhage 7 Maart 1874
9a	2	„	boven	L. R. Martens	R. L. Martens
14b	24	„	„	kind	dochter
14b	26	„	onder	Luicius	Luiscius
14b	30	„	„	van Rambonnet	Rambonnet
15a	8	„	„	Evers	Everts
15a	26	„	„	Wieringen	Westerland op het eiland Wieringen
15b	31	„	boven	achter 65 jaar moet vervallen	oud-vice-president enz.
16a	22	„	„	van Oort	van Oordt
16a	10	„	onder	Mispelbloem	Mispelblom
18	33	„	„	te lezen echter minder: ja zelfs een nadeelig saldo van	ƒ 26.81⁵
22a	18	„	„	zoon	dochter
22b	13	„	boven	22	24
22b	26	„	„	Jacobus	Ds. Jacobus
22b	6	„	„	Dr. Christiaan	Ds. Christiaan
22b	31	„	„	in Nederl. Indie	te Djotjokarta
23a	23	„	onder	Stato	Scato
23a	8	„	„	Franken	Francken
27a	10	„	boven	Andriaan	Adriaan
28a	32	„	onder	Ernertiere	Erneatiue
24a	15	„	„	Cornelis van	Coruelis Chais van
31a	22	„	„	te Amsterdam. Jan	te Vlissingen. Ds. Jan
31a	20	„	„	Jan Jacob	Ds. Jan Jacob
31a	18	„	„	Willem	Mr. Willem
32a	11	„	boven	Boes	Proes.
32b	11	„	„	Federic	Frederic

Blz.	regel.			staat :	lees :
39a	6	"	onder	Dr. Wilhelmus	Dr. Wilhelmus, predikant te Rotterdam
39b	25	"	"	Hendrik Anthony	Hendrik Anthony van Almkerk
39b	18	"	boven	Loef.	Loef, predikant te Dordrecht.
47b	7	"	onder	C. G. Deketh	C. G. Deketh, cand. notaris geh. met N. Just de la Paisières
48a	26	"	"	15 te Amsterdam enz.	15 te Amsterdam, Christina Ploos van Amstel oud 60 jaar wedr. van Willem de Bruine.
48b	31	B	"	26 enz.	26 te Weerveen. Huibert Johannes Adrianus Schouten, geb. te Hillegersberg 24 Mei, 1846, zoon van Dirk en van Johanna Clasina Helena Kuipschaer.
55a	19	"	"	S. C. B. F.	L. C. B. F.
55b	21	"	"	van Söhsten	von Söhsteu
63a	19	"	boven	14	17
63a	12	"	onder	D. L.	D. E.
63a	10	"	"	J. w. c.	Mr. J. W. C.
64b	16	"	"	21 Juli 1891.	21 Juli 1859
68b	18	"	"	11 te Aalburg	9 te Aalbnrg
68b	18	"	"	Felicie	Felitie
69a	5	"	boven	Hengel	Hengel, 77 jaar
69a	30	"	onder	15	17
69a	26	"	"	Godard	Goddard.
69a	36	"	"	Bakhuyzen.	Bakhuizen
69a	25	"	"	Bruyns	Bruins
69a	23	"	"	Cappeuburg	Cappenberg
69a	11	"	"	C. E.	C. F.
690	10	"	"	Freitag	Freytag
70b	1	"	boven	dochter	levenlooze dochter
70b	6	"	boven	's-Gravenhage.	Amsterdam.